

รายงาน

การสังเกตการณ์
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
22 มีนาคม 2535

องค์การกลาง

คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

การสังเกตการณ์
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
22 มีนาคม 2535

องค์กรกลาง

จัดทำโดย

คณะเลขาธิการ ฝ่ายสังเกตการณ์การเลือกตั้ง
คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

การสังเกตการณ์
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
22 มีนาคม 2535

ISBN : 974-88820-4-7

จัดทำโดย

ฝ่ายสังเกตการณ์
คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแล
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เรียงพิมพ์/รูปเล่ม: บริษัท แมทส์ปอยท์ จำกัด

โทร. 435-8679

พิมพ์ที่: เทพรตันเพรส

โทร. 511-4606

สารบัญ

หน้า

บทนำ

ส่วนที่ 1 ระบบการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง.....	1
ตอนที่ 1 โครงสร้างการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง	1
ตอนที่ 2 การคัดเลือกและอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร	7
ตอนที่ 3 การคัดเลือกและอบรมอาสาสมัคร	10
ตอนที่ 4 ระบบงบประมาณ	13
ตอนที่ 5 ระบบการสื่อสารและส่งกำลังบำรุง	16
ตอนที่ 6 ระบบการประสานงาน	21
ส่วนที่ 2 รายงานการประเมินความผิดก่อนวันเลือกตั้ง	24
ตอนที่ 1 การกระทำความผิดจำแนกตามรูปแบบการกระทำผิด	24
ตอนที่ 2 รายงานการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง	29
ส่วนที่ 3 รายงานการกระทำผิดในวันเลือกตั้ง	38
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการทำงาน	43

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. คำสั่งแต่งตั้งอนุกรรมการสังเกตการณ์	47
ภาคผนวก ข. สรุปรายงานจังหวัด	59
ภาค 1	59
ภาค 2	71
ภาค 3	81
ภาค 4	90
ภาค 5	100
ภาค 6	110
ภาค 8	124
ภาค 9	136
ภาคผนวก ค. แบบฟอร์มต่าง ๆ	149

บทนำ

สืบเนื่องจากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 3/2535 เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2535 ให้มีคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อติดตามสอดส่องดูแลกระบวนการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (1) ติดตามและสอดส่องดูแลกระบวนการของการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งจะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ให้เป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรม และเป็นไปโดยถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (2) รับคำแจ้งเหตุของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือประชาชนทั่วไปในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อกล่าวหาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือบุคคลใด ๆ กระทำการอันเป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และดำเนินการสอบสวนเท็จจริงเบื้องต้น
- (3) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง
- (4) เสนอรายชื่อผู้สังเกตการณ์เลือกตั้ง เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งให้เข้าสังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้ง เพื่อสอดส่องดูแลการใช้สิทธิ์เลือกตั้งและกระบวนการทำงาน
- (5) ศึกษากระบวนการเลือกตั้งและเสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงวิธีการเลือกตั้ง ให้เป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรม โดยเฉพาะสำหรับการเลือกตั้ง ที่จะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535
- (6) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลเพื่อช่วยดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามอำนาจหน้าที่
- (7) จัดสรรงบประมาณ และอนุมัติระเบียบการเงินและระเบียบการปฏิบัติงานต่าง ๆ
- (8) ทำรายงานผลการศึกษา และสรุปข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขสำหรับการเลือกตั้งในคราวต่อไปต่อนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่รายงานนั้นให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้ ภายในสี่สัปดาห์นับแต่วันเลือกตั้ง

ในการดำเนินการดังกล่าว องค์กรกลางจึงได้มีการจัดแบ่งโครงสร้างภายในเพื่อรองรับกับภารกิจตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง ออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ คือ

- 1) ฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ศึกษากระบวนการเลือกตั้งและเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรม
- 2) ฝ่ายรับแจ้งเหตุ ทำหน้าที่ จัดให้มีหน่วยรับแจ้งเหตุตามเขตเลือกตั้งต่าง ๆ เพื่อบันทึกเหตุการณ์ สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น กลั่นกรองและส่งผลการแจ้งเหตุแก่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
- 3) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง
- 4) ฝ่ายสังเกตการณ์ ทำหน้าที่ จัดให้มีอาสาสมัครสังเกตการณ์ ติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง ทั้งในช่วงก่อนหน้าการเลือกตั้ง และการสังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้ง เพื่อสอดส่องดูแลการใช้สิทธิ์เลือกตั้งและกระบวนการทำงาน

ในช่วงระยะเวลา ประมาณ 2 เดือนเศษ ของการดำเนินการจากฐานศูนย์ ซึ่งไม่เคยมีองค์กรในลักษณะดังกล่าวมาก่อน ฝ่ายสังเกตการณ์ได้เริ่มจากการวางแผนดำเนินงาน จัดหาผู้รับผิดชอบ และผู้ประสานงานจากแต่ละสาขาอาชีพ

ประสานงานในการจัดตั้งศูนย์ภูมิภาค จัดหาผู้ประสานงานจังหวัด ไปจนถึงการจัดหาหัวหน้าอาสาสมัคร และอาสาสมัคร
สังเกตการณ์ จำนวนรวมกว่า 30,000 คน และดำเนินงานตามภารกิจสังเกตการณ์เลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายได้ผลสำเร็จใน
ระดับหนึ่ง

ในการดำเนินการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ฝ่ายสังเกตการณ์ได้รับรายงานจากประชาชนและอาสาสมัครเกี่ยวกับการ
กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัคร พรรคการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนมาก รายงานฉบับนี้ จึงเป็นการ
สรุปผลการปฏิบัติงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง ที่ได้ดำเนินการนับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้งองค์กรกลาง จนถึงหลังการเลือกตั้ง
โดยข้อมูลส่วนหนึ่งมาจากรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร และอีกส่วนหนึ่งมาจากการจัดสัมมนาสรุปผลการทำงาน
ของฝ่ายสังเกตการณ์ โดยจะได้นำเสนอเป็น 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1** เกี่ยวกับ ระบบการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง
- ส่วนที่ 2** เกี่ยวกับ สรุปรายงานการกระทำความผิดก่อนหน้าวันเลือกตั้ง
- ส่วนที่ 3** เกี่ยวกับ สรุปรายงานการกระทำความผิดในวันเลือกตั้ง
- ส่วนที่ 4** เป็นข้อเสนอในการทำงานสังเกตการณ์เลือกตั้ง ซึ่งจะได้นำเสนอตามลำดับต่อไป

ส่วนที่ 1

ระบบการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง

ตอนที่ 1

โครงสร้างการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง

จากวัตถุประสงค์ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งเป็นฝ่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับฝ่ายอื่น ๆ ในองค์กรกลาง ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการติดตามสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง ต้องมีการกระจายกำลังคนลงไปในพื้นที่เลือกตั้งนับหมื่นหน่วย อันหมายถึงความถึงความต้องการอาสาสมัครเข้าร่วมปฏิบัติงานหลายหมื่นคน

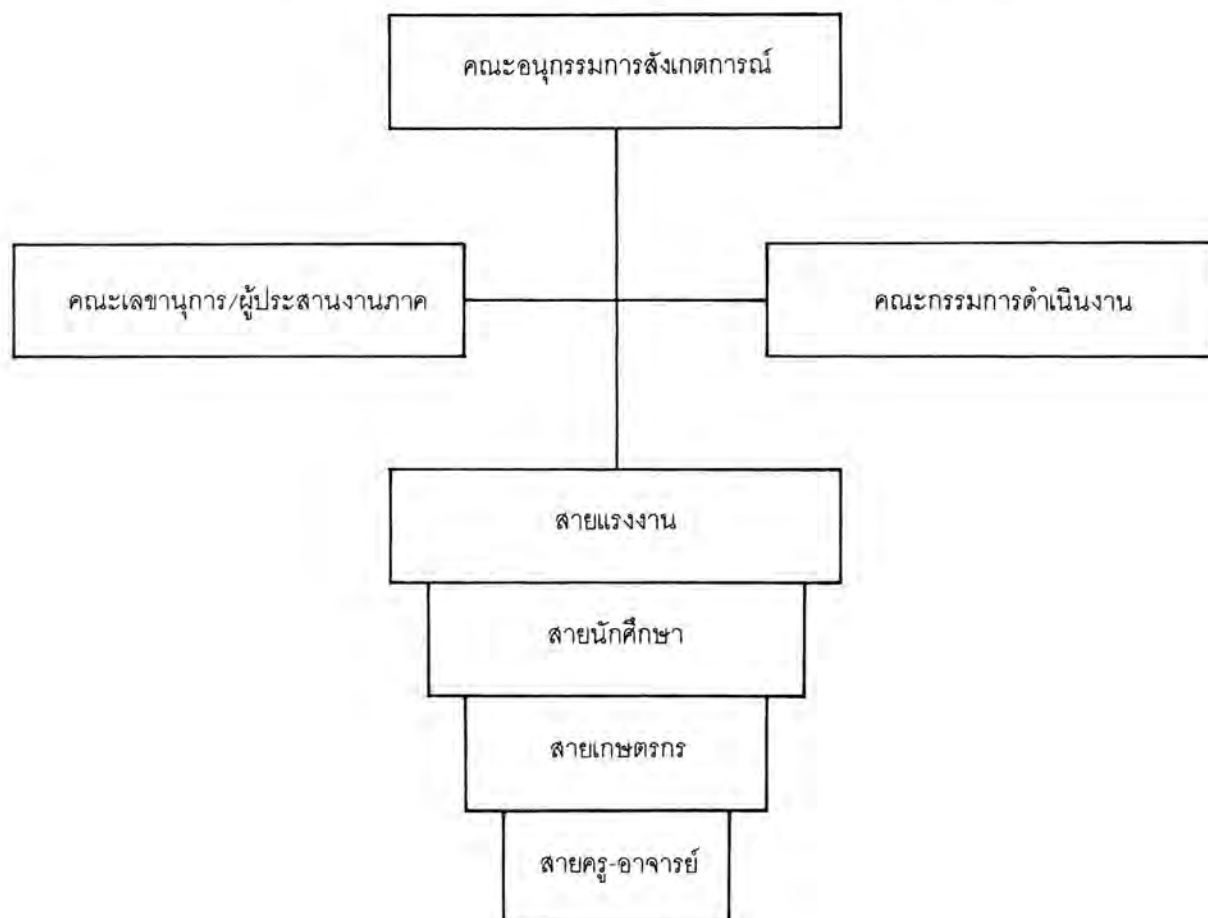
ในการที่จะระดมคนจำนวนมากขนาดนี้ เพื่อปฏิบัติหน้าที่สังเกตการณ์เลือกตั้งให้เป็นระบบเดียวกันจำเป็นต้องมีการจัดตั้งกลไกการทำงานที่สนับสนุนภารกิจดังกล่าวที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง จึงมีการจัดโครงสร้างการทำงานออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับแรกเป็นโครงสร้างในส่วนกลาง เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ และเป็นฝ่ายอำนวยการในการประสานงานกับภูมิภาค และระดับที่สอง เป็นโครงสร้างในส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นฝ่ายปฏิบัติการในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง โดยมีรายละเอียดของการจัดโครงสร้างการทำงานดังนี้

1. การจัดโครงสร้างส่วนกลาง

หน้าที่หลักที่สำคัญของส่วนกลาง มี 3 ประการ คือ

- 1.1 การประสานงานกับสำนักงานกลาง และฝ่ายอื่น ๆ ในองค์กรกลาง เพื่อรับแนวนโยบายและประสานกิจกรรมในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง
- 1.2 การกำหนดแนวปฏิบัติ ระบบการทำงาน และแบบฟอร์มที่ใช้ในการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ
- 1.3 การอำนวยการในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง โดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายกลางในการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับระบบงาน จัดการอำนวยการสนับสนุนในด้านงบประมาณและการส่งกำลังบำรุงต่าง ๆ รวมถึงการประสานงานในการปฏิบัติงานสังเกตการณ์เลือกตั้งในขอบเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ

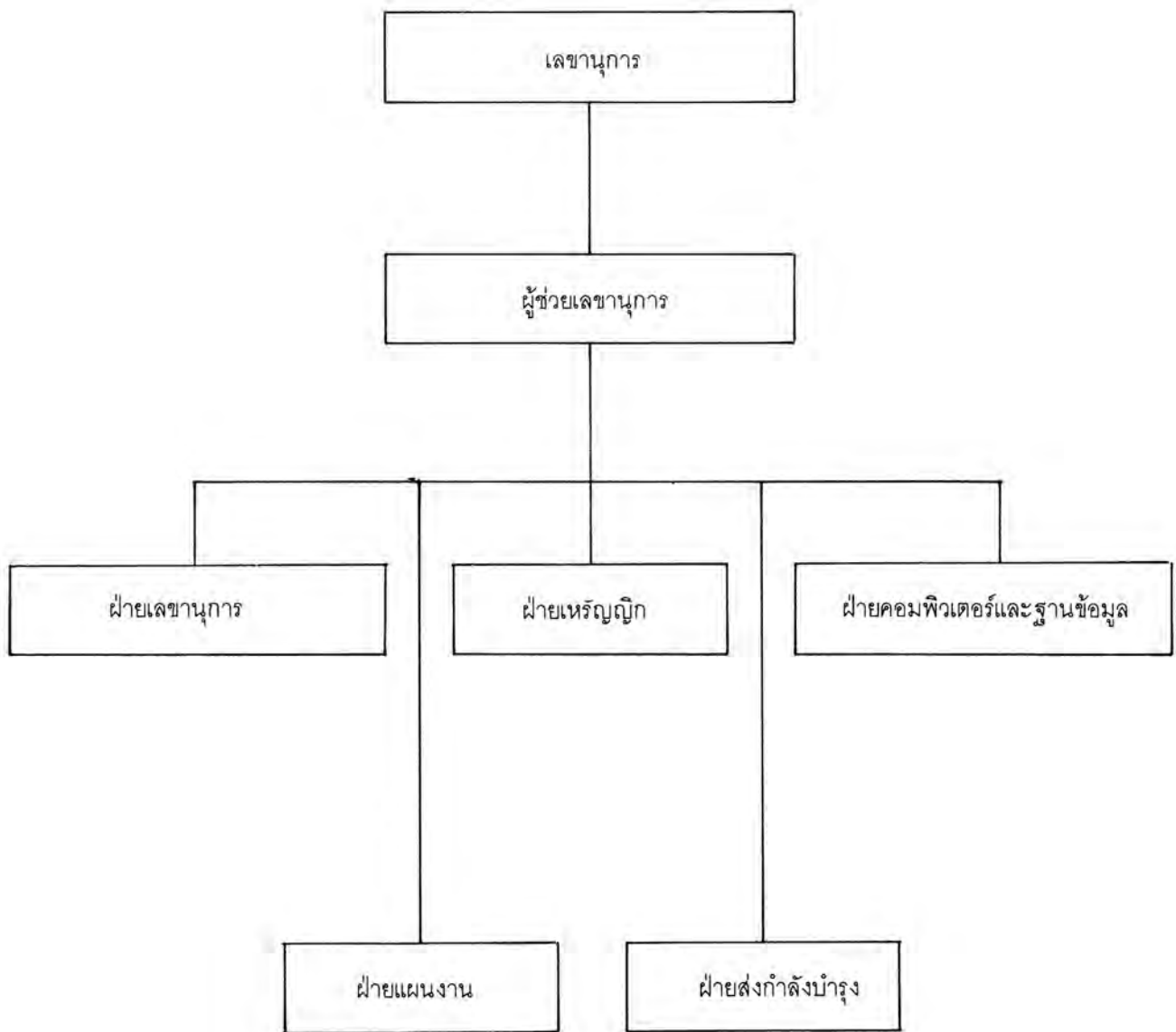
ฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลาง มีโครงสร้างการทำงานในส่วนกลางดังนี้

แผนภูมิที่ ๑ : โครงสร้างการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งในส่วนกลาง

ในด้านการทำงาน คณะกรรมการสังเกตการณ์จะทำหน้าที่เป็นส่วนกำหนดแนวนโยบายในการทำงาน และทำหน้าที่ตัดสินใจในรายการที่สำคัญ โดยมาจากการเตรียมการนำเสนอของคณะกรรมการดำเนินงานและฝ่ายเลขานุการ ส่วนคณะกรรมการสังเกตการณ์ตามสายวิชาชีพต่าง ๆ จะมีบทบาทหลักในการสรรหาหัวหน้าอาสาสมัคร และจัดหาอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งในสายอาชีพของตนเองตามสัดส่วนที่ได้รับมอบหมายให้จัดหา ตลอดจนมีบทบาทในการประสานงานกับบุคลากรในสายอาชีพของตนเอง

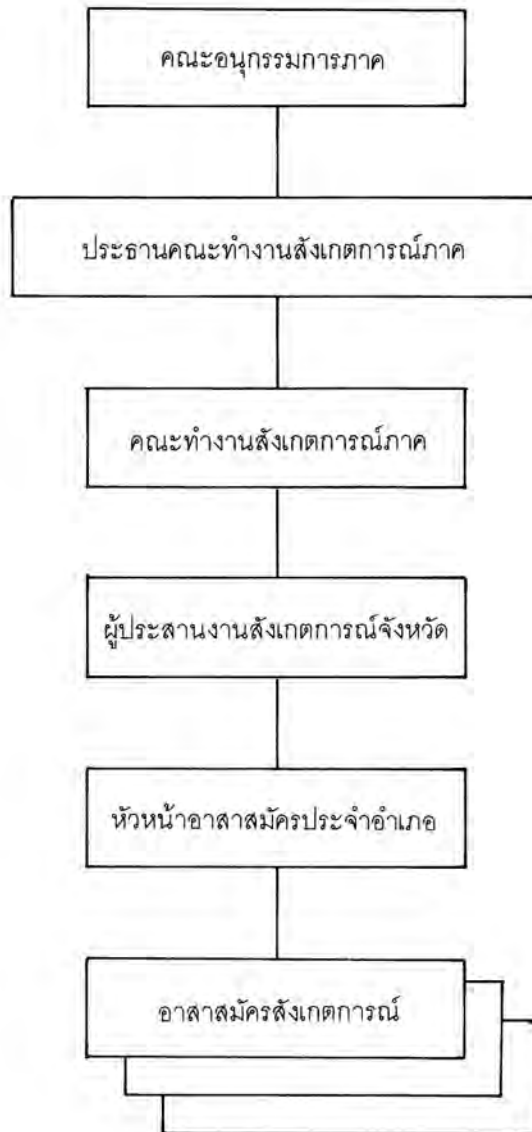
สำหรับ การจัดโครงสร้างสำนักงานเลขานุการ (ส่วนกลาง) เพื่อสนับสนุนการทำงานในส่วนกลางนั้น ประกอบด้วยบุคลากรในระดับปฏิบัติงาน ประมาณ 10 คน ในระยะแรก และเพิ่มเป็นประมาณ 30 คน ในช่วงใกล้วันเลือกตั้ง โดยมีโครงสร้างการทำงานดังนี้

แผนภูมิที่ 2 : โครงสร้างการทำงานของคณะเลขานุการ ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง

2. การจัดโครงสร้างฝ่ายสังเกตการณ์ภูมิภาค

ในการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนภูมิภาค ได้แยกการดำเนินงานออกเป็น 2 ระดับ คือระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด ตามโครงสร้างดังนี้

แผนภูมิที่ 3 : โครงสร้างการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ในระดับภูมิภาค

คณะอนุกรรมการภาค มีจำนวน 9 ชุด จำแนกตามภูมิภาคดังนี้

ภาค 1 (กลาง) ประกอบด้วย กรุงเทพฯ พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ

ภาค 2 (ตะวันออก) ประกอบด้วย ชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง ตราด จันทบุรี

ภาค 3 (อีสานใต้) ประกอบด้วย มหาสารคาม นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร

ภาค 4 (อีสานเหนือ) ประกอบด้วย ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย เลย สกลนคร นครพนม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์

ภาค 5 (เหนือตอนบน) ประกอบด้วย เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย น่าน ลำพูนแพร่ พะเยา

ภาค 6 (เหนือตอนล่าง) ประกอบด้วย พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ ตาก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี

ภาค 7 (ตะวันตก) ประกอบด้วย นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ภาค 8 (ใต้ตอนบน) ประกอบด้วย สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต

ภาค 9 (ใต้ตอนล่าง) ประกอบด้วย สงขลา ตรัง พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

คณะอนุกรรมการภูมิภาค มีหน้าที่หลักในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างภูมิภาคกับจังหวัด และภูมิภาคกับส่วนกลาง และทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานในระดับจังหวัด ซึ่งในรูปแบบของการจัดตั้งนั้นเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละภูมิภาค

ส่วนการทำงานในระดับจังหวัด เป็นกลไกในการปฏิบัติงานสังเกตการณ์อย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นส่วนที่ใกล้ชิดกับอาสาสมัครสังเกตการณ์ ดังนั้นจึงมีหน้าที่หลักในการประสานงานกับหัวหน้าอาสาสมัคร และอาสาสมัครที่อยู่ในพื้นที่ พร้อมทั้งการริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับจังหวัดซึ่งมีรูปแบบหลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด

สำหรับในระดับอำเภอนั้น ได้กำหนดให้มีหัวหน้าอาสาสมัคร ประจำในแต่ละอำเภอและกิ่งอำเภอยังน้อยอำเภอหรือกิ่งอำเภอละ 1 คน เพื่อเป็นผู้ประสานงานโดยตรงกับอาสาสมัครในแต่ละอำเภอ ซึ่งในทางปฏิบัติหัวหน้าอาสาสมัครอาจจัดตั้งคณะทำงานสำหรับทำงานในระดับอำเภอได้ตามความเหมาะสม

3. ปัญหาการทำงานตามโครงสร้าง

3.1 การทำงานตามสายอาชีพไม่เป็นจริงในบางสายอาชีพ

การกำหนดให้มีอนุกรรมการในแต่ละสายอาชีพ มีจุดประสงค์ในเบื้องต้นเพื่อเป็นแกนในการระดมหาหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครในแต่ละสายวิชาชีพ โดยมีการกำหนดสัดส่วนให้กระจายไปในแต่ละสายแต่ในความเป็นจริงเมื่อมีการดำเนินการไปปรากฏว่ามีเพียงบางสายอาชีพเท่านั้น ที่สามารถทำงานตอบสนองเป้าหมายได้ ในขณะที่บางสายอาชีพ เช่น สายนักศึกษา ที่ตั้งเป้าหมายไว้ค่อนข้างสูงในระยะแรกไม่สามารถทำงานได้จริง ทั้งนี้ เพราะองค์กรสนับสนุนการทำงานตามสายอาชีพมีความเข้มแข็งแตกต่างกัน เป็นผลให้ในภายหลังต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ศูนย์จังหวัดเป็นแกนหลักในการสรรหาหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครแทน

3.2 การขาดการให้ความสำคัญแก่โครงสร้างในระดับท้องถิ่น

การมุ่งในสายวิชาชีพในระยะแรก ทำให้ฝ่ายสังเกตการณ์และอำเภอให้ความสำคัญแก่โครงสร้างในระดับท้องถิ่นไม่เท่ากัน โดยในระยะแรกจะให้ความสำคัญของการสรรหาหัวหน้าอาสาสมัครให้ครบตามจำนวนในแต่ละสายวิชาชีพ ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วการปฏิบัติงานสังเกตการณ์ เป็นเรื่องการเกาะติดพื้นที่ ดังนั้น ในระยะหลังจึงได้มีการปรับระบบให้มีหัวหน้าอาสาสมัครครบทุกจำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อที่จะได้ดูแลอาสาสมัคร ในท้องที่ได้้อย่างทั่วถึง

3.3 ความซ้ำซ้อนระหว่างสำนักงานสังเกตการณ์ส่วนกลางกับศูนย์ภาค 1

ในระยะเริ่มต้นโดยสำนักงานกลางต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานการจัดหาอาสาสมัครและการฝึกอบรมของอาสาสมัครสังเกตการณ์ในภาค 1 ด้วย ทำให้การเริ่มงาน ของภาค 1 ค่อนข้างช้ากว่าภาคอื่น เป็นผลให้การหาจำนวนอาสาสมัครน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

3.4 การจัดความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาค, จังหวัด กับฝ่ายสังเกตการณ์ ส่วนกลาง

เนื่องจากศูนย์ภูมิภาคเริ่มต้นก่อนศูนย์จังหวัดส่วนกลางจึงใช้วิธีการติดต่อผ่านศูนย์ภูมิภาค และให้ศูนย์ภูมิภาคเป็นผู้ประสานงานต่อยังแต่ละจังหวัดซึ่งนำไปสู่ปัญหาคือ การเพิ่มเวลาในการส่งผ่านและความชัดเจนในการถ่ายทอดที่ลดลง ในขณะที่เดียวกันตัวภูมิภาคก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกับส่วนกลางคือ ต้องทำหน้าที่สังเกตการณ์ในจังหวัดของตนด้วย ทำให้ไม่สามารถแสดงบทบาทในการประสานงานได้เต็มที่ แม้ว่าในช่วงหลังจะมีการปรับบทบาทให้จังหวัด ติดต่อกับส่วนกลางโดยตรง แต่ก็ยังมีปัญหาในการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่าง 3 ส่วนดังกล่าวค่อนข้างมาก

ตอนที่ 2

การคัดเลือกและอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร

1. การคัดเลือกหัวหน้าอาสาสมัคร

หัวหน้าอาสาสมัคร เป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งของการดำเนินงานสังเกตการณ์เลือกตั้ง เนื่องจากเป็นส่วนที่ใกล้ชิดอยู่กับอาสาสมัคร ซึ่งเป็นกลไกปฏิบัติงาน โดยหัวหน้าอาสาสมัครจะมีบทบาทสำคัญในด้านเป็นตัวประสานงานระหว่างอาสาสมัคร กับ สำนักงานในระดับจังหวัด พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และวิธีปฏิบัติงานของอาสาสมัคร รวมถึงการรวมแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะหน้าที่ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน

ในระยะต้นของการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ ได้วางจุดของการรับหัวหน้าอาสาสมัครไว้ที่สายวิชาชีพต่าง ๆ โดยกำหนดจำนวนรวมหัวหน้าอาสาสมัครไว้ที่ 500 คน (ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร) และได้ให้สัดส่วนของหัวหน้าอาสาสมัครไว้ที่ 3-4 คน ต่อ 1 เขตเลือกตั้ง โดยมีสัดส่วนตามสาขาวิชาชีพดังนี้

(ต่อ 1 เขตเลือกตั้ง)

สายผู้ใช้แรงงาน	1 คน
สายนักศึกษา	1 คน
สายอาจารย์และเกษตรกร	1-2 คน

แต่เมื่อดำเนินการสรรหาหัวหน้าอาสาสมัครในระยะหนึ่งได้เกิดปัญหาขึ้นคือสายงานบางสายงาน ไม่สามารถสรรหาหัวหน้าอาสาสมัครได้ตามจำนวนที่กำหนด ประกอบกับทางภูมิภาคต่าง ๆ ได้สะท้อนปัญหาขึ้นมาและเสนอให้มีการให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่นมากขึ้น จึงมีการพิจารณาปรับโครงสร้างของหัวหน้าอาสาสมัครใหม่ ให้มีจำนวนอย่างน้อยเท่ากับจำนวนของอำเภอและกิ่งอำเภอที่มีในแต่ละจังหวัดโดยให้ผู้ประสานงานจังหวัดหรือสำนักงานจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการสรรหาโดยการสนับสนุนจากตัวแทนสาขาวิชาชีพ โดยเพิ่มจำนวนเป้าหมายเป็นจำนวน 900 คน ซึ่งผลจากการดำเนินการสรรหาได้จำนวนหัวหน้าอาสาสมัครดังนี้

ภาค	จำนวน (คน)
1 (กลาง)	145
2 (ตะวันออก)	65
3 (อีสานใต้)	112
4 (อีสานเหนือ)	153
5 (เหนือตอนบน)	101
6 (เหนือตอนล่าง)	114
7 (ตะวันตก)	60
8 (ใต้ตอนบน)	74
9 (ใต้ตอนล่าง)	69
รวม	893 คน

ตารางที่ 1 : แสดงจำนวนหัวหน้าอาสาสมัคร จำแนกตามภาค

2. การอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร

ในด้านการอบรมหัวหน้าอาสาสมัครนั้นเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างฝ่ายสังเกตการณ์ และฝ่ายวิชาการ โดยฝ่ายวิชาการจะมีบทบาทในการจัดเตรียมหลักสูตรการอบรมเตรียมเอกสารคู่มือหัวหน้าอาสาสมัคร และจัดหาวิทยากรในการอบรมหัวหน้าอาสาสมัครในขณะที่ฝ่ายสังเกตการณ์เป็นผู้ดำเนินการในด้านการประสานกับภูมิภาคในการจัดเตรียมสถานที่และประสานงานด้านรายการและสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ

กำหนดการอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร ได้ดำเนินการในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนมีนาคม 2535 ซึ่งมีเนื้อหาการอบรม พอสรุปได้ดังนี้

บทบาทของหัวหน้าอาสาสมัครซึ่งมาจากการคัดเลือกจากหน่วยงานจากสายอาชีพต่าง ๆ และจากการคัดเลือกจากศูนย์ภูมิภาค โดยเน้นถึงบทบาทต่าง ๆ ที่หัวหน้าอาสาสมัครพึงปฏิบัติ ดังนี้

1. บทบาทในการระดมอาสาสมัครทั่วไป หัวหน้าอาสาสมัครจะต้องมีบทบาทในการรณรงค์หาอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งจากที่ตั้งเป้าหมายไว้ 30,000 คน โดยอาจจะแจ้งข่าวหรือแจกจ่ายใบสมัครแก่ประชาชนที่สนใจทั่วไป

2. บทบาทในการร่วมฝึกอบรมอาสาสมัคร การฝึกอบรมอาสาสมัคร ซึ่งจะจัดในส่วนต่าง ๆ ของภูมิภาคนั้น หัวหน้าอาสาสมัครจะต้องเข้าร่วมในการอบรมโดยมี 2 บทบาทด้วยกัน คือ

2.1 ร่วมเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม

2.2 ทำความรู้จักกับอาสาสมัครในกลุ่มที่ตนเองรับผิดชอบและเป็นผู้นำในการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อจัดระบบการประสานงานและทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ กับอาสาสมัครที่ตนเองรับผิดชอบ

3. บทบาทในการเป็นตัวกลางในการประสานงาน ซึ่งได้แก่

3.1 การประสานงานกับอาสาสมัคร

3.2 การประสานกับผู้ประสานงานระดับจังหวัด/และระดับภูมิภาค

3.3 การประสานงานกับส่วนกลาง

3.4 การประสานงานกับส่วนราชการ

4. บทบาทในการเลือกตั้ง แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง ส่วนประเด็นและวิธีการสังเกตการณ์เลือกตั้งใช้การศึกษาจากการอบรมและเอกสารของฝ่ายวิชาการ องค์กรกลาง ในหัวข้อ แนวการสังเกตการณ์เลือกตั้งเป็นหลัก

5. บทบาทในการรายงานเหตุการณ์ หัวหน้าอาสาสมัครเป็นผู้รายงานเหตุการณ์และรายงานเหตุการณ์จากอาสาสมัคร

3. ปัญหาของการคัดเลือกและอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร

3.1 ความไม่ชัดเจนในแนวคิดเกี่ยวกับจำนวนและที่มาของหัวหน้าอาสาสมัคร

การกำหนดจำนวนในระยะต้น คือ 500 คน นั้นเป็นการกำหนดจากงบประมาณที่ได้รับ ไม่ได้มาจากการพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลักษณะการทำงานที่แท้จริงตามพื้นที่ที่เป็นอยู่ ประกอบกับ ความเชื่อมั่นในศักยภาพขององค์กรสนับสนุนของแต่ละวิชาชีพทำให้ฝ่ายต้องเสียระยะเวลาช่วงแรกค่อนข้างมากกับการเตรียมการจัดหาหัวหน้าอาสาสมัครและเมื่อมีการปรับเปลี่ยนจำนวนหัวหน้าอาสาสมัครเพิ่มขึ้นเป็น 900 คนในระยะหลัง เนื่องจากความจำเป็นจากลักษณะพื้นที่ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินการด้านอื่น ๆ เช่น ต้องมีการฝึกอบรมซ้ำ หลังจากที่ได้ฝึกอบรมไปแล้ว เป็นต้น

3.2 ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจของหัวหน้าอาสาสมัคร ในระยะต้น

เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่มีองค์กรกลางเพื่อสังเกตการณ์เลือกตั้ง ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยังมองบทบาทและภารกิจของหัวหน้าอาสาสมัครได้ไม่ชัดเจน ทั้งในบทบาทหน้าที่การทำงานกับอาสาสมัครและวิธีปฏิบัติในการประสานงานกับฝ่ายราชการ

เช่น จะรายงานตัวอย่างไร จะใช้สิทธิ์ในหน่วยเลือกตั้งอย่างไร เป็นต้น ความไม่ชัดเจนดังกล่าว ส่งผลให้การจัดการอบรม หัวหน้าอาสาสมัครไม่สามารถให้รายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจ ของหัวหน้าอาสาสมัครได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นผลให้การถ่ายทอดไปยังอาสาสมัครเกิดความไม่ชัดเจนไปด้วย

3.3 ปัญหาของเนื้อหาการอบรม

จากความไม่ชัดเจนในบทบาทของหัวหน้าอาสาสมัครทำให้การจัดรายการเนื้อหาฝึกอบรม เป็นไปอย่างไม่เหมาะสม โดยได้รับการวิจารณ์ว่าให้ความสำคัญแก่นเนื้อหาวิชาการมากเกินไปและไม่สามารถถ่ายทอดถึงบทบาทของหัวหน้าอาสาสมัคร และประเด็นวิธีการสังเกตการณ์เลือกตั้งได้เท่าที่ควร

ในด้านวิทยากรได้รับคำวิจารณ์ว่าส่วนใหญ่เป็นวิทยากรจากส่วนกลางที่มุ่งเนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป และไม่มี การเรียงลำดับหรือให้ความสำคัญแก่ประเด็นเนื้อหาที่จำเป็นเท่าที่ควร ประกอบกับการเตรียมการค่อนข้างจุลละทุก และวิทยากร ไม่ได้นำเสนอเป็นแนวเดียวกับเอกสารที่แจกให้

3.4 ปัญหาการเตรียมการฝึกอบรม

การจัดการฝึกอบรมหัวหน้าอาสาสมัครในลักษณะรวมศูนย์จัดที่จังหวัดที่เป็นศูนย์ประสานงานภูมิภาค ๑ แห่ง แม้ว่า จะมีข้อดีในด้านการประหยัดวิทยากรจากส่วนกลาง และลดระยะเวลาในการเตรียมการแต่ก็มีข้อเสีย คือ ผู้เป็นหัวหน้าอาสาสมัครจะต้องเดินทางจากท้องถิ่นของตนมายังจังหวัดที่เป็นที่ตั้งศูนย์ภูมิภาคซึ่งบางคนอาจต้องใช้เวลาในการเดินทางเป็นวัน ซึ่งไม่สะดวกในการปฏิบัติ

ในด้านระยะเวลาของการอบรมที่กำหนดเพียง 1 วัน มีการเสนอให้ขยายเป็น 2 วัน เพื่อจะได้ครอบคลุมสาระที่ต้องการได้

ในด้านจำนวนผู้เข้าร่วมการอบรมหัวหน้าอาสาสมัครเนื่องจากการจัดในระดับภูมิภาค ทำให้ขนาดของผู้เข้าร่วมการอบรมมีจำนวนมาก ถึงเกือบ 100 คน ต่อการอบรมแต่ละรอบ ทำให้ไม่สามารถสร้างความคุ้นเคย และตอบข้อซักถามที่สงสัยได้อย่างเต็มที่

จากปัญหาดังกล่าว จึงมีการเสนอให้การอบรมหัวหน้าอาสาสมัครทำในระดับจังหวัด โดยแต่ละจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการเองและส่วนกลางเป็นผู้สนับสนุนด้านเนื้อหาโดยทำเป็นเอกสารคู่มือที่ชัดเจน ส่วนวิทยากร อาจใช้ภายในจังหวัดหรือขอสนับสนุนจากระดับภูมิภาค

ตอนที่ 3

การคัดเลือกและอบรมอาสาสมัคร

อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงานสังเกตการณ์ โดยมีบทบาทสำคัญทั้งในช่วงก่อนหน้าวันเลือกตั้งในฐานะผู้รายงานสถานการณ์ในท้องถิ่น และในวันเลือกตั้งในฐานะผู้สังเกตการณ์การลงคะแนนเสียง

อาสาสมัครองค์กรกลางมี 2 ประเภท คือ

ก. **อาสาสมัครสังเกตการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง** มีหน้าที่ สังเกตการณ์ภายในที่ตั้งของหน่วยเลือกตั้ง โดยประจำหน่วยเลือกตั้งละ 2 คน

ข. **อาสาสมัครพิเศษ** ไม่ประจำหน่วยเลือกตั้ง มีหน้าที่สังเกตการณ์รอบนอกหน่วยเลือกตั้ง และช่วยหัวหน้าอาสาสมัครในการประสานงานกับอาสาสมัครสังเกตการณ์ระหว่างหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ประมาณ 3-5 หน่วย

1. การคัดเลือกอาสาสมัคร

ฝ่ายสังเกตการณ์ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เป็นอาสาสมัครสังเกตการณ์ไว้ดังนี้

- 1) อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ขึ้นไป
- 2) ต้องวางตัวเป็นกลาง
- 3) ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ในการได้มาซึ่งอาสาสมัครนั้น มีทั้งลักษณะการเปิดรับจากบุคคลทั่วไป ซึ่งสามารถสมัครเป็นอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งได้ทั้งที่ส่วนกลางที่บ้านมนังคศิลา และในต่างจังหวัดที่ศูนย์ประสานงานภูมิภาคหรือศูนย์ประสานงานจังหวัดและในลักษณะการสรรหาอาสาสมัคร จากผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอาสาสมัครหรือผู้ประสานงานจังหวัด

ในระยะหลังของการรับสมัครประมาณ 1 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งได้มีการใช้รูปแบบ **โครงการรับอาสาสมัครสัญจร** โดยให้ภูมิภาคหรือจังหวัด จัดทีมปฏิบัติการ ประกอบด้วย รถ เครื่องกระจายเสียง วิทยากร เจ้าหน้าที่รับสมัครและใบสมัคร ครอบคลุมตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วิทยาลัย ย่านการค้าที่สำคัญเพื่อชี้แจงบทบาทองค์กรกลางและเปิดรับสมัครอาสาสมัครจากบุคคลทั่วไปซึ่งก็ได้ผลการตอบสนองดีในระดับหนึ่ง

จำนวนอาสาสมัครที่ได้รับในการปฏิบัติงานสังเกตการณ์เลือกตั้งมีดังนี้

ภาค	จำนวนจริง
1	3,202
2	1,616
3	4,949
4	5,657
5	3,073
6	3,285
7	2,267
8	1,831
9	2,110
รวม	27,990

ตารางที่ 2 : แสดงจำนวนอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง จำแนกตามภาค

2. การอบรมอาสาสมัคร

การที่จะให้อาสาสมัคร จำนวนเกือบ 30,000 คน ปฏิบัติงานสังเกตการณ์เลือกตั้ง อย่างเป็นระบบภายใต้มาตรฐานเดียวกันเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการอบรมอาสาสมัครและจัดทำเอกสารคู่มืออาสาสมัครที่เข้าใจง่ายจ่ายอย่างทั่วถึง ใน การนี้ฝ่ายสังเกตการณ์ได้ร่วมกับฝ่ายวิชาการในการจัดอบรมอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง โดยจัดในระดับจังหวัด ซึ่งแต่ละ จังหวัดอาจจะจัดรวมทุกอำเภอ หรือจัดแยกได้ตามความเหมาะสม

การอบรมอาสาสมัครมีขึ้นในช่วงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2535 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2535 โดยกำหนดให้เป็นการ อบรมในลักษณะวันเดียว มีการสนับสนุนจากส่วนกลางในรูปของคู่มืออาสาสมัคร วีดีโอเทป และวิทยากรในจังหวัดที่มี ความต้องการขอความช่วยเหลือ ส่วนเนื้อหาของการอบรมประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญดังนี้

1. ภารกิจองค์กรกลาง
2. หน้าที่ของหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครในวันเลือกตั้ง
3. สรุปหน้าที่ของส่วนต่าง ๆ ในวันเลือกตั้ง
4. การเตรียมตัวของอาสาสมัคร
5. สิ่งพึงกระทำและไม่ควรกระทำของอาสาสมัคร
6. แนวทางสังเกตการณ์วันเลือกตั้ง (วันที่ 22 มีนาคม 2535)
7. การทำงานของเจ้าหน้าที่กรรมการ ณ หน่วยเลือกตั้ง และข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่กรรมการ
8. การติดต่อสื่อสาร

3. ปัญหาของการคัดเลือกและอบรมอาสาสมัคร

3.1 การเปลี่ยนแปลงจำนวนอาสาสมัคร

เดิมกำหนดจำนวนอาสาสมัครไว้ที่ 15,000 คน ต่อมาภายหลังได้เพิ่มเป็น 30,000 คน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะได้ ครอบคลุมพื้นที่สังเกตการณ์ให้มากขึ้นกว่าเดิมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดที่ได้รับรายงานเกี่ยวกับแนวโน้มการทุจริตในการ เลือกตั้งหรือในจังหวัดที่ได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไป

การเปลี่ยนแปลงจำนวนเป็น 2 เท่า ทำให้ฝ่ายสังเกตการณ์ต้องปรับแผนปฏิบัติงานในทุก ๆ เรื่อง และก่อให้เกิดปัญหา ในการเตรียมการเป็นอย่างมาก นับแต่ระบบหัวหน้าอาสาสมัครในการรองรับการอบรมอาสาสมัครที่ต้องทำหลายรอบมากขึ้น เป็นต้น และผลกระทบที่สำคัญคือ ทำให้ศูนย์ภูมิภาคและศูนย์จังหวัดไม่สามารถเริ่มงานสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งได้ เนื่องจากต้องมุ่งภารกิจการหาอาสาสมัครจนเกือบถึงวันเลือกตั้ง ทำให้ข้อมูลที่ได้รับรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ก่อนวัน เลือกตั้งมีไม่มากเท่าที่ควร

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการอบรมอาสาสมัคร

การอบรมอาสาสมัครเป็นการจัดในระดับจังหวัดซึ่งดำเนินการโดยศูนย์ประสานงานในระดับจังหวัด โดยการสนับสนุน งบประมาณและเอกสารจากส่วนกลาง การอบรมส่วนใหญ่เป็นการอบรมรวมอาสาสมัครจากทุกเขตเลือกตั้ง จากทุกอำเภอ มารวมอบรมที่ตัวจังหวัด ซึ่งเป็นการอบรมครั้งละมาก ๆ บางจังหวัดถึงครั้งละ 500 คน ซึ่งทำให้การถ่ายทอดให้อาสาสมัครเกิด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นไปได้โดยไม่สมบูรณ์นัก รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาเป็นการแก่อาสาสมัคร ในการเดินทางจากท้องถิ่นมายังที่อบรม ซึ่งบางจังหวัดต้องใช้เวลาหลายชั่วโมง ข้อเสนอที่ได้รับเกี่ยวกับการอบรมอาสาสมัคร คือการดำเนินการในลักษณะกลุ่มที่ไม่ใหญ่เกินไป โดยอาจเปิดอบรมเป็นหลายรุ่น ในแต่ละจังหวัดและอาจแยกห้องที่การอบรม มากกว่า 1 จุด เช่น อาจจะมีรวม 2-3 อำเภอ ที่ใกล้กัน เป็นศูนย์อบรม 1 จุด เป็นต้น

3.3 ปัญหาความชัดเจนของบทบาทและวิธีการทำงานของอาสาสมัคร

ปัญหาที่ประสบคือ ส่วนกลาง ไม่สามารถทำให้อาสาสมัครเข้าใจถึงบทบาทการทำงานของอาสาสมัครได้อย่างชัดเจน ทั้งในเรื่องประเด็นวิธีการสังเกตการณ์และวิธีการปฏิบัติต่อทางราชการในการเสนอข้อ การรายงานตัวและการปฏิบัติตัวในวันเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากส่วนกลางต้องเสียเวลาไปมากในการประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อตกลงเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของอาสาสมัคร ซึ่งกว่าจะตกลงได้ก็ใกล้ถึงวันเลือกตั้งมาก ทำให้ในช่วงของการฝึกอบรมไม่มีใครที่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานได้ อันก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติงานอาสาสมัครพอสมควร

3.4 ปัญหาคุณภาพของอาสาสมัคร

ความไม่พร้อมของอาสาสมัคร ในกรณีนี้ต้องยอมรับว่ามีอาสาสมัครจำนวนหนึ่ง ที่มาฝึกอบรมแล้วไม่ปฏิบัติหน้าที่ในวันเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ความไม่ชัดเจนในบทบาทเมื่อเริ่มสมัคร ความหวาดกลัวอันตราย ความหวั่นเกรงงานหนัก ตลอดจนได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้ที่มีอาชีพเป็นครูเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้น นอกจากนี้ต้องยอมรับว่าอาสาสมัครจำนวนหนึ่งอาจปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มที่ในวันเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาในการคัดเลือกคนอย่างมีคุณภาพเป็นไปได้ยากในช่วงเวลาที่จำกัด

ตอนที่ 4

ระบบงบประมาณ

4.1 วัตถุประสงค์ของการใช้งบประมาณ

1. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอบรมหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง
2. เพื่อจ่ายเป็นเบี้ยเลี้ยงหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประสานงานระหว่างส่วนกลางและภูมิภาค

4.2 การจำแนกรายการใช้จ่าย

ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากคณะกรรมการกลาง โดยในครั้งแรกได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินจำนวน 6,440,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 24.16 ของงบประมาณในครั้งแรก 25 ล้านบาท แต่ต่อมาในที่ประชุมคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้ราษฎรได้มีมติให้เพิ่มจำนวนอาสาสมัครจาก 15,000 คนเป็น 30,000 คน องค์กรกลางจึงได้รับงบประมาณเพิ่มเติมอีกประมาณ 10 ล้านบาท ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งจึงได้รับงบประมาณเพิ่มเป็นประมาณ 11.38 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 31.37 ของงบประมาณทั้งหมด ซึ่งสามารถจำแนกงบประมาณทั้งหมดได้ดังนี้

งบประมาณฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง (ที่ได้รับในครั้งแรก)

1. ค่าตอบแทนบุคลากรประจำ (9 คน × 4 เดือน × 10,000 บาทเฉลี่ย)	360,000 -
2. ค่าจัดอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร (500 คน × 2 วัน × 400 บาท รวมค่าเดือน)	400,000 -
3. ค่าจัดอบรมอาสาสมัคร (15,000 คน × 1 วัน × 150 บาท)	2,250,000 -
4. ค่าเบี้ยเลี้ยงอาสาสมัคร (15,000 คน × 1 วัน × 100 บาท)	1,500,000 -
5. ค่าเดินทางและที่พัก	600,000 -
6. การประชุมประเมินผล (500 คน × 1 วัน × 300 บาท)	150,000 -
7. ค่าพิมพ์รายงาน (2,000 ฉบับ × 80 บาท)	160,000 -
8. ค่าใช้จ่ายสำนักงานและการสื่อสาร (4 เดือน × 30,000 บาท + ค่าสื่อสารวันเลือกตั้ง)	220,000 -
9. ค่าเบี้ยประชุมและค่าตอบแทน	400,000 -
10. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และเงินสำรองจ่าย	<u>400,000 -</u>
รวม	<u><u>6,440,000 -</u></u>

งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม

1. ค่าจัดอบรมอาสาสมัครเพิ่มเติม (15,000 คน × 1 วัน × 150 บาท)	2,250,000 -
2. ค่าเบี้ยเลี้ยงอาสาสมัครเพิ่มเติม (15,000 คน × 1 วัน × 100 บาท)	1,500,000 -
3. ค่าเบี้ยเลี้ยงหัวหน้าอาสาสมัคร (700 คน × 9 วัน × 100 บาท) หมายเหตุ เป็นภารกิจที่มอบหมายให้ หัวหน้าอาสาสมัครทำเพิ่มเติมในการรายงานก่อนวันเลือกตั้ง	630,000 -
4. ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางและค่าประสานงานในแต่ละสายอาชีพ เพื่อระดมอาสาสมัคร ตามสายอาชีพ (4 สายอาชีพ × 100,000 บาท)	400,000 -
5. ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางวิทยากรในการอบรมอาสาสมัคร (อบรม 80 ครั้ง × 2 คน × 1,000 บาท)	160,000 -
รวม	<u>4,940,000 -</u>
รวมงบประมาณที่ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งได้รับทั้งสิ้น	<u><u>11,380,000 -</u></u>

4.3 การบริหารงบประมาณ

ในส่วนของการบริหารงบประมาณนั้น ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติให้ส่วนภูมิภาคไปดำเนินการ เช่น การระดมอาสาสมัคร การเตรียมการจัดอบรมทั้งหัวหน้าและอาสาสมัคร การประสานงานของส่วนภูมิภาคกับจังหวัด ดังนั้นเมื่อส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการตามที่ส่วนกลางให้แนวทางไปแล้ว ส่วนกลางก็จะโอนเงินค่าใช้จ่ายไปให้ยังส่วนภูมิภาคเพื่อกระจายต่อไปยังจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป อย่างไรก็ตามในช่วงท้ายของการทำงานเพื่อให้มีความคล่องตัวในการทำงาน ส่วนกลางได้ทำการโอนเงินค่าใช้จ่ายบางรายการไปยังจังหวัดโดยตรง โดยที่ส่วนภูมิภาคมีส่วนในการรับรู้ด้วย ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัวในการทำงานในเวลากระชั้นชิด

งบประมาณที่ส่วนกลางจัดสรรให้แก่ส่วนภูมิภาค มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. งบประมาณประสานงานฝ่ายสังเกตการณ์ภูมิภาค ๆ ละ	30,000 -
2. งบจัดโครงการสัญจรรับอาสาสมัคร ภูมิภาคละไม่เกิน (จัดสรรให้ตามโครงการที่ภูมิภาคเสนอมา)	20,000 -
3. งบประมาณประสานงานจังหวัด ๆ ละ (ใช้สำหรับสำนักงานจังหวัด ซึ่งเป็นงบประมาณรวมทุกฝ่ายและเป็นงบของส่วนกลางมอบให้แต่ละจังหวัด ไม่เกี่ยวข้องกับฝ่ายสังเกตการณ์)	5,000 -
4. งบเบี้ยเลี้ยงหัวหน้าอาสาสมัคร คนละ (เป็นงบประมาณที่เพิ่มเติมให้หัวหน้าอาสาสมัคร เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการระดมอาสาสมัคร)	900 -
5. งบจัดอบรมหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัคร (ค่าเดินทางและค่าอาหาร) คนละ	150 -
6. งบเบี้ยเลี้ยงอาสาสมัครในวันปฏิบัติการ คนละ	150 -
7. ค่าใช้จ่ายในการประชุมสรุปผลของตัวแทนจังหวัด คนละ	1,000 -
8. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานสรุปผล จังหวัดละ	1,000 -

จากรายจ่ายที่ส่วนภูมิภาคขอให้ส่วนกลางจัดสรรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จึงสามารถสรุปงบประมาณของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งที่จัดสรรให้ส่วนภูมิภาคได้ดังต่อไปนี้

1. ภาค 1	1,611,350 -
2. ภาค 2	676,000 -
3. ภาค 3	2,096,150 -
4. ภาค 4	1,856,700 -
5. ภาค 5	1,030,000 -
6. ภาค 6	1,167,750 -
7. ภาค 7	848,500 -
8. ภาค 8	721,450 -
9. ภาค 9	798,450 -
รวมค่าใช้จ่ายที่ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งโอนให้ส่วนภูมิภาค	<u>10,806,350 -</u>

4.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณ

จากการประเมินผลของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบงบประมาณจะเห็นได้ว่าการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคมีปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายทั้งในแง่หลักการและแนวทางปฏิบัติ ดังนั้นจึงพอสรุปปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณได้ดังนี้

1) งบประมาณที่ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งได้รับมีจำนวนน้อยเกินไปและไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานที่ต้องใช้อาสาสมัครเป็นจำนวนมากและใช้ช่วงเวลาเพียง 1-2 เดือน ดังนั้นเมื่อเทียบกับจำนวนอาสาสมัครและคุณภาพที่ต้องการแล้วนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณที่มีจำนวนมากกว่าที่เป็นอยู่

2) ผู้ประสานงานในส่วนภูมิภาค จังหวัด และผู้ที่รับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน ไม่ทราบหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างยากลำบาก ดังนั้นแนวทางแก้ไขควรจะมีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเงินให้ทราบถึงหลักเกณฑ์และระบบทางการเงินให้ชัดเจนเสียก่อนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติการ

3) การกำหนดเบี้ยเลี้ยงอาสาสมัครและหัวหน้าอาสาสมัครนั้นต่ำเกินไป ควรจะกำหนดให้สูงกว่า 100 บาท ทั้งนี้เพื่อเป็นแรงจูงใจให้อาสาสมัครปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

4) ค่าพาหนะของอาสาสมัครทั้งในวันปฏิบัติงานและวันอบรมนั้นกำหนดไว้ต่ำกว่าความเป็นจริง ไม่ควรใช้ระบบเหมาจ่ายซึ่งในความเป็นจริงนั้นค่าใช้จ่ายในการเดินทางของหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครนั้นในบางท้องที่นั้นแม้ว่าจะอยู่ในจังหวัดเดียวกันก็ตามก็อาจจะสูงกว่าที่ส่วนกลางกำหนดให้ ดังนั้น ค่าพาหนะจึงสมควรที่จะจ่ายตามความเป็นจริงซึ่งถึงแม้ว่าอาจจะเพิ่มรายจ่ายที่สูง แต่เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นกำลังใจแก่อาสาสมัคร

5) ในเรื่องของการกำหนดค่าตอบแทนไม่ว่าจะเป็นของคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือเจ้าหน้าที่ควรกำหนดให้ชัดเจนเพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกันของในแต่ละภูมิภาค แต่ถ้าในส่วนภูมิภาคไม่สามารถกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่บุคลากรได้ ก็สมควรที่จะขออนุมัติจากส่วนกลางทำการจ้างบุคลากรช่วยงานในอัตราที่ข้าราชการกำหนด ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ส่วนภูมิภาคกำหนดค่าตอบแทนให้บุคลากรที่มาช่วยงานเองโดยไม่ผ่านการเห็นชอบของส่วนกลาง

ตอนที่ 5

ระบบการสื่อสารและส่งกำลังบำรุง

การทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลาง ตั้ง ณ ที่บ้านมนังคศิลา กรุงเทพมหานคร จำเป็นที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับภาคต่าง ๆ ทั้ง 9 ภาค และรวมถึงจังหวัดอีก 73 จังหวัดด้วย ส่วนเรื่องการส่งกำลังบำรุงนั้น เป็นการส่งสิ่งของ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ส่วนกลางจัดทำขึ้น ไปยังภาคทั้ง 9 และ จังหวัดทั้ง 73 จังหวัด จึงอยากแยกงานของทั้ง 2 ส่วน ดังนี้

5.1 ระบบงานสื่อสาร

5.1.1 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร

ในโลกปัจจุบันเป็นโลกสมัยใหม่ มีเทคโนโลยีแบบใหม่ เข้ามามีบทบาททำให้การติดต่อสื่อสารสะดวกรวดเร็วขึ้น โดยที่ฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลาง บ้านมนังคศิลา ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกลางและบริษัทเอกชนต่าง ๆ ในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงานประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรงพร้อมเครื่องโทรสาร 5 เลขหมาย
- 2) โทรศัพท์ผ่านศูนย์ 10 เลขหมาย
- 3) โทรศัพท์มือถือ
- 4) โฟนลิงค์ 20 เครื่อง
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 2 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ตั้งที่มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี มีอุปกรณ์สื่อสารประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง 2 เลขหมาย โทรสาร 1 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์มือถือ 5 เครื่อง
- 3) โฟนลิงค์ 10 เครื่อง
- 4) โทรศัพท์ที่ผ่านศูนย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา อีกจำนวนหนึ่ง
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 3 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ ตั้งที่ จังหวัดมหาสารคาม มีอุปกรณ์สื่อสารประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง 2 เลขหมาย โทรสาร 1 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์มือถือ 6 เครื่อง
- 3) โฟนลิงค์ 12 เครื่อง
- 4) โทรศัพท์ที่ผ่านศูนย์ของจังหวัดมหาสารคามอีกจำนวนหนึ่ง
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 4 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ ตั้งที่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีอุปกรณ์สื่อสาร ประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง 2 เลขหมาย โทรสาร 1 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์มือถือ 8 เครื่อง
- 3) โฟนลิงค์ 12 เครื่อง
- 4) โทรศัพท์ที่ผ่านศูนย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกจำนวนหนึ่ง
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 5 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ตั้งที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปกรณ์สื่อสาร ประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์ 4 เลขหมาย โทรสาร 2 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์มือถือ 6 เครื่อง
- 3) โฟนลิงค์ 12 เครื่อง
- 4) โทรศัพท์ผ่านศูนย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกจำนวนหนึ่ง
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 6 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ ครั้งแรกตั้งที่มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ต่อมาได้เปลี่ยนที่ตั้งเป็น วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก มีอุปกรณ์สื่อสาร ประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง 2 เลขหมาย โทรสาร 1 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์มือถือ 5 เครื่อง
- 3) โฟนลิงค์ 9 เครื่อง
- 4) โทรศัพท์สายตรงของวิทยาลัยเทคนิคอีกจำนวนหนึ่ง
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 7 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร วังสนามจันทร์ จ.นครปฐม มีอุปกรณ์สื่อสาร ประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง 1 เลขหมาย โทรสาร 1 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์มือถือ 3 เครื่อง
- 3) โฟนลิงค์ 9 เครื่อง
- 4) โทรศัพท์สายตรง 2 เลขหมาย โทรสาร 1 เครื่อง ซึ่งเป็นของมหาวิทยาลัย
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 8 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มีอุปกรณ์สื่อสารประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง 2 เลขหมาย โทรสาร 1 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์มือถือ 5 เครื่อง
- 3) โฟนลิงค์ 12 เครื่อง
- 4) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ภาค 9 สำนักงานฝ่ายสังเกตการณ์ ตั้งอยู่ที่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีอุปกรณ์สื่อสารประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง 2 หมายเลข โทรสาร 1 เครื่อง
- 2) โทรศัพท์เครือข่ายมหาวิทยาลัย 5 เลขหมาย
- 3) โทรศัพท์มือถือ 5 เครื่อง
- 4) โฟนลิงค์ 12 เครื่อง
- 5) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ส่วนศูนย์สังเกตการณ์ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง 73 จังหวัด ได้รับการอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตร สำนักงานเอกชน และบ้านของผู้ประสานงานจังหวัด ซึ่งมีอุปกรณ์สื่อสาร ส่วนมากประกอบด้วย

- 1) โทรศัพท์สายตรง
- 2) โทรสาร
- 3) โฟนลิงค์อย่างน้อยจังหวัดละ 1 เครื่อง (บางจังหวัดก็ไม่มีเพราะระบบการสื่อสารวิทยุเรียกตัวยังไม่ถึง)
- 4) ศูนย์วิทยุสมัครเล่น VR.

ระบบการติดต่อสื่อสารในช่วงแรกจะใช้วิธี ฝ้ายสังเกตุการณ์ ส่วนกลาง บ้านมั่งงัฯ ติดต่อดโดยตรงกับภาคต่าง ๆ แล้วภาคก็ไปติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ เฉพาะที่ภาครับผิดชอบอยู่ ซึ่งระบบนี้ทำให้การสื่อข้อมูลต่าง ๆ ล่าช้า และเมื่อมีปัญหาเร่งด่วนภาคไม่สามารถแก้ไขได้ ก็จะต้องติดต่อกับส่วนกลางเพื่อที่จะทำการแก้ไขให้ ด้วยเหตุนี้จำเป็นที่ส่วนกลางต้องประสานงานการติดต่อกับทางจังหวัดต่าง ๆ เอง โดยก่อนจะประสานงานก็ได้แจ้งให้ภาคที่ดูแลจังหวัดนั้น ๆ ทราบด้วย

การประสานงานกับภาคและจังหวัดนั้น ส่วนกลางได้ติดต่อโดยส่งเอกสารทางโทรสาร หรือติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ หรือเรียกโพนลิงค์ (กรณีผู้ประสานงานจังหวัดอยู่นอกสำนักงาน) หรือเรียกให้ส่งข่าวทางวิทยุสมัครเล่น VR.

ส่วนภาคทั้งหมดกับจังหวัดต่าง ๆ ได้ติดต่อโดยตรงกับส่วนกลาง โดยใช้อุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว รวมทั้งการส่งแบบรายงานสังเกตุการณ์ (สก.1) ของผู้ประสานงานจังหวัดหรือหัวหน้าอาสาสมัคร โดยทางไปรษณีย์เร่งด่วน (EMS) ด้วย

ดังนั้น การติดต่อสื่อสารประสานงานระหว่างส่วนกลางกับภาค และส่วนกลางกับจังหวัดหรือภาคกับจังหวัด ส่วนมากจะใช้วิธีการตามที่มีอุปกรณ์เท่าที่จำเป็นในการทำงานนั้น ๆ

5.1.2 ปัญหาอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

- 1) วิทยุติดตามตัวหรือโพนลิงค์ ยังใช้ได้ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศจริง เพราะได้ทดลองติดต่อแล้วติดต่อไม่ได้ในเขตภาค 4 อีสานเหนือ เช่น จังหวัด สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ เป็นต้น
- 2) การใช้วิทยุติดตามตัวหรือโพนลิงค์ของผู้ประสานงานจังหวัดในช่วงแรกยังใช้ไม่เป็น และไม่ยอมเปิดเครื่อง
- 3) ที่ตั้งสำนักงานสังเกตุการณ์จังหวัด อุปกรณ์สื่อสารมีไม่ครบ โดยเฉพาะเครื่องโทรสาร เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดทางภาคอีสาน
- 4) สำนักงานสังเกตุการณ์จังหวัด โดยมากใช้สถานที่ของส่วนราชการทำให้หลังเวลาทำงานหรือวันหยุด ไม่สามารถติดต่อได้

5.1.3 ข้อเสนอแนะในการติดต่อสื่อสาร

- 1) ควรจัดตั้งสำนักงานประสานงานสังเกตุการณ์ระดับอำเภอ ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีโทรศัพท์ด้วย
- 2) สำนักงานประสานงานจังหวัด จะต้องมทั้งโทรศัพท์และโทรสาร
- 3) สำหรับหัวหน้าอาสาสมัครจะต้องมีวิทยุติดตามตัว (โพนลิงค์) ทุกคน
- 4) สำหรับผู้ประสานงานจังหวัด ควรจะต้องมีโทรศัพท์มือถือทุกคน

5.2 ระบบในการส่งกำลังบำรุง

5.2.1 รายการส่งกำลังบำรุง

ในการดำเนินงานของฝ้ายสังเกตุการณ์เลือกตั้งส่วนกลาง ต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนด้านเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ภูมิภาค หรือจังหวัดต้องใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเอกสารและอุปกรณ์เหล่านี้ประกอบด้วย

- 1) ใบสมัครอาสาสมัครสังเกตุการณ์เลือกตั้ง
- 2) ใบสมัครหัวหน้าอาสาสมัคร
- 3) แบบรายงานสังเกตุการณ์ก่อนวันเลือกตั้ง (สก.1 สำหรับหัวหน้าอาสาสมัครใช้รายงาน)
- 4) แบบรายงานผลการสังเกตุการณ์เลือกตั้งสส. 22 มีนาคม 2535 (สก.2 สำหรับอาสาสมัครใช้รายงาน)
- 5) แบบรับ-ส่ง รายงาน
- 6) ไปรษณียบัตร ตอบรับข่าวบรมอาสาสมัคร
- 7) คู่มือสำหรับอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร

- 8) คู่มือสำหรับอบรมอาสาสมัคร
- 9) บัตรประจำตัวหัวหน้าอาสาสมัคร (สีเขียว)
- 10) บัตรประจำตัวอาสาสมัคร (สีชมพู)
- 11) เหรียญพลาสดิถิตราองค์กรกลาง สำหรับอาสาสมัคร
- 12) เข็มกลัดตราองค์กรกลาง สำหรับคณะอนุกรรมการภาค ผู้ประสานงานจังหวัด และหัวหน้าอาสาสมัคร
- 13) คู่มือประชาชน
- 14) อุปกรณ์สื่อสารต่างๆ เช่น โทรสาร โฟนลิงค์ และโทรศัพท์มือถือ

สำหรับการส่งกำลังบำรุงในช่วงแรก ฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลาง ได้ส่งคือ ใบสมัครหัวหน้าอาสาสมัคร ใบสมัครอาสาสมัครสังเกตการณ์ และคู่มือสำหรับอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร วิธีการที่ใช้คือ

- 1) ฝากสิ่งของไปกับวิทยากรที่จะไปอบรม
- 2) ฝากให้กับผู้ประสานงานภาค
- 3) ส่งทางเครื่องบินไปให้ภาค
- 4) ภาคส่งรถมารับที่ส่วนกลาง

ในช่วงที่สอง ที่ได้ส่งสิ่งของ ประกอบด้วย ไปรษณียบัตรตอบรับเข้าอบรมอาสาสมัคร คู่มืออาสาสมัคร บัตรประจำตัวหัวหน้าอาสาสมัคร บัตรประจำตัวอาสาสมัคร แบบ สก.1 และแบบ สก.2 วิธีการที่ใช้คือ

- 1) ฝากสิ่งของบางอย่างไปกับวิทยากร หรือผู้ประสานงานภาค
- 2) ส่งทางเครื่องบิน
- 3) ส่งทางรถทัวร์
- 4) ภาคส่งรถมารับที่ส่วนกลาง

ในช่วงที่สาม ได้ส่งสิ่งของอีก เนื่องจากทางคณะกรรมการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง ได้มีมติเพิ่มจำนวนอาสาสมัครจากเดิม 15,000 คน เป็น 30,000 คน และเพิ่มหัวหน้าอาสาสมัครจากเดิมเขตละ 4 คน เป็นอำเภอละ 1 คน ทำให้มีการอบรมเพิ่มอีกเท่าตัว จึงเป็นเหตุให้ฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลางต้องเพิ่มอุปกรณ์ต่างๆ และการส่งสิ่งของ ใช้วิธีการคือ

- 1) ส่งทางรถทัวร์
- 2) ภาคมารับสิ่งของจากส่วนกลาง
- 3) ฝากไปกับผู้ประสานงานภาค
- 4) ส่งทางเครื่องบิน

ในช่วงท้ายสุดการส่งอุปกรณ์สิ่งของต่างๆ กระทำก่อนวันเลือกตั้ง 1 สัปดาห์ คือ ส่งเหรียญพลาสดิถิตราองค์กรกลาง เข็มกลัดพลาสดิถิต คู่มือประชาชน และอุปกรณ์เอกสารต่างๆ ที่ขาด รวมทั้งแบบรับ-ส่งรายงาน วิธีการที่ใช้คือ

- 1) ส่งทางรถทัวร์
- 2) ภาคส่งคนมารับที่ส่วนกลาง

ในส่วนของอุปกรณ์ที่ใช้ติดต่อสื่อสาร

- 1) โทรสาร ภาคส่งคนมารับไป
- 2) โฟนลิงค์ ผู้ประสานงานภาคต่างๆ เป็นผู้เอาไปให้
- 3) โทรศัพท์มือถือ ภาคส่งคนมารับไป

ดังนั้น การส่งกำลังบำรุงของฝ่ายสังเกตการณ์ ส่วนกลาง ก็คือการส่งอุปกรณ์สิ่งของต่างๆ ในการอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร อาสาสมัคร และแบบรายงานผลต่างๆ ของหัวหน้าอาสาสมัคร และอาสาสมัคร รวมทั้งแบบรับส่งรายงานของผู้ประสานงานจังหวัดด้วย

5.2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งกำลังบำรุง

- 1) เอกสารต่าง ๆ เช่น คู่มือสำหรับอบรม หัวหน้าอาสาสมัคร คู่มืออบรมอาสาสมัครซึ่งจัดทำโดยฝ่ายวิชาการ เสร็จล่าช้า
- 2) การเปลี่ยนแปลงจำนวนหัวหน้าอาสาสมัคร และจำนวนอาสาสมัคร ทำให้มีการอบรมหลายครั้ง เอกสารประกอบการอบรมทำไม่เพียงพอ
- 3) อุปกรณ์สิ่งของสำหรับอาสาสมัคร หรือหัวหน้าอาสาสมัคร เช่น เหยือกพลาสติก เข็มกลัด บัตรประจำตัวต่าง ๆ เสร็จไม่พร้อมกัน ทำให้ต้องเสียเวลาการส่งหลายครั้ง
- 4) การบรรจุหีบห่อของอุปกรณ์สิ่งของ และเอกสารต่าง ๆ มีอุปสรรคในการบรรจุไม่ครบ เช่น กล่องขนาดต่าง ๆ
- 5) การส่งอุปกรณ์สิ่งของ ส่วนกลางไม่มีรถที่จะไปส่งยังสถานีรถทัวร์
- 6) บุคลากรที่ทำการบรรจุอุปกรณ์สิ่งของไม่มีความเชี่ยวชาญพอ และมีน้อยเกินไป

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการส่งกำลังบำรุง

- 1) เอกสารสำหรับอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร หรืออบรมอาสาสมัคร ควรจะเสร็จก่อนที่จะอบรม 1 สัปดาห์
- 2) อุปกรณ์สิ่งของทุกอย่างที่จะต้องส่งออกไปยังต่างจังหวัด ควรจะเสร็จพร้อมกัน เพื่อที่จะส่งไปพร้อมกันเลยทีเดียว
- 3) ส่วนกลางควรจะมีรถยนต์สำหรับบรรจุทุกสิ่งของ
- 4) อุปกรณ์ที่จะใช้บรรจุสิ่งของ เช่น กล่องกระดาษ สมควรจะมีหลายขนาด
- 5) บุคลากรที่จะบรรจุอุปกรณ์สิ่งของ ควรจะมีความชำนาญในการบรรจุ
- 6) การส่งสิ่งของทางเครื่องบิน ควรจัดส่งในกรณีที่เร่งด่วนและส่งเฉพาะภูมิภาคเท่านั้น โดยควรจะต้องเตรียมส่งก่อนเครื่องบินออก อย่างน้อย 2 ชั่วโมง โดยเฉพาะที่ Cargo สนามบินดอนเมือง
- 7) การส่งของทางรถทัวร์ เป็นวิธีการจัดส่งที่ประหยัด และรวดเร็วพอควร ในการจัดส่งควรเตรียมสิ่งของที่จะส่งไปถึงบริษัททัวร์ก่อนเวลา 17.00 น. หากส่งหลังเวลาดังกล่าว ต้องไปส่งที่รถทัวร์เองซึ่งอาจมีปัญหาการสูญหายได้ง่ายกว่า

ตอนที่ 6

ระบบการประสานงาน

การประสานงานของฝ่ายสังเกตการณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การประสานงานภายใน กับฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กรกลาง และการประสานงานภายนอกกับส่วนราชการและหน่วยงานเอกชนอื่น ๆ ในการขอความสนับสนุนในการทำงาน

6.1 การประสานงานภายในองค์กร

ในการทำงานสังเกตการณ์เลือกตั้ง ฝ่ายสังเกตการณ์ต้องมีการประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานดังนี้

6.1.1 การประสานกับฝ่ายรับแจ้งเหตุ

ฝ่ายสังเกตการณ์และฝ่ายรับแจ้งเหตุมีลักษณะการทำงานที่ต้องประสานกันอย่างใกล้ชิด โดยฝ่ายสังเกตการณ์จะมีอาสาสมัครที่อยู่ในพื้นที่เพื่อคอยสอดส่องดูแลและคอยติดตามพฤติกรรมของผู้สมัคร สส. ส่วนฝ่ายรับแจ้งเหตุจะทำหน้าที่เป็นหน่วยในการรับแจ้งเหตุผิดปกติหรือรับฟังรายงานพฤติกรรมที่ส่งไปทางทุจริตต่อการเลือกตั้ง จากอาสาสมัครและประชาชนทั่วไป ดังนั้นทั้งสองฝ่ายจึงต้องมีกลไกในการประสานงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

6.1.2 การประสานกับฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายวิชาการมีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนทางวิชาการทั้งในลักษณะการกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ประเด็นและวิธีการสังเกตการณ์เลือกตั้ง การจัดทำเอกสาร คู่มือ หัวหน้าอาสาสมัคร และคู่มืออาสาสมัคร การจัดหาวิทยากร เพื่ออบรมหัวหน้าอาสาสมัคร และอาสาสมัคร ตลอดจนการคัดเลือกพื้นที่ที่คาดว่าจะมีแนวโน้มการกระทำการเพิ่มมากขึ้นเป็นกรณีพิเศษ การประสานงานกับฝ่ายวิชาการจึงเป็นความจำเป็นเพื่อสนับสนุนในการทำงานสังเกตการณ์ เป็นอย่างยิ่งอีกฝ่ายหนึ่ง

6.1.3 การประสานกับฝ่ายประชาสัมพันธ์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์จะมีบทบาทในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงบทบาทขององค์กรกลางและมีส่วนเร่งรัดให้ผู้คนทั่วไปเกิดความสนใจและอยากร่วมกับกิจกรรมขององค์กรกลาง ดังนั้นบทบาทในระยะแรกจึงเป็นเรื่องของการมุ่งประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสนใจและทราบช่องทางในการติดต่อกับฝ่ายสังเกตการณ์หรือองค์กรกลาง

ในระยะหลังการประสานกับฝ่ายประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องการนำเสนอสิ่งที่ได้จากการสังเกตการณ์ในรูปการจัดแถลงข่าวต่อประชาชน ซึ่งได้กระทำทั้งในช่วงก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

6.1.4 การประสานกับฝ่ายการเงินและสำนักงานกลาง

การประสานงานกับฝ่ายการเงินและสำนักงาน เป็นไปเพื่อขอความสนับสนุนในเรื่องการตั้งและการเบิกจ่ายงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงาน ตลอดจนการทำหน้าที่เป็นส่วนกลางในการประสานการทำงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ โดยจัดตั้งในรูปของคณะกรรมการดำเนินงาน (กตง.) ที่ประกอบด้วยประธานหรือบุคคลสำคัญของแต่ละฝ่ายและในรูปของการประชุมคณะทำงานทางเทคนิค (technical meeting) ที่ประกอบด้วยแกนหลักในการทำงานด้านปฏิบัติการจากแต่ละฝ่าย เพื่อหาข้อตกลงในการประสานการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

6.2 การประสานภายนอกองค์กร

จากภารกิจการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ฝ่ายสังเกตการณ์ต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายนอก เพื่อการประสานและขอการสนับสนุนในการทำงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรที่ต้องเกี่ยวข้องคือ

6.2.1 การประสานกับกระทรวงมหาดไทย

การประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยเป็นเรื่องจำเป็นที่สุดประการหนึ่ง เพราะเป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งโดยตรง การประสานที่เกิดขึ้น มี 2 กรณี คือ

กรณีแรก เพื่อขอการสนับสนุนด้านข้อมูลที่เป็นต่อการออกแบบระบบการสังเกตการณ์เลือกตั้ง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนตัวเลขผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำแนกตามอำเภอ เขต ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการเลือกตั้งในอดีต เป็นต้น ส่วนกรณีที่สองคือ การประสานเพื่อขอความเห็นหรือการกำหนดระบบในการทำงานร่วมกัน เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับการแต่งตั้งอาสาสมัคร ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ณ หน่วยงานที่อาสาสมัครลงปฏิบัติการสังเกตการณ์เลือกตั้ง เป็นต้น

6.2.2 การประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ

ฝ่ายสังเกตการณ์ในส่วนภูมิภาคต้องมีการประสานการทำงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ เนื่องจากได้มีการกำหนดว่าการแต่งตั้งอาสาสมัครเพื่อสังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้ง จะต้องได้รับหนังสือแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอประจำท้องที่ นอกจากนี้ผู้ประสานงานของฝ่ายสังเกตการณ์ของแต่ละจังหวัดยังอาจมีการประสานงานเพื่อขอความคิดเห็นหรือร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ แปรเปลี่ยนไปในแต่ละจังหวัด

6.2.3 การประสานกับภาคเอกชน

ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรกลางได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการทำงานจากภาคเอกชนจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นอุปกรณ์เกี่ยวกับการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุติดตามตัว (phone link) โทรศัพท์มือถือ เครื่องโทรสาร เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เพื่อการประมวลข้อมูล เป็นต้น การขอการสนับสนุนดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นการประสานโดยฝ่ายสังเกตการณ์เองแต่ส่วนใหญ่เป็นบทบาทของสำนักงานกลางในการจัดหาครุภัณฑ์สำนักงานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยการประสานงานขอการสนับสนุนจากภาคเอกชน

6.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประสานงาน

6.3.1 กลไกการประสานงานภายในองค์กรยังมีการประสานงานกันน้อยในระยะต้นของการทำงาน

ทำให้แต่ละฝ่ายมุ่งในกิจกรรมของตนเองเป็นหลัก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ ปัญหาการประสานงานระหว่างฝ่ายสังเกตการณ์และฝ่ายรับแจ้งเหตุ ซึ่งควรจะมีการกำหนดระบบการทำงานร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้น แต่มีการประสานงานกันน้อยมากและแต่ละฝ่ายมุ่งในการจัดโครงสร้างจัดระบบงาน หาสมาชิกผู้ปฏิบัติงานและจัดตั้งสำนักงานในภูมิภาคของฝ่ายตนเอง ทำให้เกิดปัญหาต่างฝ่ายต่างทำงาน ขาดการประสานในชั้นของการปฏิบัติงาน และในบางพื้นที่มีปรากฏการณ์ของความขัดแย้งเกิดขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว มีการเสนอแนะทางออกหลายประการ เช่น ควรให้ฝ่ายสังเกตการณ์และฝ่ายรับแจ้งเหตุเป็นฝ่ายเดียวกันตั้งแต่เริ่มต้น หรือ มีการออกแบบการทำงานร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้น ในต่างจังหวัด ก็ควรให้มีลักษณะเป็นสำนักงานจังหวัด หรือ ศูนย์องค์กรกลางจังหวัดที่เป็นหนึ่งเดียว ประกอบด้วยทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน มิใช่ต่างฝ่ายต่างมีสำนักงานของตนเอง เป็นต้น

6.3.2 ความไม่ชัดเจนของกำหนดการ

สาเหตุประการหนึ่งของปัญหาของการประสานงานภายในองค์กรมาจากความไม่ชัดเจนของกำหนดการทำงาน เนื่องจากไม่มีการกำหนดตารางหลักของกิจกรรมร่วมกันที่ชัดเจน ทำให้แต่ละฝ่ายกำหนดกิจกรรมและตารางการทำงานของตนเองอย่างเป็นอิสระ เป็นผลให้จังหวะก้าวของการทำงานไม่ประสานกันเท่าที่ควร ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้งฝ่ายประสานงานขึ้น แต่ก็ในช่วงที่แต่ละฝ่ายได้ดำเนินกิจกรรมของตนเองคืบหน้าไปมากแล้ว ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะต่อประเด็นดังกล่าว คือ ต้องมีกลไกการประสานงานตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการทำงานที่จะประสานตารางกำหนดการของแต่ละฝ่ายให้เป็นเนื้อเดียวกัน และมีลักษณะสอดคล้องประสานเกื้อหนุนในการทำงานซึ่งกันและกัน

6.3.3 การประสานกับองค์กรราชการยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

แม้ว่าองค์กรกลางจะได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลอย่างเต็มที่ในการดำเนินการ โดยขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนทั้งในด้านกำลังคน วัสดุ ครุภัณฑ์ และข้อมูลที่สำคัญในการดำเนินการ แต่ในชั้นของการปฏิบัติงานยังมีความรู้สึกได้ว่ายังมีความไม่คล่องตัวเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับส่วนราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยตรง ซึ่งเป็นเรื่องของการกำหนดวิธีการในการทำงานสังเกตการณ์เลือกตั้งอยู่แล้ว ซึ่งให้เห็นถึงจุดอ่อนของการประสานงานกับส่วนราชการ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดกิจกรรมของฝ่ายสังเกตการณ์เป็นอย่างมาก โดยต้องปรับขบวนการทำงานต่าง ๆ หลายครั้งหลายครววก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับภูมิภาคและระดับจังหวัดค่อนข้างมาก

ส่วนที่ 2

รายงานการกระทำความผิดก่อนหน้าวันเลือกตั้ง

ตอนที่ 1

การกระทำความผิดจำแนกตามรูปแบบการกระทำความผิด

ในช่วงของการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมืองนับแต่วันสุดท้ายของการรับสมัคร คือวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535 จนถึงวันเลือกตั้ง ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งได้รับรายงานจากอาสาสมัคร หัวหน้าอาสาสมัคร และจากประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยรายการส่วนใหญ่ที่ได้รับรายงานเป็นเรื่องของการแจกเงินซื้อเสียง การจัดเลี้ยง และการแจกของ โดยมีรายละเอียดของแต่ละรายการ ดังต่อไปนี้

1. การแจกเงินหรือสัญญาว่าจะแจกเงิน เป็นเรื่องที่ได้รับการรายงานมากที่สุด โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้

ภาค 1 อัตราของการแจกเงินจะอยู่ระหว่าง 100 ถึง 1,000 บาท โดยอัตราสูงสุดนั้น ได้รับการรายงานว่าเป็นของพรรคความหวังใหม่ที่จังหวัดนนทบุรี ซื้อเสียงคนละ 200-1,000 บาท และที่จังหวัดปทุมธานี ในอัตรา 3 เบอร์ 1,000 บาท สำหรับพรรคชาติไทย มีการรายงานเกี่ยวกับการซื้อขายเสียงในหลายจังหวัด เช่น ที่จังหวัดสมุทรปราการ ในอัตรา 300-500 บาท และยังมีมีการจ้างมอเตอร์ไซด์เพื่อขนคนไปใช้สิทธิ์ในอัตราคนละ 300 บาท ที่จังหวัดปทุมธานี แจกเงิน 150 บาทใส่ของจำนวนมากพร้อมแนบหมายเลขผู้สมัคร

ส่วนพรรคกิจสังคม องค์กรกลางได้รับรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินในจังหวัดอยุธยา ทั้งในเขต 1 และ เขต 2 โดยผ่านทางหัวหน้าเขต สจ. สท. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นระบบที่มีการจัดตั้งค่อนข้างสมบูรณ์ โดยเฉพาะในเขต 1 เนื่องจากผู้สมัครเป็น สส.เก่าผูกขาดหลายสมัย ดังนั้นการแจกเงินจึงมีลักษณะของการแจกเพื่อหล่อเลี้ยงระบบที่มีอยู่มากกว่าจะเป็นการแข่งขัน ส่วนในเขต 2 จะมีบรรยากาศของการแข่งขันมากกว่า เนื่องจากเป็นการแข่งระหว่าง พรรคกิจสังคม กับ พรรคประชากรไทย ที่ต่างฝ่ายต่างแพ้ไม่ได้ ดังนั้น การแข่งขันจึงค่อนข้างจะดุเดือดและมีการรายงานเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง เช่น การใช้มือปืนข่มขู่ ควบคุมไปกับการแจกเงินด้วย

สำหรับในกรุงเทพมหานครเอง ในรอบนอก มีการรายงานเกี่ยวกับการซื้อเสียงทั่วไปในหลายเขต เช่น บางขุนเทียน ดลิ่งชัน รังสิต หนองจอก ลาดกระบัง โดยเป็นการซื้อผ่านหัวหน้าเขตที่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านในอัตรา 100-300 บาท ส่วนในเขตชั้นในได้รับการรายงานว่ามีมีการซื้อเสียงกันภายในที่เป็นชุมชนแออัด เช่น ชุมชนบ่อนไก่ โดยพรรคความหวังใหม่ ในอัตรา 100 บาท และชุมชนโรงหมู คลองเตย จะซื้อผ่านหัวหน้าเขตที่เป็นนักเลงหัวไม้ โดยรับประกันคะแนนเสียงยกหน่วยแต่สามารถทราบวงเงินที่ใช้จ่ายกัน

ภาค 2 ได้รับการรายงานเกี่ยวกับการแจกเงิน ของพรรคสามัคคีธรรมและพรรคเอกภาพที่ จังหวัดชลบุรี ในหลายพื้นที่ เช่น ที่เกาะสีชัง ที่อำเภอศรีราชา ที่อำเภอเมือง และอำเภอบางละมุง ในอัตรา 300-500 บาท โดยผ่านทางระบบหัวหน้าเขตและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น นอกจากนี้มีการรายงานถึงการแจกเงินประปราย ในอัตราประมาณ 100-200 บาท ในพื้นที่หลายจังหวัด เช่น ปราจีนบุรี ตราด และฉะเชิงเทรา

ภาค 3 หรือภาคอีสานตอนล่าง เป็นภาคที่มีจำนวนอาสาสมัครมากที่สุดถึง 6,056 คน และเป็นภาคที่ได้รับรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำความผิดของผู้สมัครและพรรคการเมืองมากที่สุดภาคหนึ่งเช่นกัน ในเรื่องของการแจกเงิน จะมีอัตราตั้งแต่ 20 บาท จนถึง 300 บาท โดยช่วงตัวเลขที่เปลี่ยนไป จะแปรผันตามความเจริญของพื้นที่ เช่น ในส่วนที่เป็นเขตเมือง เช่น อ.เมือง จ.นครราชสีมา มีการแจกเงินรายละ 300 บาท ส่วนในเขตชนบท หรือ จังหวัดที่ประชาชนมีฐานะค่อนข้างยากจน เช่น ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ ยโสธร อัตราการแจกจะเริ่มตั้งแต่ 20-30 บาท ต่อคน หรืออาจให้ในลักษณะเหมาจ่ายครอบครัวละ 50-100 บาท นอกจากนี้ รูปแบบของการแจกเงินในลักษณะอำพราง พลิกแพลงไปจากที่เป็นมาในอดีตอีก เช่น ที่ นครราชสีมา มีการจ่ายเป็นค่าจ้างแรงงานในกรณีติดโปสเตอร์ใบปลิว ที่สูงเกินอัตราค่าจ้างปกติ หรือ จ่ายเป็นการเหมาจ่ายให้คนในหมู่บ้านทำอาหารเลี้ยงในวันเลือกตั้ง การแจกเป็นคู่มือที่ออกวางวัดในวันที่ 1 เมษายน การแจกเงินผ่านเด็กนักเรียน ในโรงเรียน เพื่อนำไปให้ผู้ปกครองที่บ้าน เป็นต้น

ภาค 4 หรือภาคอีสานตอนบน มีลักษณะปัญหาที่ได้รับรายงานคล้ายคลึงกับอีสานตอนล่าง โดยอัตราการแจกเงิน โดยเฉลี่ยจะสูงกว่าภาค 3 เล็กน้อย และมีอัตราอยู่ในช่วง 20-300 บาท เช่นกัน โดยจังหวัดที่ได้รับการรายงานเข้ามามากที่สุดคือ อุดรธานี ผู้สมัครของพรรคความหวังใหม่และพรรคประชาธิปไตย มีการจ่ายเงินเพื่อซื้อเสียงทั้งในลักษณะให้เป็นเงินแก่หัวหน้าจ่ายให้สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คนละ 300-700 บาท จ่ายให้แก่ผู้มีรตบักอิฐเพื่อนำคนมาฟังการปราศรัย คนละ 800-1,000 บาท จ่ายให้แก่สามล้อ เพื่อรับคนมาฟังการปราศรัย คนละ 100 บาท แต่ถ้าเป็นเจ้าของรถสองแถว คนละ 500-1,000 บาท ส่วนรูปแบบการแจกเงินให้แก่ประชาชนนั้น มีทั้งกลางวันและกลางคืน โดยในเวลากลางคืนจะใช้หัวหน้าเดินเคาะประตูตามบ้าน ประมาณ ช่วง 03.00-04.00 น. แจกเงินเป็นซองแนบนามบัตรหรือแผ่นปลิวของละ 20-60 บาท รูปแบบการแจกที่แนบเนียน คือ ผู้สมัครของพรรคประชาธิปไตย เขต 4 ใช้วิธีเชิญกำนันและผู้ใหญ่บ้านไปรับฟังคำชี้แจงนโยบาย และให้เงินเป็นค่าน้ำมันรถ คนละ 700 บาท

ในจังหวัดขอนแก่น มีการรายงานการจ่ายเงินให้แก่หัวหน้าสำคัญที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อำเภอบ้านไผ่ ในอัตรา กำนัน 2,000 บาท ผู้ใหญ่บ้าน 1,500 บาท สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้ 1,000 บาท ส่วนการซื้อเสียงของชาวบ้านในเขตเมืองอยู่ในอัตราประมาณ 400 บาท ต่อครอบครัว (2 คน)

ภาค 5 ในภาคเหนือตอนบน สภาพการซื้อเสียงในช่วงต้น ๆ ได้รับการรายงานค่อนข้างน้อย เนื่องจากผู้สมัคร และหัวหน้ามีความเกรงกลัวองค์กรกลางอยู่ เนื่องด้วยบทบาทที่ยังแสดงให้เห็นได้อย่างไม่ชัดเจนนัก แต่ในช่วงประมาณ 3 วันสุดท้ายก่อนวันเลือกตั้งและในคืนสุดท้ายหรือเรียกกันว่า คืนหมาหอน มีการรายงานเกี่ยวกับการซื้อเสียงกันมาก อัตราการซื้อเสียง อยู่ในช่วง 200-500 บาท ต่อผู้สมัคร 1 ราย จนถึง 1,000-1,500 บาท ต่อการเลือกผู้สมัครเป็นทีม 3 คน กลไกการแจกเงินมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาคอื่น คือ การใช้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าเป็นผู้เดินแจกเงิน หรือให้ชาวบ้านมารับที่บ้านทั้งในกลางวันและกลางคืน โดยจังหวัดที่ได้รับรายงาน คือ จังหวัดพะเยา เป็นการแจกเงินของผู้สมัครพรรคชาติไทย ในหลายพื้นที่ ในอัตรา คนละ 500 บาท ที่จังหวัดเชียงใหม่ เขต 1 มีการรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินของผู้สมัครพรรคสามัคคีธรรม ในอัตราคนละ 500 บาท ส่วนพรรคความหวังใหม่ ใช้วิธีการแจกเงินโดยใช้ กรรมการ อพป. ของหมู่บ้าน เรียกชาวบ้านมาประชุมเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรค และจ่ายเงินให้เป็นเบี้ยประชุม คนละ 300 บาท โดยอ้างว่า เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยพรรคหาเสียง ที่จังหวัดลำปาง พรรคสามัคคีธรรม เขต 2 สัญญาจะให้เงินสนับสนุนกลุ่มแม่บ้าน อ.เถิน กลุ่มละ 5000 บาท

นอกจากนี้ การแจกเงินยังปรากฏในรูปแบบที่แอบแฝงอีกในหลายลักษณะ เช่น ที่จังหวัดพะเยา มีการตระเวนซื้อผลผลิตทางการเกษตรตามบ้านจากชาวบ้าน โดยไม่เอาของ การใช้วิธีการพนันขันต่อ หรือการตั้งตนเป็นเจ้ามือห่วยผู้แทน เพื่อให้ผู้สมัครที่ต้องการได้รับเลือกตั้ง ก็เป็นปรากฏการณ์ที่พบเห็นทั่วไปในหลายจังหวัด

ภาค 6 ในภาคเหนือตอนล่าง อัตราการแจกเงินไม่สูงเท่าภาคเหนือตอนบน โดยอยู่ในอัตรา ตั้งแต่ 50-500 บาท โดยแปรผันตามความเจริญของจังหวัด เช่น ในจังหวัดที่มีประชาชนยากจนอยู่ เช่น อุดรดิตถ์ พิจิตร จะมีการแจกเงินอยู่ในช่วง 50-200 บาท ส่วนจังหวัดที่มีความเจริญมากกว่า เช่น กำแพงเพชร สุโขทัย และพิษณุโลก อัตราการซื้อ อยู่ในช่วง

ระหว่าง 100-200 บาท และในบางพื้นที่ขึ้นสูงถึง 500 บาท โดยที่จังหวัดสุโขทัย เป็นผู้สมัครของพรรคกิจสังคม ส่วนที่พิษณุโลก ได้รับการรายงานถึงพฤติกรรมการซื้อเสียงของหลายพรรคการเมือง คือ พรรคประชากรไทย ในอัตรา 50-150 บาท พรรคชาติไทยจ่ายในอัตรา 100-150 บาท พรรคความหวังใหม่ ในอัตรา 100-200 บาท พรรคประชาธิปไตยในอัตรา 50-100 บาท โดยวิธีการแจกเงิน จะผ่านกลไก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้า โดยให้หัวหน้าจรรยาชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งเสนอเพื่อตั้งเป็นจำนวนเงินเบิก มีการให้สวัสดิการแก่ผู้เป็นหัวหน้าอย่างสุขสบาย เช่น การให้โทรศัพท์มือถือ ความสะดวกในการเดินทาง ที่พัก อาหารอย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันก็มีระบบการข่มขู่หัวหน้าหากไม่สามารถหาคะแนนเสียงตามโควตาที่กำหนด จะต้องได้รับการลงโทษซึ่งอาจถึงขั้นเสียชีวิต

สิ่งที่น่าสนใจมากสำหรับภาคเหนือตอนล่าง คือ จังหวัดตาก เป็นจังหวัดเดียวในภาคนี้และจังหวัดเดียวในประเทศไทย ที่ได้รับการรายงานจากอาสาสมัครองค์กรกลางว่า ไม่มีการซื้อเสียง ไม่มีการใช้งบประมาณในการโฆษณาเกินความจำเป็น และการหาเสียงเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยส่วนใหญ่จะใช้โปสเตอร์ แผ่นปลิว รถโฆษณาและการปราศรัย

ภาค 7 อัตราการแจกเงินซื้อเสียงของภาค 7 หรือภาคตะวันตก อยู่ในระหว่าง 100-300 บาท โดยพรรคการเมืองที่ได้รับการรายงานจากอาสาสมัครสังเกตการณ์นั้น มีกระจายเกือบจะเรียกได้ว่าครบทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครในแต่ละจังหวัด โดยเรียงลำดับจากพรรคชาติไทย มีการรายงานเกี่ยวกับการแจกเงิน ในจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรีและเพชรบุรี สำหรับพรรคความหวังใหม่ มีการรายงานว่าแจกเงิน ในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม พรรคเอกภาพ มีการซื้อเสียงในจังหวัดนครปฐม สำหรับพรรคประชาธิปไตย มีการรายงานเกี่ยวกับซื้อเสียงที่ จังหวัดกาญจนบุรี และพรรคสุดท้าย คือมีการรายงานเกี่ยวกับซื้อเสียงของพรรคพลังธรรม ที่นครปฐม สำหรับรูปแบบและวิธีการนั้นเป็นรูปแบบที่พบเห็นเหมือนภาคอื่นโดยทั่วไป ไม่มีวิธีการพลิกแพลง ที่น่าสนใจแต่อย่างใด

ภาค 8 จากรายงานที่ได้รับจากอาสาสมัครสังเกตการณ์ในภาคใต้ตอนบน การซื้อเสียงที่พบมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากภาคอื่น คือ เป็นการซื้อเพื่อแก้เกมทางการเมือง เพื่ออุดช่องว่าง หรือแม้กระทั่งซื้อบัตรประชาชนของผู้สมัครพรรคตรงข้าม เพื่อสกัดกั้นการไปใช้สิทธิ์ มากกว่าที่จะเหวี่ยงซื้อเพื่อเอาชนะคู่แข่งเช่นเหมือนในภาคอื่น และกระทำได้ก็เฉพาะประชาชนที่อยู่ในเขตชนบทจริง ๆ เท่านั้น โดยรายงานเกี่ยวกับการซื้อเสียง มักจะเป็นของ 2 พรรคการเมือง คือ พรรคความหวังใหม่ ในจังหวัดพังงา และพรรคชาติไทย ในจังหวัดภูเก็ต

การแจกเงินยังกระทำในแบบอื่น ที่พบเห็นได้ทั่วไป คือ การจ้างรถสองแถวหรือยานพาหนะในการขนคนมาฟังการปราศรัยทั้งของพรรคความหวังใหม่และพรรคประชาธิปไตย ในอัตราคันละ 700-800 บาท และในรูปของการจ้างติดธง ติดโปสเตอร์ที่รถของผู้สมัครพรรคชาติไทย ที่จังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้ การใช้วิธีการพนันขันต่อ เพื่อให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนได้รับเลือกตั้ง ก็เป็นวิธีการที่ใช้กันทั่วไปในภูมิภาคนี้

ภาค 9 การแจกเงิน ซื้อเสียงในภาคใต้ตอนล่างได้รับเรื่องรายงานค่อนข้างมากกว่า ภาคใต้ตอนบน โดยอัตราการซื้อเสียงในภาคนี้จะแตกต่างกันเป็น 2 กลุ่ม คือในจังหวัดชายแดน เช่น ปัตตานี นราธิวาส อัตราการซื้อเสียงจะอยู่ระหว่าง 50-200 บาท ยกเว้นจังหวัดสตูล ที่มีรายงานอัตราการซื้อเสียงถึง 300 บาท ส่วนพรรคการเมืองที่ถูกระบุว่ามีการซื้อเสียงนั้น มักจะเป็น 2 พรรค ที่มีบทบาทการแข่งขันกันมากในภูมิภาคนี้ คือความหวังใหม่และพรรคประชาธิปไตย เป็นส่วนใหญ่ โดยพรรคแรกจะได้รับการรายงานเกี่ยวกับการซื้อเสียงในลักษณะใจแจ่มมากกว่าพรรคหลัง เช่น ใช้วิธีการแจกเงินโดยผ่านหัวหน้า หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยตรง ซึ่งพบทั่วไปในแทบทุกจังหวัด หรือใช้วิธีให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคแล้ว ให้นำบัตรมารับเงินค่าใช้จ่ายในการช่วยรณรงค์หาเสียง ซึ่งพบว่าเป็นวิธีของผู้สมัครพรรคความหวังใหม่ที่ อำเภอกาบัง พัทลุง หรือมีการทำสัญญาเงินกู้ โดยสัญญาว่าจะจ่ายเงินให้หลังวันเลือกตั้ง หากได้รับเลือกตั้ง

ส่วนพรรคประชาธิปไตยนั้น องค์กรกลางได้รับการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อเสียงในจังหวัดสงขลา พัทลุง และมีการแจกเงินในรูปแบบที่แอบแฝง เช่น การให้เป็นค่าจ้างรถในการรับคนมาฟังการปราศรัยของผู้สมัครของพรรคตนใน

หลายจังหวัด เช่น ตรัง สงขลา และพัทลุง เป็นต้น ส่วนพรรคชาติไทย มีการรายงานเกี่ยวกับการซื้อเสียงในจังหวัด สงขลา พัทลุง และมีรูปแบบของการใช้วิธีการพนันขันต่อในการเลือกตั้งค่อนข้างมาก

1.2 การจัดเลี้ยง โดยผู้สมัคร หรือตัวแทน เป็นรูปแบบที่พบมากเป็นอันดับที่สอง โดยส่วนใหญ่จะเป็นการจัดเลี้ยงห้วคະແນน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนทั่วไป โดยทั้งในโรงแรม ภัตตาคาร คาเฟ่ ตามบ้านของผู้เป็นห้วคະແນนใหญ่ การจัดเลี้ยงใหญ่เท่าที่ได้รับรายงาน คือ ที่จังหวัดอยุธยา เขต 2 มีการจัดเลี้ยงเพื่อแนะนำผู้สมัครใหม่ของพรรคกิจสังคมไม่ต่ำกว่าอำเภอละ 200-400 โต๊ะทุกอำเภอ ที่จังหวัดพิษณุโลกมีการจัดเลี้ยงห้วคະແນนและชาวบ้าน ทุก ๆ อำเภอ โดยผู้สมัคร พรรคชาติไทย ไม่น้อยกว่า 10 คืน โดยยังจัดที่พักโรงแรมชั้นหนึ่งให้แก่ห้วคະແນนตลอดฤดูกาลหาเสียง เป็นต้น ซึ่งองค์กรกลางได้รับรายงานเกี่ยวกับการจัดเลี้ยงห้วคະແນนและชาวบ้าน ในแทบทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย นอกจากการจัดเลี้ยงทั่วไปแล้วยังปรากฏให้เห็นในรูปแบบต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น

การจัดเลี้ยงที่แฝงไปกับประเพณีต่าง ๆ ของชาวบ้าน เช่น งานเลี้ยงวันเกิด งานโกนผมไฟของชาวบ้าน

การจัดเลี้ยง โดยหมาร้านอาหาร เช่น ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านข้าวแกง โดยเปิดให้กินฟรี โดยเป็นที่รู้กันว่าผู้สมัครรายใดเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้

การลงทุนจัดงานแต่งงานของตนเอง หรือบุตรหลาน เพื่อถือโอกาสเลี้ยงและหาเสียงให้แก่ตนเอง ที่จังหวัดลพบุรี

การจัดเลี้ยงอาหาร ให้แก่กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในการหาเสียงของผู้สมัคร โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมาร่วมทานได้

การจัดงานบอลล์ เพื่อหาเสียง ที่จังหวัดลพบุรี

การเลี้ยงข้าวห่อ แก้วที่มาฟังการปราศรัย ที่จังหวัดแพร่

การจัดเลี้ยงวันเกิดให้แก่ชาวบ้าน โดยพรรคประชากรไทย ที่เขตราษฎร์บูรณะ

1.3 การแจกของและการเสนอประโยชน์ ในรูปแบบต่าง ๆ ในการสมัครรับเลือกตั้งกลายเป็นประเพณีไปแล้วว่าผู้สมัครจะใช้วิธีการแจกของอุปโภค บริโภค ในการหาเสียงให้ได้รับการเลือกตั้ง และในทางกลับกัน ประชาชนจำนวนหนึ่งก็จะเรียกร้องของแจกจากผู้แทน รายการแจกของ เริ่มจากของใหญ่สุด เช่น วัสดุก่อสร้าง ดินลูกรัง ที่ให้แก่ชุมชน หมู่บ้าน จนถึง ของใช้ส่วนตัวมากมาย ซึ่งจากรายงานที่ได้รับจากอาสาสมัครสังเกตการณ์มีรายการของที่นิยมแจกดังนี้

สุรา	ผ้าห่ม
ผ้าขนหนู	วัสดุก่อสร้าง
กระถางต้นไม้	พวงหรีดในงานศพ
อุปกรณ์การเรียน	เสื้อ
ทุนการศึกษา	เดินที่ให้แก่หมู่บ้าน
บุหรี	นาฬิกา
วิทยุ เทป	ม้วนเทป
ม้วนเทปสอดได้เงิน	กระเป๋าเงินพร้อมเงิน
เก้าอี้	ขนมโดนัท ฮานามีสอดได้เงิน
เครื่องขยายเสียงให้หมู่บ้าน	วัว
จัดสรรที่ดินราคาถูก	ต่อเติมอาคาร
ปุ๋ย	คูบองที่แลกเป็นเงินได้
เครื่องใช้ในครัวเรือน	สบู่ ยาสีฟัน ผงซักฟอก
วิทยุมือถือ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นห้วคະແນน	
น้ำดื่ม	บริการรถบรรทุกศพ
บริการรถยนต์	ล็อตเตอรี่

ให้อาหารกลางวันเด็กในโรงเรียน
จัดมหรสพ
สร้อยคอทองคำ
พาเที่ยวประเทศเขมร
เป็นเจ้าของจ่ายค่าจัดงานศพ
กระตักน้ำ
ขายสินค้าในราคาถูกผิดปกติ
ขโมยของชาวบ้านและอาสาติดตามของคืน

ดาวนรตบีกอล์ฟ
บริการพาเที่ยวพหุทยา
จ่ายค่าไฟฟ้าให้ตลอดเดือน
ให้เครื่องดับเพลิง
ทำท่ระบายน้ำลงคลองชลประทาน
รักษาพยาบาลฟรี

๒๘๖

กล่าวโดยสรุป เกี่ยวกับ ประเภทของการกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นการแจกเงินซื้อเสียง ซึ่งได้รับรายงานเข้ามาจากทุกจังหวัดและมีในทุกพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร สส. รองลงมาได้แก่ การจัดเลี้ยง ส่วนการแจกของและการจัดบริการต่าง ๆ นั้น มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด แล้วแต่วัฒนธรรมและปัญหาความต้องการของคนในท้องถิ่น

ตอนที่ 2

รายงานการกระทำคามผิดที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 นี้ มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครเลือกตั้ง รวม 15 พรรค เป็นจำนวนผู้สมัคร 2,851 ราย โดยผลการเลือกตั้ง จำแนกตามพรรคการเมืองต่าง ๆ มีดังนี้

พรรค	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง
1. ปวงชนชาวไทย	1
2. ประชาธิปัตย์	44
3. ราษฎร	4
4. ชชาติไทย	74
5. ประชากรไทย	7
6. รวมพลังใหม่	0
7. สหประชาธิปไตย	0
8. กิจสังคม	31
9. เอกภาพ	6
10. มวลชน	1
11. พลังธรรม	41
12. เกษตรเสรี	0
13. ความหวังใหม่	72
14. สามัคคีธรรม	79
15. ท้องถิ่นก้าวหน้า	0
รวม	360

ที่มา : รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 22 มีนาคม 2535
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หน้า(1)

ในการรายงานผลของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเป็นการกระทำคามผิดของพรรคการเมืองนั้นมาจากรายงานที่ได้รับจากประชาชนและอาสาสมัครของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งทั้งในช่วงก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง โดยรายงานดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียง ข่าวสาร ที่แจ้งเข้ามายังฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลางมากกว่าจะมีลักษณะเป็น ข้อเท็จจริง โดยข่าวสารที่ได้นี้ทางฝ่ายสังเกตการณ์ได้ส่งต่อให้ฝ่ายรับแจ้งเหตุและศูนย์ปฏิบัติการในการสืบหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินการในขั้นต่อไป โดยรายงานที่ได้รับเข้า มีดังต่อไปนี้

พรรคปวงชนชาวไทย

พรรคปวงชนชาวไทยส่งผู้สมัครทั้งสิ้น 138 คน มีหัวหน้าพรรค ได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาเพียงคนเดียว สำหรับที่ได้รับรายงานมีเพียง 2 จังหวัด คือ

จังหวัดร้อยเอ็ด เขต 2 ได้รับรายงานเกี่ยวกับการซื้อเสียงและการแจกปួយ และแจกเงิน หัวละ 20-30 บาท

จังหวัดอุทัยธานี ได้รับรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินของผู้สมัคร

พรรคประชาธิปัตย์

พรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ ที่มีประวัติการก่อตั้งยาวนานที่สุด ในบรรดาพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งด้วยกัน ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 245 คน มากเป็นอันดับสองรองจากพรรคความหวังใหม่โดยมีจุดเน้นในภาคอีสานและภาคใต้ ได้รับเลือกตั้งเข้ามา 44 คน หรือ 17.96% ของจำนวนผู้สมัครทั้งหมด โดยส่วนใหญ่ถึง 26 คน มาจากภาคใต้ และรองลงมาคือ จากภาคอีสาน 12 คน

ในด้านรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรม ของฝ่ายสังเกตการณ์ได้รับรายงานเข้ามาทั้งสิ้น 40 เรื่อง จำแนกตามจังหวัดได้ดังนี้

กรุงเทพมหานคร	มีรายงานเกี่ยวกับการจัดเลี้ยง และแจกเงินให้แก่ห้วคະแนน
กาญจนบุรี	เขต 1 มีรายงานเกี่ยวกับการซื้อเสียง รายละ 150-200 บาท
ชุมพร	มีรายงานเกี่ยวกับการแจกสิ่งของจัดรถรับ-ส่ง ชาวบ้านมาฟังการหาเสียง แจกเงิน 200-300 บาท
นครศรีธรรมราช	แจกของ และเชิญชวนเข้าทำงาน โดยให้เบี้ยเลี้ยงที่มากเกินไปจนความเป็นจริง
สงขลา	มีรายงานเกี่ยวกับการแจกเงิน
สุราษฎร์ธานี	แจกของ จัดเลี้ยงและแจกเงินผ่านห้วคະแนนที่เป็นกำนัน
บุรีรัมย์	เขต 1 เกณฑ์และจ้างชาวบ้านมาฟังการปราศรัย ห้วละ 80 บาท
ยโสธร	มีรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินซื้อเสียง
สกลนคร	เขต 1 มีการแจกเงิน รายละ 30-50 บาท
อุดรธานี	เขต 1 มีรายงานเกี่ยวกับการจัดเลี้ยงและแจกเงิน เขต 3 แจกเงิน รายละ 40 บาท เขต 4 จัดเลี้ยง และแจกเงิน
อุบลราชธานี	มีรายงานเกี่ยวกับการแจกเงิน ครอบครัวยละ 1,000 บาท

พรรคราษฎร

พรรคราษฎร ส่งผู้สมัครทั้งสิ้น 151 ราย ได้รับเลือกตั้งมาเพียง 4 คน หรือคิดเป็น 2.56% ของผู้สมัครทั้งหมด โดยมาจากภาคเหนือ 2 คน และภาคอีสาน 2 คน มีรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวม 8 เรื่อง จำแนกตามจังหวัด ได้ดังนี้

นครพนม	เขต 1 ได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนวางตัวไม่เป็นกลาง ชี้นำ และบังคับให้ครูและนักเรียน สนับสนุนผู้สมัครของพรรค
มุกดาหาร	มีการแจกเงิน 50-200 บาท มอบเงินให้แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน
ร้อยเอ็ด	มีการแจกเงินรายละ 50 บาท

พรรคประชากรไทย

พรรคประชากรไทย ส่งผู้สมัครทั้งสิ้น 213 คน ได้รับเลือกตั้งกลับมา 7 คน หรือคิดเป็น 3.29% ของผู้สมัครทั้งหมด รายงานที่ได้รับเข้ามามีดังนี้

กรุงเทพมหานคร	มีรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินซื้อเสียงในอัตรา 200-500 บาท จัดรถรับ-ส่ง เพื่อไปลงคะแนน
อยุธยา	ได้รับรายงานว่าเขต 2 แจกเงิน คนละ 100 บาท
พิษณุโลก	ได้รับรายงานว่าเขต 1 แจกเงิน คนละ 50 บาท
ร้อยเอ็ด	ได้รับรายงานว่าเขต 1 แจกเงิน ครอบครัวยละ 20 บาท

พรรครวมพลังใหม่

เป็นพรรคใหม่ที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นในการเลือกตั้งในครั้งนี้ ส่งผู้สมัคร สส. 131 คน โดยมีจุดหนักในภาคอีสานแต่ไม่ได้รับเลือกตั้งเลยแม้แต่รายเดียว แต่ก็มีรายงานเกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง รวม 3 ราย คือ

นครราชสีมา	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินให้แก่ชาวบ้าน ในเขต 5
สกลนคร	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินและแจกคูปองเพื่อให้ชาวบ้านมาแลกเปลี่ยนเงินได้ ในเขต 2

พรรคกิจสังคม

พรรคกิจสังคม ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในคราวนี้น้อยที่สุด คือเพียง 122 คน โดยมีจุดหนักในภาคอีสานและภาคกลาง ได้รับเลือกตั้ง 31 คน คิดเป็น 25.41% ของผู้สมัครทั้งหมด โดย สส.ส่วนใหญ่ 22 คน มาจากภาคอีสาน

ในด้านรายงานพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการรายงานเข้ามามากถึง 115 เรื่อง จำแนกตามจังหวัดได้ดังนี้

ขอนแก่น	ได้รับรายงานว่าเขต 3 มีการแจกเงิน 20-60 บาท
นครศรีธรรมราช	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการจัดเลี้ยงและสัญญาจะซื้ออุปกรณ์ทำสวนให้แก่โรงเรียน
น่าน	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงิน คนละ 200 บาท
มหาสารคาม	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินซื้อเสียง
ยโสธร	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินคนละ 50-100 บาท และแจกยา พระพุทธรูป
ร้อยเอ็ด	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการจ้างรถนำคนไปฟังปราศรัย คนละ 200-300 บาท แจกเงินแก่ผู้ไปฟังปราศรัย คนละ 20-50 บาท มีการอ้างองค์กรกลางหาเสียงให้แก่ผู้สมัคร
	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการแจกเงินซื้อเสียง รายละ 30-100 บาท จัดนำยานพาหนะรับ-ส่งชาวบ้าน, จัดเลี้ยงอาหาร, เหมาร้านอาหารทุกร้านหน้าอำเภอ
	ได้รับรายงานว่าเขต 3 มีการแจกเงิน รายละ 30 บาท หรือครอบครัวละ 50-100 บาท
ศรีสะเกษ	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการแจกเงินซื้อเสียง ครอบคลุมพื้นที่ในอัตรา 100-500 บาท มีการใช้กลไก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหัวคะแนน
สกลนคร	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง รายละ 50 บาท
	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการแจกเงิน รายละ 50-100 บาท
สุรินทร์	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินซื้อเสียง
สุโขทัย	ได้รับรายงานว่าเขต 1 ซื้อบัตรประชาชน บัตรละ 100 บาท
อุตรดิตถ์	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการแจกเงิน รายละ 100-200 บาท
	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการแจกเงิน รายละ 200 บาท แจกร่ม
อุดรธานี	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการแจกเงินซื้อเสียง ผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
	ได้รับรายงานว่าเขต 3 มีการแจกเงินซื้อเสียง ครอบครัวละ 100 บาท แจกเงินใส่ซอง ๆ ละ 20-60 บาท
	ได้รับรายงานว่าเขต 4 มีการแจกเงินรายละ 300 บาท บริจาคให้วัด
อุบลราชธานี	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการแจกเงินรายละ 50 บาท

เชียงใหม่	ได้รับรายงานว่าเขต 3 มีการแจกเงินกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย และหัวหน้าแผนก รายละ 30,000-50,000 บาท แจกเงินแก่ชาวบ้านครอบครัวละ 200 บาท
เชียงใหม่	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการสัญญาว่าหากได้รับเลือก จะบริจาคเงินซื้อ อุปกรณ์ก่อสร้างให้วัด
เลย	ได้รับรายงานว่าเขต 3 มีการบริจาคเงิน และอุปกรณ์ครัวเรือนให้แก่กลุ่มแม่บ้าน พากกลุ่มแม่บ้านที่เขาดอยสุเทพ
เลย	ได้รับรายงานว่าเขต 2 ให้สัญญาว่าจะซื้อรถปิกอัพแก่กำนันที่เป็นหัวหน้าแผนก ให้สร้อยทองแก่ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นหัวหน้าแผนกและพาเที่ยวพืชมณฑลสำหรับ ผู้เป็นหัวหน้าแผนก

พรรคเอกภาพ

พรรคเอกภาพ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 147 คน แต่ได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาเพียง 6 คนหรือ 4.08% ของผู้สมัครทั้งหมด จากภาคกลางและภาคเหนืออย่างละ 2 คน และภาคอีสานและใต้อย่างละ 1 คน ในด้านการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกตั้ง มีดังนี้

ชลบุรี	ได้รับรายงานว่ามีมีการแจกเงินที่เขต 2 ผ่านทางหัวหน้าแผนก
นครปฐม	ได้รับรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินซื้อเสียงในเขต 2
นครศรีธรรมราช	ได้รับรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินซื้อเสียง
สุราษฎร์ธานี	ได้รับรายงานว่ามีมีการสัญญาจะสร้างศาลาประจำหมู่บ้าน
ยโสธร	ได้รับรายงานว่ามีมีการจ่ายเงินเพื่อให้ประชาชนไปฟังการปราศรัย
ร้อยเอ็ด	ได้รับรายงานว่ามีมีการสัญญาว่าจะสร้างถนนและสาธารณูปโภค

รวมเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนของพรรคเอกภาพ ทั้งสิ้น 11 เรื่อง

พรรคมวลชน

พรรคมวลชน ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 149 คนได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาเพียง 1 คน คือ นายจิรายุส เนาวกเขต จากจังหวัดสตูล ในระหว่างช่วงของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ทางฝ่ายสังเกตการณ์ได้รับรายงานเกี่ยวกับการกระทำความผิดของพรรคนี้จำนวน 16 เรื่อง โดยมีการรายงานจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดเลี้ยง การแจกเงิน และการเหมาร้านอาหารให้ประชาชนกินฟรี ส่วนในต่างจังหวัดได้รับรายงานเกี่ยวกับผู้สมัครที่จังหวัดยโสธร จัดเลี้ยงหัวหน้าแผนกแจกเงินซื้อเสียง รายละ 10-100 บาท การจัดรถรับ-ส่งชาวบ้านมาฟังการปราศรัย และการใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น กำนัน สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในการช่วยรณรงค์หาเสียง และแจกเงินให้แก่ ลูกบ้าน

พรรคพลังธรรม

พรรคพลังธรรม ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 194 ราย โดยมีจุดชนวนในภาคอีสาน กทม. และภาคเหนือ ได้รับเลือกตั้งเข้ามา จำนวน 41 ราย หรือ 21.13% ของผู้สมัคร ในจำนวนนี้ส่วนมากที่สุดเป็น สส. กทม. ถึง 32 ราย ภาคเหนือ 2 ราย และภาคใต้ 1 ราย ส่วนภาคอีสานไม่ได้รับเลือกตั้งเลย มีเรื่องร้องเรียนแจ้งเข้ามารวม 10 เรื่อง จำแนกตามจังหวัดได้ดังนี้

กรุงเทพมหานคร	ได้รับรายงานเกี่ยวกับการจัดเลี้ยงโต๊ะจีนในเขต 8 และการจัดรถรับ-ส่งคนไปลงคะแนน
นนทบุรี	ได้รับรายงานเกี่ยวกับการจัดเลี้ยงโต๊ะจีน และแจกเงิน
ยโสธร	มีการแจกเงินแก่ชาวบ้านผ่านหัวหน้าแผนก รายละ 100 บาท และแจกพระพุทธรูปให้แก่ชาวบ้าน

พรรคท้องถิ่นก้าวหน้า

พรรคท้องถิ่นก้าวหน้าเป็นพรรคใหม่ที่เพิ่งจัดตั้งในการเลือกตั้งครั้งนี้ส่งผู้สมัคร 138 ราย และไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเลยแม้แต่คนเดียว ในด้านรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมาชิกเลือกตั้ง ทางฝ่ายสังเกตการณ์ได้รับรายงานรวม 4 เรื่อง จำแนกตามจังหวัดดังนี้

ร้อยเอ็ด	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงิน ครอบครัวละ 20 บาท
ลำปาง	ได้รับรายงานว่าแจกเงิน คนละ 150 บาท

พรรคสามัคคีธรรม

พรรคสามัคคีธรรม เป็นพรรคการเมืองใหม่ที่เพิ่งจัดตั้งขึ้น เพื่อรองรับการเลือกตั้งในวันที่ 22 มีนาคม 2535 แต่องค์ประกอบของพรรคเป็นอดีต สส. ที่มีฐานคะแนนของประชาชนในต่างจังหวัดจำนวนมาก ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง 235 ราย มากเป็นอันดับ 3 รองจากพรรคความหวังใหม่ และพรรคประชาธิปไตย และได้รับเลือกตั้งเข้ามามากที่สุดคือ 79 คน หรือคิดเป็น 33.61% ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด ในขณะที่เดียวกันเรื่องที่ได้รับรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมาชิกเลือกตั้งก็มีจำนวนมากเช่นเดียวกัน คือ มีจำนวน 146 เรื่อง จำแนกตามจังหวัดดังนี้

กำแพงเพชร	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินผ่านผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาจังหวัด
ชลบุรี	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินผ่านผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าคะแนนรายละ 300 บาท
ชุมพร	จัดเลี้ยงและแจกแก๊ว จำนวน 200 ตัว แก่กลุ่มเกษตรกร ชื่อบัตรประชาชน บัตรละ 200 บาท
นครราชสีมา	ได้รับรายงานว่าแจกเงิน รายละ 100-300 บาท
บุรีรัมย์	ได้รับรายงานว่าเขต 1 แจกเงินผ่านครูและหัวหน้าคะแนนรายละ 50 บาท เขต 3 ชื่อบัตรประชาชน
มหาสารคาม	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการแจกบุหรี่ยี่สิบห้า ขนมหักข้าวบ้านและเด็ก
ร้อยเอ็ด	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการแจกเงิน ครอบครัวละ 30 บาท ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการแจกเงิน ครอบครัวละ 30-50 บาท นำยานพาหนะ มารับชาวบ้าน เลี้ยงอาหาร และสัญญาว่าจะจ่ายเงินให้ชาวบ้าน คนละ 200 บาท หากได้คะแนนเป็นอันดับหนึ่ง
สงขลา	ได้รับรายงานว่ามีการแจกของ
อุบลราชธานี	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการแจกเงินครอบครัวละ 1,000 บาท จ่ายเงินผ่านหัวหน้าคะแนนที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน หัวละ 100 บาท ได้รับรายงานว่าเขต 4 แจกเงินรายละ 50 บาท
กำแพงเพชร	ได้รับรายงานว่าเขต 1 มีการแจกเงินชื่อเสียง รายละ 200 บาท
ขอนแก่น	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงิน รายละ 60 บาท และจ่ายให้แก่ผู้มีรถปิคอัพคันละ 500 บาท
นครปฐม	ได้รับรายงานว่าเขต 2 มีการซื้อเสียงรายละ 100 บาท
นครสวรรค์	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินชื่อเสียง
นนทบุรี	ได้รับรายงานว่าแจกเงินรายละ 300 บาท
น่าน	ได้รับรายงานว่าแจกเงินให้แก่กลุ่มแม่บ้าน และผู้ใหญ่บ้าน
พะเยา	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินชื่อเสียง
มุกดาหาร	ได้รับรายงานว่ามีการซื้อตัวเจ้าหน้าที่อำเภอคนละ หัวละ 1,000 บาท
ยโสธร	ได้รับรายงานว่ามีการแจกเงินรายละ 50-100 บาท แจกพระพุทธรูป, พระเครื่อง แจกเงินครอบครัวละ 500 บาท

ลำปาง	ได้รับรายงานว่ามีเงินสนับสนุนกลุ่มแม่บ้านกลุ่มละ 5,000 บาท บริจาคเงินให้วัด ๆ ละ 3,000 บาท จัดเลี้ยง แจกเงินแก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านรายละ 500 บาท จ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงประชุมแก่สมาชิกกลุ่มสตรี รายละ 300 บาท เขต 1 มีการแจกเงิน รายละ 100-300 บาท จัดประชุมกลุ่มแม่บ้าน อสม. และจ่ายเบี้ยเลี้ยงรายละ 100 บาท แจกเสื้อ จ่ายรางวัลงานต่าง ๆ รายละ 2,000-3,000 บาท ข่มขู่ว่าถ้าไม่เลือกจะเอารถชน หรือยิง
สุรินทร์	ได้รับรายงานว่ามีเงินซื้อเสื้อ
สุโขทัย	ได้รับรายงานซื้อบัตรประชาชน บัตรละ 100 บาท
หนองคาย	ได้รับรายงานว่ามีเงินซื้อเสื้อ
อยุธยา	ได้รับรายงานว่ามีเงินแจกเงิน โดยหวัคะแนน
เชียงราย	ได้รับรายงานว่ามีเงินแจกเงิน รายละ 200 บาท เขต 2 แจกเงิน แจกพระ แจกใบสวดมนต์ เขต 3 แจกเงิน รายละ 100-500 บาท มีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารให้เลือกผู้สมัครของพรรค จ้างรถรับ-ส่งผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เขต 2 แจกเงินซื้อเสื้อ เขต 3 ชักชวนชาวบ้านเข้าอบรมสัมมนา และจ่ายค่าสัมมนาคณะละ 300 บาท
เลย	ได้รับรายงานว่ามีเงินซื้อเสื้อ
แพร่	ได้รับรายงานว่ามีเงินแจกเสื้อ แจกเงิน รายละ 200-1,000 บาท สัญญาว่าถ้าได้เป็น สส. จะบริจาคเงินสร้างวัด แจกเงินตามบ้าน โดยใช้รถโฆษณา ใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัดเป็นหวัคะแนน

พรรคชาติไทย

พรรคชาติไทยส่งผู้สมัครจำนวน 221 คน มากเป็นอันดับ 4 รองจากพรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ และ พรรคสามัคคีธรรม ได้รับเลือกตั้งเข้ามามากเป็นอันดับ 2 คือ 74 คน หรือคิดเป็น 33.48% ของผู้สมัครทั้งหมด

ในด้านการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ได้รับรายงานทั้งหมด 180 รายแยกตามจังหวัด ดังนี้

กรุงเทพมหานคร	ได้รับรายงานว่ามีเงินแจกเงินรายละ 100-150 บาท
ขอนแก่น	ได้รับรายงานว่ามีเงินจัดเลี้ยงและแจกเงินซื้อเสื้อ
ตราด	ได้รับรายงานว่ามีเงินแจกเงินซื้อเสื้อ
นครปฐม	ได้รับรายงานว่ามีเงินซื้อเสื้อ รายละ 100-200 บาท
น่าน	ได้รับรายงานว่ามีเงินซื้อเสื้อ รายละ 40-100 บาท จ่ายเงินให้แก่หวัคะแนน ชื่อกรรมการเลือกตั้ง บริจาคเงินให้แก่กลุ่มแม่บ้าน บริการนำรถแทรกเตอร์ไถดิน
บุรีรัมย์	ได้รับรายงานว่ามีเงินแจกเงิน รายละ 80 บาท
ปทุมธานี	ได้รับรายงานว่ามีเงินแจกเงิน ของละ 150 บาท พร้อมหมายเลขผู้สมัคร แจกเงินรายละ 300-500 บาท
ประจวบคีรีขันธ์	ได้รับรายงานว่ามีเงินข่มขู่กรรมการ ขอบัตรเปล่าไปกากบาทเอง แจกเงินกรรมการรายละ 5,000 บาท

ปราจีนบุรี	ได้รับรายงานว่าจะเขต 1 มีการแจกเงิน รายละ 500 บาท
พะเยา	ได้รับรายงานว่าจะแจกเงินซื้อเสียง จัดเลี้ยงผลสด, อสม. และแจกเงินคนละ 500 บาท มอบเงินให้กลุ่มแม่บ้านกลุ่มละ 10,000 บาท แจกเก้าอี้
พัทลุง	ได้รับรายงานว่าจะมีการนำดินลูกรังเข้าหมู่บ้าน
ภูเก็ต	ได้รับรายงานว่าจะมีการแจกเงินหน้าที่ทำการพรรค
มหาสารคาม	ได้รับรายงานว่าจะมีการแจกเงินซื้อเสียง
มุกดาหาร	ได้รับรายงานว่าจะแจกเงิน รายละ 50 บาท
ยโสธร	ได้รับรายงานว่าจะมีการแจกเงินซื้อเสียง รายละ 20-200 บาท จ้างติดโปสเตอร์หน้าบ้านรายละ 100 บาท
ราชบุรี	ได้รับรายงานว่าจะมีการแจกเงินซื้อเสียง
ร้อยเอ็ด	ได้รับรายงานว่าจะเขต 1 มีการแจกเงิน 20-30 บาท ใช้วิธีการพนันขันต่อ ซื้อบัตรประชาชน บัตรละ 30 บาท ข้าราชการวางตัวไม่เป็นกลาง สัญญาจะให้ปูนซีเมนต์แก่วัด เขต 2 จัดเลี้ยงอาหาร เล่นพนัน แจกเงิน 20-30 บาท แจกยา จัดรถรับส่ง สัญญากับกำนันผู้ใหญ่บ้าน จะให้เงินตอบแทนคนละ 10,000 บาท หากได้รับเลือกตั้ง
ศรีสะเกษ	ได้รับรายงานว่าจะเขต 1 มีการแจกเงินผ่านผู้ใหญ่บ้าน
สกลนคร	ได้รับรายงานว่าจะเขต 1 มีการแจกเงิน รายละ 20-50 บาท เขต 2 แจกเงิน รายละ 50-100 บาท
สงขลา	ได้รับรายงานว่าจะเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง
สมุทรปราการ	ได้รับรายงานว่าจะเขต 1 มีการแจกเงินรายละ 150-500 บาท จัดรถรับ-ส่งผู้มีสิทธิลงคะแนน
สระบุรี	ได้รับรายงานว่าจะมีการทำท่อระบายน้ำลงคลองชลประทาน ทำสะพานเข้าหมู่บ้าน การแจกเงินซื้อเสียง แจกเงินซื้อเสียงคนละ 100-500 บาท
สุพรรณบุรี	ได้รับรายงานว่าจะมีการจัดเลี้ยงและแจกเงินซื้อเสียง
อุดรธานี	ได้รับรายงานว่าจะเขต 2 มีการแจกเงินรายละ 50 บาท
อ่างทอง	ได้รับรายงานว่าจะมีการแจกเงินผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้านรายละ 200 บาท
เชียงราย	ได้รับรายงานว่าจะเขต 2 มีการแจกเงินซื้อเสียง ให้สัญญาบริจาคเงินซื้ออุปกรณ์ก่อสร้างให้วัด หากได้รับเลือกตั้ง
เลย	ได้รับรายงานว่าจะเขต 2 มีสัญญาจะให้รถบีคอป สร้อยทองคำ แก่กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็น หัวหน้าคณะ จัดบริการนำเที่ยวพืทยา แจกซอง แจกเงินรายละ 30 บาท
แพร่	ได้รับรายงานว่าจะมีการแจกเงิน รายละ 100 บาท
แม่ฮ่องสอน	ได้รับรายงานว่าจะมีการแจกผลไม้ แอปเปิ้ล ปลายุเค็ม

พรรคความหวังใหม่

พรรคความหวังใหม่ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งแรก และเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับพรรคการเมืองอื่น ๆ คือ มากถึง 351 คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามา 72 คน หรือประมาณ 20.51% ของผู้สมัครทั้งหมด

ในด้านการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกตั้ง มีรายงานเข้ามาจำนวน 200 เรื่อง จำแนกตามจังหวัด ดังนี้

กรุงเทพมหานคร	ได้รับรายงานเกี่ยวกับการจัดเลี้ยง แจกเชื้อให้แก่มอเตอร์ไซค์รับจ้าง แจกเงินให้แก่ห้วคະແນนคนละ 2,000 บาท แจกเงินซื้อเสียง รายละเอียด 100 บาท
กระบี่	ได้รับรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินซื้อเสียง
ขอนแก่น	ได้รับรายงานว่ามีเขต 3 มีการแจกเงินซื้อเสียง รายละเอียด 20-60 บาท
ฉะเชิงเทรา	ได้รับรายงานเกี่ยวกับการแจกเงินซื้อเสียง
ชลบุรี	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียงและจัดเลี้ยง
ชุมพร	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง จัดเลี้ยงอาหาร สุรา ทอดผ้าป่า มอบเงินให้แก่วัด
ตรัง	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง
ตราด	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง
นครปฐม	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง รายละเอียด 100 บาท
นครราชสีมา	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการจ้างคนฟังปราศรัย รายละเอียด 50 บาท จัดเลี้ยงอาหาร
นครศรีธรรมราช	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการจัดเลี้ยงอาหาร ซื้อเสียง จ้างคนทำงานในอัตราสูงผิดปกติ
นนทบุรี	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียง รายละเอียด 100-500 บาท แจกเชื้อยัด ร่ม จัดเลี้ยง
น่าน	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียง รายละเอียด 100 บาท บริจาคเงินให้วัด ๆ ละ 10,000 บาท จ้างรถสองแถวเป็นห้วคະແນน
ปัตตานี	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียง ข้าราชการวางตัวไม่เป็นกลาง
พัทลุง	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียง โดยจ่ายเป็นบัตรและนำมาขึ้นเป็นเงินภายหลัง มีการพนันการเลือกตั้ง
มหาสารคาม	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง
ยโสธร	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียง รายละเอียด 20-100 บาท
ร้อยเอ็ด	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียง รายละเอียด 30-50 บาท ใช้กลไกของสหกรณ์การเกษตร ในการแจกเงินซื้อเสียง นำเนื้อวัวมาแจกชาวบ้าน เขต 2 ซื้อเสียง รายละเอียด 20-100 บาท ซื้อเสียง ครอบครัวละ 50-100 บาท จ้างคนมาฟังปราศรัย รายละเอียด 20 บาท จัดมหรสพช่วยในงานทำบุญบ้าน
ลำปาง	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงินรายละเอียด 200-500 บาท สัญญาว่าจะให้เงินรายละเอียด 1,000 บาท หากได้รับเลือกตั้ง แจกมอเตอร์น้ำประปา
ลำพูน	มีการชักชวนชาวบ้านให้สมัครเป็นสมาชิกพรรค และจ่ายค่าติดโปสเตอร์ คนละ 50 บาท
สกลนคร	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงิน รายละเอียด 50-100 บาท
สงขลา	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการจัดเลี้ยง แจกของ ข้าราชการวางตัวไม่เป็นกลาง
สตูล	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อบัตรประชาชน ใบละ 300 บาท ซื้อเสียงรายละเอียด 200-300 บาท ซื้อเสียงครอบครัวละ 500-600 บาท จัดเลี้ยง จัดรถรับ-ส่ง
สมุทรปราการ	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียง รายละเอียด 150 บาท สัญญาทำประโยชน์ให้แก่หมู่บ้าน หากได้คะแนนถึง 1,000 เสียง ในหมู่บ้านนั้น
สมุทรสาคร	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงิน รายละเอียด 200 บาท
สิงห์บุรี	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการซื้อเสียงรายละเอียด 500 บาท
สุราษฎร์ธานี	ได้รับรายงานว่ามีเขต 1 มีการแจกเงินซื้อเสียง

สุรินทร์	ได้รับรายงานว่ามีกรซื้อกรรมกรยกหน่วย ซื้อบัตรประชาชน รายละ 100 บาท
อยุธยา	ได้รับรายงานว่ามีกรจ้างคนไม่ให้ไปใช้สิทธิรายละ 100 บาท แจกเงินซื้อเสียง
อุดรธานี	ได้รับรายงานว่ามีกรแจกเงินรายละ 30 บาท จ้างรณรงค์ประชาชนไปฟังปราศรัย คันละ 800-1,000 บาท จ้างสามล้อ คันละ 100 บาท จัดเลี้ยง ซื้อบัตรประชาชน แจกเงินหัวคะแนน รายละ 500 บาท
อ่างทอง	เขต 4 จ่ายเงินให้แก่คนงานในโรงงาน คนละ 50 บาท
เชียงใหม่	ได้รับรายงานว่ามีกรซื้อเสียง รายละ 200 บาท ได้รับรายงานว่ามีกรเรียกชาวบ้านประชุม เพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรค และจ่ายเบี้ยประชุม รายละ 300 บาท แจกเงิน รายละ 100-150 บาท แจกเงินอัตรา 3 เบอร์ ต่อ 500 บาท จัดกรรับ-ส่งผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง แจกวิทยุมือถือ
เลย	เขต 3 แจกของ แจกเครื่องทำน้ำเย็นให้แก่โรงเรียน
แพร่	ได้รับรายงานว่ามีกรแจกเงินซื้อเสียง ได้รับรายงานว่ามีกรชมชู้ชาวบ้านให้เลือก ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาจังหวัดวางตัวไม่เป็นกลาง ซื้อเสียง รายละ 100-500 บาท จ่ายเงินให้แก่หัวคะแนนรายละ 1,000 บาท เสนอเงื่อนไขบริจาคเงินเข้าวัด แลกกับคะแนนเสียง จัดเลี้ยง และแจกบัตรเพื่อนำมาแลกเป็นเงิน

รายงานที่ได้รับเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกตั้งในครั้งนี้เป็นรายงานที่ได้รับทั้งจาก อาสาสมัครสังเกตการณ์ และจากประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งบางรายการมีพยานหลักฐาน เช่น ของเงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ที่แจกให้แก่ประชาชน แต่ขาดพยานบุคคล ที่สนับสนุนในการดำเนินการในขั้นต่อไป อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าว แม้ว่าจะไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมดแต่ก็สามารถชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของการกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง ของผู้สมัครจากพรรคการเมืองต่างๆ ได้พอสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ สำหรับการเตรียมการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 3

รายงานการกระทำความผิดในวันเลือกตั้ง

ในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง ได้จัดอาสาสมัคร จำนวน 22,990 คน ลงในหน่วยเลือกตั้ง จำนวน 15,899 หน่วย หรือคิดเป็น 28.05% ของจำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครอีกจำนวนหนึ่ง เรียกว่า อาสาสมัครพิเศษ มีบทบาทในการสังเกตการณ์นอกที่ตั้งหน่วยเลือกตั้งโดยมีลักษณะตระเวนสังเกตการณ์และช่วยเหลือหัวหน้าอาสาสมัคร ในการประสานงานกับอาสาสมัคร อีกจำนวน 3,156 คน รวมเป็นอาสาสมัครทั้งหมดที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ในครั้งนี้ 31,146 คน

อาสาสมัครฯ จะทำหน้าที่สังเกตการณ์ และรายงานเหตุการณ์มาที่ศูนย์ประสานงานจังหวัด เพื่อรายงานต่อยังศูนย์ภูมิภาคหรือฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลางที่บ้านมนังคศิลา ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบปัจจุบันทันด่วน ในวันเลือกตั้ง และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการรายงานโดยใช้แบบรายงานสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง (ส.ก. 2)

แบบ ส.ก.2 ที่ส่วนกลางได้รับ จะถูกนำมาประมวลผล เพื่อแจ้งนับเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ซึ่งสามารถสรุปได้ตามหัวข้อดังนี้

3.1 เหตุผิดปกติก่อนเวลาเปิดการลงคะแนน

อาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์จะไปถึงหน่วยเลือกตั้งก่อนการเปิดการลงคะแนน เพื่อสังเกตการณ์และร่วมเป็นสักขีพยาน ในการตรวจสอบความเรียบร้อยต่าง ๆ ก่อนเปิดให้ประชาชนมาลงคะแนน ในกรณีดังกล่าวนี้มีการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผิดปกติในรายการต่าง ๆ คือ

3.1.1 การไม่นับจำนวนบัตรก่อนเปิดการเลือกตั้ง

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ ถึง พ.ศ.2535) ในส่วนที่ 5 การดำเนินการเลือกตั้ง ข้อ 53 ระบุไว้ว่า

นายอำเภอจะต้องมอบหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง (ส.ส.13) สำหรับหน่วยเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ส.ส.20) ประกาศผลของการนับคะแนน (ส.ส.5) รายงานแสดงผลของการนับคะแนน (ส.ส.22) และอุปกรณ์การเลือกตั้งอื่น ๆ แก่คณะกรรมการตรวจคะแนนให้เสร็จเรียบร้อยก่อนการเปิดการลงคะแนน โดยให้มีเวลาเพียงพอที่จะตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้งแบบพิมพ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ต้องพิจารณาและคำนวณด้วยความรอบคอบ ให้มีจำนวนเพียงพอที่จะใช้ในการลงคะแนนด้วย”

จากข้อความตามระเบียบ แม้ว่าจะมีการกำหนดให้มีการระบุให้มีการตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้ง แต่มิได้มีการระบุเวลาของการตรวจนับที่ชัดเจน และมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้มีจำนวนเพียงพอที่จะลงคะแนนเท่านั้น มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งด้วย

ในกรณีดังกล่าว องค์กรกลางมีความเห็นว่า หากมีการตรวจนับและบันทึกจำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีก่อนหน้าการลงคะแนนเสี่ยงจะเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะช่วยป้องกันการทุจริตในการนำบัตรปลอมจากภายนอกเข้ามาใช้ในการเลือกตั้งได้ โดยการตรวจสอบเปรียบเทียบจำนวนบัตรที่มีก่อนหน้า และหลัง การเลือกตั้งว่ามีจำนวนรวมตรงกันหรือไม่ จะทำให้ทราบถึงจำนวนบัตรที่เกินมาได้

ในการปฏิบัติงานขององค์กรกลาง ได้ให้อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งทุกคน ยืนยันที่จะให้มีการตรวจนับและบันทึกจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนหน้าที่จะเปิดให้มีการลงคะแนนเสี่ยง อย่างไรก็ตามการตัดสินใจดำเนินการดังกล่าว เป็นเรื่องของ

คณะกรรมการตรวจคะแนนที่จะดำเนินการได้เองตามความเหมาะสม ซึ่งในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ปรากฏว่ามีหน่วยเลือกตั้ง จำนวน 2,301 หน่วย หรือคิดเป็น 14.47% ของหน่วยเลือกตั้งที่เข้าไปสังเกตการณ์ที่ไม่ได้มีการตรวจนับและบันทึกจำนวนบัตร ก่อนหน้าเปิดให้ประชาชนมาใช้สิทธิ์

3.1.2 การไม่ตรวจสอบความเรียบร้อยของหีบบัตรก่อนเปิดลงคะแนน

ในการดำเนินการเลือกตั้ง ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย เมื่อจะถึงเวลา 07.50 น. ประธานกรรมการตรวจคะแนนจะต้องเปิดหีบบัตร แสดงให้ผู้เลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่นั้น เป็นว่าเป็นหีบเปล่า แล้วปิดหีบ ใส่กุญแจประจำครั้งกับ รุกฎุแจ พร้อมทั้งการตรวจสอบความเรียบร้อยของหีบบัตรว่ามีลักษณะสมบูรณ์ ตามที่ประกาศในกฎกระทรวง (พ.ศ.2522) คือ ทำด้วยไม้หรือโลหะ มีฝา และกุญแจพร้อม ด้านหน้าใต้ที่ใส่กุญแจใช้วัตถุโปร่งแสงมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง และที่ฝามีช่องใส่บัตรเลือกตั้งตามแบบตัวอย่างท้ายกฎกระทรวง

ในการสังเกตการณ์เลือกตั้งของอาสาสมัคร ปรากฏว่าหน่วยเลือกตั้งส่วนใหญ่ การตรวจสอบหีบบัตร เป็นไปด้วย ความเรียบร้อย มีหน่วยเลือกตั้งจำนวนไม่มากนัก คือประมาณ 211 หน่วย หรือ 1.33% ของหน่วยเลือกตั้งที่เข้าไปสังเกตการณ์ ที่ไม่ได้รับการดำเนินการดังกล่าว

3.1.3 กรรมการมาประจำหน่วยไม่ครบ

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2522 (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ.2535) มาตรา 43 กำหนดให้ นายอำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจคะแนนอย่างน้อย 7 คน และเจ้าหน้าที่คะแนนอย่างน้อยหนึ่งคน นอกจากนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2522 (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ ถึง พ.ศ.2535) ข้อ 21 และข้อ 22 ให้นายอำเภอแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ประจำหน่วยเลือกตั้งอย่างน้อยหน่วยละหนึ่งคน และให้นายอำเภอแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความสงบไปประจำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ณ ที่เลือกตั้งในวันเลือกตั้งแห่งหนึ่งคนเป็นอย่างน้อย

ดังนั้น ประเด็นหนึ่งในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง คือ อาสาสมัครจะตรวจสอบว่ามีกรรมการมาประจำหน่วยครบ จำนวน อย่างน้อย 10 คน ตามหน้าที่ที่กำหนด ในเวลาก่อนหน้าที่จะเปิดให้มีการลงคะแนนเสียงหรือไม่ ซึ่งของการสังเกตการณ์ ของอาสาสมัคร ปรากฏว่ามีหน่วยเลือกตั้งจำนวนมากถึง 847 หน่วย หรือคิดเป็น 5.33% ของหน่วยเลือกตั้งที่เข้าไปสังเกตการณ์ มีกรรมการประจำหน่วยมาไม่ครบ

3.1.4 ความไม่เรียบร้อยของสถานที่

สถานที่เลือกตั้ง ต้องมีขนาดพอสมควร ที่จะดำเนินการเลือกตั้งได้โดยสะดวก และมีคูหาลงคะแนนจำนวน 5 คูหา เป็น อย่างน้อย มีการจัดวางตำแหน่ง คูหา ให้ห่างกัน ไม่น้อยกว่า 50 ซม. มีฝามันหรือฉากที่บอด้านหลัง สูงไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร เพื่อให้ผู้ใช้สิทธิ์สามารถลงคะแนนเสียงได้อย่างมิดชิด มีการจัดวางหีบบัตรลงคะแนนเสียง ในตำแหน่งที่บุคคลภายนอกสามารถ เห็นด้านหน้าของหีบบัตรได้อย่างชัดเจน มีการจัดทำป้ายประกาศต่าง ๆ ทั้งด้านหน้าและภายในที่เลือกตั้งอย่างเรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งป้ายปิดประกาศรูป หรือหมายเลขของผู้สมัคร จะต้องแสดงให้เห็นอย่างเท่าเทียมกัน ระหว่างผู้สมัครหมายเลขต่าง ๆ มิเช่นนั้นจะเป็นข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้สมัครต่าง ๆ ได้

ในด้านการสังเกตการณ์เกี่ยวกับความเรียบร้อยของสถานที่ ทางองค์กรกลางได้รับรายงานเกี่ยวกับความไม่เรียบร้อย ของสถานที่ จำนวน 651 หน่วย หรือคิดเป็น 4.09% ของหน่วยเลือกตั้งที่เข้าไปสังเกตการณ์

3.1.5 ความไม่พร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง

อุปกรณ์ประจำคูหา เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ ซอลด์ ปากกา ดินสอ กระดาษ ครั่ง กาว แป้งเปียก ฯลฯ เป็น วัสดุอุปกรณ์ที่ทุกหน่วยเลือกตั้งต้องมีประจำ เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้ง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง มีหน่วยเลือกตั้ง จำนวน 351 หน่วย หรือ 2.2% ของหน่วยเลือกตั้งที่เข้าไปสังเกตการณ์ ที่มิได้มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ดังกล่าวให้เรียบร้อย

กล่าวโดยสรุป สิ่งผิดปกติก่อนหน้าเวลาลงคะแนนที่อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งได้รายงานเข้ามานั้น ส่วนใหญ่ที่สุดเป็นเรื่องของการไม่นับจำนวนบัตรก่อนเปิดการเลือกตั้งถึง 14.47% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกตการณ์ที่ไม่มีการดำเนินการดังกล่าว รองลงมาคือ การมาปฏิบัติงานไม่ครบจำนวนของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง จำนวน 5.33% และสถานที่ตั้งของหน่วยไม่เรียบร้อย จำนวน 4.09%

3.2 เหตุการณ์ผิดปกติระหว่างเวลาลงคะแนน

ในระหว่างช่วงเวลา 8.00 - 15.00 น. มีการรายงานเหตุผิดปกติ ตามรายการดังนี้

1. การไม่ตรวจบัตรประชาชนของผู้ใช้สิทธิ์ จำนวน 100 หน่วย หรือ 0.63% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกตการณ์ โดยมีการรายงานของจังหวัดกรุงเทพมหานคร 11 หน่วย และที่เหลือส่วนมากจะปรากฏในภาคอีสาน คือ ชัยภูมิ 8 หน่วย ขอนแก่น 7 หน่วย และอุดรธานี 6 หน่วย ส่วนภาคอื่น ๆ มีการรายงานบ้างแต่ไม่มากนัก

2. มีการทุจริตในการลงคะแนนโดยใช้บัตรมีและไฟฟ้า ได้รับรายงานในเรื่องดังกล่าวไม่มากนัก คือ เพียง 69 หน่วย หรือ 0.43% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกตการณ์โดยจังหวัดที่ได้รับการรายงานสูงสุด คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 หน่วย รองลงมาได้แก่ นครราชสีมา เชียงใหม่ และปราจีนบุรี จังหวัดละ 4 หน่วย

3. มีรายชื่อผู้มีสิทธิ์ในทะเบียนบ้านมากผิดปกติ ได้รับรายงานจำนวน 235 หน่วย หรือ 1.48% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกต โดยอันดับ 1 เป็นกรุงเทพมหานคร มีการรายงานถึง 38 หน่วย อุดรธานีจำนวน 20 หน่วย เชียงใหม่ 17 หน่วย

4. มีการลงคะแนนโดยไม่มีสิทธิ์หรือที่เรียกว่าการใช้พลร่ม มีการรายงานเหตุการณ์ดังกล่าวไม่มากนัก คือ เพียง 70 หน่วย หรือเพียง 0.44% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกตโดยเป็นในกรุงเทพมหานคร 6 หน่วย เชียงใหม่ นครราชสีมา และเพชรบูรณ์ จังหวัดละ 5 หน่วย

5. มีการเวียนเทียนใช้สิทธิ์มากกว่า 1 ครั้ง ได้รับรายงาน 111 หน่วย พบสูงสุดในจังหวัดปราจีนบุรี 13 หน่วย รองลงมา คือกรุงเทพมหานคร 9 หน่วย และประจวบคีรีขันธ์ 6 หน่วย

6. กรรมการประจำหน่วยมีการเคลื่อนย้ายตนเอง ลุกันเพื่อไปติดต่อกันนอกอย่างผิดปกติ ได้รับการรายงานมากถึง 543 หน่วย หรือ 3.41% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกตโดยจังหวัดในภาคอีสานติดอยู่ในลำดับต้น ๆ เช่น อุดรธานี 34 หน่วย ชัยภูมิ และบุรีรัมย์ 25 หน่วย นครพนม 19 หน่วย ส่วนในภาคเหนือตอนล่างได้รับรายงานมาจากจังหวัดกำแพงเพชร 25 หน่วย พิจิตร 14 หน่วย และภาคใต้ได้รับรายงานมาจากจังหวัดสงขลา 26 หน่วย และพังงา 16 หน่วย

7. กรรมการมีการวางตัวไม่เป็นกลาง มีการขึ้นการลงคะแนน เป็นประเด็นที่ได้รับการรายงานไม่น้อย เช่นกัน คือ มีถึง 264 หน่วย ที่มีการรายงานในเรื่องดังกล่าว โดยจุดหนักก็ยังคงปรากฏในภาคอีสาน คือ ชัยภูมิ 24 หน่วย อุดรธานี 18 หน่วย และบุรีรัมย์ จำนวน 12 หน่วย ส่วนภาคเหนือ มีการรายงานมากที่สุดที่ กำแพงเพชร 12 หน่วย และภาคใต้ ได้รับรายงานมาจากจังหวัดสงขลา 15 หน่วย

8. มีพาหนะขนคนมาลงคะแนน เป็นเรื่องที่ได้รับการรายงานมากเรื่องหนึ่ง คือ มีการรายงานมากถึง 1,335 หน่วย หรือ 8.4% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกต โดยมีกรุงเทพมหานครอยู่ในลำดับ 1 ถึง 88 หน่วย รองลงมา คือ นครศรีธรรมราช 84 หน่วย สงขลา 65 หน่วย ปราจีนบุรี 59 หน่วย ราชบุรี 53 หน่วย กำแพงเพชร 46 หน่วย ตามลำดับ

9. มีการระดมคนมาลงคะแนนเป็นกลุ่ม ได้รับรายงาน 7.6 หน่วย หรือ 4.44% ของหน่วยที่สังเกต อันดับหนึ่งยังคงเป็นกรุงเทพมหานคร 67 หน่วย ส่วนในภาคกลาง ได้รับรายงานมาจากจังหวัดราชบุรี 37 หน่วย จังหวัดอุทัย และ

สุพรรณบุรี 24 หน่วย ภาคตะวันออกที่ปราจีนบุรี 18 หน่วย ภาคอีสานในหลายจังหวัด เช่น อุตรธานี และสุรินทร์ 25 หน่วย บุรีรัมย์ 16 หน่วย ภาคเหนือ เช่น กำแพงเพชร 27 หน่วย เชียงใหม่ 22 หน่วย ภาคใต้อันดับหนึ่ง ได้แก่ สงขลา 39 หน่วย ตามด้วยนครศรีธรรมราช 29 หน่วย

10. มีการหาเสียงในเขตปริณทล ได้รับรายงานไม่มากนัก คือ 227 หน่วย หรือคิดเป็น 1.43% ของหน่วยเลือกตั้งที่สังเกต อันดับหนึ่งคือ กรุงเทพมหานคร 33 หน่วยและที่เหลือน้อยมากใน 2 ภาคคือ ภาคอีสาน และภาคใต้ โดยได้รับรายงานมาจากจังหวัดบุรีรัมย์ 16 หน่วย อุตรธานี 15 หน่วย จังหวัดนครศรีธรรมราช และสงขลา จังหวัดละ 13 หน่วย

3.3 เหตุการณ์ผิดปกติในช่วงหลังการปิดการลงคะแนน

1. การปิดการลงคะแนนก่อน 15.00 น. จำนวน 276 หน่วย หรือ 1.74% เรียงลำดับจากกรุงเทพมหานคร 26 หน่วย นครราชสีมา 23 หน่วย น่าน 13 หน่วย และร้อยเอ็ด 11 หน่วย ส่วนจังหวัดที่เหลือมีจำนวนไม่มากนัก

2. การปิดการลงคะแนนหลัง 15.00 น. มีการรายงานเข้ามามากถึง 1,550 หน่วย หรือ 9.75% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกต โดยได้รับการรายงานมากเป็นพิเศษจากภาคอีสานคือ อุตรธานี ถึง 132 หน่วย ชัยภูมิ 63 หน่วย นครราชสีมา 58 หน่วย สกลนคร 48 หน่วย ร้อยเอ็ด 45 หน่วย ส่วนภาคกลางมีมากที่กรุงเทพมหานคร 60 หน่วย ภาคตะวันออกที่ปราจีนบุรี 39 หน่วย ภาคเหนือที่กำแพงเพชร 61 หน่วย ภาคใต้ ที่นครศรีธรรมราช 85 หน่วย นราธิวาส 40 หน่วย และสงขลา 35 หน่วย

3. วิธีการนับคะแนนและวิธีการวินิจฉัยบัตรไม่ถูกต้อง มีการรายงานเข้ามา 318 หน่วย หรือ 2% ของหน่วยที่เข้าไปสังเกตโดยอันดับหนึ่ง คือ บุรีรัมย์ 24 หน่วย กรุงเทพมหานคร สุโขทัย และอุตรธานี มีจำนวนเท่ากัน คือ 21 หน่วย

4. การข่มขู่ ก่อวิน อาสาสมัคร ได้รับรายงานไม่มาก คือ เพียง 44 หน่วย โดยส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครในภาคอีสาน

5. การนับคะแนนในแบบรายงานผลการนับคะแนน หรือ แบบ สส.5 ไม่ตรงกัน ได้รับรายงานไม่มากเช่นกัน คือ เพียง 43 หน่วย โดยกระจายกันไปในทุกภูมิภาค

3.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไข ที่ได้จากการสังเกตการณ์

1. ควรให้มีการกำหนดลงไปอย่างชัดเจนในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่าให้กรรมการประจำหน่วย มีการตรวจนับจำนวนบัตรที่ได้รับจากอำเภอต่อหน้าประชาชนที่เป็นสักขีพยาน ในช่วงเช้าก่อน 8.00 น. ของวันเลือกตั้งและจดบันทึกจำนวนไว้ เพื่อตรวจสอบกับยอดผู้มาใช้สิทธิ์และจำนวนบัตรที่เหลือทิ้งนี้เพื่อป้องกันการลักลอบนำบัตรเลือกตั้งจากภายนอกเข้าไปใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง

2. หากในการเลือกตั้งครั้งต่อไป มีหน่วยงานกลางในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งอีก ควรมีการจัดสถานที่ หรือโต๊ะเก้าอี้ สำหรับอาสาสมัครสังเกตการณ์ด้วย ทั้งนี้เพราะในการเลือกตั้งครั้งนี้ ไม่มีการกำหนดไว้ชัดเจนทำให้อาสาสมัครจำนวนหนึ่งไม่มีที่นั่งในที่เลือกตั้ง

3. ในประเด็นเกี่ยวกับความเรียบร้อยของสถานที่ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง ควรมีการทำรายการตรวจสอบในลักษณะ Check list เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่เตรียมการและกรรมการประจำหน่วย

4. ในการตรวจบัตรประชาชนผู้มาใช้สิทธิ์ การบันทึก หมายเลขบัตรประจำตัวหรือการให้ผู้มาใช้บัตรอื่นนอกเหนือจากบัตรประจำตัวประชาชน ต้องเซ็นชื่อกำกับควรให้ใช้ได้เฉพาะปากกาเท่านั้น เพราะการใช้ดินสออาจเป็นช่องทางในการให้ใช้สิทธิ์ซ้ำได้

5. กรรมการประจำหน่วย เป็นกลไกสำคัญของการควบคุมการเลือกตั้งให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรม หากกรรมการไม่ให้ความร่วมมือ การทุจริตในการเลือกตั้งจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ดังนั้น การแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วย จึงควรมีตัวแทนของพรรคการเมืองต่าง ๆ ร่วมอยู่ด้วย เพื่อร่วมตรวจสอบมิให้เกิดการทุจริต นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทย ควรเน้นให้กรรมการประจำหน่วยให้ความร่วมมือในการทำงานกับอาสาสมัครสังเกตการณ์ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการป้องปรามมิให้เกิดการกระทำผิดได้

ส่วนที่ 4

ข้อเสนอแนะในการทำงาน

ในการดำเนินการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ทำให้ฝ่ายสังเกตการณ์ได้รับประสบการณ์ในการดำเนินงานมากมาย ประกอบด้วย ผลการจัดการสัมมนาเพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่จัดในภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้ได้ข้อสรุปต่าง ๆ ที่อาจเป็นประโยชน์และเป็นข้อเสนอแนะในการทำงานหากจะมีการจัดตั้งหน่วยงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เพื่อดำเนินการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งอีกในอนาคต โดยมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปประเด็นได้ตามหัวข้อดังต่อไปนี้คือ

4.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภารกิจองค์กรกลาง

องค์กรกลาง ควรขยายขอบเขตวัตถุประสงค์การทำงานให้กว้างออกไป ไม่ควรจำกัดอยู่ที่การสังเกตการณ์เลือกตั้งหรือรับแจ้งเหตุผิดปกติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นภารกิจเฉพาะครั้งเท่านั้นควรมีขอบเขตวัตถุประสงค์ของการทำงานที่ต่อเนื่องเช่น การรณรงค์ให้ประชาชนมีความตื่นตัว รักและหวงแหนในระบอบการปกครองประชาธิปไตย การติดตามพฤติกรรม ทวงสัญญา สส.และเผยแพร่ให้เห็นถึงบทบาทของสส.ที่ประชาชนเลือกเข้าไป ร่วมในการสังเกตการณ์เลือกตั้งทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ เป็นผู้เฝ้าสังเกตสถานการณ์ทางการเมืองเศรษฐกิจ และสังคม และ ตีแผ่เหตุการณ์ ให้ประชาชนรับทราบ เป็นจุดเชื่อมโยงในการสะท้อนปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น ไปยัง ผู้สมัคร สส. พรรคการเมือง หน่วยงานราชการ หรือ สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับฐานะองค์กรกลาง

องค์กรกลาง ควรมีฐานะเป็นหน่วยงานสาธารณะ ที่ไม่ใช่หน่วยราชการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเป็นอิสระในการทำงาน โดยอาจรับความสนับสนุนจากรัฐบาลและเอกชนตามความเหมาะสม โดยมีเงื่อนไขผูกพันที่น้อยที่สุด สำหรับภารกิจอยู่อย่างถาวรขององค์กรกลาง ควรเริ่มจากหน่วยงานขนาดเล็ก หรืออาศัยกลไกของหน่วยงานที่มีจุดยืนในการสนับสนุนแนวคิดการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นรากฐานสนับสนุนในการทำงานยกเว้นในกรณีที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินที่ชัดเจนจากรัฐบาลจึงสามารถจัดรูปองค์กรแบบหน่วยงานถาวรเช่น ในลักษณะที่ทำงานขณะเลือกตั้งได้

4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างองค์กร

การทำงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งในอนาคตในส่วนกลางให้เริ่มจากศูนย์ประสานงานที่ประกอบด้วยทุกฝ่ายร่วมกันปรึกษาหารือ และวางจังหวะก้าวร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้น

ในส่วนภูมิภาค เร่งจัดตั้งศูนย์ประสานงานจังหวัด และศูนย์ประสานงานภาคไปพร้อม ๆ กันแล้วจึงแบ่งแยกหน้าที่เป็นฝ่าย ๆ

โครงสร้างการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ ควรเริ่มจากระดับหน่วยฐานรากคือผู้ปฏิบัติในระดับอำเภอ มีผู้ประสานงานอำเภอและกิ่งอำเภอครบทุกแห่ง มีศูนย์ปฏิบัติการองค์กรกลางในระดับจังหวัด โดยเป็นศูนย์ที่ร่วมกันทำงานระหว่างฝ่ายสังเกตการณ์และฝ่ายรับแจ้งเหตุ มีการประสานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อการสนับสนุนในการทำงาน เช่น การประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ เพื่อขอการสนับสนุนในการทำงานการประสานกับตำรวจท้องที่ เพื่อผลในการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด การประสานกับสื่อมวลชนในท้องที่เพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแถลงข่าวในลักษณะปรามการกระทำความผิดในท้องที่ เป็นต้น

4.4 ข้อเสนอเกี่ยวกับการแบ่งภูมิภาค

จากการปฏิบัติงานขององค์กรกลางที่แบ่งออกเป็น 9 ภูมิภาค ซึ่งเป็นการแบ่งตามภาคของกลุ่มวิชาชีพทนายความซึ่งในทางปฏิบัติงานสังเกตการณ์เลือกตั้ง มีปัญหาในการปฏิบัติพอสมควรเนื่องจากบางภาคมีจังหวัดในส่วนที่รับผิดชอบมากและมีความห่างไกลในการเดินทาง เป็นอุปสรรคต่อการติดต่อประสานงาน

ในกรณีนี้อาจมีการสังเกตการณ์เลือกตั้งครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแบ่งภูมิภาค ดังนี้

ภาค 1 เดิมเป็นภาคกลาง ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภาคกลาง อีก 9 จังหวัด ควรแบ่งเป็น 2 ภาค คือ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงได้แก่ ปทุมธานี สมุทรปราการ และนนทบุรี เป็นภาคหนึ่ง ส่วนจังหวัดที่เหลือคืออยุธยา ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี ให้เป็นอีกภูมิภาคหนึ่ง โดยอาจมีศูนย์ประสานงานที่ อยุธยา หรือสระบุรี ตามความเหมาะสม

ภาค 2 ควรแบ่งเป็น 2 ภาค คือ กลุ่มจังหวัด ชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี กลุ่มหนึ่ง โดยมีศูนย์ประสานงานที่ชลบุรีตามเดิม และระยอง ตราด และจันทบุรี อีกกลุ่มหนึ่ง โดยอาจมีศูนย์ประสานงานที่ จันทบุรี

ภาค 3 และ 4 (อีสานใต้และอีสานเหนือ) เป็นภาคที่มีปัญหาความห่างไกลในพื้นที่มาก และยังมีจำนวน สล.มากถึง 1 ใน 3 ของ สล.ทั้งประเทศ ควรจัดกลุ่มภูมิภาคใหม่ โดยแยกออกเป็นอย่างน้อย 3 ภูมิภาค สำหรับศูนย์ประสานงาน อาจต้องพิจารณาถึง จังหวัดที่มีศักยภาพในการทำงาน เช่น นครราชสีมา อุบลราชธานี อุตรธานี สกลนคร ให้เข้ามาร่วม หรือแทนจังหวัดที่เป็นศูนย์ภูมิภาคเดิม

ภาค 5 และ 6 (เหนือตอนบนและเหนือตอนล่าง) ใช้หลักการเดียวกับภาค 3 และ 4 คือ ควรจัดกลุ่มใหม่ เป็นอย่างน้อย 3 ภูมิภาค และ ให้จังหวัดที่มีศักยภาพเข้ามารับเป็นศูนย์ประสานเพิ่มเติม เช่น ลำปาง นครสวรรค์ เป็นต้น

ภาค 7 8 และ 9 (ตะวันตก ได้ตอนบน และได้ตอนล่าง) ใน 3 ภาคสุดท้ายนี้ แม้ว่าจะมีปัญหาในการประสานงานน้อย แต่เมื่อพิจารณาถึงจำนวนจังหวัดที่ประกอบกันเป็นภูมิภาคดังกล่าวแล้ว มีจำนวนถึง 7-8 จังหวัด ต่อภูมิภาค ซึ่งเป็นภาระต่อการประสานงาน ดังนั้น อาจมีการจัดกลุ่มจังหวัดใหม่ โดยแบ่งเป็นอย่างน้อย 4 ภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการประสานงานยิ่งขึ้น

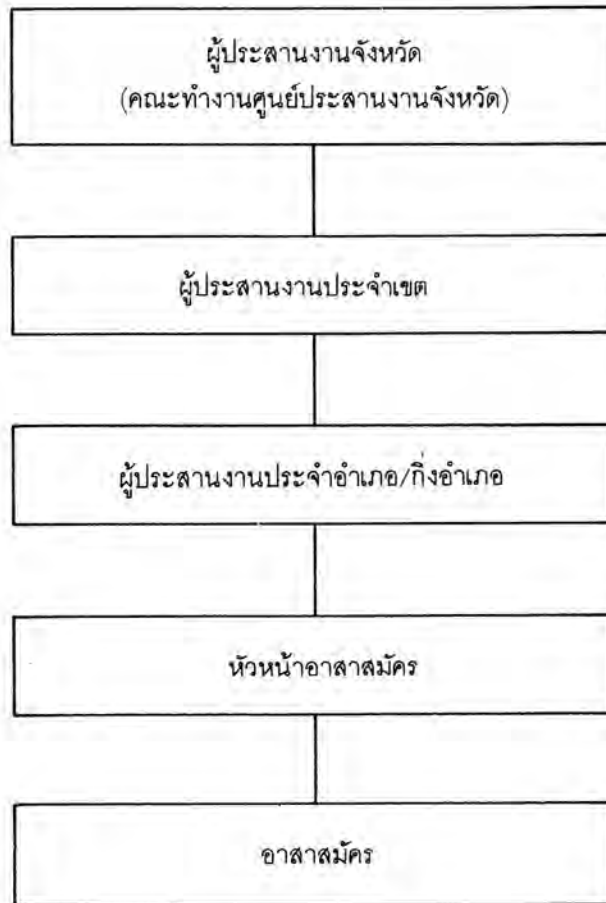
4.5 ข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทภูมิภาคในการสังเกตการณ์

ในด้านบทบาทของภูมิภาคในการทำงานสังเกตการณ์นั้น ควรมีบทบาท ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างจังหวัดและส่วนกลาง
- 2) สนับสนุนการทำงานของจังหวัดในด้านวิชาการ ระบบงานและการส่งกำลังบำรุง
- 3) กำกับ ดูแล ติดตามการใช้งบประมาณของจังหวัดที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลาง
- 4) เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข่าว และแถลงข่าว ของภูมิภาค
- 5) เป็นศูนย์กลางในการจัดอบรมวิทยากรจากแต่ละจังหวัด เพื่อกลับไปเป็นวิทยากรในการอบรมหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครในแต่ละจังหวัด
- 6) เป็นที่ปรึกษาของจังหวัด ในกรณีเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้เองในระดับภูมิภาค หรือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ส่วนกลางไม่สามารถเข้ามาแก้ไขได้ทัน

4.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างการทำงานในระดับจังหวัด

การทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งควรให้ความสำคัญแก่การจัดตั้งศูนย์ประสานงานในระดับจังหวัด หรือส่งเสริมให้มีสำนักงานจังหวัดขึ้นให้ครบทุกจังหวัด โดยมีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการตั้งแต่ในขั้นเริ่มต้น และจัดงบประมาณเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในสำนักงานประจำเดือนให้ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงานและมีโครงสร้างในระดับล่างรองรับ ดังนี้

โดยในการจัดบุคคลรองรับกับภารกิจงานในแต่ละระดับ ให้ผู้ประสานงานจังหวัด และคณะทำงานศูนย์ประสานงานจังหวัด เป็นผู้กำหนดโดยส่วนกลาง และภูมิภาคจะมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณและระบบงานเท่าที่จำเป็น การขยายจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ควรเรียงลำดับไปตามระดับชั้น โดยหาผู้ประสานงานประจำเขต ประจำอำเภอ ไปจนถึงระดับหัวหน้าอาสาสมัคร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดกลไกเชื่อมต่อในการประสานงานถึงอาสาสมัครที่เป็นจริง

4.7 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรม

การฝึกอบรมหัวหน้าอาสาสมัคร ควรจัดในระดับจังหวัดโดยอาศัยวิทยากรในพื้นที่ซึ่งได้รับการอบรมหรือ สนับสนุนด้านเอกสาร หรือ แนวการฝึกอบรมจากภูมิภาค หรือส่วนกลาง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มารับการฝึกอบรม ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางมากเกินไป

ส่วนการอบรมอาสาสมัคร ควรจัดในลักษณะกลุ่มย่อย กลุ่มละไม่เกิน 100 คน และกระจายพื้นที่มากกว่า จุดในแต่ละจังหวัด จะดีกว่าการจัดรวมทั้งหมดหลายร้อยคนที่จุดเดียว เพื่อผลในการทำความเข้าใจภารกิจ และสามารถทำความเข้าใจระหว่างหัวหน้าอาสาสมัครกับอาสาสมัคร ได้ดีกว่าการจัดรวมกัน

ในด้านเนื้อหาของการฝึกอบรม ไม่ควรเน้นเนื้อหาด้านวิชาการมากเกินไป ควรให้ความสำคัญแก่การทำความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของอาสาสมัครที่ต้องปฏิบัติก่อนหน้าและในวันเลือกตั้ง การทำความเข้าใจในระบบงานในการติดต่อประสานงาน และการรายงานเหตุการณ์ที่ได้จากการสังเกตการณ์เลือกตั้ง และเน้นการทำความเข้าใจ และสร้างกลไกการประสานงานระหว่างหัวหน้าอาสาสมัครกับอาสาสมัครสังเกตการณ์ในพื้นที่เป็นสำคัญ

4.8 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภารกิจการสังเกตการณ์

จากการทำงานสังเกตการณ์ที่ได้ผ่านมา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภารกิจการสังเกตการณ์ ดังต่อไปนี้

1) การสังเกตการณ์เลือกตั้งไม่ควรให้ความสำคัญเฉพาะการสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้งเพียงวันเดียว เพราะเหตุการณ์กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งต่าง ๆ มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในวันเลือกตั้งเท่านั้น เหตุการณ์การซื้อเสียง จัดเลี้ยง แจกของและอื่น ๆ เกิดขึ้นก่อนหน้าวันเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง 3-7 วันก่อนวันเลือกตั้ง เป็นช่วงที่ได้รับรายงานเกี่ยวกับการกระทำผิดมากเป็นพิเศษ ควรต้องให้อาสาสมัครจับตาดูเป็นกรณีพิเศษด้วย

ที่ผ่านมาการทำงานของอาสาสมัครสังเกตการณ์ยังเน้นการให้ความสำคัญต่อการสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้งเพียงวันเดียว ทั้งนี้เนื่องจากฝ่ายสังเกตการณ์ได้เสียเวลาไปค่อนข้างมากกับการจัดระบบงาน และการประสานงานกับทางราชการเพื่อส่งรายชื่ออาสาสมัครประจำหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งต้องทำถึงวันสุดท้ายก่อนวันเลือกตั้ง ดังนั้นในการวางแผนงานครั้งต่อไประบบธุรการทุกอย่างควรดำเนินการให้เสร็จอย่างช้าที่สุด 7 วัน ก่อนการเลือกตั้ง

2) ควรให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมสังเกตการณ์เลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดที่ว่า ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์สังเกตการณ์ที่คอยเป็นหูเป็นตามากขึ้นเพียงไรก็ตาม ก็คงไม่สามารถเข้าไปดูแลการเลือกตั้งได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะอาสาสมัครก็มีข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่เช่น ไม่สามารถเผ่าดูทั้งกลางวันกลางคืน หรือเดินทางเข้าไปในพื้นที่ที่ห่างไกล หรือมีแนวโน้มของการเกิดอันตรายได้

ดังนั้นองค์กรกลาง ควรให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกประชาชนให้ช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้ โดยเน้นให้รู้จักกลไกวิธีการทุจริต วิธีการสังเกตการณ์ ตลอดจนให้ทราบถึงช่องทางการติดต่อแจ้งข่าวสารแก่องค์กรกลางที่ประหยัดรายจ่าย และมีความปลอดภัยต่อผู้แจ้ง ซึ่งหากทำได้ จะเป็นวิธีการหนึ่งในการป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งได้เป็นอย่างมาก

3) ควรนำข้อมูลที่ได้จากการรายงานการสังเกตการณ์ไปใช้เป็นฐานในการกำหนดพื้นที่ที่เป็นเขตน่าจับตามองเป็นพิเศษ หรือทำบัญชีผู้สมัครที่มีแนวโน้มการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ตลอดจนแนวพฤติกรรมกระทำผิดที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่เพราะข้อมูลดังกล่าว แม้ไม่ใช่พยานหลักฐานที่จะผูกมัดดำเนินคดีได้ แต่ก็ป็นรายงานที่ควรให้ความสนใจ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งได้ในระดับหนึ่ง

4) ในการสังเกตการณ์เลือกตั้งควรมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับฝ่ายรับแจ้งเหตุ และฝ่ายเจ้าพนักงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะตัวองค์กรกลางเองไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการ ดังนั้นการที่มีเจ้าพนักงานของรัฐเข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินงานจะเป็นการป้องปรามมิให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งได้ดีกว่าการที่องค์กรกลางดำเนินการตามลำพัง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งแต่งตั้ง

อนุกรรมการสังเกตการณ์

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่ 1/2535

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2535 เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 3/2535 คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมครั้งที่ 1/2535 จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และอนุกรรมการภูมิภาค ดังนี้

คณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้ง

1. พลเอกสายหยุด	เกิดผล	ที่ปรึกษา
2. นายธนนิติ	เศรษฐบุตร	ประธานอนุกรรมการ
3. นายสมยศ	เชื้อไทย	รองประธานอนุกรรมการ
4. นายบุญเทียน	คำชู	รองประธานอนุกรรมการ
5. อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
6. อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
7. อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น	หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
8. อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครสวรรค์	หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
9. อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา	หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
10. อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร	หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
11. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
12. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		อนุกรรมการ
13. นายสัมพันธ์	พีงประดิษฐ์	อนุกรรมการ
14. นายแพทย์วิชัย	โชควิวัฒน์	อนุกรรมการ
15. นายสมเกียรติ	พงษ์ไพบูลย์	อนุกรรมการ
16. นายปวิด	ถมยาวิทย์	อนุกรรมการ
17. นายธนู	กุลชน	อนุกรรมการ
(นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน)		
18. นายไพบูลย์	วัฒน์ศิริธรรม	อนุกรรมการ
19. นายไพโรจน์	พลเพชร	อนุกรรมการ
20. นายกิตติพงศ์	โรจน์จึงประเสริฐ	อนุกรรมการ
21. นายธงชัย	วงศ์ชัยสุวรรณ	อนุกรรมการ
22. นายเมธาวุฒิ	พีรพรวิฑูร	อนุกรรมการ

23. นายสุรัตน์	เมธีกุล	อนุกรรมการ
24. นายนริศ	ชัยสูตร	อนุกรรมการ
25. นางสาวสายทิพย์	สุคติพันธ์	อนุกรรมการ
26. นายสมเกียรติ	จันทร์สีมา	อนุกรรมการ
27. นางประทีป	อึ้งทรงธรรม ฮาตะ	อนุกรรมการ
28. นายจีระ	หงส์ลดาธรมภัก	อนุกรรมการและเลขานุการ
29. นายสกุล	สี้อทรงธรรม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
30. นายสมชัย	ศรีสุทธิยากร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
31. นายสนทยา	น้อยเจริญ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
32. นายชุมพล	อาลาเลน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. ร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการกำหนดฐานะหน้าที่ของอาสาสมัคร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในหน่วยเลือกตั้ง
2. รับสมัครอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง
3. จัดอบรมหัวหน้าอาสาสมัครโดยความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการและอนุกรรมการภูมิภาค
4. จัดอบรมอาสาสมัครโดยความร่วมมือจากคณะอนุกรรมการภูมิภาค
5. ดำเนินการสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง ภายในบริเวณหน่วยเลือกตั้งและในเขตเลือกตั้ง
6. จัดทำรายงานผลการสังเกตการณ์เสนอต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ และต่อองค์กรกลาง
7. รวบรวมกรณีที่มีปัญหาหรือข้อผิดพลาด ตลอดจนการติดตามผลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานที่จะเสนอต่อ นายกรัฐมนตรีและสาธารณชน

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 22 มกราคม 2535

''''''

(นายเกษม สุวรรณกุล)

ประธานคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแล
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่ 2/2535

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายแรงงาน

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2535 เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 3/2535 คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมครั้งที่ 3/2535 จึงมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายแรงงาน ดังนี้

1. นายมิตร	เจริญวัลย์	ประธานอนุกรรมการ
2. นายสุรพล	สิงห์สุข	รองประธานอนุกรรมการ
3. นายชัยสิทธิ์	สุขสมบูรณ์	อนุกรรมการ
4. นายนิคม	เตียงใหญ่	อนุกรรมการ
5. น.ส.อรุณี	ศรีโต	อนุกรรมการ
6. นายอาทร	สมโรจน์รัตน์	อนุกรรมการ
7. นายเสมอ	บุญทอง	อนุกรรมการ
8. นายแลง	สำลี	อนุกรรมการ
9. นายสุวิชาญ	ทรรุรานนท์	อนุกรรมการ
10. นายบัญญัติ	กลิ่นสุวรรณ	อนุกรรมการ
11. นายสุดตา	นรสาร	อนุกรรมการ
12. นายเสน่ห์	ตันติเสนาะ	อนุกรรมการ
13. นายกิตติ	เสลี	อนุกรรมการ
14. นายพนิต	พยัคฆพันธ์	อนุกรรมการ
15. นายยิ่งยศ	วงศ์แสน	อนุกรรมการ
16. นายวรชาติ	อหันทริก	อนุกรรมการ
17. นายทวีช	สุวรรณสุทธิ	อนุกรรมการ
18. นายมาฆะ	สาตะนิมิ	อนุกรรมการ
19. นายสุจินต์	ฉิมมณี	อนุกรรมการ
20. นางมณฑาทิพ	โอภาส	อนุกรรมการ
21. นายนิเวศน์	สีห์โคตรบูรณ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
22. นายสมาน	บุญออก	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
23. นายไพบุลย์	แก้วเพทาย	อนุกรรมการและเหรัญญิก

โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งมอบหมาย

ทั้งนี้ นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 31 มกราคม 2535

๑๑๑.

ประธานคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแล
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่ 25/2535

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายครุ

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2535 เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 3/2535 คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมครั้งที่ 3/2535 จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายครุ ดังนี้

1. นายสมเกียรติ	พงษ์ไพบูลย์	ประธานอนุกรรมการ
2. นายสมชาย	วงศ์เวช	รองประธานอนุกรรมการ
3. นายมนัส	เฮงยศมาก	อนุกรรมการ
4. นายวีรสิทธิ์	กิติพิเชษฐวรรค	อนุกรรมการ
5. นายยรรยง	พิมพ์เมืองเก่า	อนุกรรมการ
6. นายประทีป	พลมณี	อนุกรรมการ
7. นายอำนาจ	พลหล้า	อนุกรรมการ
8. นายประพันธ์	สุธรรมน้อย	อนุกรรมการ
9. นายประสงค์	ไทยมี	อนุกรรมการ
10. นายบุญส่ง	เฟื่องผล	อนุกรรมการ
11. นายสุริยนต์	สุวรรณวงศ์	อนุกรรมการ
12. นายปรีชา	จันทร์ภักดี	อนุกรรมการ
13. นายธรรมบุญ	เพชรสมุทร	อนุกรรมการ
14. นายพิชัย	ศรีใส	อนุกรรมการ
15. นายสมนึก	เรณูมาศ	อนุกรรมการ
16. นายสมหมาย	ลาภอนันต์	อนุกรรมการ
17. นายวรดิษฐ์	นุ่นหล่อ	อนุกรรมการ
18. นายสุรพงษ์	ปนาทกุล	อนุกรรมการ
19. นายสัมฤทธิ์	ชินวงศ์	อนุกรรมการ
20. นายชวลิต	สันทวโกมล	อนุกรรมการ
21. นายวรชัย	ยงพิทยาพงษ์	อนุกรรมการและเหรัญญิก
22. นายสุรชาติ	ชอบพิมาย	อนุกรรมการและเลขานุการ
23. นางนุชนาถ	วงศ์ดิระพงษ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งมอบหมาย

ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2535

๙๙๙.

(นายเกษม สุวรรณกุล)
ประธานคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแล
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่ 26/2535

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายอาจารย์

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2535 เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 3/2535 คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมครั้งที่ 3/2535 จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายอาจารย์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.สุรัตน์	เมธีกุล	ประธานอนุกรรมการ
2. อ.สุรี	บุรณนิต	รองประธานอนุกรรมการ
3. ผศ.สมพล	มงคลพิทักษ์สุข	รองประธานอนุกรรมการ
4. ผศ.นพ.กิติ	รัตน์ดิลกพานิชย์	อนุกรรมการ
5. ผศ.ดร.วิชัย	วงศ์ไชย	อนุกรรมการ
6. ผศ.อัมพร	แก้วสุวรรณ	อนุกรรมการ
7. ผศ.สวัสดิ์	เรืองวิเศษ	อนุกรรมการ
8. ดร.สายสนม	ธรรมพิทักษ์	อนุกรรมการ
9. รศ.เอกสิทธิ์	เดชะโกศियวณิช	อนุกรรมการ
10. ผศ.บรรจง	คำหอมกุล	อนุกรรมการ
11. อ.ปราโมทย์	จุฑาทพร	อนุกรรมการ
12. ผศ.อัมพร	เศวตะทัต	อนุกรรมการ
13. อ.สมานมิตร	อยู่สุขสวัสดิ์	อนุกรรมการ
14. ผศ.สุระษา	ตันสวัสดิ์	อนุกรรมการ
15. อ.กัลยาภรณ์	หมั่นนิกร	อนุกรรมการ
16. อ.รามิด	กาญจันดา	อนุกรรมการ
17. อ.ประวัตติ	วีระศิริ	อนุกรรมการ
18. อ.ชัยวัฒน์	แสงชัย	อนุกรรมการ
19. อ.ประสาร	ธรรมาศรีอ่อน	อนุกรรมการ
20. อ.มารยาท	นันทแพทย์	อนุกรรมการ
21. ร.ต.อ.ดร.ประเสริฐ	เหล็องอร่าม	อนุกรรมการ
22. อ.มนูญ	ปิยาวรานนท์	อนุกรรมการ
23. รศ.ชอบ	เข็มกลัด	อนุกรรมการและเลขานุการ
24. รศ.พันทิพา	สาครินทร์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งมอบหมาย

ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2535

๕๕๕.

(นายเกษม สุวรรณกุล)

ประธานคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแล
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่ 27/2535

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายนิสิตนักศึกษา

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2535 เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 3/2535 คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมครั้งที่ 3/2535 จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายนิสิตนักศึกษา ดังนี้

1. นายปริญญา	เทวานฤมิตรกุล	ประธานอนุกรรมการ
2. นายธวัชชัย	วงศ์สุนทร	รองประธานอนุกรรมการ
3. นายสุภัทร	ฮาสุวรรณกิจ	รองประธานอนุกรรมการ
4. นายอนุชิต	ภาวะเว	รองประธานอนุกรรมการ
5. นางสาวกาญจนา	แสงสิงห์	อนุกรรมการ
6. นายราชศักดิ์	ราชธรรม	อนุกรรมการ
7. นายณรงค์	สิทธิกันนธ์	อนุกรรมการ
8. นายสุรศักดิ์	พ่ออำมาตย์	อนุกรรมการ
9. นายสกล	แช่แต่	อนุกรรมการ
10. นายดำรงค์	โชติโกคา	อนุกรรมการ
11. นายวิรัช	อัครนิตดา	อนุกรรมการ
12. นางสาวปาริชาติ	ผลเพิ่ม	อนุกรรมการและเลขานุการ
13. นางสาวนลินี	เสนะรัตน์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
14. นายชูวัส	ฤกษ์ศิริสุข	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งมอบหมาย

ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2535

๒๖๖.

(นายเกษม สุวรรณกุล)

ประธานคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแล
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่ 28/2535

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายเกษตรกร

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2535 เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 3/2535 คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมครั้งที่ 3/2535 จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งสายเกษตรกร ดังนี้

1. นายปวีต	ถมยาวิทย์	ประธานอนุกรรมการ
2. นายภูมิศักดิ์	เทพสูตร	รองประธานอนุกรรมการ
3. นายมานพ	ทองพันธ์	รองประธานอนุกรรมการ
4. นายอนันท์	คุ้มครองทรัพย์	อนุกรรมการ
5. นายสนั่น	วิไลประสงค์	อนุกรรมการ
6. นายศรีศรี	แพงพุด	อนุกรรมการ
7. นายเลิศวรยุทธ	บุตรงาม	อนุกรรมการ
8. นายประพันธ์	ชุมพุ่ม	อนุกรรมการ
9. นายอัปดุลรอแม	มะแซะ	อนุกรรมการ
10. นายสุนทร	สายยศ	อนุกรรมการ
11. นายสมควร	ศรีราคา	อนุกรรมการ
12. นายอาดม	ดีอ่วม	อนุกรรมการ
13. น.ส.วิลาวัลย์	ไวว่อง	อนุกรรมการ
14. น.ส.อำนาจ	คนบุญ	อนุกรรมการ
15. นายสิน	ไม้เทศ	อนุกรรมการ
16. นายสุนทร	พรหมเทศ	อนุกรรมการ
17. น.ส.ทัศนีย์	ธรรมสะอาด	อนุกรรมการ
18. น.ส.ชะเรียม	แทนออมทอง	อนุกรรมการ
19. น.ส.สุดใจ	ชาญปรีชา	อนุกรรมการ
20. น.ส.ทับทิม	ประทุมทอง	อนุกรรมการ
21. นายสุระ	เพชรแสน	อนุกรรมการ
22. นายณัฐภูมิ	สุขมล	อนุกรรมการและเลขานุการ
23. นายสมเกียรติ	วิจิตรประเสริฐ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้งมอบหมาย

ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2535

กษ

(นายเกษม สุวรรณกุล)

ประธานคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแล
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก ข

สรุปรายงานจังหวัด

ภาค 1

กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลพื้นฐาน

กรุงเทพมหานคร แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 12 เขต มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 3,818 หน่วย มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งสิ้น 3,284,834 คน มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครในเขตกรุงเทพฯ ทั้งหมด 11 พรรคการเมือง จำนวนทั้งสิ้น 286 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

กรุงเทพมหานครมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 35 คน แต่มีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 11 พรรค อันประกอบด้วย พรรคเกษตรเสรี พรรคชาติไทย พรรคปวงชนชาวไทย พรรคราษฎร พรรคมวลชน พรรคพลังธรรม พรรคประชากรไทย พรรคประชาธิปไตย พรรคท้องถิ่นก้าวหน้า พรรคความหวังใหม่ และพรรคสหประชาธิปไตย ในจำนวนนี้มีเพียง 3 พรรคการเมืองเท่านั้นที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ซึ่งประกอบด้วย

- พรรคพลังธรรม	ได้รับเลือกตั้ง	32 คน
- พรรคประชากรไทย	ได้รับเลือกตั้ง	2 คน
- พรรคประชาธิปไตย	ได้รับเลือกตั้ง	1 คน

จากการสังเกตการณ์เลือกตั้งของอาสาสมัครองค์กรกลางในการเลือกตั้งที่ผ่านมาสามารถจำแนกวิธีการและเนื้อหาของการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครในเขตกรุงเทพมหานครได้ดังนี้

วิธีการหาเสียง

- พรรคการเมืองจะเปิดภาพกว้างโดยการสร้างจุดเด่นของแต่ละพรรค โดยอาศัยประเด็นเฉพาะ เช่น ชูประวัติพรรค ความซื่อสัตย์ คุณธรรมความดี และอาศัยประเด็นร่วม เช่น เรื่องความเป็นประชาธิปไตย นโยบายต่างๆ ของพรรค และแนวทางการจัดตั้งรัฐบาล

- พรรคการเมืองจะหาเสียงแบบลึก โดยอาศัยเครื่องมือการหาเสียงทุกรูปแบบและทุกพรรคอันประกอบด้วย
- คัทเอ๊าท์ ป้ายผ้า โปสเตอร์ สติกเกอร์ ป้ายสุภาษิต
- สื่อสารมวลชน ทุกแขนง ทั้งโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และวิทยุ
- เวทีไฮปาร์ค
- จ้างคนลงพูดคุยขอคะแนนเสียงตามบ้าน (เคาะประตู)
- แจกของ เช่น เสื้อผ้า ข้าว เหล้า เป็นต้น
- ยานพาหนะกระจายเสียงเคลื่อนที่
- จัดงานเลี้ยงตามสถานที่ต่าง ๆ และในชุมชน จัดทัวร์ฟรีไปต่างจังหวัดและต่างประเทศ

เนื้อหาการรณรงค์

พรรคการเมืองทุกพรรคไม่มุ่งเน้นในการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้แก่ประชาชน เนื้อหาที่นำมาใช้ในการหาเสียงมุ่งถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของคณะ รสช. ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม นอกจากนี้ยังใช้เงื่อนไข

ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญในประเด็นอำนาจวุฒิสมาชิกที่มีอำนาจมากเกินไป นายกรัฐมนตรีจะต้องมาจากการเลือกตั้ง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นต้น มาเป็นเนื้อหาในการรณรงค์หาเสียงแล้วยังมีการโจมตีพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม

สิ่งที่พบเห็นจากการรณรงค์หาเสียงในกรุงเทพมหานครอีกอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ทำให้ประชาชนเข้าใจการเมืองว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถแก้ปัญหาของตนได้ไม่ใช่มองการเมืองเป็นเรื่องน่าเบื่อก็คือ ส่วนใหญ่พรรคการเมืองจะหาเสียงโดยไม่โจมตีกัน ทำให้ประชาชนได้รับเนื้อหามากขึ้นยกเว้นบางพรรคที่มีการโจมตีฝ่ายตรงข้าม สื่อมวลชนมีการสร้างกระแสประชาธิปไตย กระตุ้นจิตสำนึกทางการเมือง ทำให้เกิดการตื่นตัวในหมู่ประชาชน หัวคะแนนบางคนวางตัวเป็นกลางทางการเมือง โดยไม่ยอมรับเงินจากพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ซึ่งเป็นผลดีที่เกิดพัฒนาการทางการเมืองในหมู่ประชาชนอีกระดับหนึ่ง

การประเมินค่าใช้จ่ายการหาเสียงของพรรคการเมือง

การกำหนดให้ผู้สมัครแต่ละคนใช้เงินหาเสียงได้ไม่เกินคนละล้านบาทนั้นไม่สามารถที่จะทำให้ผู้สมัครบางคนบางพรรคการเมืองพอเพียงในการใช้หาเสียงแต่อย่างใด ในเขตกรุงเทพมหานครจากการสังเกตและประเมินจากอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการหาเสียงอาจจะกล่าวได้ว่ามีผู้สมัครบางคนบางพรรคใช้เงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดอย่างแน่นอน แต่ถ้ามองในภาพรวมแล้วส่วนใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานครผู้สมัครยังใช้เงินอยู่ในเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้

ปัญหาในการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานของฝ่ายสังเกตการณ์ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ปัญหาในการดำเนินงานเกิดจากการจัดตั้งองค์กร การวางแผนงาน สภาพงาน ความเหมาะสมของงาน รวมทั้งส่วนหนึ่งของงาน ที่ถูกกำหนดด้วยระยะเวลาของการทำงาน ซึ่งสามารถสรุปสภาพปัญหาอย่างกว้าง ๆ ได้ 3 ประเด็น คือ

1. ขาดการวางแผนงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุการจัดตั้งองค์กรเป็นไปอย่างเร่งด่วน ทำให้การวางแผนการทำงานไม่ชัดเจน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และการแก้ไขปัญหาต้องอาศัยเหตุการณ์เฉพาะหน้าเป็นกรณีไป ฉะนั้นจึงเกิดความผิดพลาดได้ และถึงแม้ว่าจะได้รับการแก้ไขแล้วปัญหาก็ก็น่าจะผุดผวยภายหลัง ซึ่งหาจุดจบที่ได้สาระสำคัญของงานอย่างชัดเจนไม่ได้

2. การประสานงานยังสับสน การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสังเกตการณ์นั้นยังสับสนในเรื่องการประสานงานโดยเฉพาะในวันเลือกตั้ง เมื่ออาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์แจ้งเหตุเข้ามา ฝ่ายรับแจ้งเหตุ ฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลางและฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่มีการประสานงานหรือวางระบบในการตรวจสอบปัญหาต่าง ๆ ทำให้ระบบงานที่วางไว้มีปัญหา

3. การทำแผนงานยังมีส่วนที่ขาดหายไปคือ ขั้นตอนในการดำเนินการทางกฎหมาย เช่น เมื่ออาสาสมัครสังเกตการณ์และอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ ตรวจสอบข้อมูลด้านการทุจริตในการเลือกตั้งได้ชัดเจนแล้ว (เป็นเหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและมีหลักฐาน) แต่องค์กรกลางไม่มีขั้นตอนที่จะดำเนินการต่อไปตามกระบวนการทางกฎหมาย

สรุปรายงานการสังเกตการณ์เลือกตั้งกรุงเทพมหานคร

แหล่งที่มาของรายงาน

1. จากประชาชนทั่วไป
2. จากรับแจ้งเหตุองค์กรกลาง
3. จากอาสาสมัครสังเกตการณ์

ความถี่ ระยะเวลาของการรายงาน

1. หลังวันที่อาสาสมัครสังเกตุการณ์ได้รับอบรมแล้ว
2. วันที่ 22 มีนาคม 2535 ทุก ๆ ชั่วโมง

เรื่องที่ได้รับรายงาน

1. รวม 171 เรื่อง

ประเด็นสำคัญของการรายงาน 3 ปัญหาหลัก

1. ปัญหาจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1.1 พรรคการเมือง หัวคะแนนส่อทุจริตในการเลือกตั้ง แจกเงิน	74 เรื่อง
1.2 พรรคการเมืองใช้พาหนะรับประชาชนไปใช้สิทธิ	9 เรื่อง
1.3 ผู้สมัคร-พรรคการเมือง จัดเลี้ยงและทำพิธีทางศาสนา	2 เรื่อง

2. ปัญหาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการควบคุม-ดูแลการเลือกตั้ง

2.1 ปัญหาทะเบียนบ้านผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	46 เรื่อง
2.2 เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยและผู้เกี่ยวข้องซึ่งประชาชนที่มาเลือกตั้ง	76 เรื่อง
2.3 กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านทำตัวไม่เป็นกลาง	2 เรื่อง
2.4 ทหาร-ตำรวจ ไม่เป็นกลาง	8 เรื่อง

3. ปัญหาของอาสาสมัครสังเกตุการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1 ความไม่ปลอดภัยของอาสาสมัคร-ถูกคุกคาม	3 เรื่อง
3.2 มีคนอ้างเป็นอาสาสมัครองค์กรกลาง	1 เรื่อง
3.3 อาสาสมัครไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าหน่วยเลือกตั้ง	4 เรื่อง

จังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดนนทบุรี แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีจำนวน ส.ส. เขตละ 2 คน มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 433,722 คน มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 517 หน่วย

การรณรงค์หาเสียง

จังหวัดนนทบุรี มีพรรคการเมืองส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งสิ้น 9 พรรค ประกอบด้วย พรรคพลังธรรม พรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคประชากรไทย พรรคสามัคคีธรรม พรรคราษฎร์ พรรคปวงชนชาวไทย พรรคสหประชาชาติไทย และพรรคเกษตรเสรี

รูปแบบการหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนนทบุรีนั้นเป็นการต่อสู้กันทุกรูปแบบในส่วนของพรรคความหวังใหม่ นำรูปแบบมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ทั้งเขต 1 และ 2 ที่ติดหูติดตาชาวบ้านเป็นอย่างดี คือ ป้ายหาเสียงทั้งใหญ่และเล็กจำนวนมาก ทั้งถนนใหญ่ตลอดกระทั่งตรอกซอกซอย ทุกจุดจะปรากฏป้ายหาเสียงของเบอร์ 5 และ 6 (พรรคความหวังใหม่) เต็มไปหมด การหาเสียงอีกรูปแบบหนึ่งของพรรคความหวังใหม่ คือการจัดรถนำราษฎรไปเที่ยวต่างจังหวัด โดยเขต 1 ได้พาไปเที่ยวบางแสน พัทยา เขต 2 พาราษฎรไปเที่ยวยังประเทศเขมร โดยไม่ต้องจ่ายค่ารถและค่าอาหารแต่อย่างใด สำหรับป้ายหาเสียงของพรรคอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ พรรคพลังธรรม และพรรคประชากรไทย ส่วนพรรคอื่น ๆ นั้น คงคิดว่าไม่มีทางได้รับการเลือกตั้งแน่ จึงไม่ค่อยหาเสียงเท่าไร

การปราศรัยส่วนใหญ่จะพูดถึงนโยบายพรรคและมีการโจมตีพรรคตรงข้ามบ้าง ส่วนการแจกเงินของผู้สมัคร ทางฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งจังหวัดนนทบุรี ได้รับแจ้งจากประชาชนทั่วไปว่า พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม และพรรคประชากรไทย แจกเงินให้แก่ชาวบ้านมากน้อยลดหลั่นกันลงไป ตั้งแต่ 200-1,000 บาท แต่ไม่มีหลักฐานที่จะหาข้อเท็จจริงได้ แต่จากการที่หัวหน้าอาสาสมัครได้เดินทางไปพบข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ระดับอำเภอรอบนอกที่น่าเชื่อถือได้ ท่านได้บอกว่าการแจกเงินกันจริง โดยมีการประมูลกัน หากผู้นำท้องถิ่นยอมรับพรรคใดพรรคหนึ่งแล้ว ถ้าพรรคอื่นจะเข้าไปไม่มีสิทธิเข้าไปได้ นอกจากว่าจะส่งผู้ที่ผู้นำท้องถิ่นนั้นยอมรับนับถือ และให้ราคาค่าหัวมากกว่า จึงมีสิทธิเดินทางเข้าไปเจรจาต่อรองค่าหัวกันได้

ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของอาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัดนนทบุรี (ในวันเลือกตั้ง)

ผู้ประสานงานจังหวัดประจำจังหวัด และหัวหน้าอาสาสมัคร ได้ออกตระเวนเยี่ยมอาสาสมัครตามหน่วยต่าง ๆ ได้รับฟังปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของอาสาสมัครในขณะปฏิบัติหน้าที่ พบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้

1. การนับบัตรลงคะแนนของกรรมการบางหน่วย ไม่บันทึกใน สส. 4
2. ไม่ระบุคะแนนของผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนนบนกระดานนับคะแนน
3. ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเข้าไปในคูหาลงคะแนน โดยอ้างว่าเข้าไปแนะนำ (ผู้เข้าไปเป็นลูกของผู้ใช้สิทธิ)
4. มีป้ายหาเสียงของผู้สมัครปิดไว้ในเขตปริณทล อาสาสมัครสังเกตการณ์ได้ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารปลดออก
5. กรรมการไม่นับจำนวนบัตรก่อนเปิดการลงคะแนน อาสาสมัครได้สอบถามกรรมการ ได้รับคำตอบว่าได้นับมาจากอำเภอแล้ว
6. มีการแจกใบปลิวโจมตีผู้สมัครในพื้นที่ใกล้ ๆ เขตเลือกตั้ง
7. มีชื่อคนตายและคนย้ายออกไปแล้ว อยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
8. มีการนำรถที่มีสติ๊กเกอร์ของพรรค มาจอดใกล้บริเวณหน่วยเลือกตั้ง แต่กรรมการประจำหน่วยได้นำกระดาษไปปิดเรียบร้อยแล้ว

9. มีประชาชนร้องเรียนว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนน ไม่มีบ้านเลขที่และรายชื่อของผู้มีสิทธิลงคะแนนและบางเลขที่บ้านจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนหายไปบางคน

ข้อเสนอแนะในการทำงานสังเกตการณ์จังหวัดนนทบุรี

1. หัวหน้าอาสาสมัคร ในการคัดเลือกหัวหน้าอาสาสมัครลงประจำแต่ละภาคแต่ละจังหวัด ควรสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและมีอุดมการณ์เพียงพอ สามารถอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นไปได้ควรจัดหาหัวหน้าอาสาสมัครเป็นคนในท้องถิ่นที่จังหวัดนั้น ๆ เพื่อความคล่องตัวต่อการหาอาสาสมัคร หาข่าวและการเดินทางตระเวนรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัครและการปฏิบัติงานอื่น ๆ

2. อาสาสมัคร ในการหาอาสาสมัคร องค์กรกลางประจำจังหวัดมีเวลาน้อยมากในการสรรหาและไม่สามารถหาได้ครบตามจำนวนที่องค์กรกลางต้องการ ที่ได้คุณภาพก็ยังไม่ดีเท่าที่ควรทำให้ประสิทธิภาพและความเชื่อถือต่อองค์กรกลางลดน้อยลงไป อาสาสมัครบางท่านทำตัวไม่เหมาะสมทั้งที่ได้รับการอบรมไปแล้ว

3. การวางแผนและการดำเนินงานขององค์กรที่ส่งมายังองค์กรกลางประจำจังหวัด ข้อความยังไม่รัดกุมชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าด้านการเงิน หรือการปฏิบัติงาน

4. การประสานงาน

- ระดับองค์กรยังไม่ดีพอ คือการประสานงานองค์กรกลางและกระทรวงมหาดไทยยังไม่ดีพอ ทำให้เจ้าหน้าที่จังหวัดและหัวหน้าอาสาสมัครฯ ยังไม่มีจุดยืนในการทำงาน การสื่อสารระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์กรกลางยังล่าช้า ไม่ประสานสัมพันธ์กัน

- ระดับจังหวัด การประสานงานระหว่างองค์กรกลางประจำจังหวัดกับผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะเป็นไปไม่ได้ดี แต่ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนยังไม่ดีพอ ทำให้เกิดปัญหาระหว่างอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ของรัฐประจำหน่วยเลือกตั้ง

- ระดับฝ่ายขององค์กรกลางประจำจังหวัด แต่ละฝ่ายขององค์กรเองระดับจังหวัดยังติดต่อประสานงานไม่ดีพอ

จังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดปทุมธานี แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 1 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน มีจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 381 หน่วย มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 294,957 คน

การรณรงค์หาเสียง

พรรคความหวังใหม่

- ใช้การปราศรัยตามชุมชนหนาแน่น เช่น ชุมชนอุตสาหกรรมนวนคร เป็นต้น
- ติดโปสเตอร์และแจกเอกสารแนะนำพรรคและนโยบายพรรค
- ใช้รถสองแถวติดเครื่องเสียงวิ่งตระเวนแนะนำพรรค
- เนื้อหาสำคัญในการหาเสียง เน้นเรื่อง การแก้ไขปัญหาปากท้อง การคมนาคมของจังหวัดและการพัฒนาประชาธิปไตย

พรรคประชากรไทย

- ติดโปสเตอร์และแจกเอกสารแนะนำพรรค
- เนื้อหาสำคัญในการหาเสียง เน้นในเรื่องการแก้ไขปัญหาปากท้องของชาวบ้านและการพัฒนาจังหวัดในด้านการ

คมนาคม

พรรคชาติไทย

- ติดโปสเตอร์และคัทเอ้าท์ขนาดใหญ่ทั่วจังหวัด
- ใช้รถสองแถวจำนวนมาก ตระเวนประชาสัมพันธ์พรรค
- เนื้อหาสำคัญในการหาเสียง เน้นในเรื่องการแก้ไขปัญหาปากท้องของชาวบ้านและการพัฒนาจังหวัดในด้านการ

คมนาคม

พรรครวมพลังใหม่

- ติดโปสเตอร์ขนาดเล็กจำนวนน้อย
- ไม่มีแผ่นป้าย/คัทเอ้าท์ขนาดใหญ่
- ไม่ปรากฏเอกสารแนะนำพรรค
- ไม่มีข่าวการปราศรัยหาเสียงเพื่อชี้แจงนโยบายพรรค

วิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร

จากรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร การซื้อ-ขายเสียงมีอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะผู้สมัครพรรคชาติไทย และพรรคความหวังใหม่ เนื่องจากทั้งสองพรรคมีอดีตรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนี้ลงสมัครในแต่ละพรรค การแข่งขันจึงมีอยู่สูงในระหว่างสองพรรค จากรายงานของหัวหน้าอาสาสมัคร บริเวณตลาดสี่มุมเมือง อำเภอลำลูกกา มีการซื้อขายเสียงโดยเหมา รวม 3 เบอร์ 1,000 บาท โดยผ่านห้วคະแนน นอกจากนี้ประชาชนยังรายงานว่ามีการจัดสรรที่ดินราคาถูก บริเวณคลอง 10, 11, 12 อำเภอธัญบุรี โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องเลือกผู้สมัครทั้งสามของพรรค มิฉะนั้นราคาที่ดินที่ตกลงกันจะไม่เป็นไปตามที่เสนอไว้ สำหรับในวันเลือกตั้งในเขตอำเภอเมือง มีการซื้อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทั้งหน่วย แต่ไม่สามารถทำอะไรได้ เนื่องจากไม่มีหลักฐานและอาจจะไม่ปลอดภัย เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจในหน่วยเลือกตั้งดังกล่าว เป็นห้วคະแนนของบางพรรคการเมือง

การซื้อขายเสียงในจังหวัดปทุมธานี ดำเนินการโดยผ่านกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก โดยเฉพาะในเขตอำเภอรอบนอก เช่น หนองเสือ ลาดหลุมแก้ว และสามโคก เป็นต้น นอกจากนี้ยังอาศัยผู้มีอิทธิพลช่วยเหลือในการซื้อเสียงอีกด้วย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต คือ

เขต 1 ประกอบด้วย 8 อำเภอ คือ อำเภอพระนครศรีอยุธยา วังน้อย อุทัย นครหลวง ภาชี ท่าเรือ มหาราช และบ้านแพรก มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 217,236 คน มีหน่วยเลือกตั้ง 309 หน่วย

เขต 2 ประกอบด้วย 8 อำเภอ คือ อำเภอบางปะอิน บางไทร เลนา ลาดบัวหลวง บางบาล บางซ้าย บางปะหัน และผักไห่ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 214,474 คน มีหน่วยเลือกตั้ง 316 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงของแต่ละพรรคของผู้สมัครแต่ละราย

ภาพรวมของการเมืองระดับชาติในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นักการเมืองที่ทรงอิทธิพลของอยุธยา เช่น พรรคกิจสังคม ซึ่งมีทั้งเงินทุนในการหาเสียง มีฐานเสียงอยู่ในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ส.จ. ส.ท. พรรคสามัคคีธรรมซึ่งเป็นตัวเก็งของผู้จะได้รับเลือกเป็น ส.ส. ครั้งใหม่ ส่วนผู้สมัครพรรคการเมืองอื่นอันประกอบด้วย พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคประชากรไทย ฯลฯ ยังห่างไกลผู้สมัครใน 2 พรรคเจ้าของพื้นที่ ทั้งบารมีของผู้สมัคร กิจกรรมของพรรคในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การรณรงค์ของพรรคการเมืองและผู้สมัครในเขต 1 และเขต 2 โดยทั่วไปบรรยายภาคการเลือกตั้ง ส.ส. ในวันที่ 22 มีนาคม ที่ผ่านมา ได้รับการกระตุ้นจากสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และทางราชการ พรรคการเมืองที่ดำเนินการรณรงค์เป็นรูปธรรมกว่าพรรคอื่น คือ พรรคกิจสังคม ได้จัดพบปะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส.จ. ส.ท. ซึ่งเป็นหัวหน้าคะแนนของตน โรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร มีการเลี้ยงอาหารไม่ฉัน แจกกระเป๋าหิ้วคนละใบ ช้างในบรจจะไร่อีกไม่ทราบ หลังจากนั้นก็มี การจัดเลี้ยงโต๊ะจีนตระเวนในทุกอำเภอ สำหรับเขต 2 เป็นการแนะนำผู้สมัครหน้าใหม่ของพรรคกิจสังคมต่อหัวหน้าคะแนนไม่ต่ำกว่าอำเภอละ 200 - 400 โต๊ะ ทั้ง 16 อำเภอ ในระหว่างการรณรงค์หาเสียง ผู้สมัครพรรคนี้ออกไปพบปะหัวหน้าคะแนนเป็นจุด ๆ พร้อมจ่ายกระสุนเพื่อยิงอย่างเต็มที่ โดยผ่านหัวหน้าคะแนน ส.จ. ส.ท. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คัดเอาที่ขนาดใหญ่ แผ่นปลิวมีการติดตั้งและแจกจ่ายอย่างหนาตา ทั้งยานโยบายและผลงานของพรรคที่ผ่านมา เราทำได้และเราจะทำต่อไป (ข่าวราคาดี มีโทรศัพท์ใช้ ถนนสะอาด)

พรรคพลังธรรมได้คนที่มีคุณภาพลงสมัคร มีความขยันในการหาเสียง จัดเวทีปราศรัยขึ้นในจุดต่าง ๆ ในเขตเลือกตั้ง ออกเดินสายหาเสียงอย่างหนัก แต่ไม่มีการแจกเงิน

พรรคความหวังใหม่ ได้ผู้สมัครที่คุ้นตาชาวบ้าน เริ่มหาเสียงอย่างกระฉับกระเฉง โดยเชิญหัวหน้าพรรคมางานชุมนุมชาวบ้านที่ อำเภอวังน้อย และออกพบปะชาวบ้านในเขต 1 อย่างถี่ถ้วน แต่ไม่มีการแจกเงิน

สำหรับผู้สมัครพรรคอื่น ๆ คือตัวประกอบของการเลือกตั้งครั้งนี้โดยแท้จริง ไม่มีกิจกรรมการเมืองที่น่าสนใจ

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- ปัญหาก่อนการเลือกตั้ง

ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีปัญหาในส่วนการระดมอาสาสมัคร ซึ่งมีจำนวนมากคือ 500 คน

1. ส่วนหนึ่งมาจากนักศึกษาซึ่งสอบปลายภาคและปิดสถานศึกษา นักศึกษาจะกลับบ้านทำให้ติดต่อลำบาก

2. นอกจากนี้มีระยะเวลาจำกัดไม่สามารถเลือกอาสาสมัครได้ดีเท่าที่ควร จึงต้องเอาปริมาณมาก่อนคุณภาพ การอบรมการทำหน้าที่ยังไม่ดีพอ

3. ค่าใช้จ่ายในสำนักงานศูนย์ประสานงานจังหวัดละ 2,500 บาทนั้นน้อยมาก เพราะต้องอาศัยกำลังเจ้าหน้าที่สำนักงานถึง 2 คน และอาสาสมัครอีกนับ 10 คน ใน 3 วันก่อนวันเลือกตั้ง

4. นายอำเภอบางอำเภอไม่เข้าใจการทำงานขององค์กรกลาง และแสดงท่าทีเป็นปฏิปักษ์อย่างเห็นได้ชัด (แต่ก็มีเพียง 2-3 อำเภอ ในจำนวน 16 อำเภอ) เพราะเกรงว่าองค์กรกลางจะไปจับผิดฝ่ายมหาดไทย

- ปัญหาในวันเลือกตั้ง

1. อาสาสมัครลงปฏิบัติงานไม่เต็มที่ เพราะอาจมีสาเหตุมาจากไม่คุ้นเคยกับหน่วยเลือกตั้ง
2. การจับทุจริตการซื้อเสียงเป็นไปอย่างลำบาก เพราะเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่ให้ความร่วมมือ
3. การชี้เบาะแสการทุจริตฝ่ายบ้านเมืองไม่เอาเป็นธุระอย่างจริงจัง
4. การติดต่อสื่อสารกันในหน่วยเลือกตั้งต่อศูนย์ฯ ในจังหวัดทำได้ไม่เต็มที่เพราะขาดเครื่องมือสื่อสารที่เพียงพอ

จังหวัดลพบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดลพบุรี แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 2 เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนราษฎรได้ 5 คน (เขตเลือกตั้งที่ 1 มีผู้แทนได้ 3 คน เขตเลือกตั้งที่ 2 มีผู้แทนได้ 2 คน) จำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 723 หน่วย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 471,598 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครในจังหวัดลพบุรี

การหาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. ในจังหวัดลพบุรีค่อนข้างจะเรียบง่าย ไม่ค่อยเป็นที่สนใจของประชาชน จะมีแต่แผ่นปลิวป้าย ผู้สมัครที่เป็นตัวเก็งในการเลือกตั้งครั้งนี้จะมีเพียง 7-8 คน จากผู้สมัครทั้งหมด นอกนั้นไม่ค่อยปรากฏให้เห็นทั้งป้ายและแผ่นปลิว เมื่อใกล้วันเลือกตั้งจะมีขบวนรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครของพรรคการเมืองตระเวนออกโฆษณา โดยใช้วิธีการอัดเทปวิ่งไปรอบ ๆ เมือง มีการปราศรัยหาเสียงเพียงครั้งเดียวของพรรคประชากรไทย

จากการสังเกตสอบถามและพูดคุยกับประชาชนทราบว่าผู้สมัครแต่ละคนจะใช้วิธีเข้าถึงตัวประชาชน โดยมีหัวหน้าเป็นผู้นำประสานงานติดต่อ เนื้อหาประเด็นการหาเสียงคงเป็นแบบเก่า ๆ คืออ้างบุญคุณ และจะตอบแทนเมื่อได้เป็น ส.ส. แต่บางครั้งก็จะใช้อำนาจข่มขู่ประชาชนด้วยถ้าไม่ปฏิบัติตาม

ผู้สมัครบางคนลงทุนจัดงานแต่งงานของตัวเองและบุตรหลาน พยายามจัดงานบอลล์ต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ตนเองได้ปรากฏตัวและหาเสียง แต่ทุกคนก็ระวังตัวมากเพราะกลัวจะผิด มาตรา 35

ในเขตอำเภอโคกสำโรงซึ่ง ในเขตเลือกตั้งที่ 2 ได้มีเอกสารกล่าวโจมตีกำนันตำบลหนึ่ง โดยใช้ชื่อองค์กรกลางแล้วลงชื่อนายสัก กอแสงเรือง ประธานอนุกรรมการรับแจ้งเหตุ เมื่อตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเป็นเอกสารที่ปลอมขึ้นมาเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้าม

การเลือกตั้งครั้งนี้ในจังหวัดลพบุรีมีการซื้อ-ขายเสียงกันมาก จากการรายงานของประชาชนและอาสาสมัครและจากการสังเกตการณ์ มีการทูลเงินแจกจ่ายให้กับหัวหน้าเพื่อนำไปจ่ายให้กับชาวบ้านมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งในตอนแรกจะจ่ายให้คนละ 100 บาท เมื่อใกล้วันเลือกตั้งจะจ่ายสูงมาก ประมาณ 300-500 บาทต่อคน และให้เลือกเพียงเบอร์เดียวเท่านั้น

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง จังหวัดลพบุรี ก่อนการเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

1. ปัญหาการทำงานก่อนการเลือกตั้ง

- การรับสมัครอาสาสมัครและการจัดอาสาสมัครลงในหน่วยเลือกตั้งเป็นไปด้วยความยากลำบาก
- การอบรมอาสาสมัคร จะอบรมในช่วงแรก ๆ แล้วทิ้งระยะห่างไปอีกหลายวันกว่าจะถึงวันเลือกตั้ง ทำให้อาสาสมัครไม่ค่อยแน่ใจว่าจะได้ทำงานหรือไม่ และที่อบรมมาแล้ววิธีการหลักการต่าง ๆ อาจลืมได้

- การประสานงานของหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะอยู่ห่างไกล ไม่มี การสื่อสารที่ติดต่อกันได้ทันทีทันใด

- การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของอาสาสมัครภายในหน่วยเลือกตั้งยังไม่ชัดเจน ทำให้อาสาสมัครเกิดความวิตกกังวลกับการใช้สิทธิการเลือกตั้ง

- เอกสารต่าง ๆ จากส่วนกลางส่งไปถึงจังหวัดล่าช้า

2. ปัญหาการทำงานในวันเลือกตั้ง

- การรับแจ้งเหตุเลือกตั้ง
- การประสานงานไม่ทั่วถึงทุกหน่วยเลือกตั้ง
- การทุจริตการเลือกตั้ง
- ข้าราชการบางคนไม่วางตัวเป็นกลาง

จังหวัดสระบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วยหน่วยเลือกตั้ง 480 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

ก่อนวันเลือกตั้ง 2-3 วัน มีการซื้อเสียง โดยการกระจายไปตามหมู่บ้านและตำบลตั้งแต่ตำบลละ 150,000 - 50,000 บาท แล้วแต่จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ละตำบล

อนึ่ง ในวันเลือกตั้งมีการซื้อเสียงในช่วงเวลา 10.00 น. ถึง 14.00 น. ในแหล่งชุมชนและเขตเทศบาล มีการซื้อเสียง ๆ ละ 300-500 บาท ในด้านการบริการ มีการจัดมอเตอร์ไซค์รับจ้างประมาณ 200 คัน โดยให้ค่าใช้จ่าย คันละ 300 บาท โดยแบ่งเป็นค่ามอเตอร์ไซค์ 100 บาท ต่อ 1 คัน และค่าเจ้าของมอเตอร์ไซค์ไปใช้สิทธิลงคะแนนอีก 200 บาท วิธีการคือรับผู้โดยสารไปลงคะแนนโดยไม่มีการเก็บเงินจากผู้โดยสาร

สำหรับหน่วยเลือกตั้งที่อยู่นอกเขตเทศบาล ในอำเภอเมือง จะมีรถยนต์โดยสารรับจ้างรับคนภายในหมู่บ้านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยไม่มีการเก็บค่าโดยสาร ซึ่งทางผู้สมัครรับเลือกตั้งเหมาจ่ายเป็นวัน วันที่ 23 มีนาคม 2535 หลังจากเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้มอเตอร์ไซค์รับจ้างจำนวน 200 คัน ไปรับเงินอีกคันละ 200 บาท เป็นการให้กำลังใจในฐานะ คณะกรรมการมาตลอด

ในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ในเวลาตอนเย็นหลังจากทราบข่าว คณะกรรมการตนทั้งห้าคู่แข่ง โดยคาดว่าจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสระบุรีอย่างแน่นอน ได้จัดเลี้ยงอาหารแก่ประชาชนตลอดถนนพระเจริญ ตั้งแต่หัวศาลาจนถึงสว่างโดยไม่มีสุรา แต่ในวันที่ 23 มีนาคม 2535 นั้น เวลาตั้งแต่ 10.00 น.เป็นต้นไปได้จัดเลี้ยงอาหารและสุราแก่ประชาชนจังหวัดสระบุรี ณ จุดเดิมจนถึงบัดนี้ โดยยังไม่มีการกำหนดเลิกรา (คาดว่าจะเลิกราในวันที่ 24 - 25 มีนาคม 2535)

ปัญหาในการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

1. **เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง** เจ้าหน้าที่ส่วนราชการในบางหน่วยงานไม่ให้ความสะดวกเท่าที่ควร กับอาสาสมัครองค์กรกลาง เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้กำกับตำรวจภูธรอำเภอ ส่วนใหญ่มีใจฝักใฝ่กับพรรคการเมือง โดยไม่อำนวยความสะดวกแก่ คสช.เข้าสังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ และเปิดเผยรายชื่อ คสช.กับพรรคการเมืองและหัวหน้าคณะ ซึ่งจะทำให้ คสช.ปฏิบัติงานด้วยความลำบาก จึงช่วยพรรคการเมืองบางพรรค เช่น พรรคชาติไทย พรรคสามัคคีธรรม โดยนำป้ายแสดงเบอร์ผู้สมัคร ส.ส.ไปประกาศและเน้นกากบาทเบอร์ใดเบอร์หนึ่งของผู้สมัคร ณ ด้านหน้าคูหาเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นจับมือผู้ลงคะแนนกาเบอร์ผู้สนับสนุนโดยผู้ลงคะแนนว่าฉันจะกาเบอร์ 4 ทำไม่ต้องให้กาเบอร์ 2 และหรือในที่หน่วยเลือกตั้งนั้นมิให้ คสช.เข้าไปในหน่วย จนต้องติดต่อมายังจังหวัดว่ามิได้รับความสะดวก จนกระทั่งทางจังหวัดได้มีวิทยุสั่งการไปยังเจ้าหน้าที่และหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ จึงได้รับความสะดวก

2. **ทางด้านสังคม** ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่ององค์กรกลางเท่าที่ควร ซึ่งเหตุผลนี้ทำให้อาสาสมัครองค์กรกลางถูกดูหมิ่น โดยเฉพาะพวกหัวหน้าและผู้สมัครตั้งใจทุจริต ซึ่งถือว่าองค์กรกลางไม่มีมาตรการเด็ดขาดทำอะไรผู้สมัครไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเขาแจกสิ่งของและเงินทอง ซึ่งสังคมบางส่วนเห็นว่าการตั้งองค์กรกลางขึ้นมาเสี่ยงงบประมาณโดยใช้เหตุ

3. ปัญหาเครื่องมือสื่อสาร ในเรื่องการสื่อสารปัญหาที่พบคือ

3.1 ไม่สามารถติดต่อประสานงานได้สะดวก เนื่องจากขาดวิทยุมือถือ

3.2 ทางด้านประชาสัมพันธ์ ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากขาดบุคลากรและงบประมาณ

3.3 ยานพาหนะ การออกปฏิบัติงานแต่ละท้องถิ่นอยู่ห่างไกล

4. **ปัญหาทางด้านงบประมาณ** ในเรื่องงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายยังขาดงบประมาณอยู่ ซึ่งทำให้การทำงานไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การแก้ไข ทางองค์กรกลางควรจะมีงบประมาณให้แก่ทางด้านอาสาสมัครภายในจังหวัดมากขึ้นกว่านี้

จังหวัดสิงห์บุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดสิงห์บุรี แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 1 เขต แยกเป็นหน่วยเลือกตั้ง 286 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 143,915 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

พรรคกิจสังคม ใช้รถติดป้ายพร้อมเครื่องขยายเสียง ติดป้ายคัทเอาท์ โปสเตอร์ การ์ด ผ้า ตามที่ชุมชนต่างๆ มีหัวคะแนนไปตามจุดต่างๆ ประเด็นการหาเสียงจะช่วยพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรีให้มีความเจริญก้าวหน้าเทียบเท่าจังหวัดใกล้เคียง

พรรคสามัคคีธรรม ใช้รถติดป้ายพร้อมเครื่องขยายเสียง ติดป้ายคัทเอาท์ โปสเตอร์ ใบปลิว ตามที่ชุมชนต่างๆ ประเด็นการหาเสียงจะช่วยพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรีให้ดีขึ้น

พรรคความหวังใหม่ ใช้รถติดป้ายพร้อมเครื่องขยายเสียง ติดป้ายคัทเอาท์ โปสเตอร์ การ์ด ผ้า ตามที่ชุมชนต่างๆ เดินแนะนำตัวในตลาดพร้อมแจกใบปลิว มีหัวคะแนนตามหมู่บ้านต่างๆ จัดเวทีปราศรัย ประเด็นการหาเสียงจะปลดหนี้สินให้เกษตรกร

พรรคราษฎร ใช้รถติดป้ายพร้อมเครื่องขยายเสียง ติดโปสเตอร์ตามจุดต่างๆ พร้อมใบปลิว ไม่ค่อยได้ออกหาเสียงเท่าที่ควร

พรรคเอกภาพ ใช้รถติดป้ายพร้อมเครื่องขยายเสียง ติดป้ายคัทเอาท์ โปสเตอร์ตามจุดต่างๆ

พรรคชาติไทย ใช้รถติดป้ายพร้อมเครื่องขยายเสียง ติดป้ายคัทเอาท์ โปสเตอร์ การ์ด ผ้า มีหัวคะแนนตามหมู่บ้านต่างๆ จัดเวทีปราศรัย ประเด็นการหาเสียงจะพัฒนาถนนหนทางให้ดีขึ้นเหมือนที่ จ.สุพรรณบุรี และ จ.อยุธยา

พรรคประชากรไทย ใช้รถติดป้ายพร้อมเครื่องขยายเสียง ติดป้ายคัทเอาท์ โปสเตอร์ตามจุดต่างๆ ประเด็นการหาเสียงจะพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรีให้เจริญยิ่งขึ้น

พรรคปวงชนชาวไทย ใช้โปสเตอร์ ออกหาเสียงน้อยมาก

พรรคสหประชาชาติไทย ใช้โปสเตอร์ ออกหาเสียงน้อยมาก

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากการรายงานของประชาชนและอาสาสมัครส่วนใหญ่จะไม่สามารถบันทึกภาพเป็นหลักฐานได้ มีเพียงการรายงานทางโทรศัพท์แจ้งว่ามีการใช้เงินซื้อเสียง

การใช้ระบบหัวคะแนน/เจ้าพ่อ ในการหาเสียง จังหวัดสิงห์บุรีไม่มีกลุ่มผู้มีอิทธิพล ปัญหาเจ้าพ่อจึงไม่มี แต่จะใช้หัวคะแนนเป็นส่วนใหญ่ โดยมอบหมายให้หัวคะแนนรับเงินไปแจกชาวบ้านเป็นกลุ่มๆ

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนหน้าเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้ง

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่างๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด ฝ่ายสังเกตการณ์กับฝ่ายรับแจ้งเหตุประจำจังหวัดยังไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร เพราะไม่มีแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งสองฝ่ายเพิ่งจะได้พบปะสนทนากัน เพื่อวางแผนการทำงานร่วมกันก่อนหน้าวันเลือกตั้งเพียง 1 วัน เท่านั้น

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง การติดต่อประสานงานจากศูนย์ประสานงานจังหวัดกับส่วนกลางด้านข่าวสารรวดเร็วดี แต่การส่งเอกสารคู่มืออุปกรณ์ต่างๆ แม้กระทั่งงบประมาณเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ จังหวัดมีความล่าช้า

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับองค์กรกลางเป็นอย่างดี มีส่วนน้อยที่ยังไม่เข้าใจการทำงานขององค์กรกลางและคอยต่อต้านอยู่ห่าง ๆ แต่ก็สามารถทำงานได้ประสบผลสำเร็จด้วยดี

ความสัมพันธ์กับประชาชน ประชาชนให้ความร่วมมือดีในการให้ข่าวสารหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองหรือผู้สมัครฯ ที่ปฏิบัติผิดกฎหมายเลือกตั้ง

ภาค 2

จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดชลบุรี แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีจำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 694 หน่วย มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 559,445 คน มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 6 คน

สรุปรายงาน หัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครแต่ละอำเภอ

เขต 1 อำเภอเมือง พนัสนิคม พานทอง และบ่อทอง

1. รายชื่อผู้มีสิทธิ ตกสำรวจจำนวนมาก
2. มีผู้นำใบขับขีมาใช้ แต่ไม่ได้เลือก
3. มีการแจกเงิน จากพรรคสามัคคีธรรมและพรรคความหวังใหม่ โดยผ่านผู้ใหญ่บ้าน กำหนด (แจกกันในวันเลือกตั้ง บริเวณใกล้ ๆ บริเวณชล)
4. มีการแนะนำโดยชี้เฉพาะหมายเลขผู้สมัคร และซักถามกันระหว่างลงคะแนนในคูหา

เขต 2 อำเภอศรีราชา กิ่งอ.สีซัง บ้านบึง บางละมุง สัตหีบ หนองใหญ่

1. เหตุการณ์ปกติ (อ.ศรีราชา เท่าที่ได้รับ ส.ก.2 จาก อาสาสมัคร)
2. ไม่ได้จัดระบบเข้าคิวช่วงตรวจรายชื่อเพื่อรับบัตร
3. มีผู้มาลงคะแนนแบบเวียนเทียน (แต่เจ้าหน้าที่ไล่ออก)
4. ประชาชนขาดความรู้ในการลงคะแนนมักมีการซักถามกันในคูหาลงคะแนน
5. ผู้จ่ายบัตรส่อแววทุจริตโดยยกบัตรและเคาะโต๊ะ
6. กรรมการเลือกตั้ง ไม่ยอมให้อาสาสมัครเข้าบริเวณเลือกตั้งก่อนเวลา 08.00 น.
7. มีหัวหน้าคณะมาแนะนำ เผด็จ ชักจูง
8. กรรมการหย่อนบัตร ชอบเปิดดูหมายเลขที่กา
9. มีการหาเสียงบ้าง โดยใช้รถที่ฉีดน้ำ และติดป้ายหาเสียงด้วย

การรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

1. การโฆษณาประชาสัมพันธ์

1.1 รถโฆษณา 1-3 คัน วิ่งทุกอำเภอที่อยู่ในเขตที่ผู้สมัครลง ที่สังเกตเห็นมีของพรรคสามัคคีธรรม พรรคเอกภาพ และพรรคความหวังใหม่

1.2 ภาพโปสเตอร์เป็นภาพสี และเบอร์ของผู้สมัครมีขนาด 3 x 4 นิ้ว เป็นบัตรแข็งใส่กระดาษได้ ขนาดกลาง ประมาณ 50 x 75 ซม. ติดตามเสาไฟฟ้า ต้นไม้ใหญ่ ๆ และขนาดใหญ่ใช้ไม้อัดเป็นภาพสี ติดตามทางแยกใหญ่ ๆ

นอกจากนั้นยังมีผ้าติดเบอร์ของผู้สมัครพรรคสามัคคีธรรม ลักษณะคล้ายธงขนาดประมาณ 50 x 75 ซม. ติดตามเสาไฟฟ้า และตามต้นไม้ใหญ่ ๆ

1.3 จัดเวทีปราศรัยหาเสียงในบริเวณชุมชน เช่น ที่อำเภอศรีราชา อำเภอเมือง ส่วนมากเป็นพรรคสามัคคีธรรม และพรรคเอกภาพ

2. ผู้สมัครจะไปร่วมงานเพื่อหาเสียงในงานมงคลต่าง ๆ ที่มีการจัดงาน

ภาพวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากการรายงานของอาสาสมัครและประชาชน

1. มีการรายงานจากประชาชนและอาสาสมัคร พบว่ามีการให้เงินหมายเลขละ 300 บาท รวม 3 หมายเลข ให้ 500 บาท ในเขตชุมชน ถ้าในเขตที่ห่างไกล ให้ 300 ต่อ 3 หมายเลข ผู้ที่นำเงินมาให้ จะเป็นหัวหน้าคะแนน (ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น)
2. ที่ อ.ศรีราชา จะมีการซื้อขายเสียงในเขตเทศบาล และตามตำบลต่าง ๆ โดยใช้ระบบคะแนนแบ่งเป็นจุด จ่ายให้หัวหน้าละ 500 บาท

สรุป มีการซื้อขายเสียงแน่นอน แต่ทางอาสาสมัครไม่มีหลักฐาน เพียงแต่ได้รับรายงานจากประชาชนและจากการซักถามบุคคลบางคน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนหน้าเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

- ปัญหาความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด
- ในด้านการติดต่อสื่อสาร กับหัวหน้าอาสาสมัคร และอาสาสมัคร เพราะส่วนมากจะขาดเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ วิทยุมือถือ
- ในด้านการเดินทางติดต่อประสานงานกับทางอำเภอ ศูนย์ภูมิภาค การออกพื้นที่ต้องอาศัยยานพาหนะของทางราชการ หรือไม่ก็รถยนต์ส่วนตัว
- ในด้านการทำงาน ไม่คล่องตัวนัก เพราะยังต้องปฏิบัติภารกิจในหน้าที่การงานประจำอยู่ แม้กระทั่งการเดินทางเข้าพื้นที่ก็มีปัญหา เพราะไม่ใช่คนท้องถิ่น

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง มีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่องทุกระยะ ในด้านการแจ้งเหตุ การให้ข้อมูล การอบรมอาสาสมัคร รวมทั้งการช่วยเหลือ เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในด้านการสังเกตการณ์

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน ได้มีการประสานงานกับทางอำเภอ จังหวัด ในการขอข้อมูลต่าง ๆ ให้ความร่วมมือด้วยดี ด้านพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์ ส่วนด้านสื่อมวลชนได้ให้ข้อมูลข่าวสาร

ความสัมพันธ์กับประชาชน มีประชาชนให้ความร่วมมือดี ให้ข้อมูลข่าวสาร แจ้งเหตุ ที่จะเกิดกฎหมายเลือกตั้ง แต่ยังมีประชาชนแม้กระทั่งนักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์กรกลาง

จังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

การแบ่งเขตเลือกตั้งมี ๗ เขตเลือกตั้ง เลือก ส.ส.ได้ 3 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง มีทั้งหมด 392 หน่วยเลือกตั้ง จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 261,968 คน

การรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

การรณรงค์หาเสียงนั้น ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเดียวกัน เช่น จัดปราศรัยในที่ชุมชนนิยมชน โดยมีหัวหน้าพรรคการเมือง มาช่วยรณรงค์บ้างโอกาส ติดตั้งแผ่นคัทเอาท์ แจกโปสเตอร์ คู่มือหรือบัตรหาเสียง บางพรรคก็ถึงกับมีการออกหนังสือพิมพ์ เฉพาะกิจ นอกจากนั้นยังมีการโฆษณาตามหนังสือมวลชนที่เป็นเอกชน อีกประการหนึ่งก็คือ การเข้าถึงตัวชาวบ้านโดยผ่านผู้นำชุมชน โดยทำทุกรูปแบบทั้งสุจริตและทุจริต และการทุจริตนั้นกระทำกันอย่างระมัดระวัง จึงหาหลักฐานได้ยาก เช่น การพนัน เป็นต้น

เนื้อหาประเด็นการหาเสียงจะออกมาในรูป

1. เสนอปัญหาพร้อมเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา
2. เสนอนโยบายกว้าง ๆ ของพรรค
3. ชูหัวหน้าพรรคเพื่อสร้างความศรัทธา
4. มีการโจมตีกันในพรรคที่เป็นคู่แข่ง
5. นำเสนอผลงานเก่าโดยสร้างความรู้สึกว่าย่างทำงานเดิมค้างไว้ไม่สำเร็จต้องให้ประชาชนเลือกเข้าไปสานต่ออีก

วิธีการซื้อ-ขายเสียง ที่ปรากฏจากการรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร

ภาพที่ปรากฏจากการรายงานของประชาชนไม่ค่อยมี แต่ภาพที่ปรากฏเป็นกระแสของการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชน คือ มีการทุ่มเงินกันใน 2 พรรคใหญ่ที่เป็นคู่แข่ง โดยทุ่มเงินเล่นการพนัน เพื่อเบี่ยงเบนเสียงให้มีผลแพ้-ชนะกัน แต่การพนันลักษณะนี้จะกระทำกันอย่างไม่เปิดเผยนักทำให้ยากต่อการหาหลักฐาน ดังนั้นแนวโน้มการเลือกตั้งครั้งต่อไป จะมีการทุ่มเงินพนันลักษณะนี้กันรุนแรงยิ่งขึ้น

การใช้ระบบหัวหน้าคณะ/เจ้าพ่อในการหาเสียง ยังมีอยู่หนาแน่นแต่ยังไม่ถึงขั้นประทุษร้ายกัน

ส่วนการประเมินค่าใช้จ่ายในการหาเสียง เนื่องจากข้อจำกัดบางประการของอาสาสมัครจึงไม่สามารถประเมินได้อย่างเป็นจริง แต่ประเมินดูจากปรากฏการณ์ที่เห็น คาดว่า บางพรรคจะต้องใช้เงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างแน่นอน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์

1. ความสับสนของการประสานงาน
2. ความไม่เข้าใจของประชาชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แม้กระทั่งอาสาสมัคร
3. ความกระชั้นชิดของระยะเวลา
4. ความเชื่อมโยง ประสานสัมพันธ์ของหน่วยงานในองค์กรกลาง ทั้งระดับส่วนกลาง เขต และจังหวัด
5. ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อองค์กรกลาง
6. การไม่มีอำนาจ (AUTHORITY) บางประการที่ชัดเจน เช่น ไม่สามารถนำกำลังเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการได้ทันที หัวหน้าอาสาสมัครไม่มีสิทธิ์ลงคะแนนตามหน่วยเลือกตั้งที่ตนเองได้สอดส่องดูแลอยู่ เป็นต้น
7. ข้อมูลกฎหมายเลือกตั้งไม่สามารถให้อาสาสมัครรับรู้รายละเอียดได้จนเข้าใจ ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติ

8. หน่วยงานบางหน่วยโดยเฉพาะฝ่ายปกครองยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนขององค์กรกลาง
9. บางหน่วยงานขององค์กรกลางควรจะมีบทบาทที่แน่นอนในระดับจังหวัดด้วย เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์

เป็นต้น

10. ไม่สามารถกระจายกลุ่มอาสาสมัครให้มีความหลากหลายทุกกลุ่มอาชีพของประชาชนได้จริง ในอนาคตอาจเป็นไปได้ถ้ามีระบบการทำงานที่รัดกุมกว่านี้
11. ช่วงจังหวะ ระยะเวลาไม่เหมาะสม เช่น เป็นช่วงของการปิดภาคเรียน เป็นช่วงของฤดูแล้ง เป็นต้น
12. ในระยะการอบรมครั้งแรก อาสาสมัครมีความกังวลใจเกี่ยวกับความปลอดภัย
13. ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ
 - 13.1 ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลาง ฝ่ายต่าง ๆ ที่มีบทบาทในจังหวัด ขาดการประสานสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายสังเกตการณ์และฝ่ายรับแจ้งเหตุ ต่างฝ่ายก็ทำงานของตนเองทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน
 - 13.2 ความสัมพันธ์กับภูมิภาค และส่วนกลาง มีบางหน่วยที่ไม่เชื่อมโยงกัน เช่น ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น
 - 13.3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก บางหน่วยงานไม่เข้าใจบทบาทขององค์กรกลางเพียงพอ เช่น ทางฝ่ายปกครองกับพรรคการเมืองก็ห่างเหิน มีบางพรรคเท่านั้นที่ยินดีร่วมมือแต่ในทางปฏิบัติมิได้เข้าไปประสานงานกับพรรคการเมืองมากนัก สื่อมวลชนในแต่ละส่วนให้ความร่วมมือดี สำหรับองค์กรพัฒนาเอกชนไม่มีการประสานงานกับองค์กรกลางเลย
 - 13.4 ความสัมพันธ์กับประชาชน ความกระตือรือร้นของการจัดตั้งองค์กรกลางย่อมสร้างความแปลกใหม่ให้กับประชาชนทั่วไป พร้อมกับความไม่เข้าใจถึงภารกิจและบทบาทที่แท้จริง ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการจัดตั้งโดยราชการ จึงเป็นหน้าที่ของข้าราชการ ทำให้ประชาชนไม่แน่ใจในการเข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้นในการทำงานจึงประสบปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนอย่างกว้างขวาง ความพยายามที่จะดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด และหลากหลายสาขาอาชีพที่สุดจึงทำไม่ได้ตามต้องการ ดังนั้นในการปฏิบัติงานประชาชนจะรู้สึกว่าตนเองอยู่นอกมากกว่าที่จะตระหนักว่าเป็นหน้าที่ร่วมกันของเขาที่จะสอดส่องดูแลและปกป้องสิทธิ์ในการออกเสียงเลือกผู้แทนของเขา และคาดหวังต่อไปอีกว่า องค์กรกลางจะต้องทำหน้าที่ปราบปรามทุจริตในการเลือกตั้ง โดยที่ตนเองไม่กล้าที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่จะต้องแก้กันต่อไปว่าทำอย่างไรประชาชนจะมีความรู้สึกว่าการจัดตั้งองค์กรกลางเป็นของประชาชนที่ทุกคนจะเข้ามามีส่วนร่วมกันได้ จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกลางกับประชาชนแน่นแฟ้นขึ้น

จังหวัดตราด

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดตราด มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 1 เขตเลือกตั้ง มีหน่วยเลือกตั้งรวม 198 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมี 100,693 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

พรรคความหวังใหม่ วิถีหาเสียง ใช้แผ่นป้ายขนาดกลาง (4x8 ฟุต) ภาพสี แผ่นกระดาษโปสเตอร์ ภาพสี มีรถโฆษณามากกว่า 10 คัน และมีการปราศรัยหาเสียงตามจุดต่าง ๆ ผู้สมัครจะเข้าไปร่วมงานที่ประชาชนจัดเพื่อการแสดงตัวและหาเสียงในงานนั้น ๆ

ประเด็นการหาเสียง ผู้สมัครแสดงคุณสมบัติและหน้าที่การทำงานที่เคยทำมาแล้ว แสดงตนเป็นลูกเมืองตราด การหาเสียงรับปากกับประชาชนจะช่วยเหลือในเรื่องการประกอบอาชีพ การให้ได้สิทธิในที่ดินทำกินของประชาชน ชูหัวหน้าพรรคของตนเองเป็นสำคัญ

ภาพพจน์ของวิธีการหาเสียง จากการรายงานว่ามีพฤติกรรมน่าจะมีการซื้อเสียง แต่ไม่มีหลักฐานปรากฏ การใช้ระบบห้วคะแนนน่าจะมีบ้าง แต่ไม่ใช้ระบบเจ้าพ่อ

ประเมินการใช้จ่ายในการหาเสียง นับว่ามีการใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงมาก แต่คงไม่เกินตามที่กฎหมายกำหนด บทบาทของสื่อมวลชนในท้องถิ่น มีผลต่อผู้สมัครในลักษณะของการโฆษณา

พรรคพลังธรรม วิถีหาเสียง ใช้แผ่นป้ายขนาดเล็กและหุ่นฟาง แผ่นกระดาษโปสเตอร์ภาพขาวดำ มีรถโฆษณาจำนวนน้อยกว่า 10 คัน มีการปราศรัยหาเสียงตามจุดต่าง ๆ บ่อยครั้ง หัวหน้าพรรคและคณะมาช่วยปราศรัยหาเสียงเป็นบางครั้ง และใช้วิธีเข้าหาประชาชน

ประเด็นการหาเสียง ผู้สมัครชูหัวหน้าพรรคและเน้นในเรื่องคุณธรรม ขอเสียงจากประชาชนในลักษณะของผู้น้อย ภาพพจน์ของวิธีการหาเสียง จากการรายงานไม่ปรากฏว่ามีพฤติกรรมที่จะมีการซื้อเสียง การใช้ระบบห้วคะแนนเป็นไปตามศรัทธาและธรรมชาติ

ประเมินการใช้จ่ายในการหาเสียง มีการใช้จ่ายเงินน้อยกว่าพรรคอื่น ๆ และคงไม่เกินตามกฎหมายกำหนดไว้ บทบาทของสื่อมวลชนในท้องถิ่น แทบจะไม่มีบทบาทต่อผู้สมัคร

พรรคประชากรไทย วิถีหาเสียง ใช้แผ่นป้ายขนาดกลางและขนาดใหญ่ ภาพสี แผ่นกระดาษโปสเตอร์ ภาพสี มีรถโฆษณามากกว่า 15 คัน มีการปราศรัยหาเสียงน้อยครั้ง ผู้สมัครจะเข้าไปร่วมงานที่ประชาชนจัดเพื่อการแสดงความคุ้นเคย ในฐานะที่เป็น สส.เก่า

ประเด็นการหาเสียง ผู้สมัครแสดงถึงผลงานในอดีตที่เป็น สส. และรับปากกับประชาชนว่าไม่ทอดทิ้งประชาชน จะสร้างผลงานให้กับจังหวัดตราด

ภาพพจน์ของวิธีการหาเสียง จากการรายงานว่ามีพฤติกรรมน่าจะมีการซื้อเสียง แต่ไม่มีหลักฐานปรากฏ การใช้ระบบห้วคะแนน เป็นวิธีการที่ใช้อยู่แต่ไม่มีระบบเจ้าพ่อ

ประเมินการใช้จ่ายในการหาเสียง นับว่ามีการใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงมาก แต่คงไม่เกินตามที่กฎหมายกำหนดไว้ บทบาทของสื่อมวลชนในท้องถิ่น มีผลต่อผู้สมัครในลักษณะของการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัด ก่อนหน้าเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด เช่น ฝ่ายรับแจ้งเหตุ ดำเนินไปด้วยดีแต่มีปัญหาในเรื่องการดำเนินงานตามข้อกำหนดและวิธีปฏิบัติ

2. ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง ได้ใช้สื่อสารการติดต่อ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร และการส่งด่วนพิเศษ ทำให้ความสัมพันธ์ดำเนินไปด้วยดีไม่มีปัญหา แต่ที่มีข้อขัดข้องบ้างก็เพราะเวลากระชั้นชิด ทำให้การทำงานมีข้อบกพร่องบ้าง

3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน ยังดำเนินไปได้ไม่ดี เพราะความไม่เข้าใจถึงบทบาทขององค์กรกลาง ส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าองค์กรกลางจะจับผิดผู้กระทำผิด กฎหมายการเลือกตั้ง ดังนั้นองค์กรกลางจึงต้องสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก หน่วยงานที่นับว่ามีความสัมพันธ์ดีก็คือ สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ส่วนหน่วยราชการและพรรคการเมือง จะมีปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์อยู่มาก

4. ความสัมพันธ์กับประชาชน องค์กรกลางมีความสัมพันธ์กับประชาชนเป็นยอดดี ที่นับว่าจะมีปัญหาก็คือ

4.1 ประชาชนจะให้องค์กรกลางดำเนินการกับผู้ทำผิดกฎหมายเลือกตั้งอย่างฉับพลัน แต่ทางองค์กรกลางไม่สามารถดำเนินการได้

4.2 ประชาชนจะชกถามถึงการลงคะแนนว่าควรจะให้กับหมายเลขใด ซึ่งทางองค์กรกลางแนะนำไม่ได้

4.3 ประชาชนส่วนที่เป็นคนของผู้สมัคร มักจะไม่ให้ความร่วมมือ และไม่แสดงความเป็นมิตรกับองค์กรกลาง

จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 2 เขตการเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 4 คน มีหน่วยเลือกตั้ง 528 หน่วย มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งสิ้น 366,421 คน

การรณรงค์หาเสียง

เขต 1 ใช้วิธีการหาเสียงทุกรูปแบบตั้งแต่ขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ ใช้รถกระจายเสียงเคลื่อนที่ จัดการอภิปราย ติดป้ายเดินแจกโฆษณา ส่วนใหญ่ชูนโยบายและสิ่งที่ได้กระทำมาแล้ว โจมตีกันและกันบ้าง ใช้ระบบหวัคະแนน มีการฟ้องโจมตีกันว่าซื้อเสียงทั้งสองฝ่ายแต่ไม่มีหลักฐาน การใช้จ่ายเงินเป็นไปตามเป้าที่กำหนด

เขต 2 ใช้วิธีการหาเสียงด้วยป้ายขนาดใหญ่ตามชุมชน ป้ายเล็ก ๆ โดยทั่วไป ใช้ระบบหวัคະแนนซื้อเสียง ใช้อิทธิพลทั้งหวัคະแนนและเงินตรา การใช้จ่ายในการหาเสียงเป็นไปตามที่กำหนด

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัด

ในการทำงานฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดทั้งก่อนหน้าเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง การติดต่อสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยราชการต่าง ๆ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง (22 มี.ค. 35) ต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพราะฝ่ายประสานงานจังหวัด ประสานงานเขต และหัวหน้าอาสาสมัครประจำอำเภอได้พบปะติดต่อกับประสานงานตั้งแต่ระดับสูง (ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ) จนถึงระดับล่างในท้องถิ่นทุกเขตเลือกตั้งไว้ล่วงหน้าแล้ว หรือแม้กระทั่งระดับอำเภอ หมู่บ้านและชาวบ้านก็ให้การต้อนรับอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งเป็นอย่างดี โดยฝ่ายทางจังหวัดคือผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ต่างก็ได้ประชาสัมพันธ์ออกไปล่วงหน้าว่ามีอาสาสมัครองค์กรกลางเข้ามาแทรกอยู่ในพื้นที่ทุกอำเภอแล้ว เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในการทำงานอาจจะมีปัญหาบ้างในตอนเริ่มแรกของการทำงาน เช่น การประสานงาน การรับอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง โดยส่วนกลางรับไว้ส่วนหนึ่ง ภูมิภาครับไว้ส่วนหนึ่ง และจังหวัดจัดหาอีกส่วนหนึ่ง แต่ขาดการประสานกันในช่วงแรก ๆ จึงทำให้ได้อาสาสมัครน้อยเกินไป แม้ภายหลังปัญหาการประสานงานจะดีขึ้นแล้วก็ตาม จำนวนอาสาสมัครก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากการประชาสัมพันธ์ภาพอันน่าเกรงกลัวของผู้มีอิทธิพลแต่ละท้องถิ่น โดยสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ ก็เป็นได้ จึงทำให้อาสาสมัครเกรงกลัวและถอนตัวออกไป แม้กระนั้นก็ดี ก็ยังมีประชาชนบางกลุ่มบางชมรม ซึ่งอาจจะฝึกฝนพรรคการเมืองบางพรรค พยายามจะเบียดแทรกเข้ามาโดยอาศัยองค์กรกลางเพื่อประโยชน์ในทางการเมืองของกลุ่มตน หากแต่ว่าฝ่ายประสานงานองค์กรกลางจังหวัด หัวหน้าอาสาสมัคร อนุกรรมการภาค 2 และองค์กรกลางบ้านมนังคศิลาฯ ทราบแผนการนี้ จึงพยายามแก้ปัญหาตั้งแต่เริ่มแรก ถึงกระนั้นในวันเลือกตั้ง (22 มี.ค. 35) ก็มีผู้แอบอ้างเป็นองค์กรกลางโดยบอกว่าได้รับเครื่องหมายจากองค์กรกลางบ้านมนังคศิลาฯ เข้าไปในที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 2 อ.บางคล้า (หัวหน้าอาสาฯ รายงาน) เป็นต้น

จังหวัดปราจีนบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดปราจีนบุรี แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีหน่วยเลือกตั้ง 1,043 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 466,270 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 6 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

พรรคชาติไทย กล่าวถึง การถูกยึดทรัพย์ การบริหารของรัฐบาลชาติชายทำให้เศรษฐกิจดี เปิดสนามการค้าในอินโดจีน พรรคพลังธรรม กล่าวถึง การสนับสนุนพลตรีจำลองเป็นนายก และนายกฯ ต้องมาจากการเลือกตั้ง ขจัดการคดโกง

- ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร
 - การซื้อ-ขายเสียง จะใช้หวัคະແນนที่ผู้สมัครได้จัดตั้งไว้ประจำท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้ามีคนตาย หวัคະແນนเหล่านี้จะนำพวงหรีดพร้อมเงินเพื่อร่วมทำบุญด้วยทุกศพ การกระทำนี้จะทำตลอดเวลาเมื่อถึงฤดูเลือกตั้ง ผู้จัดการนำหรีดเหล่านี้จะนำสิ่งของ หรือเงิน ให้บุคคลที่ตนวางใจนำไปแจกต่ออีก 1 คน ต่อ 20 ครอบครัว (จำนวนคนไม่ตายตัว)
 - การจัดเลี้ยง จะจัดเลี้ยงเฉพาะหวัคະແນนที่จัดตั้งประจำ กับหวัคະແນนเฉพาะกาลเป็นกลุ่มเล็ก ๆ
 - ประเมินการใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครบางคนมากกว่า 5 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะในการทำงานสังเกตการณ์จังหวัด

1. ผู้ประสานงานจังหวัด ควรใช้เวลาในการเตรียมคณะทำงาน 2 สัปดาห์
2. การรับสมัครอาสาสมัคร ควรใช้เวลาอย่างน้อย 3 สัปดาห์ เพื่อให้ได้อาสาสมัครกระจายไปทั่วเขตเลือกตั้ง
3. อาสาสมัครกล่าวว่า รู้ว่ามีการแจกของ ซื้อ-ขายเสียง แต่ไม่สามารถจะทำการใด ๆ ได้ เพราะผู้สมัครไม่ได้เป็นผู้แจกหรือซื้อเสียงด้วยตนเอง แต่ให้หวัคະແນนเป็นผู้แจกหรือซื้อเสียง อนึ่งหวัคະແນนก็ไม่ปรากฏชัดเจนว่า หวัคະແນนผู้นั้นสนับสนุนใคร แต่อาสาสมัครรู้โดยปริยายว่าหวัคະແນนผู้นั้นสนับสนุนใคร
4. เมื่อแจ้งเหตุไปให้ฝ่ายแจ้งเหตุแล้ว ขอให้ฝ่ายแจ้งเหตุรีบไปดำเนินการเลยอย่าย้อนกลับมายังผู้แจ้งเหตุให้หาหลักฐานการทุจริตเลือกตั้ง
5. การให้ความรู้แก่อาสาสมัครในการทำงานน่าจะทำได้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง 2 สัปดาห์
6. อาสาสมัครหลายคนกลัวเรื่องการแจ้งเหตุ เพราะเมื่อมีการสืบหาข้อเท็จจริง ตัวอาสาสมัครผู้นั้นจะต้องไปเป็นพยานเกรงว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัย เพราะผู้สมัครที่เสียประโยชน์เป็นผู้มีอิทธิพล
7. ปัญหาการซื้อ-ขายเสียงถ้าจะแก้ไขได้ต้องให้ประชาชนรู้หน้าที่ของ ส.ส.อย่างแท้จริง เพราะขณะนี้ประชาชนส่วนใหญ่ รู้แต่เพียงว่า ส.ส. คือตัวแทนของเขาเท่านั้น จึงสมควรให้ ส.ส. มีบทบาทในการให้ความรู้ในหน้าที่ของ ส.ส. แก่ประชาชน ถ้า ส.ส. ไม่ดำเนินการ ควรจะมีองค์กรที่จะให้ความรู้ประชาชนในเรื่องหน้าที่และบทบาทของ ส.ส. อย่างแท้จริง

จังหวัดนครนายก

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดนครนายก แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 1 เขต มีจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 204 หน่วย มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 146,768 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

1. จัดการปราศรัยโดยใช้เนื้อหาผลงานที่ผ่านมาและนโยบายพรรค
2. การจัดงานวัดเพื่อหาเสียง
3. การจัดงานมหรสพเพื่อหาเสียง
4. การให้พวงหรีดในงานศพ
5. การจ่ายเงินซื้อเสียงในวันเลือกตั้ง
6. การจ่ายเงินซื้อบัตรประชาชนในวันเลือกตั้ง
7. การใช้รถบริการในวันเลือกตั้งคันเดียวหลายเที่ยว
8. การขอร้องและกำชับจากแกนนำหมู่บ้าน
9. กรรมการในบางหน่วยไม่ให้ความร่วมมือกับอาสาสมัคร
10. มีป้ายผู้สมัครติดที่รถหาเสียงจอดอยู่บริเวณหน่วยเลือกตั้ง
11. มีบัตรซ้อนกันและไม่มีหมายเลขกำกับบัตร

การใช้ระบบหวัคະແນ/เจ้าพ่อในการหาเสียง

1. ใช้ผู้นำหมู่บ้านควบคุมคะแนนเสียง
2. ให้เจ้าหน้าที่ปกครองควบคุมการทำคามผิด
3. ใช้การให้สิ่งของต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้า
4. จัดทัศนศึกษาฟรี
5. ให้ทุนการศึกษา
6. ใช้นักการเมืองระดับท้องถิ่นควบคุมคะแนนเสียง

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนหน้าเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

1. ขาดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ขององค์กรกลางระดับจังหวัดต่อผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ติดต่อ
2. การติดต่อในส่วนปลัดอำเภอ ฝ่ายปกครอง มีปัญหาไม่เข้าใจในการทำงานขององค์กรกลาง
3. การตั้งองค์กรกลางอย่างรวดเร็ว การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ทำให้มีปัญหาในระยะแรก
4. ขาดความเชื่อมั่นในองค์กร เพราะมีใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐ
5. ขาดการมีเอกฉันท์ต่อองค์กรกลางในระยะแรก
6. การติดต่อในส่วนของราชการ องค์กรกลางต้องแต่งเครื่องแบบทุกครั้งมีฉะนั้นจะไม่ได้ได้รับความสะดวกและร่วมมือ

ในการหาข้อมูลขั้นต้น

7. ในการเข้าพบหัวหน้าส่วนราชการไม่ได้รับความสะดวกในระยะต้น

8. มีการชี้แจงให้หัวหน้าส่วนราชการผู้รับผิดชอบต่อการเลือกตั้งในการปฏิบัติต่อองค์กรกลางล่าช้า ทำให้การประสานงานไม่ดีเท่าที่ควร

9. ส่วนราชการไม่กล้าที่จะให้ข้อมูล เพราะกลัวถูกจับผิด

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

1. ปัญหาในเรื่องเอกสารล่าช้า
2. วิธีการและแนวปฏิบัติของการทำงานไม่แน่ชัด
3. การติดต่อสื่อสารไม่สะดวก
4. การเชื่อมโยงในหน่วยแต่ละจังหวัดยังมีน้อย
5. ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน
6. ในวันที่เลือกตั้งควรจะมีตัวแทนของภาคหรือส่วนกลางประจำอยู่ในจังหวัดในการแก้ปัญหาเร่งด่วน

ภาค 3

จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 5 เขต มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 15 คน มีจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 2391 หน่วย มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 929,205 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

วิธีการ

1. การติดป้าย แผ่นปลิว สถานที่ติดตั้งป้ายใหญ่ตามถนน ทางแยก และติดแผ่นปลิวตามบ้านเรือนประชาชน ที่ริมถนนทุกสาย
2. ใช้รถยนต์วิ่งโฆษณาประชาสัมพันธ์
3. การเข้าหาห้วคະແນน ประจำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน กลุ่มสตรีแม่บ้าน นักเรียนในโรงเรียน
4. การแจกคู่มือ ออกวางวอลล์ วันที่ 1 เมษายน มีการเข้าพระ แจกเงินนักเรียนในโรงเรียน
5. ปราศรัยตามชุมชน และเวทีประชาธิปไตย
6. ลงทุนให้จัดมหรศพและเชิญผู้สมัครมาร่วมงาน
7. การอ้างอิง แอบอ้างองค์กรกลาง ทำแผ่นปลิวโจมตีผู้สมัครด้วยกัน

เนื้อหาในการหาเสียงของผู้สมัคร

1. นโยบายของพรรค
2. การพัฒนาบ้านเมือง และผลประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับเมื่อเป็น สส.

วิธีการซื้อ-ขายเสียง ที่ปรากฏจากประชาชน

1. ให้ห้วคະແນนจดยรายชื่อผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง และจ่ายเงินตามบัญชี ให้ห้วคະແນนไปใช้จ่ายต่อไป
2. จ่ายเป็นค่าจ้าง แรงงานติดแผ่นปลิวในอัตราสูงเกินจริง
3. จ่ายเงิน ให้ผู้มีสิทธิในวันเลือกตั้ง
4. ให้คำมั่นสัญญาว่าจะจ่ายเงินให้ส่วนกลาง สาธารณประโยชน์ จำนวนที่จ่ายเป็นค้มนหมู่บ้านละ 20,000-30,000 บาท (ในเขต 5)
5. จ่ายคู่มือ (เป็นรูปภาพผู้สมัคร) มีหมายเลขเบอร์กำกับ หรือมีลายมือชื่อ
6. แจกสิ่งของเครื่องใช้ก่อนประกาศ พ.ร.บ.เลือกตั้ง
7. เกณฑ์คนไปฟังการปราศรัย การหาเสียงเลือกตั้ง แล้วให้คำอาหาร
8. ให้เงินหัวหน้ากลุ่มหมู่บ้านทำอาหารเลี้ยงในวันเลือกตั้ง

จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูลพื้นฐาน

การแบ่งเขตเลือกตั้ง

- จังหวัดร้อยเอ็ดแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต มีผู้แทนราษฎรได้ 8 คน

จำนวนหน่วยเลือกตั้ง

- เขตเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. 3 คน มี	451 หน่วยเลือกตั้ง
- เขตเลือกตั้งที่ 2 มี ส.ส. 3 คน มี	551 หน่วยเลือกตั้ง
- เขตเลือกตั้งที่ 3 มี ส.ส. 2 คน มี	290 หน่วยเลือกตั้ง
รวมทั้งสิ้น	1,256 หน่วยเลือกตั้ง

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- เขตเลือกตั้งที่ 1	270,990 คน
- เขตเลือกตั้งที่ 2	281,331 คน
- เขตเลือกตั้งที่ 3	171,634 คน
รวมทั้งสิ้น	723,955 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น และจากรายงานของอาสาสมัครทำให้ทราบว่าวิธีการรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาต่าง ๆ ในการหาเสียง ผู้สมัครจะมีวิธีการที่คล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

1. การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งจากอันดับ 1-7 ของแต่ละเขตจะใช้วิธีการหาเสียง และเนื้อหาประเด็นดังนี้

1.1 การหาเสียงโดยการปราศรัย ส่วนมากจะพูดถึงเรื่องการแนะนำตัวผู้สมัคร การแถลงนโยบายพรรค และตามด้วยการแก้ปัญหาให้ประชาชนเมื่อได้รับเลือกตั้ง

1.2 โดยการซื้อสิทธิ์ จะกระทำในลักษณะที่คล้ายคลึงกันดังนี้

1.2.1 การให้หวัคะแนนในหมู่บ้าน โดยเป็นหวัคะแนนนิยมและหวัคะแนนจัดตั้ง ให้ควบคุมเสียงระหว่าง 5-20 เสียง และจ่ายเป็นเงิน (ไม่มีสิ่งของ) โดยกระทำเป็น 2 รอบ รอบแรก 20, 30 และ 50 บาท รอบที่สอง 100 และ 200 บาท รอบที่สองกระทำในช่วงตี 4 และ 5 ของวันที่ 22 ส่วนการจ่ายหน้าหน่วยเลือกตั้งมีบ้างประปราย

1.2.2 มีรถขนส่งคนไปฟังปราศรัย และจ่ายให้บนรถ คนละ 20 หรือ 30 บาท

1.2.3 ออกใบรับของให้ไปรับปุ๋ยหลังผลคะแนนออกมา

1.2.4 ออกห่วย ถ้าเข้าที่ 1 จะจ่ายให้ 20 ต่อ 100 บาท

1.2.5 สัญญาว่าจะให้เงินหวัคะแนน ถ้าหากได้รับเลือกมาเป็นที่ 1 จะได้ 5,000 บาท ที่ 2 ได้ 3,000 บาท ที่ 3 จะไม่ได้

1.2.6 ให้มีการสมัครเป็นสมาชิกพรรค และทำงานให้พรรค มีการจ้างแรงงานถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ให้ดูแลโพลเตอร์ที่ติดไว้ที่บ้านหรือจ้างติดโพลเตอร์คนละ 30 หรือ 50 บาท

- 1.2.7 อ้างถึงผลงานต่าง ๆ ที่เคยมีมาในครั้งเคยเป็น ส.ส. ส.จ. ว่าเป็นคนดึงงบประมาณมาพัฒนาท้องถิ่น
- 1.2.8 เข้าหาผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เช่น ผู้ที่ปล่อยเงินกู้แก่ชาวบ้าน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ องค์กรกลางจังหวัดก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

1. ปัญหาการเลือกตั้ง

1.1 ปัญหาก่อนการเลือกตั้ง

1. สำนักงานติดต่อประสานงาน ต้องใช้เวลามากในการที่จะหาสถานที่ที่เหมาะสม ประกอบด้วย โทรศัพท์ ที่พัก ที่จอดรถ และมีความเป็นส่วนตัวและอุปกรณ์สื่อสารเพียงพอ และอยู่ในทำเลที่หาง่าย
2. บุคลากรประจำสำนักงานมีน้อย มีงานเอกสารที่ต้องทำมาก
3. การสนับสนุนงบประมาณ เอกสาร จากส่วนกลางยังมีความล่าช้า และไม่เพียงพอ
4. ระบบสื่อสารระหว่างหัวหน้าอาสาสมัครยังไม่ดีพอ (มีอาสาสมัครที่สามารถติดต่อทางโทรศัพท์โดยตรงได้เพียง 4 คน)
5. การสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมไม่เพียงพอ เพราะมีเวลาสั้นเกินไป
6. อาสาสมัครส่วนหนึ่งไม่ชัดเจนในเรื่องการลงหน่วยเลือกตั้ง สิทธิในการลงคะแนน และมีตำแหน่งเป็นกรรมการ

ตรวจนับคะแนน

1.2 ปัญหาวันเลือกตั้ง

1. จำนวนอาสาสมัครไม่ครบทุกหน่วย
2. บุคลากรประจำศูนย์ประสานงานกลางมีจำนวนน้อย
3. กรรมการหน่วยเลือกตั้ง บางอำเภอจุกจิกกับเอกสาร (เช่น ตรวจครุฑไม่ชัดเจน) ทั้งที่ผู้ว่าฯ ออกหนังสือรับรองแล้ว ทำให้อาสาสมัครเข้าหน่วยไม่ได้

1.3 ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการทำงาน

1. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากฝ่ายปกครอง สารวัตรทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจและกรรมการหน่วยเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่
2. หัวหน้าอาสาสมัครตั้งใจทำงานเป็นอย่างดี
3. อุปกรณ์สื่อสารพร้อม
4. บุคลากรจากองค์กรพัฒนาเอกชนและครู (3-5 คน) ได้ช่วยงานเต็มเวลา ตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2535 จนถึง 31 มีนาคม 2535

2. ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

ฝ่ายประสานงาน ผู้ประสานงานจังหวัด

ด้านประสานงาน ทำได้ยากลำบากเพราะไม่มีโทรศัพท์ติดต่อโดยตรงและไม่ได้ตั้งอยู่อำเภอเมือง (อยู่ที่อำเภอเกษตรวิสัย ห่างจากตัวจังหวัด 48 กิโลเมตร)

ด้านการเงิน ใช้งบคนละส่วน ไม่สอดคล้องกัน ไม่ชัดเจนในเรื่องงบที่จะใช้ว่าเป็นของฝ่ายไหน

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เช่นเดียวกับผู้ประสานงานจังหวัด

ฝ่ายรับแจ้งเหตุ ติดต่อยาก (คนน้อย และลงสนามรวบรวมหลักฐานจัดทำสำนวน)

ฝ่ายวิชาการ ไม่ครบทุกเขต ระยะเวลาลงมาทำงานสั้นเกินไป (มาเร็ว-ไปเร็ว)

3. ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

เป็นไปด้วยดี มีปัญหาการส่งเอกสารผิด (ส่งไปมุกดาหาร) และคำสั่งมักจะล่าช้ากว่าการตัดสินใจของที่ประชุมที่กำหนดให้อาสาสมัครไปดำเนินการ แต่มักจะสอดคล้องกัน

4. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

4.1 หน่วยราชการ ในส่วนของจังหวัดได้รับความสะดวกเป็นอย่างดีจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายปกครอง การศึกษา สาธารณสุข ตำรวจ และสารวัตรทหาร แต่ในบางอำเภออาสาสมัครยังไม่ได้ได้รับความสะดวกนัก และมีความไม่เข้าใจกันหัวหน้าอาสาสมัครกับนายอำเภอหรือปลัดอำเภอบางคน

4.2 พรรคการเมือง ได้รับความร่วมมือด้วยดี มีผู้สนับสนุนพรรค รายงานพฤติกรรมที่สื่อแววจุจริตของพรรคอื่นให้ทราบ 2 กรณี

ในการจัดให้มีเวทีประชาธิปไตย ยังมีตัวแทนพรรคที่จะมาปราศรัยน้อย

4.3 สื่อมวลชน ให้ความสนใจกับงานองค์กรกลางเป็นอย่างดี มีการสัมภาษณ์ออกโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ และช่วยประโคมข่าวให้สาธารณชนเข้าใจงานขององค์กรกลางและป้องปรามผู้ที่มีเจตนากระทำผิด

4.4 องค์กรพัฒนาเอกชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมาก นับแต่บุคคลที่เป็นตัวหลัก ๆ ของฝ่าย เจ้าหน้าที่ธุรการ และให้ยืมพิมพ์ดีด และวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะที่ใช้ ที่สำคัญคือ สำนักงานประสานงาน

จังหวัดสุรินทร์

ข้อมูลพื้นฐาน

การแบ่งเขตเลือกตั้ง

จังหวัดสุรินทร์ได้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต คือ

- (1) เขต 1 ประกอบด้วยอำเภอเมือง อำเภอปราสาท อำเภอกาบเชิง และอำเภอลำดวน มีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 445 หน่วย และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตนี้ จำนวน 270,949 คน
- (2) เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอจอมพระ อำเภอสนม อำเภอท่าตูม อำเภอชุมพลบุรี อำเภอรัตนบุรี และอำเภอสำโรงทาบ มีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 410 หน่วย และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตนี้จำนวน 225,261 คน
- (3) เขต 3 ประกอบด้วย อำเภอกีษกรภูมิ อำเภอสังขะ และอำเภอบัวเขต มีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมดในเขตนี้ จำนวน 156,720 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

วิธีการหาเสียงโดยภาพรวมแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่คิดว่าตัวเองจะได้รับเลือก และกลุ่มที่สมัครเพื่อให้ครบตามกฎหมายถ้าหากจะพิจารณาวิธีการหาเสียงแล้วจะพบว่ามีการหาเสียงและการรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ เฉพาะกลุ่มแรกเท่านั้นส่วนกลุ่มที่ 2 จะไม่ปรากฏแม้แต่รูปถ่ายและใบปลิว สำหรับวิธีการหาเสียงของกลุ่มแรกจะมีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การให้เงินแจกจ่ายโดยผ่านหัวคะแนนตามหมู่บ้านต่าง ๆ แต่ทำโดยวิธีลับและแจกจ่ายตอนกลางคืน
- (2) การพนันขันต่อว่าเบอร์ไหนจะได้หรือไม่ได้โดยผู้สมัครมักจะพนันว่าตัวเองจะไม่ได้ถ้าใครจะพนันด้วยก็จะต่อให้
- (3) การช่วยกันออกหาเสียงโดยผ่านไปยังเครือข่ายและเครือข่ายทางธุรกิจ เช่น ลูกค้าและลูกหนี้ เป็นต้น
- (4) การคาดการณ์ว่าถ้าหากตัวเองได้รับเลือกครั้งนี้จะได้เป็นรัฐมนตรี เพื่อเกียรติและศักดิ์ศรีของท้องถิ่นเราควรจะมีรัฐมนตรีกับเขาบ้างเพื่อจะได้นำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น
- (5) การปราศรัยตามจุดต่าง ๆ และติดป้ายโฆษณา ซึ่งค่อนข้างจะมากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา

ในจังหวัดสุรินทร์ไม่มีระบบเจ้าพ่อส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเลือกผู้แทนตามความเหมาะสม โดยเห็นว่าผู้มีเงินน่าจะทำประโยชน์และเป็นที่ยอมรับมากกว่าผู้ไม่มีเงิน ดังนั้นผู้ใดมีเงินแจกจึงมักจะได้รับเลือก ส่วนผู้สมัครที่ชาวบ้านดูแล้วว่าไม่มีเงินถึงจะเอาเงินมาแจกก็จะได้ไม่ได้รับเลือกเพราะถือว่าจนอยู่แล้วยังมาแจกเงินเขาอีก และก็จะสงสัยว่าได้เงินมาจากไหน สำหรับสื่อมวลชนในท้องถิ่นได้มีบทบาทสำคัญในการเปิดเวทีให้ผู้สมัครได้พบประชาชนเป็นครั้งคราว

ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงโดยภาพรวมแล้วคาดว่าประมาณ 200 ล้านบาท มีพรรคที่ใช้จ่ายเงินค่อนข้างมากคือพรรคความหวังใหม่ พรรคสามัคคีธรรม และพรรคกิจสังคม พรรคนอกนั้นมิใช่บ้างเล็กน้อยรวมแล้วคงไม่เกิน 20 ล้านบาท

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ในส่วนของจังหวัดสุรินทร์คณะทำงานส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการซึ่งมีฐานะและตำแหน่งสำคัญในระดับจังหวัดซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวติดต่อกับหน่วยงานภายนอกทั้งในระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดีจึงไม่มีปัญหาใด ๆ ในการประสานงานทั้งก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง จะมีปัญหาบ้างก็เฉพาะการสื่อสารกับส่วนภูมิภาค และส่วนกลางเนื่องจากสุรินทร์ยังขาดเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยอยู่มาก จะมีใช้ก็เฉพาะโทรศัพท์ และโทรสารเท่านั้น

จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดมหาสารคามมีจำนวน ส.ส. ได้ 6 คน แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต เขต 1 มี 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแกดำ อำเภอเชียงยืน อำเภอกันทรวิชัย อำเภอเมือง และอำเภอกวาปีปทุม เขต 2 มี 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภอนาคู อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และกิ่งอำเภอยางสีสุราช มีจำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 872 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง 503,561 คน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัดไม่ดีเท่าที่ควร เพราะลักษณะการทำงานแบ่งแยกงานกันไป ทำชัดเจน (ไม่ทราบเป็นเจตนาของใคร) เช่น ฝ่ายรับแจ้งเหตุก็มีการประชุมเฉพาะฝ่ายรับแจ้งเหตุ มีคณะกรรมการโดยเฉพาะ จัดอบรมเฉพาะฝ่ายของตนเอง ฝ่ายอื่นไม่ได้รับทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวเลย ส่วนใหญ่มักจะทำให้ติดต่อกันเอง ทำความรู้จักกันเอง ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งก็ทำไปโดยไม่เกี่ยวกับฝ่ายอื่น เพราะจัดงบประมาณแยกเป็นฝ่ายอยู่แล้ว จังหวัดมหาสารคามไม่เคยมีการประชุมร่วมกันของจังหวัดเลยไม่ทราบว่าใครเป็นประธานใหญ่ของจังหวัด จะมีเฉพาะการประชุมฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งของภาค 3 (8 จังหวัด)

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง ยุ่งเหยิงที่สุด เพราะการติดต่อสัมพันธ์ไม่มีความแน่นอน ข้อมูลที่ได้รับเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่ทราบจะปฏิบัติอย่างไร โดยเฉพาะจากส่วนกลาง และระดับจังหวัดไม่มีโอกาสตัดสินใจในการทำงาน มีแต่คอยรับคำสั่งจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชนเป็นไปค่อนข้างดี ถ้าไปขอความร่วมมือและชี้แจงเหตุผลในส่วนนี้ ค่อนข้างได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ความสัมพันธ์กับประชาชน ไม่ค่อยได้ลงไปสัมผัสเท่าที่ควร เพราะไม่มีอาสา ในหมู่บ้าน มีเฉพาะลงไปประจำหน่วยในวันเลือกตั้ง ข้อมูลส่วนนี้จึงมีไม่มากนัก

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

วิธีการรณรงค์หาเสียงจะมีพรรคการเมืองใหญ่ ๆ 4 พรรคการเมืองเท่านั้นที่รณรงค์หาเสียงโดยการเปิดปราศรัย มีผู้นำของพรรคมาชี้แจง คือ ประชาธิปัตย์ ความหวังใหม่ เอกภาพ กิจสังคม และองค์กรกลางจัดเวทีประชาธิปไตยให้ทุกพรรคการเมืองหาเสียง เนื้อหาประเด็นการหาเสียงจะไม่เน้นนโยบายของพรรคเท่าที่ควรแต่จะเน้นลักษณะการพูดสำนวนโวหาร และพูดถึงเรื่องส่วนตัว ประวัติการทำงาน ความรู้ความสามารถของผู้สมัครแต่ละคน และให้สัญญาแก่ประชาชนเมื่อได้เป็น ส.ส.แล้วจะทำอะไร

การซื้อขายเสียง จะมีการซื้อขายเสียงเป็นอย่างมาก โดยผ่านหัวคะแนนที่แต่ละพรรคจัดตั้งไว้จะมีการซื้อเป็นระยะ ๆ ก่อนวันเลือกตั้ง 1 วันจะมีการทุ่มซื้ออย่างหนัก ผู้สมัครบางคนซื้อถึงเสียงละ 200-500 บาท การหาเสียงในท้องที่ชนบทจะไม่เน้นมากนัก แต่จะเน้นการหาคะแนนเสียงโดยผ่านหัวคะแนนว่า แต่ละหมู่บ้านจะได้เสียงขนาดไหน ผู้สมัครจะประชาชนและต่อรองการซื้อขายเสียงกันเอง

ค่าใช้จ่ายในการหาเสียง แต่ละคนจะไม่เท่ากัน ผู้สมัครที่ไม่มีความหวังหรือประเภทมือปืนรับจ้างจะไม่หาเสียงเลย เพราะสมัครให้ครบตามจำนวนขั้นต่ำของกฎหมายพรรคการเมืองเท่านั้น ส่วนผู้สมัครที่มีความหวังประเภทแพ้ไม่ได้ จะมีค่าใช้จ่ายสูงมาก โดยเฉพาะค่าจ้างหัวคะแนนและซื้อเสียง คาดว่าไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาทขึ้นไป

บทบาทของสื่อมวลชนในท้องถิ่นจะเน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเท่านั้น เพราะเป็นหน่วยงานของรัฐบาล ไม่ให้ความรู้เชิงประชาธิปไตย หรือวิเคราะห์มากนัก

จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวนราษฎร 1,458,873 คน (ณ วันที่ 31 ธ.ค. 34) แยกเป็นชาย 729,997 คน หญิง 728,876 คน 14 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ 178 ตำบล 2,173 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 เขตเลือกตั้งจำนวน ส.ส.เขตละ 3 คน รวมเป็น 9 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 1,386 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 711,817 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

วิธีการรณรงค์หาเสียง โดยการเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และเปิดเวทีแถลงนโยบายของพรรคที่ตนสังกัด พร้อมทั้งให้สัญญาจะช่วยเหลือ/ช่วยแก้ปัญหาของประชาชน การซื้อ-ขายเสียงมีปรากฏอยู่ทั่วไป ระบบหวัคະแนนมีอยู่ทุกพรรค สำหรับผู้สมัครสำคัญ ๆ มีการใช้จ่ายในการหาเสียงดังนี้

เขต 1 พรรคการเมืองใหญ่ ๆ ทั้ง 3 พรรค มีการจ่ายเงินซื้อเสียง 30-50 บาท ต่อ 1 เสียง รวมแล้วเขตนี้มีการใช้เงินประมาณ 10-15 ล้านบาท

เขต 2 เป็นเขตที่มีการต่อสู้ซื้อเสียงกันอย่างครึกโครม ใช้หวัคະแนนออกจ่ายเงินซื้อเสียง ในราคา 20-30 และ 50 บาท ต่อ 1 เสียง ในเขตนี้จะต้องใช้เงินซื้อเสียงถึงประมาณ 20 ล้านบาท

เขต 3 จากการเปิดเผยของผู้ปฏิบัติงานของพรรคการเมืองใหญ่ทั้ง 3 พรรค ต่างให้ข้อมูลของการซื้อเสียงของพรรคคู่ต่อสู้ค่อนข้างตรงกันว่า เขตนี้มีการใช้เงินซื้อเสียงประมาณ 100 ล้านบาท ตัวอย่างเช่น หากผู้มีสิทธิยอมลงคะแนนเสียงให้ทั้งทีมจะได้รับเงิน 350 บาท ต่อ 1 เสียง และถ้าผู้สมัครดังกล่าว ได้รับเลือกตั้งทีม ให้เอาบัตรที่มีลายเซ็นด้านหลังที่ได้รับแจกไว้ล่วงหน้าแล้ว ไปขอรับเงินเพิ่มได้อีกเสียงละ 100 บาท สรุปว่า พรรคการเมืองใหญ่ ๆ ที่เป็นคู่แข่งกันต้องจ่ายเงินในการซื้อเสียงตามลำดับคือ 60 ล้านบาท-15 ล้านบาท-7 ล้านบาท และ 5 ล้านบาท

อนึ่งตัวเลขเหล่านี้ ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในการออกหาเสียงตามปกติ เช่น ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันรถ ค่าพิมพ์เอกสาร แผ่นปลิว ฯลฯ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนนี้ของพรรคการเมืองสำคัญ ๆ ทุกพรรค ต่อผู้สมัคร 1 คนต้องจ่ายเงินถึงคนละ 2 ล้านบาทขึ้นไป

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ในส่วนของฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัดบุรีรัมย์ มีความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย ในส่วนของประชาชนก็ให้ความร่วมมือในการแจ้งเหตุผิดปกติในการหาเสียงของผู้สมัครที่คาดว่าจะกระทำผิด พ.ร.บ.เลือกตั้ง อย่างสม่ำเสมอ แต่ขอไม่ระบุชื่อผู้แจ้งและขอไม่เป็นพยาน เพราะคิดว่าองค์กรกลางไม่สามารถจะให้ความปลอดภัยได้

จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 4 เขต มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 12 คน มีจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 2,652 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 1,030,360 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

วิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับการเลือกตั้งส่วนใหญ่ใช้วิธีการเข้าถึงชาวบ้านโดยตนเองและหวัคะแนน การปราศรัยหาเสียงจะกระทำเพียงกลุ่มย่อยและต่างคนต่างหาเสียง จะมีความเป็นพรรคบ้างในช่วงแรก ๆ ของการหาเสียงก่อนการเลือกตั้งประมาณ 10 วัน โดยจำแนกรายละเอียดของวิธีการหาเสียงเป็นรายพรรคดังนี้

พรรคกิจสังคม การหาเสียงของผู้สมัคร จะไปพบปะชาวบ้านและหวัคะแนนด้วยตนเอง มีการจัดทำป้ายโฆษณาหาเสียงขนาดใหญ่ การจัดทำแผ่นปลิว การส่งจดหมายถึงชาวบ้านแต่ละครัวเรือน การจัดรถโฆษณาหาเสียง การใช้หวัคะแนน แจกเงินและสิ่งของ

พรรคสามัคคีธรรม การหาเสียงของผู้สมัคร มีวิธีการเช่นเดียวกับพรรคกิจสังคม แต่ในเขตมีการแจกสื่อยึดของผู้สมัครอย่างต่อเนื่องก่อนและหลังประกาศพระราชบัญญัติการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

พรรคความหวังใหม่ การหาเสียง มีวิธีเช่นเดียวกับพรรคกิจสังคม แต่มีข้อแตกต่างหรือเพิ่มเติมในบางประการ เช่น มีการปราศรัยหาเสียงเป็นทีมในช่วงแรก ๆ ก่อนการเลือกตั้ง มีการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกพรรค มีการแจกสื่อโฆษณาพรรค มีการแจกและโฆษณานโยบายพรรค

พรรคประชาธิปัตย์ การหาเสียง มีวิธีเช่นเดียวกับพรรคกิจสังคม แต่มีข้อแตกต่างหรือเพิ่มเติมในบางประการ เช่น การจัดตั้งอาสาสมัครในหมู่บ้าน การอาศัยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอนามัยในพื้นที่คอยให้การสนับสนุน เป็นต้น

เนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละรายเหมือน ๆ กันคือ การอ้างถึงผลงานที่ได้กระทำมาและกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามบางคน มีการกล่าวถึงสิ่งที่จะทำเพื่อประชาชนในอนาคต นโยบายพรรคถูกนำมาถ้อยถน้อ จะมีบ้างก็เพียงผู้สมัครพรรคความหวังใหม่ที่เน้นนโยบายพรรคเกี่ยวกับการสานต่อโครงการอีสานเขียว นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งและกล่าวถึงความปรารถนาของประชาชน การแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร

ทุก ๆ เขตมีข้อสังเกตว่า มีการซื้อ-ขายเสียงกันมากกว่าการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรครั้งใด ๆ จำนวนเงินที่ซื้อ-ขายก็สูงกว่าเดิม มีการซื้อ-ขายถึง 2 หรือ 3 รอบก่อนที่ประชาชนจะเข้าคูหาการเลือกตั้งอย่างน้อยรอบละ 50 บาทสำหรับชาวบ้านทั่วไป ข้าราชการหรือระดับปัญญาชนอย่างน้อยครัวเรือนละ 200 บาท มีการซื้อ-ขายเป็นทีม 3 คนและเดี่ยว มีการให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้หลังการเลือกตั้งอีกต่อหนึ่งด้วย

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ในส่วนของความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด หน่วยราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน ไม่มีปัญหาใด ๆ ต่างให้ความร่วมมือระหว่างกันดีมาก จะมีปัญหาอยู่บ้างในส่วนของ การแอบอ้างใช้องค์กรกลางเป็นเครื่องมือ เช่น การปลอมแปลงหนังสือหรือเอกสารเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้าม การสวมรอยองค์กรกลางเพื่อรณรงค์เกี่ยวกับปัญหาเขื่อนปากมูล เป็นต้น ซึ่งก็ได้มีการสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

แต่ในส่วนของความสัมพันธ์กับภูมิภาค ส่วนกลางและกับประชาชนนั้นมีปัญหาอยู่บ้าง กล่าวคือ

1. การกำหนดแนวปฏิบัติทั้งทางด้านงบประมาณและการดำเนินงานจากส่วนภูมิภาคและส่วนกลางล่าช้าไม่ทันกาล และไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ฝ่ายสังเกตการณ์จึงไม่มั่นใจในการดำเนินงาน

2. เวลาดำเนินงานมีน้อย การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ขององค์กรกลางจึงกระทำไม่ได้ทั่วถึง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งก็ไม่สามารถกระทำได้อย่างเต็มที่ ประชาชนจำนวนมากยังคงมีความคิด ความเชื่อเก่า ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

3. จากข้อ 2 ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เชื่อว่า องค์กรกลางจะสามารถสร้างภาพการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรมได้

จังหวัดชัยภูมิ

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดชัยภูมิ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 7 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 1,298 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 575,790 คน

วิธีการรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงเลือกตั้ง

วิธีการรณรงค์หาเสียง

- จัดรถจัดขบวนแห่ป้ายโฆษณา
- ติดคัทเอ๊าท์ป้ายประกาศขนาดใหญ่
- ติดแผ่นป้ายผืนผ้าขาวม้าตามหมู่บ้าน
- แจกแผ่นปลิวขนาดต่าง ๆ
- ปรากฏหาเสียงตามเขตชุมชนขนาดใหญ่
- จดรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแจกเงินหรือให้สิ่งของ
- แจกเงินหรือสิ่งของ
- ให้หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือสิ่งของ
- โอนเงินเข้าบัญชีและแจกบัตร เอ ที เอ็ม

เนื้อหาประเด็นในการหาเสียง

- อ่างคุณงามความดีและทิศทางการต่อสู้ที่ผ่านมา
- โจมตีจุดอ่อน ข้อผิดพลาดทางส่วนตัวของผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม
- ออกข่าวลวงให้ประชาชนไขว้เขว

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากรายงาน

ส่วนรวม

- ให้วัสดุสิ่งของ หรือสัญญาว่าจะให้วัสดุสิ่งของแก่วัด
- สร้าง หรือสัญญาว่าจะสร้างถนน, บ่อน้ำ, สะพาน และอื่น ๆ
- ให้เงิน หรือสัญญาว่าจะให้เงินเพื่อสร้างถาวรวัตถุของสาธารณะ
- จัดเลี้ยง จัดน้ำเที่ยว บริจาคเงิน

ส่วนบุคคล

- แจกสิ่งของให้ตามรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- แจกเงินให้ตามรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- ซื้อพาหนะ รถจักรยานยนต์หรือรถกระบะปิดอับให้กับบุคคลที่กว้างขวางในท้องถิ่น

การใช้ระบบหัตถ์คะแนน/ระบบเจ้าพ่อในการหาเสียง

- แต่งตั้งหัตถ์คะแนนระดับเขตคุมหัตถ์คะแนนระดับอำเภอ
- แต่งตั้งหัตถ์คะแนนระดับอำเภอโดยมีเป้าหมายให้ควบคุมหัตถ์คะแนนระดับตำบลและหมู่บ้าน
- แต่งตั้งหัตถ์คะแนนระดับตำบล โดยมีเป้าหมายอยู่ที่กำนันหรือผู้มีอิทธิพลในตำบลเพื่อควบคุมหัตถ์คะแนนระดับหมู่บ้าน
- แต่งตั้งหัตถ์คะแนนระดับหมู่บ้านโดยมีเป้าหมายที่ผู้ใหญ่บ้าน
- แต่งตั้งหัตถ์คะแนนระดับคุ้มโดยมีเป้าหมายที่ผู้มีอิทธิพลและผู้กว้างขวาง ตามหมู่บ้านเพื่อเป็นฐานคะแนนระดับล่าง
- นำมือปืนจากต่างถิ่นลงประกบการทำงานของหัตถ์คะแนน

สภาพปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของอาสาสมัคร

- จำนวนอาสาสมัครยังมีน้อย ไม่ครอบคลุมพื้นที่
- บุคคลโดยทั่วไปยังไม่เข้าใจบทบาทของอาสาสมัคร สาเหตุจากการประชาสัมพันธ์ยังอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณ พาหนะ เวลาและบุคลากร
- ไม่สามารถค้นหาหัวหน้าอาสาสมัคร ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่จริง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่เคยชินต่อพื้นที่ ความไม่รู้จักตัวบุคคล อันส่งผลให้การประสานงานไม่ได้ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณ พาหนะ และเวลา
- เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง ไม่ให้ความสำคัญของอาสาสมัคร มีลักษณะหวาดระแวงกลัวจับผิด ไม่เข้าใจบทบาท ชู และมีแนวโน้มว่าถูกครอบงำโดยอำนาจแฝงจากหน่วยงานทางราชการที่สังกัดและมหาดไทย
- การทำงานของอาสาสมัครไม่มีหลักประกันความปลอดภัย และค่อนข้างจะเชื่อว่าจะมีผลกระทบติดตามมาหลังการเลือกตั้งและหลังการยุบสลายขององค์กร โดยเฉพาะผลกระทบจากหน่วยงานต้นสังกัดและรัฐบาลใหม่
- อาสาสมัครบางคนไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง ทั้งนี้จากการจัดอบรมที่ถูกละเลย มีเวลาน้อย เอกสารไม่สมบูรณ์ อาสาสมัครขาดความรู้ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบ อุดมการณ์และจิตสำนึกทางการเมือง

องค์กรกลางกับผลกระทบหลังการเลือกตั้ง

ประเมินผลการมีองค์กรกลางกับการไม่มีองค์กรกลาง

- องค์กรกลางมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ สอดส่อง กำกับ ดูแล ติดตามการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้มากกว่าโครงการ ผปม.
- องค์กรกลางสามารถสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้กับประชาชนได้ในระดับหนึ่ง
- มีแนวโน้มว่าบุคลากรขององค์กรกลางระดับจังหวัดและอำเภออาจได้รับผลกระทบทางด้านสายงานราชการที่สังกัด และทางด้านความปลอดภัยหลังการจัดตั้งรัฐบาลใหม่
- การมีองค์กรกลางปรากฏว่า วิธีการในการใช้เงินจะลับซับซ้อนยิ่งขึ้น-ใช้เงินมากยิ่งขึ้น

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

1. ความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด
 - โครงสร้างการทำงานไม่ชัดเจน โดยเฉพาะการให้อำนาจหน้าที่ของผู้ประสานงานจังหวัดน่าจะเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจสั่งการได้ทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อความเป็นเอกภาพในการทำงาน
 - งบประมาณน้อย ไม่สามารถกระจายงานให้ครอบคลุมระบบได้ทั่วถึง

2. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก
 - ได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการระดับจังหวัดพอสมควร จุดที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในเรื่องการอนุญาตตัวบุคคล คือ อำเภอเทพสถิต และอำเภอเมือง
 - องค์กรกลางจังหวัดชัยภูมิ มีความเชื่อว่าข่างานราชการของรัฐครอบงำคนขององค์กรโดยระบบ
3. ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง
 - การติดต่อประสานงานในระดับภูมิภาคและส่วนกลางยังล่าช้า ไม่ชัดเจน

รายงานสรุปผลการสังเกตการณ์ของอาสาสมัครจังหวัดชัยภูมิ

จากการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ส.ส. ของอาสาสมัคร จังหวัดชัยภูมิ พบว่าการดำเนินการเลือกตั้งไม่ถูกต้องตามขั้นตอนตามรายงานข้อมูลในแบบ สก.2 ดังนี้

1. ไม่นับจำนวนบัตรก่อนเปิดการลงคะแนน	จำนวน 53 หน่วย
2. ไม่ตรวจสอบความเรียบร้อยของหีบบัตร	จำนวน 10 หน่วย
3. กรรมการมาไม่ครบตามกำหนด	จำนวน 19 หน่วย
4. สถานที่ไม่เรียบร้อย	จำนวน 26 หน่วย
5. อุปกรณ์ไม่พร้อม	จำนวน 10 หน่วย
6. อื่น ๆ	จำนวน 2 หน่วย
7. ไม่ตรวจบัตรประจำตัวผู้ลงคะแนน	จำนวน 8 หน่วย
8. มีบัตรผีและไฟไฟ	จำนวน 2 หน่วย
9. มีรายชื่อผู้มีสิทธิในทะเบียนบ้านมากผิดปกติ	จำนวน 1 หน่วย
10. มีการลงคะแนนโดยไม่มีสิทธิ (พลร่ม)	จำนวน 1 หน่วย
11. มีการใช้สิทธิ์ลงคะแนนมากกว่า 1 ครั้ง	จำนวน 4 หน่วย
12. กรรมการเคลื่อนย้ายตัวอย่างผิดปกติ	จำนวน 23 หน่วย
13. กรรมการวางตัวไม่เป็นกลาง/ชี้้นำการลงคะแนน	จำนวน 26 หน่วย
14. มีพยานนำคนมาลงคะแนน	จำนวน 15 หน่วย
15. มีการระดมคนมาลงคะแนนเป็นกลุ่ม	จำนวน 14 หน่วย
16. มีการหาเสียงในปริมาณชล	จำนวน 3 หน่วย
17. ปิดการลงคะแนนก่อนเวลา 15.00 น.	จำนวน 8 หน่วย
18. ปิดการลงคะแนนหลังเวลา 15.00 น.	จำนวน 61 หน่วย
19. วิธีการนับคะแนนไม่ถูกต้อง	จำนวน 12 หน่วย

จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

การแบ่งเขตการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวน 989,944 คน ซึ่งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้จำนวน 11 คน โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 4 เขตเลือกตั้ง

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลาง จังหวัดขอนแก่น

1. ความสัมพันธ์กับประชาชน

- ประชาชนยังไม่ชัดเจนต่อบทบาทขององค์กรกลาง โดยที่ประชาชนยังคาดหวังว่าเราจะจัดการดำเนินเป็นคดีเอาความผิดกับผู้สมัครผู้ทุจริตได้ แต่เราไม่มีกำลังและอำนาจที่จะทำได้
- การจัดอบรมอาสาสมัคร “แนวคิดพอใช้ได้” แต่ “แนวทางปฏิบัติ” ของอาสาสมัครต้องแจ่มชัดมากกว่านี้
- สายอาสาสมัคร “องค์กรกลาง” อ่อนตัว ไม่แข็งเท่าสายจัดตั้งของสายผู้สมัครรับเลือกตั้ง

2. ความสัมพันธ์กับหน่วยราชการ

- ข้าราชการปกครองโดยเฉพาะในระดับอำเภอบางที่ไม่ยอมรับและมีการกระทบกระทั่งระหว่างหัวหน้าอาสาสมัครกับข้าราชการฝ่ายปกครอง (แต่ก็จบลงได้ด้วยดี ด้วยการประสานงานกับฝ่ายปกครองจังหวัด)

3. ความสัมพันธ์กับภาค 4 และบ้านมั่งคั่งศิลา

- เครื่องมือเครื่องใช้ ไม่ได้ถูกจัดสรรลง จังหวัด อำเภอ ให้พอเพียง ทั้ง ๆ ที่เป็นหน่วยปฏิบัติการ

จังหวัดอุดรธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดอุดรธานี จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1,004,442 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 1,655 หน่วย แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 4 เขต มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 12 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการเลือกตั้ง

มีข้อสังเกตหลายประการที่อาจจะนำมาวิเคราะห์พรรคการเมือง ตัวผู้สมัคร หัวคะแนน ทั้งหมดนี้ต้องอาศัยงบประมาณอย่างน้อยตามฐานะพรรคการเมืองและผู้สมัคร ทุกพรรคมีการวางแผนใช้เทคนิคที่เหนือชั้นกว่าหาเสียงเพื่อให้ตนเข้านั่งในสภา (สู่สภา) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หัวคะแนนของแต่ละพรรคมีระดับจังหวัดและอำเภอ เป็นศูนย์แจกจ่ายหัวคะแนนในตำบลและหมู่บ้านออกปฏิบัติการหาเสียงไปตามคุ้ม (จุด) ของหมู่บ้าน พอสรุปเป็นพรรคการเมือง ที่ใช้เครื่องมือการหาเสียงต่างๆ กัน คือ

1. ลักษณะใช้ของใส่เงิน ติดรูป ติดบัตร ติดเบอร์ ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ ประชาธิปัตย์ รวมพลังใหม่ ราษฎร กิจสังคม

2. มอบเป็นสิ่งของ เช่น ชันน้ำพระ จะนำมาแลกเงินภายหลังเลือกตั้งแล้ว ผู้สอบได้จะให้เงินตามราคาที่ตั้งไว้ ได้แก่ พรรคชาติไทย ราษฎร

3. จัดงานเลี้ยง งานแต่งงาน ได้แก่ พรรคชาติไทย พลังธรรม กิจสังคม

4. การวางฐานการเมือง การรักษาคนไข้ฟรี ตามเงินในมือของคนไข้

5. ออกหนังสือและรับปากติดสินบนว่าหลังเลือกตั้งจะให้โครงการทำถนน แจกเงินหลังเลือกตั้งเมื่อสอบผ่าน ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ กิจสังคม ชาติไทย

6. มอบเงินเข้ากลุ่มกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ พรรคชาติไทย

2. ประเภทหัวคะแนน พอแบ่งได้ตามหน้าที่การงาน คือ

1. ข้าราชการ ครู ตำรวจ ฝ่ายปกครอง แพทย์

2. กรรมการหมู่บ้านที่ได้รับแต่งตั้งจากราชการ คือ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อสม. ผสส. อาสาหัวหน้ากลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน

3. เอกชน พ่อค้า ธนาคาร

4. ผู้มีอิทธิพลในหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด มักพกพาอาวุธปืนข่มขู่ให้ลงคะแนนพรรคพวก ข่มขู่ผู้รู้เห็นการกระทำผิดของตน

หัวคะแนนมีขั้นตอนจ่ายเงินให้แก่กลุ่มย่อยในคุ้มหมู่บ้าน จากรายใหญ่ไปสู่รายย่อย ในเวลากลางคืนหรือกลางวัน เมื่อลับตาคน

หัวคะแนนต่างพรรคมีการควบคุมการแจกเงินกันเอง ซึ่งจะติดตามดูกันทุกฝีก้าว เพื่อไม่ให้มีการจ่ายเงิน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ องค์กรกลางจังหวัด

ปัญหาก่อนหน้าเลือกตั้ง

- คำสั่งและแผนปฏิบัติงานไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปฏิบัติตามยากมาก

- หนังสือแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ จากองค์กรกลางออกล่าช้า รายละเอียดช่วงเวลาทำงานไม่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของผู้ได้รับการแต่งตั้งช้ามาก ทำให้มีปัญหาในการทำงาน เนื่องจากไม่ได้รับอนุญาต
- ไม่มีการกำหนดให้มีคณะทำงานระดับจังหวัด เมื่อขอคำปรึกษาแจ้งว่าไม่มีงบประมาณ
- การโอนเงินค่าใช้จ่ายช้ามากไม่ทันต่อเหตุการณ์
- ไม่มีระบบการคัดเลือกและรับอาสาสมัคร ทำให้การจัดอาสาสมัครลงหน่วยมีปัญหา
- การสื่อสาร ติดต่อกับหัวหน้าระดับอำเภอเป็นไปด้วยความยากลำบาก
- งบประมาณที่จัดให้มีจำนวนน้อยมาก และให้แนวทางการใช้จ่ายไม่ชัดเจน มีปัญหามาก
- ขาดแคลนยานพาหนะในการดำเนินการ
- การติดต่อกับทางราชการได้รับความร่วมมืออยู่ในขั้นดี แต่ต้องเป็นไปตามระบบราชการ ทำให้มีปัญหาและงานล่าช้าเนื่องจากเวลาปฏิบัติงานมีน้อย
- บุคลากรที่รับการแต่งตั้งจากบ้านมิ่งคีลีลาเป็นอาสาสมัครฯ บางส่วนเป็นคนของพรรคการเมืองส่งมาเพื่อรายงานความเคลื่อนไหวและข่าวต่าง ๆ ขององค์กรกลาง ตลอดจนก่อกวนการทำงานขององค์กรฯ เพื่อให้งานช้าไม่ทันตามเป้าหมาย

ปัญหาในวันเลือกตั้ง

- แผนปฏิบัติงานไม่ชัดเจน ปฏิบัติตามได้ยาก
- ขาดแคลนเครื่องมือสื่อสาร ต้องใช้โทรศัพท์เป็นหลัก ซึ่งขอใช้ร่วมกับผู้อื่นหรือสำนักงานอื่น
- ไม่มีคณะทำงานระดับอำเภอ หัวหน้าระดับอำเภอออกปฏิบัติงาน การติดต่อและรายงานทำได้ยาก
- ยานพาหนะมีไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

ปัญหาหลังวันเลือกตั้ง

- กำหนดเวลาให้รวบรวมรายงานแบบ สก.2 บ้านมิ่งคีลีลานั้นน้อยเกินไป ปฏิบัติตามยาก

จังหวัดหนองคาย

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดหนองคาย แบ่งเขตการเลือกตั้ง ออกเป็น 2 เขต จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 792 หน่วย มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 451,446 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัคร พรรคการเมือง และการรณรงค์หาเสียง ข้อเสนอเฉพาะผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งที่มีคะแนนในระดับสูง ตามเขตการเลือกตั้ง ปรากฏดังนี้

เขตการเลือกตั้งที่ 1

พรรคมวลชน
พรรคกิจสังคม
พรรคความหวังใหม่
พรรคสามัคคีธรรม

1. การรณรงค์หาเสียง โดย ภาพโปสเตอร์ แผ่นปลิว รถโฆษณา หัวคะแนน การปราศรัยแถลงนโยบายและผลงาน
2. วิธีการซื้อ-ขายเสียง ประชาชนและอาสาสมัครรายงานว่า ผู้สมัคร จากพรรคมวลชน กิจสังคม ความหวังใหม่ และสามัคคีธรรม มีการแจกเงิน สิ่งของ และให้คำมั่นสัญญา
3. การประเมินค่าใช้จ่าย ในการหาเสียงของผู้สมัคร ประเมินไม่ได้ แต่มีบางคนคาดว่าเกินกว่า 2 ล้านบาท
4. บทบาทของสื่อมวลชนในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

เขตการเลือกตั้งที่ 2

พรรคสามัคคีธรรม
พรรคความหวังใหม่
พรรคชาติไทย

1. การรณรงค์หาเสียง โดยโปสเตอร์ แผ่นปลิว รถโฆษณา หัวคะแนน ส่วนการปราศรัยหาเสียง คือ ผู้สมัครจากพรรคสามัคคีธรรม
2. วิธีการซื้อ-ขายเสียง รายงานจากประชาชนและอาสาสมัคร โดยส่วนรวมผู้สมัคร มีการแจกเงิน สิ่งของ ให้คำมั่นสัญญา
3. การใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัคร เกินกว่า 1 ล้านบาท
4. บทบาทของสื่อมวลชนในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

ปัญหาของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนการเลือกตั้งและวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายขององค์กรกลางในจังหวัด มีประชุมสัมมนาเห็นว่า มีการประสานงานและร่วมกันปฏิบัติงานกับฝ่ายรับแจ้งเหตุในระดับดี
2. ความสัมพันธ์กับภูมิภาค และส่วนกลาง มีความสัมพันธ์ในระดับดี
3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 6 คน มีจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 891 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 508,241 คน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนหน้าเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้ง

การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายใน

- ฝ่ายสังเกตการณ์เข้าบ้านเป็นสำนักงานองค์กรกลางประจำจังหวัด ซึ่งมีฝ่ายรับแจ้งเหตุมาร่วมใช้สำนักงานด้วยการประสานงานการทำงานในการอบรมอาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์ และเรื่องอื่น ๆ มีการประสานงานกันดี
- ฝ่ายวิชาการ ให้ความร่วมมือและประสานงานกันเป็นบางโอกาส
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือเป็นบางโอกาส
- ฝ่ายสำนักงานกลาง ไม่มี
- การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก
ติดต่อกับกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดโดยตลอด
ติดต่อกับหน่วยงาน “191” ได้รับความร่วมมือด้วยดี
ตำรวจตระเวนชายแดนไม่มี
ตำรวจสันติบาลไม่มี
ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอต่าง ๆ และข้าราชการให้ความร่วมมือด้วยดี

การประสานงานกับภูมิภาค และส่วนกลาง

- การประสานงานของจังหวัดกับภาค 4 เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ชัดเจน
- การประสานงานของจังหวัดกับบ้านมั่นคงศิลาทางโทรศัพท์ และโทรสาร เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ชัดเจน ส่วนทางด้านเอกสารต่าง ๆ ยังช้า การจัดส่งยังไม่เรียบร้อยเท่าที่ควร เนื่องจากมีการชำรุดของกล่องพัสดุและการตกหล่นของเอกสาร พัสดุ

การติดต่อ และความสัมพันธ์กับประชาชน

- มีการติดต่อสอบถามถึงข่าว และรายละเอียดขององค์กรกลาง
- มีการโทรศัพท์ติดต่อสอบถามถึงการปฏิบัติงานของอาสาสมัครองค์กรกลาง จากประชาชนทั่ว ๆ ไป
- ประชาชนเข้ามาเยี่ยมสำนักงานองค์กรกลางจังหวัดมากพอควร
- มีผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งของพรรคความหวังใหม่ พรรคเกษตรเสรี พรรคสามัคคีธรรมเข้าเยี่ยมชมสำนักงาน และเจ้าหน้าที่สำนักงาน
- มีการติดต่อสอบถามและแจ้งข้อมูล และความน่าจะเป็นของข้อมูลต่าง ๆ จากข้าราชการ ประชาชน หัวคะแนนของพรรคต่าง ๆ กอ.รมน. ส่วนที่ 2 อุตรธานี และจากจังหวัด

จังหวัดมุกดาหาร

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดมุกดาหาร ได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดเล็ก ๆ จึงมีเพียงเขตเลือกตั้งเดียว รวมทั้งเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารมี 493 หน่วยเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งประมาณ 170,000 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นหาเสียงเลือกตั้ง

- ผู้สมัครที่สังกัดพรรคเดียวกันมักจะแยกกันหาเสียง ไม่ว่าจะเป็นใบปลิว แผ่นพับเอาท์ โปสเตอร์ในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนการปราศรัยไม่ค่อยจะมี และผู้สมัครบางรายทุ่มเทหาแต่คะแนนเสียงเท่านั้น แนวนโยบายแห่งพรรคไม่มีให้เห็น

- ส่วนการซื้อ-ขายเสียง รู้สึกว่าจะคึกคักและหนาแน่นกว่าทุก ๆ ครั้ง แต่ไม่กระทำโดยเปิดเผย ส่วนมากจะมาในรูปแบบหวัคะแนนและหาคะแนนจัดตั้งจากหวัคะแนน

- เจ้าพ่อ หรือผู้มีอิทธิพล ไม่มีให้เห็น

- สื่อมวลชนในท้องถิ่น ไม่ค่อยให้ความสนใจและเสนอข่าวคราว

ปัญหาของฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัดมุกดาหาร

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัดเป็นไปได้ดี เนื่องจากมีสำนักงานอยู่ในที่เดียวกันกับฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และฝ่ายรับแจ้งเหตุ

ปัญหาความสัมพันธ์กับฝ่ายภูมิภาคและส่วนกลาง ไม่มีปัญหาใด

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เป็นไปด้วยดี ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจการขององค์กรกลางเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน และอื่น ๆ

จังหวัดนครพนม

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดนครพนม แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งละ 2 คน รวม 4 คน มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 301,793 คน มีหน่วยเลือกตั้ง 691 หน่วย

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนหน้าเลือกตั้งและวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

ทั้งก่อนและหลังเลือกตั้ง ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ก็อยู่ในระดับปกติ เนื่องจากโครงสร้างระดับจังหวัดมีเพียง 3 ฝ่ายเท่านั้น คือฝ่ายสังเกตการณ์ ฝ่ายรับแจ้งเหตุและฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทั้ง 3 ฝ่าย มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ค่อนข้างจะมีบทบาทในการปฏิบัติงานน้อย

2. ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

ทั้งก่อนวันเลือกตั้งและวันเลือกตั้ง ความสัมพันธ์ไม่แตกต่างไปจากเดิม การติดต่อประสานงานกับส่วนภูมิภาคหรือส่วนกลางไม่สะดวก ขาดเครื่องมือในการติดต่อประสานงาน การจัดส่งเอกสารต่าง ๆ ล่าช้า เอกสารบางอย่างได้รับหลังวันเลือกตั้ง จึงไม่เกิดประโยชน์มากนัก

3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

1. หน่วยงานราชการ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือด้วยดี ยกเว้นตำรวจ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เช่น เมื่ออาสาสมัครไปแจ้งความว่ามีการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งกลับไม่รับแจ้ง และมีหัวหน้าอาสาสมัครบางคนได้รับความกดดันจากผู้บังคับบัญชาทั้งก่อนและหลังเลือกตั้ง สำหรับฝ่ายปกครองให้ความร่วมมือดีพอสมควร

2. พรรคการเมือง พรรคการเมืองไม่ค่อยจะมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรกลางมากนัก ก่อนเลือกตั้งหัวหน้าคณะบางคนพูดในเชิงดูหมิ่นว่า “คอยดูว่าองค์กรกลางจะมีน้ำยาขนาดไหน” หลังเลือกตั้งหัวหน้าคณะของ ส.ส. สอบตกบางคนกลับพูดว่า “องค์กรกลาง คุณไปอยู่ไหน” ทั้งที่ก่อนหน้านี้ตนเองก็จ่ายเงินซื้อเสียงเช่นกัน

3. สื่อมวลชน สื่อมวลชนค่อนข้างจะให้ความสนใจพอสมควร มีการให้สัมภาษณ์โทรทัศน์ 2 ครั้ง สถานีวิทยุจัดเวลาให้ออกอากาศ 1 ครั้ง ส่วนหนังสือพิมพ์ ค่อนข้างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันน้อย

4. องค์กรพัฒนาเอกชน ไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน อาจเป็นเพราะไม่มีองค์กรพัฒนาเอกชนใดปฏิบัติงานในเขตจังหวัดนครพนม สำหรับองค์กรสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ก็ไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแต่ประการใด

โดยสรุปแล้ว ความสัมพันธ์กับองค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่ในระดับดี มีเพียงบางหน่วยงานเท่านั้นที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ อาจเป็นเพราะไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ขององค์กรกลางก็ได้

จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดเชียงใหม่แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 19 อำเภอและ 3 กิ่งอำเภอ การแบ่งเขตการเลือกตั้งนั้นแบ่งออกเป็น 3 เขตการเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 3 คน รวม 9 คน ซึ่งมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 943,556 คน และหน่วยเลือกตั้ง 7,546 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครและเนื้อหาประเด็นต่าง ๆ ของพรรคการเมือง

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมืองมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละเขตเลือกตั้งจึงจำเป็นต้องแบ่งรายงานแยกออกเป็นรายเขต ดังนี้คือ

เขต 1 ในเขตนี้มีการแข่งขันกันมากระหว่าง 2 พรรคใหญ่คือ พรรคความหวังใหม่กับพรรคสามัคคีธรรม โดยมีพรรคประชาธิปไตยและพรรคมวลชนเป็นคู่แข่งอยู่ห่าง ๆ ผู้สมัครพรรคสามัคคีธรรมหาเสียงแยกเป็นรายบุคคลทั้ง 3 คน ทั้งนี้เพราะผู้สมัครหมายเลข 7 ของพรรคความหวังใหม่เป็นตัวเก็งที่จะได้รับเลือก ดังนั้นผู้สมัครพรรคสามัคคีธรรมจึงต้องแข่งขันกันเองโดยจะแยกกันทำใบปลิวและป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในช่วงแรก ต่อมาจะเป็นการส่งรถติดป้ายออกตระเวนในเขตเมืองและถนนหลัก ๆ ทางด้านพรรคความหวังใหม่ที่มีหัวหน้าพรรคมาจัดเวทีปราศรัยโดยเน้นภาพพจน์ของหัวหน้าพรรคที่เชิดชูประชาธิปไตย ในส่วนของประเด็นและเนื้อหาของการหาเสียงนั้นจะเน้นคุณสมบัติและความสามารถเฉพาะตัวของผู้สมัคร แต่ที่สำคัญจะเป็นการโจมตีกันเองซึ่งจะมีมากในช่วงท้ายของการหาเสียง

เขต 2 ในเขตนี้มีการแข่งขันกันเพียง 2 พรรคเท่านั้น คือพรรคสามัคคีธรรมและพรรคความหวังใหม่ การหาเสียงส่วนใหญ่ใช้การปิดภาพโฆษณาและใช้รถตระเวนหาเสียงตามหมู่บ้าน พรรคสามัคคีธรรมใช้แผ่นปลิวเลียนแบบบัตรลงคะแนนและแสดงเครื่องหมาย X ในเบอร์ของตน มีเพียงพรรคความหวังใหม่พรรคเดียวที่จัดให้มีรูปภาพหัวหน้าพรรคมาประดับตามจุดต่าง ๆ เช่น ที่ อ.แม่แตง โดยชี้ประเด็นเรื่องจุดบอดของงาน ส.ส. เน้นบทบาทหัวหน้าพรรคที่ยึดมั่นทางการเลือกตั้งซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ชาวบ้านไม่เคยเห็นมาก่อน ชาวบ้านเห็นว่า การเลือกตั้งคึกคักกว่าปี 2531 เพราะสื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์ออกข่าวมาก นอกจากนั้นก็มีการจัดฉายหนัง เพื่อเชิญชวนชาวบ้านมาฟังการปราศรัย

เขต 3 ในเขตนี้มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครลง 5 พรรค แต่ที่แข่งขันกันจริง ๆ มีเพียง 3 พรรค คือสามัคคีธรรม ความหวังใหม่ และกิจสังคม ผู้สมัครทั้งหมดเป็นผู้มีถิ่นฐานอยู่เชียงใหม่ แต่มีเพียงผู้สมัครพรรคสามัคคีธรรมเพียงคนเดียวที่มีฐานเสียงในกลุ่มเกษตรกรชัดเจน เพราะได้เคยร่วมสนับสนุนเรื่องราคาพืชผลมานาน สภาพการหาเสียงในเขตนี้ค่อนข้างเข้มข้นไม่แพ้เขต 1 เพราะมีคู่แข่งกันมาก หาเสียงเป็นพรรค แต่ช่วงปลายฤดูหาเสียงก็ได้มีการหาเสียงบ้างสำหรับบางพรรค มีเพียงพรรคความหวังใหม่หาเสียงโดยใช้การปราศรัย นอกนั้นจะใช้ป้ายและใบปลิว นอกจากนั้นพรรคความหวังใหม่ยังใช้การหาเสียงโดยให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรค มีการเข้าหาชาวบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปัญหาบ้าง ประเด็นในการหาเสียงพรรคสามัคคีธรรมจะเน้นว่าได้นายกรัฐมนตรีเป็นคนเมือง ปลดหนี้เกษตรกร พรรคความหวังใหม่เน้นนายกฯ จากการเลือกตั้งและปัญหาระดับชาติ ส่วนพรรคกิจสังคมจะเน้นสิทธิสตรี

ปัญหาในการทำงานฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

การประสานงานภายในองค์กรระดับจังหวัดปัญหาสำคัญระหว่างฝ่ายสังเกตการณ์กับฝ่ายแจ้งเหตุเกิดขึ้นในช่วง 2-3 วันก่อนหน้าวันเลือกตั้ง เมื่อฝ่ายแจ้งเหตุคาดหวังว่าอาสาสมัครของฝ่ายสังเกตการณ์จะช่วยไปตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ประชาชนแจ้งมา แต่ฝ่ายสังเกตการณ์ไม่สามารถสนองตอบได้ เพราะติดต่อกับอาสาสมัครไม่รวดเร็วพอ หัวหน้าอาสาสมัครก็มีไม่มากพอที่จะเคลื่อนที่เร็วไปทุกพื้นที่ได้แต่ต่อมาก็ได้แก้ปัญหาโดยฝ่ายแจ้งเหตุได้จัดหน่วยเคลื่อนที่เร็วร่วมกับตำรวจไปดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเอง

การประสานงานภายในองค์กรระหว่างส่วนภูมิภาคกับส่วนกลาง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในเรื่องการสื่อความหมายที่มองจากทัศนะที่แตกต่างกันเนื่องจากสถานการณ์ในภูมิภาคแตกต่างจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต้องติดต่อกับฝ่ายปฏิบัติโดยตรงทำให้เกิดติดขัดเพราะปฏิบัติไม่ได้ตามกรอบหรือแนวทางที่ส่วนกลางวางไว้ ส่วนหนึ่งอาจจะเกิดจากการขาดการประชุมปรึกษาหารือก่อนการวางแนวทางปฏิบัติ แต่ในช่วงหลัง ๆ เมื่อมีการประชุมประสานงานมากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นก็ลดลง

ปัญหาอื่น ๆ ก็มีบ้างเพียงเล็กน้อย เช่น การส่งงบประมาณล่าช้าหรือการไม่ได้แจ้งรายละเอียดของงบประมาณต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติหลายครั้ง เช่น การเพิ่มหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครซึ่งกระทำในช่วงเวลากระชั้นชิดเกินไป

การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยในช่วงแรกมักจะมีปัญหากับหน่วยงานราชการ เพราะยังไม่เข้าใจในบทบาทขององค์กรกลางดีพอ แต่ในช่วงหลังปัญหาต่าง ๆ ก็คลี่คลายไปในทางที่ดีสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ให้ความร่วมมือดีมาก

จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดลำพูนแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๗ เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 275,478 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 513 หน่วย

การรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีเพียง 3 พรรคเท่านั้นที่ทุ่มเทให้การหาเสียงมาก คือ พรรคความหวังใหม่ พรรคสามัคคีธรรม และพรรคพลังธรรม รูปแบบโดยทั่วไปมีโปสเตอร์รูปภาพพร้อมหมายเลข มีคัทเอ้าท์ขนาดใหญ่ตามที่สำคัญต่าง ๆ ทั่วทั้งจังหวัด มีขบวนรถแห่ป้ายผู้สมัครพร้อมเครื่องเสียงเคลื่อนที่ไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วทุกแห่ง

ส่วนเนื้อหาประเด็นการหาเสียงพรรคความหวังใหม่มักอ้างถึงผลงานเก่าที่เคยเป็น ส.ส. และเสนอแนวทางการแก้ปัญหาของท้องถิ่นตามสภาพของชุมชนต่าง ๆ มีการเปิดรับสมาชิกพรรคและมีการแถลงนโยบายตามชุมชนต่าง ๆ

พรรคสามัคคีธรรม ยังไม่เคยมีผลงานในจังหวัดลำพูน ผู้สมัครเป็นบุตรชายของหัวหน้าพรรคและเป็นคนต่างถิ่น จึงต้องใช้ความพยายามมากขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ มีผู้สมัครร่วมทีมเป็นอดีต ส.จ. ของจังหวัด และมีหัวหน้าพรรคสำคัญคือประธานสภาเทศบาลเมืองลำพูน เป็นผู้วางแผนการหาเสียง และขึ้นเวทีปราศรัยสนับสนุนตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วทั้งจังหวัดลำพูน

พรรคพลังธรรม มีผู้สมัครที่เคยสมัครมาแล้วในอดีต การหาเสียงเน้นที่ตัวหัวหน้าพรรคและชูประเด็นให้หัวหน้าพรรคเป็นนายกรัฐมนตรี งดรณรงค์เลือกตั้งให้ชาวสะอาด พบปะประชาชนทั่วทุกแห่ง ทุกหมู่บ้าน มีหัวหน้าพรรคและภรรยาช่วยปราศรัยหาเสียง มีข้อน่าสังเกตว่าถึงแม้ไม่ได้รับเลือกตั้ง แต่ประชาชนก็จะเลือกลงคะแนนเป็นพรรคทั้งสามคน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

- ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด การทำงานในระดับจังหวัดฝ่ายที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือ ฝ่ายรับแจ้งเหตุและฝ่ายสังเกตการณ์ ตลอดระยะเวลาทั้งก่อนการเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง ได้มีการประสานงานกันตลอดเวลา การติดต่อสื่อสารดำเนินการไปอย่างสม่ำเสมอ แต่ละฝ่ายได้มีการปฏิบัติงานกันตามบทบาทและหน้าที่ มีความเข้าใจกันดี ด้านสถานที่ตั้งของสำนักงานทั้งสองฝ่าย ถ้าอยู่ที่เดียวกันจะสะดวกกว่านี้

- ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง ทั้งสองส่วนได้สนับสนุนการปฏิบัติงานฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัดแทบทุกกรณี เพราะรูปแบบการดำเนินงานกำหนดลงมาแน่นอน มีการปรับเปลี่ยนบ้างเล็กน้อยตามความเหมาะสมของจังหวัด มีปัญหาด้านการจ่ายเงินช่วงแรกที่ยังไม่เปิดบัญชีทำให้ต้องหยิบยืมจากที่อื่น

- ความสัมพันธ์กับงานภายนอก เช่น หน่วยราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาก ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการเลือกตั้งของจังหวัด อำเภอและกิ่งอำเภอ ในด้านการจัดฝึกอบรมอาสาสมัคร การจัดส่งอาสาสมัคร การใช้สิทธิเลือกตั้งของอาสาสมัคร ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทุกอย่าง ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี ทางด้านพรรคการเมืองมีการติดต่อประสานงานจัดส่งตัวแทนเข้าร่วมการอภิปรายบนเวทีประชาธิปไตย มีเพียง 2-3 พรรคเท่านั้นที่ให้ความสำคัญต่อการจัดเวทีประชาธิปไตย ทางด้านสื่อมวลชนในจังหวัดลำพูน มีการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกันตลอดเวลา สื่อมวลชนของรัฐ ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ให้การสนับสนุนถ่ายทอดสดเวทีประชาธิปไตย สื่อมวลชนท้องถิ่นมักจะเสนอข่าวคลาดเคลื่อนกับความเป็นจริงโดยการขอข้อมูลจากองค์กรกลางและมีการแต่งเติมให้ผิดไปจากความเป็นจริงเพื่อช่วยผู้สมัครเฉพาะราย

- ความสัมพันธ์กับประชาชน ส่วนใหญ่แจ้งข่าวไม่ระบุชื่อและที่อยู่ชัดเจน

จังหวัดลำปาง

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดลำปางแบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 5 คน แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 2 เขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. ได้ 3 คน เขตเลือกตั้งที่ 2 มี ส.ส. ได้ 2 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 509,457 คน มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 864 หน่วย

ปัญหาการทำงานฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งองค์กรกลางก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

1. ปัญหาการประสานงานกับหน่วยต่าง ๆ

- หลายฝ่ายไม่เข้าใจและไม่ชัดเจนในประเด็นที่จะประสาน
- หลายฝ่ายเกรงว่าจะเป็นการเข้าไปแทรกแซงหรือเป็นการก้าวก่ายซึ่งกันและกัน จึงทำให้ไม่ค่อยได้ประสานกัน

เท่าที่ควร

2. ปัญหาการปฏิบัติงานในวันเลือกตั้ง

- ปัญหาการเดินทางเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ประจำหน่วยที่กำหนดเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากขาดยานพาหนะ
- อาสาสมัครไม่เคยไปในที่ ๆ กำหนดมาก่อน จึงทำให้การทำงานติดขัด
- ปัญหาการสื่อสาร ในวันเลือกตั้งแทบจะไม่มีรายงานผลกลับเข้าสู่ศูนย์เลยเพราะขาดยานพาหนะและไม่สะดวกกับการเดินทางไปหาโทรศัพท์หรือสื่อสารอื่น

3. ปัญหาเฉพาะ

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา คือ มีคณะทำงานองค์กรกลาง จ.ลำปาง บางคนฝึกไปพรรคการเมืองบางพรรค คณะทำงานบางส่วนทราบพฤติกรรมแล้วแต่หาหลักฐานยืนยันไม่ได้ เพราะมาทราบเอาก่อนการเลือกตั้ง 1 วัน ปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลให้การทำงานภายในไม่ราบรื่น การกระจายงานไม่ดีพอ ทำให้คณะทำงานบางคนทำงานหนักกว่าที่ควรจะเป็น

จังหวัดแพร่

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดแพร่แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน แบ่งหน่วยเลือกตั้งออกเป็น 575 หน่วย มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ทั้งสิ้น 298,770 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครในจังหวัดแพร่มีพรรคการเมืองเพียงส่วนหนึ่งที่หาเสียงชัดเจนสม่ำเสมอ เช่น

- 1) พรรคชาติไทย
- 2) พรรคสามัคคีธรรม
- 3) พรรคความหวังใหม่
- 4) พรรคพลังธรรม

สำหรับเนื้อหาประเด็นในการหาเสียงของแต่ละรายนั้นไม่ได้อยู่ในรูปการอภิปรายที่ชัด แต่จะมุ่งไปในภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงเป็นส่วนมาก โดยพรรคแต่ละพรรคจะมอบหมายให้ห้วคณะไปรับผิดชอบหาเสียงในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการที่ได้หาหรือวางแผนในพรรคของตนเองแล้ว เช่น การเข้าหาผู้นำของแต่ละหมู่บ้าน เข้าหาผู้มีอิทธิพล เข้าหาผู้ที่ประชาชนนับถือ เพื่อยื่นเงื่อนไขต่อรองและบังคับข่มขู่เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่พรรคแต่ละพรรคจะกำหนด

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ทั้งก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

1. ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากจังหวัดเท่าที่ควร เพราะผู้เกี่ยวข้องในการเลือกตั้งที่ได้รับผลประโยชน์จากพรรคการเมืองบางพรรคบางคนไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานขององค์กรกลาง ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การติดต่อประสานงานล่าช้ามาก

2. ศูนย์ประสานงานการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งของจังหวัดแพร่ ได้รับการประสานงานจากภูมิภาคและส่วนกลางเป็นอย่างดีตลอดเวลาของการดำเนินงาน

3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานราชการบางหน่วยให้ความร่วมมือดีมาก แต่บางหน่วยไม่เห็นความสำคัญองงานองค์กรกลางเลย แต่จะมุ่งไปช่วยอำนวยความสะดวกให้กับพรรคการเมืองบางพรรคที่ตนเองมีผลประโยชน์ด้วย

4. สื่อมวลชน ไม่ได้ให้ความสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรกลางในด้านการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร แต่จะพยายามหาข้อมูลบางอย่างโดยสื่อมวลชนบางหน่วยเพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับจากพรรคการเมืองบางพรรค

บางพรรค

5. ประชาชนในจังหวัดแพร่ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือกับองค์กรกลางอย่างเต็มที่ ทั้งนี้จะต้องได้รับความคุ้มครองชีวิตจากองค์กรกลางอย่างชัดเจนก่อนที่จะให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนสัมผัสและเห็นชัดเจน แต่ประชาชนบางกลุ่มก็ได้ให้ความร่วมมือกับองค์กรกลางเป็นอย่างดี

จังหวัดน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดน่านแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 657 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 227,517 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

การหาเสียงของแต่ละพรรคการเมือง ส่วนรวมเน้นการแถลงนโยบายของพรรคโดยจัดปราศรัยในสถานที่ต่าง ๆ ของจังหวัด มีการติดป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ออกตระเวนเยี่ยมประชาชนตามหมู่บ้าน เนื้อหาประเด็นการหาเสียงจะเน้นนโยบายของพรรคเป็นหลัก ชูผลงานขณะเป็น ส.ส. อยู่ และสนับสนุนหัวหน้าพรรคเป็นนายกรัฐมนตรี

ปัญหาในการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัดก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในองค์กรเองและส่วนภายนอก ในขั้นแรกมีความสับสนในภาระหน้าที่และบทบาทของอาสาสมัคร ประชาชนในจังหวัดจะแจ้งพฤติกรรมของนักการเมืองและหัวหน้าคณะต่อคณะทำงานขององค์กรกลางจังหวัดน่าน ไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์ จดหมาย รวมถึงการเดินทางไปรายงานสถานการณ์ต่อหัวหน้า/อาสาสมัครสังเกตการณ์และที่ศูนย์ฯ น่าน มีประชาชนจังหวัดใกล้เคียงให้ความสนใจรายงานสถานการณ์จังหวัดแก่ศูนย์ฯ น่าน ในสิ่งผิดปกติกี่เกิดขึ้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่าประชาชนได้ให้ความสนใจกับการเลือกตั้ง มีความต้องการให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์และเป็นธรรม ภายใต้การติดตามและสอดส่องดูแลขององค์กรกลางและประชาชนร่วมกัน

จังหวัดพะเยา

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดพะเยาแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็นเขตเลือกตั้งเดียว มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 655 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมทั้งสิ้น 327,035 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

พอจะสรุปแยกตามพรรคที่สังกัดได้ดังนี้

1. **พรรคประชาธิปัตย์** มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรวม 3 คน วิธีการหาเสียงมีการหาเสียงร่วมกันทั้ง 3 คน เน้นปราศรัยหาเสียงตามย่านชุมชนต่าง ๆ และงานประเพณี ทำสื่อถึงองค์กรต่าง ๆ ใช้แผ่นโฆษณา ไปพบประชาชนตามบ้านที่อยู่อาศัย ประเด็นการหาเสียงแถลงนโยบายและอุดมการณ์ของพรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น

2. **พรรคสามัคคีธรรม** วิธีการหาเสียงใช้วิธีปราศรัยตามชุมชน ใช้รถโฆษณา ทำป้ายโฆษณา และแผ่นโฆษณา ใช้ระบบหวัคะแนนและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ประเด็นในการหาเสียง แถลงนโยบายพรรค และชูประเด็นว่าเป็นพรรคของคนเหนือ

3. **พรรคเอกภาพ** วิธีการหาเสียงใช้รถโฆษณาตามหมู่บ้านและทำแผ่นโฆษณาประเด็นในการหาเสียงเน้นประวัติส่วนตัว และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับศาสนสถาน ศาสนสมบัติ และองค์กรสงฆ์

4. **พรรคชาติไทย** วิธีการหาเสียงใช้แผ่นโฆษณาและใช้ระบบหวัคะแนน ประเด็นการหาเสียงเน้นเฉพาะความเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5. **พรรคความหวังใหม่** วิธีการหาเสียง ใช้รถโฆษณา ปราศรัยหาเสียงตามชุมชน เชิญหัวหน้าพรรคมาแถลงนโยบาย ประเด็นในการหาเสียง ชี้ให้เห็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร

6. **พรรคกิจสังคม** วิธีการหาเสียง ใช้รถโฆษณา ติดตั้งและจัดทำแผ่นโฆษณา ประเด็นในการหาเสียง พูดถึงสภาพปัญหาทั่ว ๆ ไปของท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหา

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

เนื่องจากการจัดตั้งองค์กรกลางจังหวัด เป็นการดำเนินการอย่างรีบเร่ง เพราะมีเวลาน้อย เพราะฉะนั้นความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ จึงเกิดปัญหาขึ้น ดังจะได้สรุปปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

- อาสาสมัครสังเกตการณ์ มีปัญหาในการติดต่อสื่อสารกัน อาสาสมัครบางคนอยู่ห่างไกลขาดการติดต่อ อาสาสมัครบางคนอาจเป็นคนของพรรคการที่ถูกส่งมาติดตามความเคลื่อนไหวขององค์กรกลาง

- หัวหน้าอาสาสมัคร มีปัญหาในเรื่องการประสานงาน เนื่องจากอยู่ไกลไม่มีเครื่องมือในการสื่อสารติดต่อ บางคนมีงานประจำ ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน

- ฝ่ายรับแจ้งเหตุ มีการประสานงานกันน้อย เนื่องจากงานประจำมาก

2. ความสัมพันธ์กับส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง

- ส่วนภูมิภาค มีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร เนื่องจากเครื่องมือไม่มีคุณภาพ

- ส่วนกลาง มีการติดต่อระหว่างจังหวัดและส่วนภูมิภาคน้อยมาก

3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

- ในระยะแรกของการดำเนินงาน มีปัญหาด้านความร่วมมือจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่ไปติดต่อขอข้อมูล แต่หลังจากที่องค์กรกลางส่วนกลางได้มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานแล้ว จึงได้รับความร่วมมือดีขึ้น

4. ความสัมพันธ์กับประชาชน

- ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักองค์กรกลางว่า เป็นหน่วยงานของใคร มีวัตถุประสงค์ในการทำงานอย่างไร

- ในการแจ้งข่าวการทุจริตในการเลือกตั้ง บางคนพบเห็นการทุจริต แต่ไม่กล้าแจ้งให้องค์กรกลางทราบโดยตรง เพราะกลัวอิทธิพล

จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดเชียงรายแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 7 คน มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 701,028 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 1,130 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

การหาเสียงของผู้สมัครของจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่จะหาเสียงไปในแนวทางเดียวกันโดยร่วมตอบข้อซักถาม และมีการแถลงนโยบายพรรค ประเด็นการหาเสียงต่อต้านการทุจริตและให้เลือกคนท้องถิ่น

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด นับว่าความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์ประสานงานจังหวัดเชียงรายพบปัญหาน้อยมาก สามารถแก้ไขได้โดยความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องทั้งงานประชาสัมพันธ์ วิชาการ รับแจ้งเหตุ โดยได้รับความร่วมมือแต่ละฝ่ายโดยไม่แย่งงานฝ่ายไหนเพราะเป็นงานช่วยกันศึกษาไปพร้อมกับการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา

2. ความสัมพันธ์กับประชาชน จากการได้ประชาสัมพันธ์ในระยะเวลาอันสั้น ประชาชนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวมากมาย จึงเกิดกระแสความคาดหวังจากประชาชนว่าองค์กรกลางคงทำอะไรได้มากกว่าสอดส่องและรายงาน แต่ในระยะใกล้การเลือกตั้งประชาชนรู้สึกผิดหวังเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ขององค์กรกลาง จึงได้ประชาสัมพันธ์ ย้ำให้ประชาชนในเข้าใจได้ระดับหนึ่ง แต่ข่าวการแจ้งเหตุจะได้รับแจ้งน้อยลง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 1 เขตการเลือกตั้ง มีหน่วยเลือกตั้ง 384 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 103,281 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคสามัคคีธรรม พรรคความหวังใหม่ ได้รับการจัดว่าเป็นรายสำคัญ ใช้วิธีการดังต่อไปนี้ทั่วทั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- หัวคะแนนหรือตัวแทน
- ป้ายโฆษณาไม้อัดและผ้าขนาดใหญ่
- แผ่นพับ แผ่นโฆษณา สติกเกอร์
- รถตระเวนหาเสียง
- รถรับจ้างติดแผ่นป้ายโฆษณาไม้อัดขนาดต่าง ๆ
- สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์

ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคอื่น ๆ จะโฆษณาหาเสียงโดยใช้รถกระจายเสียงเฉพาะอำเภอเมือง และแผ่นโฆษณาจำนวนน้อย

ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนมีการโฆษณาหาเสียงเกี่ยวกับการแนะนำตนเองและพรรคการเมืองที่สังกัด แนวคิด/นโยบายของพรรคการเมืองในการแก้ปัญหาและการพัฒนาในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เสนอผลงานของตนเองและพรรคการเมืองที่สังกัดในอดีตที่ผ่านมา

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางจังหวัด ผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ มีภารกิจประจำ และในหนังสือขอบุคคลช่วยปฏิบัติงานระบุไว้ว่าบางเวลา ทำให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน เนื่องจากสถานที่ทำงานของแต่ละคนอยู่ต่างอำเภอและห่างไกล การเดินทางลำบาก

2. ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางที่ไกลและลำบาก ค่าใช้จ่ายสูง การติดต่อสื่อสารกระทำได้ยาก

3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก หน่วยงานราชการในจังหวัดให้ความร่วมมือและสนับสนุนดีเยี่ยม ส่วนสื่อมวลชนและองค์กรพัฒนาเอกชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือสนับสนุน เนื่องจากมีความคุ้นเคยหรือเป็นฐานเสียงของผู้สมัครอยู่ก่อนแล้ว

4. ความสัมพันธ์กับประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาหลายเผ่า ก่อให้เกิดปัญหาในการติดต่อสื่อสารและทำความเข้าใจระหว่างกัน

ภาค 6

จังหวัดอุดรดิตถ์

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดอุดรดิตถ์ มีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 504 หน่วย แบ่งออกเป็น 1 เขต จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 287,369 คน มีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัคร

1. ใช้แผ่นป้ายโฆษณา
2. ใช้แผ่นปลิว แผ่นผ้า
3. ภาพโปสเตอร์
4. ใช้รถโฆษณาประชาสัมพันธ์
5. ใช้วิธีหาเสียงตามงานบุญต่าง ๆ
6. ใช้ระบบหวัคະแนน หรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น

ประเด็นเนื้อหาสาระของการหาเสียงของผู้สมัคร

1. เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาบ้านเมือง
2. แสดงผลการปฏิบัติงานในสมัยที่ผ่านมา
3. ใช้ประเด็นหาเสียงโดยยึดนโยบายของพรรคการเมือง
4. เสนอคุณสมบัติความสามารถของแต่ละคน
5. ผู้สมัครบางคนเสนอนโยบายการปฏิบัติงานให้ประชาชนทราบ ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ได้รับจากการรายงานจากประชาชนและอาสาสมัคร มีการซื้อเสียงขายเสียงอยู่ระหว่าง 50-200 บาท ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น

การใช้ระบบหวัคະแนน-เจ้าพ่อในการหาเสียง

- ใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น
- นักธุรกิจเอกชน
- ข้าราชการประจำ

(วิธีการดังกล่าวไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด)

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

องค์กรกลางจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้รับความร่วมมือกับหน่วยราชการในจังหวัดเป็นอย่างดี โดยมีการติดต่อประสานงานทางเอกสารต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

องค์กรกลางจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้มีการประสานงานโดยตรงและทางอ้อมตลอดเวลา ในระหว่างปฏิบัติงานเพื่อความ

ถูกต้องและคล่องตัวในการทำงาน และได้รับความร่วมมือกับส่วนภูมิภาคอย่างดีเช่นกัน แต่เอกสารต่าง ๆ ยังมีความล่าช้าในการจัดส่งอยู่มากทำให้บางส่วนเกิดความสูญเปล่า

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกและประชาชน

ประชาชนและหน่วยงานบางหน่วย ยังไม่ค่อยมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และหน้าที่ขององค์กรกลาง จึงควรแก้ปัญหาด้วยการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ด้วยสื่อต่าง ๆ ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วจะทำให้กลุ่มชนต่าง ๆ มีความร่วมมือและเข้าใจการปฏิบัติงานขององค์กรกลางมากยิ่งขึ้น และจะทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรกลางเป็นไปด้วยความสะดวกและประชาชนก็จะให้ความร่วมมือมากกว่านี้

จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 7 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 651,279 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

ผู้สมัครแต่ละราย ไม่นิยมใช้วิธีการหาเสียงโดยการปราศรัย แต่จะใช้วิธีการเข้าถึงประชาชนในลักษณะผ่านคนกลางในการติดต่อ

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากการรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร

ส่วนใหญ่ไม่ได้รับภาพเกี่ยวกับการซื้อ-ขายเสียง แต่มีผู้หวังดี ไม่ยอมแจ้งชื่อและที่อยู่แจ้งเข้ามาว่ามีการซื้อเสียงตามที่ต่าง ๆ ทำให้การที่จะไปติดตามเรื่องไม่มีหลักฐานพยานยืนยัน เป็นเพียงแต่การแจ้งเหตุและทางศูนย์รับแจ้งเหตุก็ได้รวบรวมข้อมูลไว้ ไม่สามารถไปติดตามตามที่ผู้แจ้งไว้ได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการซื้อเสียงในเวลาากลางคืน เกรงจะเกิดความไม่ปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ที่จะไปติดตามการซื้อเสียง

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนวันเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้ง

ปัญหาก่อนการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัคร หัวหน้าอาสาสมัครอย่างแท้จริง เพราะได้เข้ารับการอบรม ที่แจ้งแนะนำในช่วงระยะเวลาอันสั้นทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน และมีภารกิจในการปฏิบัติงานประจำ จึงปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ทั่วถึง

ปัญหาเกี่ยวกับหัวหน้าอาสาสมัคร อาสาสมัคร ไม่ใช่บุคคลในท้องถิ่นนั้น ทำให้การออกไปปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิดความคล่องตัวเท่าที่ควร ควรจะมีการกลั่นกรองคัดเลือก สอบประวัติบุคคลที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเพื่อให้เกิดความมั่นใจในตัวบุคคลว่าจะทำงานเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

ส่วนปัญหาการทำงานในวันเลือกตั้ง ก็คือ

- ปัญหาการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ ในท้องที่ที่ห่างไกล
- ปัญหาการติดต่อสื่อสารระหว่าง หัวหน้าอาสาสมัคร อาสาสมัคร และศูนย์ประสานงานจังหวัด
- ปัญหาความปลอดภัย

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

- ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

ไม่มีปัญหา เพราะได้มีการติดต่อประสานงานแจ้งข่าวสารในการทำงานในส่วนที่จะต้องประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินการตลอดช่วงระยะเวลาการเลือกตั้ง

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

ไม่มีปัญหา เพราะศูนย์ประสานงานจังหวัด ได้รับข้อมูลและข่าวสารให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

- ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

ไม่มีปัญหา เพราะหัวหน้าอาสาสมัคร และศูนย์ประสานงานจังหวัด ได้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการนำอาสาสมัครไปสังเกตการณ์ในอำเภอและพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างเรียบร้อย และได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ ส่วนพรรคการเมืองและองค์กรพัฒนาเอกชนไม่มีการติดต่อ และมีการติดต่อกับสื่อมวลชนน้อยมาก

ความสัมพันธ์กับประชาชน

มีความสัมพันธ์น้อยมาก ประชาชนไม่รู้จักองค์กรกลาง แต่ก็มีผู้หวังดี โทรศัพท์มาแจ้งเหตุว่ามีการซื้อเสียงกัน ณ ที่ต่าง ๆ ทางฝ่ายศูนย์ประสานงานองค์กรกลางจังหวัดนครสวรรค์ ได้รับแจ้งและแจ้งต่อศูนย์รับแจ้งเหตุเพื่อติดตามสืบหาข้อเท็จจริงต่อไป

จังหวัดอุทัยธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

- การแบ่งเขตปกครอง มี 7 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ
- การแบ่งเขตเลือกตั้ง มี 7 เขต
- จำนวนหน่วยเลือกตั้งในแต่ละเขต มี 310 หน่วยเลือกตั้ง
- จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแยกตามเขต ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 185,906 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดอุทัยธานี มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน และในจำนวนผู้สมัครทั้ง 14 คน ที่ได้เข้าชิงชัยในครั้งนี้ ประชาชนชาวอุทัยธานี มีสิทธิเลือกตั้งไว้ 2 คน เท่านั้น ซึ่งยังผลให้ผู้สมัครเข้าชิงชัยในตำแหน่งผู้แทนราษฎรของจังหวัดอุทัยธานี ทั้ง 14 คน ใช้วิธีการในการรณรงค์หาเสียงด้วยวิธีการต่าง ๆ นานามากมายหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งพอจะแยกประเภทออกเป็น 8 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. บ้ายโฆษณาหาเสียงขนาดใหญ่
2. โปสเตอร์และภาพพิมพ์ขนาดต่าง ๆ
3. บัตร การ์ด ปฏิทิน สมุดพก
4. แผ่นปลิว (ส่วนใหญ่เป็นข้อความโจมตีคู่ต่อสู้)
5. การปราศรัย
6. การเยี่ยมเยียนพบปะประชาชน ตามสถานที่ต่าง ๆ
7. การใช้ขบวนรถออกโฆษณา กระจายเสียง

สำหรับวิธีการอีกวิธีการหนึ่งในการหาเสียงคือ การใช้เงินซื้อ ซึ่งวิธีการนี้มีเพียงคำบอกเล่าจากประชาชนและอาสาสมัครที่ไม่สามารถจะยืนยันได้ด้วยหลักฐานอื่น คงมีแต่เพียงคำบอกเล่าลอย ๆ เท่านั้น

การใช้ระบบหวัคะแนนเพื่อหาเสียง ดูจะเป็นวิธีการที่ได้ผลและค่อนข้างจะนิยมที่สุดสำหรับจังหวัดอุทัยธานี เพราะหวัคะแนนส่วนใหญ่ มักจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพล และเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือจากกลุ่มคนในชุมชนเป็นอย่างดี แต่เนื่องจาก จังหวัดอุทัยธานีเป็นจังหวัดเล็ก ๆ เศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ไม่สู้จะโดดเด่นมากนัก จึงไม่มีเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองปรากฏให้เห็น คงจะมีก็แต่เพียงหวัคะแนนที่คุมคะแนนเสียงได้เพียงจุดเล็ก ๆ เท่านั้น สำหรับระบบการคุมคะแนนเสียง โดยหวัคะแนนได้มีการพัฒนารูปแบบขึ้นจากเดิมมาก กล่าวคือ แต่เดิมนั้นจะใช้หวัคะแนนออกเป็นจุดย่อย ๆ โดยให้หวัคะแนน 1 คน คุมคะแนนเสียงได้เพียง 5-10 คนเท่านั้น แต่มีข้อแม้ว่าจะต้องคุมคะแนนเสียงได้จริง วิธีการนี้ ดูจะได้ผลมากกว่าการควบคุมคะแนนเสียงมาก ๆ โดยคน ๆ เดียวเพราะความใกล้ชิด และระบบควบคุมทำได้ง่ายมากกว่า

ในส่วนของเนื้อหาและประเด็นของการหาเสียง ของผู้สมัครแต่ละรายนั้น ผู้สมัครแต่ละรายได้พยายามหยิบยกเอาประเด็นต่าง ๆ มาหาเสียง โดยแยกเป็นประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจากพรรคสามัคคีธรรม เน้นประเด็นแห่งการทำงานเพื่อพัฒนาบ้านเกิด เพื่อชาวอุทัยฯ อย่างแท้จริงและหยิบประเด็นเรื่องที่ทำกินมาเป็นหัวข้อปัญหา
2. ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปไตย ประกาศนโยบายศักดิ์สิทธิ์ บุกสภา หาเงินพัฒนาแผ่นดิน หยิบประเด็นแห่งการต่อต้านการซื้อเสียงมาเป็นหัวข้อปราศรัย
3. ผู้สมัครจากพรรคเอกภาพ เน้นการแก้ปัญหาให้ชาวไร่ ชาวนา เพื่อสร้างชีวิตใหม่ให้ชาวอุทัยธานี

4. ผู้สมัครจากพรรคความหวังใหม่ เน้นการสร้างชาติให้มั่นคง และให้ประชาชนมั่งคั่ง กอบกู้คุณงามความดีให้แก่แผ่นดินไทย
5. ผู้สมัครจากพรรคพลังธรรม เสนอต่อประชาชนให้รับเงินผู้ซื้อเสียงแต่ไม่ลงคะแนนให้เพื่อเป็นการลงโทษผู้สมัครที่ใช้เงินซื้อเสียง
6. ผู้สมัครจากพรรคชาติไทย หยิบประเด็นการหาแหล่งน้ำ และการแก้ปัญหาความแห้งแล้งเป็นหัวข้อปราศรัยและหาเสียง
7. ผู้สมัครจากพรรคปวงชนชาวไทย เสนอข้อปัญหาที่ทำกิน แหล่งน้ำ และไฟฟ้าแก่ประชาชนชาวอุทัยธานี และรับอาสาแก้ปัญหาเหล่านี้ เมื่อได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

- ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัดยังมีน้อย เช่น ฝ่ายสังเกตการณ์กับฝ่ายรับแจ้งเหตุ ฝ่ายรับแจ้งเหตุกับฝ่ายประสานงาน
- ความสัมพันธ์กับส่วนภูมิภาค และส่วนกลางยังมีน้อยมาก
- ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยราชการ พรรคการเมือง สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน มีน้อยมาก
- ความสัมพันธ์กับชุมชนและประชาชนมีน้อยมาก
- ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกลางกับจังหวัดนั้นเป็นไปด้วยเรียบร้อยและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

จังหวัดกำแพงเพชร

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดกำแพงเพชร แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 2 เขตการเลือกตั้ง มีจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งสิ้น 434,194 คน หน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 829 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยทั่วไป มีวิธีการรณรงค์หาเสียงในรูปแบบคล้าย ๆ กัน กล่าวคืออาศัยสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อบุคคลดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ ที่มีทั้งรูป หมายเลขสังกัดพรรคของผู้สมัคร รวมทั้งรูปหัวหน้าพรรคด้วย

- ไปสเตอร์ ที่มีทั้งขนาดเล็กและใหญ่ โดยใช้ปิดตามต้นไม้สองข้างของถนน กำแพง รั้วบ้าน รถรับจ้าง รถสามล้อ ฯลฯ
- ไปสเตอร์ผ้า ใช้ปิดตามย่านชุมชนที่มีผู้คนสัญจรไปมา
- ป้ายประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นป้ายไม้โฆษณาขนาดใหญ่ติดตั้งตามสี่แยก ย่านชุมชน
- สติกเกอร์ ซึ่งมีรูป พรรค หมายเลข ฯลฯ แจกทั่วไป
- หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรวมทั้งใบแทรกตรวจลือตเตอร์ (ฉบับรายสัปดาห์วัน)
- แจกสื่อโดยมีหมายเลขและพรรคของผู้สมัคร

สื่อบุคคล

- ใช้วิธีการตั้งเวทีปราศรัยในที่ชุมชน ตลาดสด สนามเด็กเล่น โดยผู้สมัครและหัวหน้าพรรคแต่ละพรรคพร้อมทีมงาน
- ใช้พาหนะรถยนต์โฆษณาเคลื่อนที่รอบเมือง ทุกหมู่บ้าน
- ใช้วิธีจัดเลี้ยงกลุ่ม (ประชุมกลุ่มย่อย) โดยอาศัยความศรัทธาต่อบุคคลเป็นสื่อ
- อาศัยความศรัทธาในตัวบุคคล ระบบญาติ-มิตร ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ใช้วิธีแบบเคาะประตูบ้าน

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียง

การซื้อขายเสียงนั้นมีเพียงบางพรรคการเมืองเท่านั้น แต่ตรงข้ามบางพรรคไม่มีการซื้อ-ขายเสียงเลย แต่อาศัยความศรัทธาในตัวบุคคลมากกว่า การซื้อ-ขายเสียงของพรรคการเมืองนั้นมีหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ระบบหวัคคะแนน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ สท. สจ. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งภรรยาของบุคคลผู้มีอำนาจและผู้มีชื่อเสียงในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกันไปดังนี้

1. จ่ายเงินให้หวัคคะแนนไปแจกตามรายชื่อที่หวัคคะแนนจรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนมาให้ โดย
 - หวัคคะแนนจรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในเขตนั้น
 - นำใบรายชื่อไปให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเบิกเงิน
 - นำเงินไปแจกให้ผู้มีสิทธิลงคะแนน รายละ 100-500 บาท
2. มีการข่มขู่หวัคคะแนนในแต่ละเขตว่า หากหวัคคะแนนในเขตใดไม่ได้เสียง/คะแนนตามโควต้าที่มีการจ่ายเงินหรือเบิกเงินมา หวัคคะแนนจะต้องได้รับบทลงโทษ ซึ่งอาจถึงขั้นเสียชีวิต

3. ในพื้นที่ชนบท มักใช้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน นำไปแจกลูกบ้านก่อนการเลือกตั้ง 1-2 สัปดาห์ สังเกตได้จากหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย ผู้ใหญ่บ้านจะยืนรอดูลูกบ้านก่อนการลงคะแนน และมีการจับกลุ่มคุยกับลูกบ้าน หรือแม้กระทั่งการให้สัญญาณต่าง ๆ ให้ลูกบ้านเลือกหมายเลขผู้สมัครที่ตนเป็นห้วคะแนนอยู่
4. บางหน่วยเลือกตั้งห้วคะแนนจะมาในลักษณะของคนขายล็อตเตอรี่ โดยทำที่ขายล็อตเตอรี่มาจับกลุ่มยืนคุยกับประชาชน แต่หลังจากนั้นจะจกรายชื่อผู้ที่ซื้อล็อตเตอรี่ในที่บริเวณหน่วยเลือกตั้งนั้นด้วย
5. วิธีการซื้อ-ขายเสียง ที่ผ่านระบบห้วคะแนนสรุปได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ
 - 5.1 ให้ผู้ขายเสียงไปลงคะแนนให้ผู้สมัครหมายเลขนั้น ๆ
 - 5.2 ไม่ให้ผู้ขายเสียงไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเลย (ยึดบัตรประชาชนไว้)
6. การซื้อ-ขายเสียง จะทำการซื้อ-ขายเสียงกันมากก่อนการเลือกตั้ง 1-3 วัน
7. การใช้ระบบห้วคะแนนในการซื้อ-ขายเสียงทำได้โดย
 - ให้ห้วคะแนนเดินหาเสียง
 - ให้ห้วคะแนนออกซื้อเสียง
 - ให้ห้วคะแนนเป็นผู้ดำเนินการชักนำให้ผู้มาลงคะแนนหรือพามาลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ เป็นกลุ่ม ๆ

ปัญหาการดำเนินงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางระดับจังหวัด

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

การประสานงานของฝ่ายสังเกตการณ์กับฝ่ายแจ้งเหตุในจังหวัดนั้น ได้มีการติดต่อประสานงานระหว่างฝ่ายสังเกตการณ์กับฝ่ายแจ้งเหตุในจังหวัดนั้น ด้วยดีตลอดมา หลังจากที่ฝ่ายสังเกตการณ์ได้รับแจ้งเหตุแล้วก็จะแจ้งให้ฝ่ายสังเกตการณ์รับทราบและดำเนินการต่อไป แต่การปฏิบัติงานบางครั้งก็ประสบปัญหา เนื่องจากทั้งอาสาสมัครของฝ่ายสังเกตการณ์และฝ่ายรับแจ้งเหตุมีจำนวนจำกัด ซึ่งต่างก็มีการกิจที่จะต้องรับผิดชอบ จึงทำให้ไม่สามารถจะติดต่อเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทุกกรณี ประกอบกับการมีเครื่องมือสื่อสารที่จำกัด ทำให้การติดต่อสื่อสารไม่ทันกับเหตุการณ์ ซึ่งมีผลทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกปัญหาหนึ่งคือ อาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์ไม่มีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำผิดตามพร.บ.การเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่ได้พบเห็นพฤติกรรมที่ส่อความทุจริตและไม่ยุติธรรม ซึ่งบุคคลที่มีอำนาจในการจับกุมตามกฎหมายไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับอาสาสมัครโดยตลอด เมื่อมีการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว จึงแจ้งไปยังผู้มีอำนาจ ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ อย่างเปิดเผยทั้งนี้เพราะเกรงกลัวผู้มีอิทธิพลเหล่านั้น

สรุปรายงานกรณีปัญหาของฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัดกำแพงเพชร

เขตเลือกตั้ง	จำนวนอาสาสมัคร	กรณีปัญหา				รวม
		ข้อเสีย	จัดเลี้ยง	ผิดกติกา	กรรมการไม่เป็นกลาง	
1						
เขตเทศบาล	19	3	-	-	-	3
อำเภอเมือง	132	5	-	1	-	6
อำเภอพราน-	42	9	1	-	-	10
กระต่าย	51	1	-	-	1	2
2						
อำเภอขามเฒ่า	68	2	-	-	-	2
อำเภอคลองขลุง	70	1	-	2	-	3
อำเภอโพนางมะ	28	2	1	-	-	3
อำเภอคลองลาน	17	-	-	-	-	-
รวม	385	23	2	3	1	29

จังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดพิษณุโลก แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 842 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 494,757 คน

การรณรงค์หาเสียง ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏ และการใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครสำคัญ-แต่ละราย

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้ มีการใช้ป้าย โปสเตอร์และสื่อต่างๆน้อย การปราศรัยตามสถานที่ต่าง ๆ ผู้สมัครบางคนไม่เคยปราศรัยเลย แต่วิธีการหาเสียงที่ปรากฏส่วนมากกลับเป็นการซื้อเสียงของผู้สมัครแต่ละคน

การหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต 1 ซึ่งเป็นเขตที่ผู้สมัครหลายคนอยู่ในประเภทแพ้ไม่ได้ ฉะนั้นในเขตนี้ การหาเสียงจึงเป็นไปอย่างเข้มข้น มีการลงทุนสูง

ส่วนในเขตเลือกตั้งที่ 2 เป็นการแข่งขันระหว่างพรรคชาติไทย และพรรคความหวังใหม่ ภาพรวมโดยทั่วไปก็เช่นเดียวกับเขตเลือกตั้งที่ 1 ที่ผู้สมัครเน้นที่การซื้อเสียงเป็นรายบุคคล

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัด ก่อนวันเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้ง

1. ปัญหาในการรับสมัครอาสาสมัครสังเกตการณ์เนื่องจากทางองค์กรกลางบ้านมิ่งศิลากำหนดจำนวนของอาสาสมัครในแต่ละจังหวัดไม่แน่นอนจึงทำให้เกิดปัญหาการรับสมัครเพิ่มซึ่งทำให้ไม่สามารถตรวจสอบอาสาสมัครสังเกตการณ์ได้ที่ถ้วน
2. ปัญหาในการจัดอบรม เนื่องจากมีการรับสมัครเพิ่มอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้การอบรมในแต่ละครั้งเป็นไปด้วยความรีบเร่ง วิทยากรจากองค์กรกลางบ้านมิ่งศิลาไม่สามารถช่วยในการบรรยายได้ บางครั้งจึงทำให้อาสาสมัครไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร
3. ปัญหาในด้านเอกสารต่าง ๆ ไม่แน่นอน และจำนวนเอกสารที่จะจัดให้กับอาสาสมัครไม่เพียงพอ
4. การเดินทางเข้าไปที่หน่วยเลือกตั้งของอาสาสมัครในวันเลือกตั้งเป็นไปด้วยความยากลำบาก ต้องมีการจัดรถไปส่งในบางหน่วยเลือกตั้งซึ่งทำให้อาสาสมัครเข้าไปหน่วยเลือกตั้งไม่ทันเวลา 07.00 น.
5. เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยไม่ต้อนรับ และไม่ให้อาสาสมัครเข้าไปนั่งในที่เลือกตั้งทั้ง ๆ ที่มีหนังสือมอบหมายจากนายอำเภอถือไปด้วย

จังหวัดสุโขทัย

ข้อมูลพื้นฐาน

แบ่งเขตเลือกตั้ง ออกเป็น 2 เขต มีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 553 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 366,207 คน

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัด ก่อนวันเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้ง

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

การมีองค์กรกลางสังเกตการณ์เลือกตั้งครั้งนี้นับว่าเป็นครั้งแรกซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ทำให้ฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรในจังหวัดยังไม่มี ความกระจ่างในการปฏิบัติงานที่แน่นอนมาก่อน เจ้าหน้าที่ประสานงานสัมพันธ์กัน ซึ่งระยะการปฏิบัติงานสั้นมาก ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนมาก่อน เจ้าหน้าที่ผู้ให้การช่วยเหลือขององค์กร จึงยังปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้อาสาสมัครระดับหัวหน้ายังมีความกลัวอยู่ในส่วนลึกของการปฏิบัติงาน จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

2. ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

องค์กรกลางในจังหวัดได้รายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าสู่ส่วนภูมิภาค แต่ยังมีปัญหาว่าส่วนกลาง ไม่ได้รับรายงานจากจังหวัด ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงวันเลือกตั้ง

3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

ในระยะแรกที่พยายามประสานงานกับส่วนราชการในจังหวัด แต่ส่วนราชการบางหน่วยไม่เข้าใจและไม่ทราบ ทำให้การประสานงานมีปัญหาบ้างเล็กน้อย สำหรับสื่อมวลชนประเภทสถานีวิทยุในท้องถิ่นยังไม่ให้การบริการดีเท่าที่ควร เช่น การขอความร่วมมือเพื่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้อาสาสมัครได้ทราบการนัดหมายต่าง ๆ มีแต่การให้บริการเชิญชวนให้ประชาชนเป็นหูเป็นตาในการเลือกตั้ง

4. ความสัมพันธ์กับประชาชน

โดยทั่วไปประชาชนได้ให้ความร่วมมือกับองค์กรกลางเป็นอย่างดี แต่ยังไม่มีความเข้าใจขอบเขตของการทำงาน ขององค์กรกลางเท่าที่ควร

จังหวัดพิจิตร

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดพิจิตร แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 317,210 คน หน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 558 หน่วย

การรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาประเด็นหาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

วิธีการรณรงค์หาเสียง (ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน)

1. ใช้แผ่นป้ายโฆษณา
2. ใช้แผ่นปลิว แผ่นผ้า
3. ภาพโปสเตอร์รูปแบบต่าง ๆ
4. จัดเวทีหาเสียงตามจุดต่าง ๆ
5. ใช้รถโฆษณาประชาสัมพันธ์
6. ใช้วิธีหาเสียงตามงานประเพณีต่าง ๆ และกับกลุ่มย่อย
7. ใช้ระบบหวัคະแนนหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น

ประเด็นหรือเนื้อหาสาระของการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1. ใช้ประเด็นหาเสียงหลักโดยยึดนโยบายของพรรคการเมืองนั้น ๆ
2. เนื้อหาสาระของผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนหาเสียงเฉพาะตัว
3. กล่าวถึงผลงานที่ผ่านมารวมทั้งประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นอดีตสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎร

4. ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนที่ลงสมัครใหม่ เสนอผลงานหรือนโยบายใหม่ให้กับประชาชน
5. ผู้สมัครแต่ละฝ่ายต่างกล่าวหาหรือโจมตีซึ่งกันและกันในเรื่องข้อเสียหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น
6. เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาบ้านเมืองตามวิถีทางหรือแนวนโยบาย

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียง ที่ปรากฏจากการรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร มีการซื้อเสียงขายเสียง ที่ปรากฏอยู่ระหว่าง 20-500 บาท ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละท้องที่ของพื้นที่จังหวัดพิจิตร

การใช้ระบบหวัคະแนน/เจ้าพ่อในการหาเสียง

1. ใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
2. ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น
3. ผู้นำกลุ่มย่อย
4. นักธุรกิจเอกชน
5. ข้าราชการประจำ

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัด ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาการทำงานก่อนวันเลือกตั้ง

1. ระยะเวลาสั้น กะทันหัน ซึ่งต้องระดมเจ้าหน้าที่ทำงานทั้งกลางวันและกลางคืน
2. การรณรงค์หาอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งเป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่ได้กลั่นกรองอาสาสมัครและบางส่วนสมัครด้วยความไม่เต็มใจ จึงต้องระดมนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่

3. คำสั่งการไม่แน่นอนชัดเจน เปลี่ยนแปลงกะทันหัน ซึ่งทำให้ศูนย์ประสานงานปรับตัวไม่ทัน
4. การประสานงานของส่วนกลาง เกี่ยวกับการบรรจุอาสาสมัครลงปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งออกมาล่าช้า จึงทำให้ผู้ดำเนินการระดับจังหวัดเกิดปัญหากับอำเภอและจังหวัดซึ่งเข้าใจไม่ตรงกัน
5. ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง บางแห่งไม่เข้าใจการทำงานขององค์กรกลาง ซึ่งเข้าใจว่าไปจับผิดเจ้าหน้าที่เลือกตั้งจึงทำให้เกิดข้อขัดแย้งและไม่อำนวยความสะดวก
6. การสั่งการบางอย่างรวดเร็ว สะดวก แต่ผู้ดำเนินการหรือผู้ปฏิบัติระดับจังหวัด ต้องกระทำการอย่างรีบด่วนทำให้ผลงานที่ออกมาไม่สมบูรณ์ และแม่นยำ
7. งบประมาณการทำงานต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานต้องใช้งบประมาณของหน่วยงานของตนเองสนับสนุน
8. การแต่งตั้งหัวหน้าอาสาสมัครบางคนไม่เกิดประโยชน์เนื่องจากไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและไม่คล่องตัวในเรื่องพื้นที่ดำเนินการเนื่องจากมาอยู่ใหม่และคนละหน่วยงาน จึงทำให้ศูนย์ประสานงานกับหัวหน้าอาสาสมัคร นัดหมายปรึกษาหารือเรื่องที่ต้องปฏิบัติกำบังพลันไม่ได้ เช่น องค์กรไฟฟ้าส่วนจังหวัด องค์กรโทรศัพท์ประจำจังหวัด (หัวหน้าหน่วยงานไม่ค่อยให้ความร่วมมือ)

ปัญหาการทำงานในวันเลือกตั้ง

1. ปัญหาการเดินทางเข้าปฏิบัติหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง ค่อนข้างขลุกขลัก เนื่องจากขาดยานพาหนะ บางท้องที่ไม่เคยไป บางท้องที่เปลี่ยนเกรงจะเกิดอันตราย
2. การให้ความร่วมมือของอำเภอท้องที่ในเขตเลือกตั้ง
 - 2.1 อำเภอที่ให้ความอนุเคราะห์ร่วมมือและอำนวยความสะดวกคือ อำเภอตะพานหิน ทับคล้อ โพธิ์ประทับช้าง โปะทะเล วังทรายพูน
 - 2.2 อำเภอที่ค่อนข้างมีปัญหาและกล่าวหาองค์กรกลางว่ายุ่งและวุ่นวาย และไม่เห็นความสำคัญคือ อำเภอสามง่าม อำเภอบางมูลนาก อำเภอเมือง
3. ปัญหาเรื่องการสื่อสารเมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติ หรือผิดสังเกตไม่สามารถที่จะรายงานได้ทันที ซึ่งกว่าส่วนกลางหรือศูนย์จะไปถึงที่เกิดเหตุ เหตุการณ์ก็เป็นปกติแล้ว
4. หัวหน้าอาสาสมัคร และผู้ช่วยหัวหน้าอาสาสมัครควรมีเพิ่มโดยพิจารณาจากหน่วยเลือกตั้งและพื้นที่เลือกตั้งเพื่อเป็นที่เลี้ยงในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความอุ่นใจ
5. ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของอาสาสมัคร

จังหวัดเพชรบูรณ์

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 553,807 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 900 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงและประเด็นการหาเสียง

ในการหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งนั้นส่วนใหญ่เป็นการใช้โปสเตอร์ทั้งสิ้น และการใช้รถโฆษณาในการหาเสียง ส่วนการปราศรัยนั้นในจังหวัดเพชรบูรณ์มีน้อยมาก การขายเสียงและการซื้อเสียงกระทำกันในช่วงกลางคืน ซึ่งทางอาสาสมัครไม่สามารถระทำการสังเกตการณ์ได้จึงไม่สามารถหาข้อมูลได้ การประเมินการใช้จ่ายของพรรคการเมืองแต่ละพรรคนั้นคงจะไม่เกินงบประมาณ 1 ล้านบาท

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์

1. การประสานงานของทางภาคและทางจังหวัดขาดตอน
2. เวลาในการประชาสัมพันธ์เรื่ององค์กรกลางน้อย
3. ใช้เวลาในการหาอาสาสมัครน้อย
4. แนวทางการทำงานขององค์กรกลางไม่ชัดเจน
5. การกำหนดจำนวนอาสาสมัครต่อเขตพื้นที่เลือกตั้งน้อย
6. การสำรวจข้อมูลของอาสาสมัครมีเวลาน้อย
7. อาสาสมัครถูกจัดลงในพื้นที่ที่ตนไม่ได้อยู่อาศัย

ในด้านปัญหากับหน่วยงานต่าง ๆ ของจังหวัดและอำเภอนั้น ไม่มีปัญหา มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีความสงสัยองค์กรกลางว่า จะมีความเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัด

จังหวัดนครศรีธรรมราชแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 3 เขตการเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้ง 1,114 หน่วย มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 795,172 คน

การรณรงค์หาเสียงและประเด็นเนื้อหาการหาเสียงของผู้สมัคร

ผู้สมัครและนักการเมืองลงสมัครในเขตต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงโดยการใช้ห้วคະແນและการปราศรัยเป็นหลัก เนื้อหาในการหาเสียงส่วนใหญ่เป็นการแถลงนโยบายพรรค และวิถีแก้ปัญหาของประชาชน เช่น ปัญหาราคายางตกต่ำ บางพรรคก็นำผลงานมาหาเสียง เช่น การจัดตั้งมหาวิทยาลัย เป็นต้น

วิธีการหาเสียงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็มีให้เห็นบ้าง แต่ไม่มากนัก เช่น

- การแจกใบปลิวโจมตีพรรคและผู้สมัครคู่แข่ง
- การพนันเลือกตั้งซึ่งมีห้วคະແນบางพรรคชักชวนประชาชนต่อรองผลการเลือกตั้งและประชาชนเล่นกันเอง
- การแจกกระเป๋าเงินพร้อมด้วยเงินจำนวนหนึ่งที่บรรจุอยู่ในกระเป๋า บริเวณตลาดหัวฮู
- การซื้อบัตรประชาชนมาเก็บไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ไปใช้สิทธิ์เลือกผู้สมัครที่เป็นคู่แข่งที่ ต.ควนทอง อ.ชนอม
- ฉีกโปสเตอร์หาเสียงของผู้สมัครพรรคความหวังใหม่
- ข้าราชการครู สั่งให้นักเรียนไปบอกผู้ปกครองให้เลือกผู้สมัครบางคน เหตุเกิดที่ ต.ปากนคร อ.เมือง
- แจกรถคันละ 700 บาท ชนคนไปลงคะแนนใน อ.บางขัน
- แจกหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นกระบอกเสียงของพรรคให้ประชาชน
- ใช้รถตระเวนหาเสียงมากกว่า 50 คัน สำหรับบางพรรค

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ระดับจังหวัด

ก. ก่อนวันเลือกตั้ง มีปัญหาสำคัญ ๆ ดังนี้

1. การแต่งตั้งหัวหน้าอาสาสมัครสังเกตการณ์ไม่ครบทุกอำเภอและผู้ประสานงานจังหวัดไม่มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายอย่าง เช่น ผู้ได้รับการแต่งตั้งที่ไม่สนใจที่จะทำงาน และหัวหน้าอาสาสมัครบางคนก็ไม่สามารถจัดหาอาสาสมัครได้

2. หัวหน้าอาสาสมัครประจำอำเภอ ซึ่งมีการแต่งตั้งในตอนหลังไม่ผ่านการอบรมสำหรับการเป็น หัวหน้าอาสาสมัครโดยตรง (เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลาและงบประมาณ) ทำให้หัวหน้าอาสาสมัครประจำอำเภอไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่อย่างเพียงพอ

3. การรับสมัครอาสาสมัครมีความสับสน โดยเริ่มจากองค์กรกลางเป็นผู้รับสมัคร ต่อมาให้จังหวัดรับสมัครและจัดการอบรม แต่ได้จำนวนต่ำกว่าเป้าหมายมาก เนื่องจากมีการเพิ่มเป้าหมายขึ้นจากเดิม 100% เพราะได้งบประมาณเพิ่มเติมจึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะรวมศูนย์การรับสมัครและจัดการอบรมที่ศูนย์ประสานงานจังหวัดจำเป็นต้องให้ฝ่ายรับแจ้งเหตุทั้ง 3 เขตเลือกตั้งช่วยรับสมัคร และจัดการอบรมแทน บางเขตจัดการอบรมก่อนที่จะถึงกำหนดส่งรายชื่ออาสาสมัครให้ผู้ว่า-

ราชการจังหวัดแต่งตั้งเพียงวันเดียว ทำให้การจัดพิมพ์รายชื่ออาสาสมัคร และคำสั่งแต่งตั้งของจังหวัดดำเนินไปอย่างเร่งรีบ ซึ่งอาจผิดพลาดได้ง่าย

ข. ในวันเลือกตั้ง ในวันเลือกตั้งมีปัญหาดังนี้

1. การรายงานให้ฝ่ายรับแจ้งเหตุ เขตต่าง ๆ และผู้ประสานงานจังหวัดทราบมีน้อยมากเนื่องจากหัวหน้าอาสาสมัครประจำอำเภอขาดยานพาหนะและเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
2. ฝ่ายรับแจ้งเหตุเขตต่าง ๆ แม้จะได้รับแจ้งเหตุบ้าง แต่ไม่ได้รายงานให้ผู้ประสานงานจังหวัดทราบ ครั้นพอสอบถามไปได้รับแจ้งว่าได้รายงานตรงต่อองค์กรกลาง บ้านมนังคศิลาแล้ว
3. หัวหน้าอาสาสมัครประจำอำเภอบางรายจัดทำเอกสารการเงินไม่ถูกต้อง และบางรายไม่ส่ง สก. 2 และหลักฐานการจ่ายเงิน ทำให้เป็นปัญหาในการรายงานภูมิภาค
4. มีอาสาสมัครสังเกตการณ์พิเศษน้อยเกินไป ทำให้ไม่สามารถสอดส่องดูแลการเลือกตั้งนอกหน่วยเลือกตั้งได้มากนัก (ทั้ง ๆ ที่การทำผิดกฎหมายเลือกตั้งส่วนใหญ่เกิดขึ้นนอกเขตเลือกตั้ง)

ค. ปัญหาความสัมพันธ์กับฝ่ายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ความสัมพันธ์กับฝ่ายอื่น ๆ ในจังหวัดมีน้อยมากจึงมีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ขาดการรวมศูนย์อย่างเป็นเอกภาพ
2. การประสานงานกับภูมิภาคและส่วนกลาง เป็นการสื่อสารจากบนลงล่างเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเท่าที่ควร เป็นการทำงานตามสั่งเสียเป็นส่วนใหญ่
3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกค่อนข้างดีในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รับความร่วมมือจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ท้องถิ่นพอสมควร ได้รับความร่วมมือจากชมรมวิทยุอาสาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในการรับสมัครอาสาสมัครสังเกตการณ์
4. ความสัมพันธ์กับประชาชน องค์กรกลางได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดีให้เกียรติให้ความร่วมมือและช่วยเป็นหูเป็นตาในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง

ง. ปัญหาอื่น ๆ

1. จำนวนอาสาสมัครมีน้อยเกินไป และกระจุกตัวอยู่ในหัวเมืองเป็นส่วนใหญ่
2. การใช้อาสาสมัครซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นมีจุดอ่อนในเรื่องการรายงานมักเกิดความเกรงใจและช่วยเหลือกัน
3. อาสาสมัครบางคนมีบุคลิกภาพไม่น่าเชื่อถือ ความรู้น้อย จึงเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่
4. หัวหน้าอาสาสมัครหลายคนไม่มีภูมิฐานะในอำเภอที่ตนไปรับผิดชอบ ทำให้การสอดส่องดูแลการเลือกตั้งไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

จังหวัดกระบี่

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัด

จังหวัดกระบี่การแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 1 เขต จำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 355 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งประมาณ 130,000 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

วิธีการรณรงค์หาเสียง มักใช้รถโฆษณาติดป้ายประกาศผู้สมัครตระเวนไปตามจุดต่าง ๆ ตามท้องที่ทั้งจังหวัดกระบี่ พรรคที่มีรถโฆษณามากประมาณเกือบ 20 คัน คือ พรรคความหวังใหม่และประชาธิปัตย์ มีการปราศรัยหาเสียงตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัดทำโปสเตอร์แนะนำตัวผู้สมัคร ทำคัทเอ๊าท์ของผู้สมัครตามแหล่งชุมชนใหญ่ ๆ ในจังหวัด วิธีการซื้อ-ขายเสียงโดยทั่วไปมักใช้หวัคคะแนนเป็นสื่อ มีการให้สินบนการก่อสร้างถนน ให้เดินท์ เก้าอี้ ซื้อบัตรประชาชน แจกเงิน การเล่นการพนันขั้นต่อ ประเมินการใช้จ่ายในการหาเสียงผู้สมัครสำคัญมีอยู่เพียง 2 พรรคที่ใช้เงินมาก น่าจะเกินตามกฎหมายกำหนด คือ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคความหวังใหม่

สื่อมวลชนในท้องถิ่น ได้ช่วยกระตุ้นการเลือกตั้งทำให้ผู้มีมาใช้สิทธิ์มากขึ้น

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

เนื่องจากระยะเวลากระชั้นชิดเกินไป ทำให้การเตรียมงานด้านต่าง ๆ ต้องทำอย่างรีบเร่ง เช่น การหาอาสาสมัคร หรือ การจัดการอบรม การจัดอาสาสมัครลงพื้นที่สังเกตการณ์ การประสานงานกับทางจังหวัด หรือกับองค์กรกลางภาค ส่วนงานหลักของสังเกตการณ์ที่ได้จริงคือ การจัดอาสาสมัครลงหน่วยเลือกตั้งภายในจังหวัด เพราะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

จังหวัดพังงา

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัด

จังหวัดพังงามีหน่วยเลือกตั้งทั้งจังหวัด จำนวน 215 หน่วย มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 117,4006 คน มี 1 เขตเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผู้สมัครทั้ง 2 รายมีการหาเสียงในหลายรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการลงไปพบปะกับประชาชนตามตำบลหมู่บ้าน ในลักษณะเคาะประตูบ้าน นอกจากนี้ยังมีการปราศรัยหาเสียงตามจุดต่าง ๆ โดยมีบุคคลระดับหัวหน้าพรรค และอดีตรัฐมนตรี อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไปช่วยรณรงค์หาเสียง ส่วนการจัดทำแผ่นป้าย คัทเอ้าท์ขนาดใหญ่มีจำนวนไม่มากนัก ผู้สมัครนิยมใช้วิธีการหาเสียงโดยใช้รถเคลื่อนที่โฆษณาหาเสียง นอกจากนั้นก็ยังมีแผ่นปลิวและป้ายขนาดเล็กปิดประชาสัมพันธ์หาเสียงตามสถานที่ชุมชน รถยนต์โดยสารที่วิ่งรับส่งผู้คนที่ตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ ป้ายกระดานเล็ก ๆ ปิดตามเสาไฟฟ้าในหมู่บ้าน และต้นไม้บริเวณสองข้างทาง สำหรับผู้สมัครบางคนได้ใช้วิธีทำหนังสือแจ้งไปยังสมาชิกชมรมต่าง ๆ และทำหนังสือไปยังประชาชนตามบ้านในกลุ่มเป้าหมายของผู้สมัคร เพื่อขอเสียงสนับสนุนในการเลือกตั้ง

เนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัคร

พรรคประชาธิปัตย์ ได้นำเอาผลงานที่ได้ทำไว้ในช่วงการเป็น ส.ส. ทั้งสองสมัยที่ผ่านมารวมทั้งการดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ มากกล่าวถึงในประเด็นการหาเสียง

พรรคความหวังใหม่ ในฐานะที่เคยรับราชการและเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่จนลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ได้เน้นในประเด็นที่จะสร้างความยุติกันดีของประชาชนในชนบท การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและอื่น ๆ

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียง

จากการติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ปรากฏว่าได้มีชาวบ้านวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องการซื้อเสียงของผู้สมัครบางราย โดยจะออกซื้อเสียงในบางพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นชนบท ห่างไกลจากตัวเมืองโดยจะมีหวัคะแนน หรือผู้สนับสนุนเป็นผู้ประสานงาน โดยจะมีการเหมาเป็นครอบครัวและเป็นรายหัว และจากรายงานที่อาสาสมัครได้รายงานมาเป็นระยะ ๆ ก่อนการเลือกตั้งก็จะมีการเลี้ยงอาหารในบรรดาหวัคะแนนมีการจับกลุ่มปรึกษาที่บ้านของหวัคะแนน แต่อาสาสมัครไม่กล้าและไม่สามารถที่จะไปตรวจสอบค้นหาพยานหลักฐานได้ เนื่องจากอาสาสมัครจะต้องอยู่ในพื้นที่ต่อไปอีกถึงแม้ว่าจะหมดการเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างไรก็ตาม การใช้ระบบหวัคะแนนยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากหวัคะแนนเป็นตัวหลักในการรณรงค์หาเสียงในแต่ละพื้นที่แต่สำหรับจังหวัดพังงายังไม่มีบุคคลที่จัดได้ว่าอยู่ในระดับเจ้าพ่อที่จะใช้อิทธิพลมาบีบบังคับให้ฝ่ายต่าง ๆ ต้องจำยอมเพื่อให้เกิดคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนหน้าวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

ความสัมพันธ์กับฝ่ายรับแจ้งเหตุ การติดต่อทำได้ยากเพราะอยู่ไกลกันมาก การติดต่อทางโทรศัพท์ ก็ทำได้ยากเพราะฝ่ายรับแจ้งเหตุอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีโทรศัพท์ใช้ เมื่อไปพบก็ไม่ค่อยได้พบทั้งนี้อาจเป็นเพราะฝ่ายแจ้งเหตุได้ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ก็อาจเป็นได้

ความสัมพันธ์กับส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ได้รับข่าวสารและคำปรึกษาที่เเนะต่าง ๆ จากส่วนภูมิภาคเป็นอย่างดี การติดต่อประสานงานทางส่วนกลางจะติดต่อผ่านส่วนภูมิภาค จึงไม่ค่อยได้ติดต่อประสานกับส่วนกลางโดยตรงจึงไม่มีปัญหา

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

หน่วยราชการ ในระยะเริ่มต้นรู้สึกว่าจะไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยราชการต่าง ๆ ยังไม่เข้าใจและไม่รู้จักองค์กรกลาง ไม่เข้าใจบทบาทขององค์กรกลางดีพอแต่เมื่อมีการติดต่อและขอข้อมูลต่าง ๆ มีการสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ หน่วยงานราชการก็ได้รับรู้และให้ความร่วมมือดีขึ้น โดยเฉพาะฝ่ายเจ้าจังหวัดซึ่งเป็นฝ่ายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยตรงได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีไม่ว่าการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการประสานงานกับหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจและไม่ทราบถึงคำสั่งกระทรวงมหาดไทยและคำสั่งจังหวัดที่ให้อาสาสมัครประจำหน่วยได้เลือกตั้งในหน่วยที่สังเกตการณ์ได้ จนทำให้อาสาสมัครได้ลงคะแนนในหน่วยที่สังเกตการณ์ได้ทำให้เกิดความสะดวกรื่น นอกจากนี้เจ้าจังหวัดก็ยังได้มีส่วนสำคัญในการติดต่อประสานในการเชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัดไปเป็นประธานในการประชุมอบรมอาสาสมัคร ซึ่งท่านผู้ว่าราชการก็ได้ให้ข้อคิดและแนะแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระเบียบกฎหมายเป็นอย่างดี ฝ่ายสันติบาลในจังหวัดพังงาก็ได้มาติดต่อให้ความช่วยเหลือในด้านความปลอดภัยแก่อาสาสมัครหากมีการติดต่อร้องขอจากศูนย์ประสานงานจังหวัด

สื่อมวลชน องค์กรกลางได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพังงา และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยตะกั่วป่า ในการประชาสัมพันธ์ เช่น การรับสมัครอาสาสมัคร การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจและรู้จักในบทบาทขององค์กรกลาง

ความสัมพันธ์กับประชาชน

- องค์กรกลางได้แจ้งข่าวการสังเกตการณ์ของประชาชนทั่วไปผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงซึ่งในส่วนของประชาชนไม่ได้รับการแจ้งข่าวหรือแจ้งเหตุกลับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนไม่สนใจข่าวสารจากองค์กรกลาง หรือไม่พบเห็นเหตุกระทำอันสื่อว่าทุจริตในการเลือกตั้งครั้งนี้

- องค์กรกลางจังหวัดได้แจกจ่ายคู่มือในการสังเกตการณ์ตามโครงการประชาชนอาสา แต่เนื่องจากได้รับเอกสารช้ามาก จึงสามารถแจกได้ในพื้นที่อำเภอเมืองและทำได้ในจำนวนจำกัด เนื่องจากได้รับเอกสารในตอนเย็นของวันที่ 21 มีนาคม

จังหวัดภูเก็ต

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 152 หน่วย มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 115,928 คน มี 1 เขตเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

พรรคชาติไทย ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียง ดังนี้

- ทำแผ่นผ้าสกรีนชื่อ เบอร์พรรค พร้อมคำขวัญ
- ทำสติ๊กเกอร์เบอร์พรรคติดรถยนต์
- ทำองสามเหลี่ยมติดเบอร์และแจกให้นักเรียนประถม
- จัดทำผ้าโพกหัวมีเบอร์
- จัดทำใบปลิวแถลงการณ์
- เดินพบปะประชาชน
- ปราศรัย

เป้าหมายเป็นคนที่ในระดับล่างและกลุ่มแม่บ้านมีการใช้รูปหนังสือข่าวดังข้างหลังรูปสีก้นตักก่อนวันเลือกตั้ง 1 วัน มีการนัดขบวนรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างและรถตุ๊กตุ๊กจัดขบวนแห่ในตลาด ตลอดจนมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานที่บริเวณสาขาที่ทำการพรรคในบริเวณจังหวัด

พรรคประชาธิปัตย์ ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงดังนี้

- มีป้ายไม้สกรีนขนาด 2 x ๓ ครั้งฟุต โดยระบุชื่อเบอร์และพรรคปักตลอดแนวเกาะกลางถนนสายสำคัญในเมือง
- มีป้ายขนาดใหญ่ติดตั้งบริเวณจุดสำคัญ
- มีการปราศรัยใหญ่ โดยมีหัวหน้าพรรคและบุคคลผู้มีชื่อเสียงของพรรคมาร่วมด้วย
- มีรถแห่ใช้เครื่องกระจายเสียง

ประเด็นในการหาเสียงคือขอให้หัวหน้าพรรคเป็นนายกรัฐมนตรี

พรรคความหวังใหม่ ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงดังนี้

- จัดทำป้ายขนาดใหญ่ที่จุดต่างๆ มาก บางจุดมีรูปหัวหน้าพรรค
- แผ่นป้ายไม้ขนาด 2 x 1 ฟุต ติดตามเสาไฟฟ้ามีรายละเอียดเบอร์และชื่อผู้สมัคร
- มีโปสเตอร์ติดหาเสียงโดยมีนโยบายพรรค
- มีรถแห่กระจายเสียง ติดรูปผู้สมัครประมาณ 5 คัน ในเมือง
- มีแถลงการณ์จัดทำเป็นใบปลิวแจก โดยระบุนโยบายพรรค
- สติ๊กเกอร์

พรรคสามัคคีธรรม ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงดังนี้

- มีป้ายขนาดใหญ่วางจุดสำคัญ ๆ

พรรครวมพลังใหม่ ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงดังนี้

- เดินหาเสียงด้วยตัวเอง
- ใช้แผ่นโฆษณาเล็ก ๆ

ภาพและวิธีการซื้อหาเสียงที่ปรากฏ

มีเรื่องแจ้งทางโทรศัพท์ถึงสำนักงานองค์รากลางว่ามีการแจกเงิน ให้ติดธงที่รถและจัดรูปขบวนแห่หาเสียงก่อนวันเลือกตั้งของผู้สมัครบางพรรค

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์รกลางจังหวัดก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้งก่อนเลือกตั้ง

- เวลาการเตรียมตัวน้อยเกินไป
- ส่วนกลางเป็นผู้คัดเลือกหัวหน้าหน่วย ส่งผลเสียต่อการประสานงานคือช้าลง เพราะไม่รู้จักกันมาก่อน
- ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลางไม่มีปัญหา
- ความสัมพันธ์กับประชาชน ได้มีการรณรงค์เชิญชวน ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งร่วมกับทางจังหวัด

ในวันเลือกตั้ง

- ความสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการดีมาก ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
- ประชาชนให้ความร่วมมือ ไม่มีเหตุการณ์ต่อต้าน
- มีความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนในวันเลือกตั้งน้อย ต่างคนต่างทำงาน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

การแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนี้ จำนวน 400,965 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 5 คน แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีหน่วยเลือกตั้ง 716 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมือง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคต่าง ๆ ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงโดยการติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ตัวผู้สมัคร และพรรคจัดเวทีปราศรัยหาเสียงโดยผ่านห้วคະແນนในท้องถิ่น พรรคการเมืองที่โดดเด่นในการรณรงค์หาเสียงดังกล่าว เช่น พรรคประชาธิปัตย์ เอกภาพ สามัคคีธรรม ความหวังใหม่ และพลังธรรม เป็นต้น ส่วนประเด็นสำคัญที่แต่ละพรรคการเมืองยกขึ้นมารณรงค์หาเสียงแตกต่างกันดังนี้

พรรคประชาธิปัตย์ ชูประเด็นหัวหน้าพรรคซึ่งเป็นคนภาคใต้มาเป็นนายกรัฐมนตรีเน้นชาตินิยมท้องถิ่น และจัดเวทีปราศรัยไปตามชุมชนต่าง ๆ ทั่วจังหวัด

พรรคความหวังใหม่ เน้นตัวหัวหน้าพรรคมาเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง และความเหมาะสมของหัวหน้าพรรคในทางการเมือง

พรรคเอกภาพ เน้นประเด็นคุณธรรมและจริยธรรม ของพรรคการเมืองปลุกสำนึกประชาชนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนพรรค โดยมีกลุ่มการเมืองท้องถิ่น เช่น กลุ่มทักษิณภูมิซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคนหลายสาขาอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นร่วมต่อสู้ และสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

พรรคพลังธรรม เน้นชูคุณธรรม และความซื่อสัตย์ของพรรค โดยหัวหน้าพรรคเป็นตัวโดดเด่นในการต่อสู้ด้านคุณภาพ

วิธีการซื้อ-ขายเสียง

จากรายงานของอาสาสมัครและประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตเลือกตั้งทั้ง 2 เขต ปรากฏดังนี้

- การซื้อเสียงผ่านห้วคະແນนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังคงมีอยู่ในหลายพื้นที่ทั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 2 เช่น พื้นที่ อ.เมือง อ.พุนพิน อ.กาญจนดิษฐ์ อ.ไชยา อ.คีรีรัฐนิคม อ.บ้านตาขุน อ.ท่าฉาง อ.เคียนซา อ.เวียงสระ อ.บ้านนาสาร เป็นต้น

ในการซื้อขายเสียงได้รับรายงานว่ามีสิทธิลงคะแนนได้รับรายละเอียดตั้งแต่ 200-500 บาท ในกรณีที่ห้วคະແນนเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือกรรมการหมู่บ้าน และข้าราชการครูในท้องถิ่น จะต้องใช้สูงถึงตำบลละ 1-2 แสนบาท ซึ่งการซื้อเสียงมีทั้งก่อนการเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้งสำหรับบางพื้นที่

- การซื้อขายบัตรประชาชน โดยผ่านห้วคະແນนเพื่อตัดคะแนนเสียงของพรรคการเมืองคู่แข่ง
- การซื้อขายเสียงโดยการพนันหรือห้วคະແນนโดยผ่านห้วคະແນน
- การใช้รถรับส่งคนไปลงคะแนน
- การจัดเลี้ยงอาหาร สุรา
- การแจกของผ่านห้วคະແນน
- การสัญญาว่าจะให้สิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์ให้กับชุมชนหรือกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน
- การแจกใบปลิวโจมตีผู้สมัครระหว่างพรรคการเมืองคู่แข่ง
- การแจกหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นกระบอกเสียงของพรรคให้ประชาชน

- การจัดทำโปสเตอร์หาเสียงมากเป็นพิเศษสำหรับผู้สมัครบางพรรค
- การจัดทำใบปลิวคล้ายบัตรเลือกตั้งแล้วทำเครื่องหมายตรงหมายเลขผู้สมัครของพรรคไปรยไปตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ในคืนก่อนวันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัด

ก่อนการเลือกตั้งมีปัญหาการทำงานที่สำคัญดังนี้

- การกำหนดนโยบายไม่แน่นอน ทำให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า ในเรื่องการรับอาสาสมัคร และการประสานงาน
- การไม่ได้รับการยอมรับจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของเอกชน ทำให้ไม่สะดวกในการประสานงาน
- หัวหน้าอาสาสมัครที่ผ่านการอบรมแล้วมีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่มั่นใจในการทำหน้าที่ และบางส่วนไม่ปฏิบัติหน้าที่

ที่ได้รับมอบหมาย

- จำนวนอาสาสมัครในแต่ละอำเภอมีจำนวนไม่เพียงพอ สมัครเข้ามาแล้วไม่เข้ารับการอบรมและรายงานตัวปฏิบัติงาน
- การประสานงานระหว่างหัวหน้าอาสาสมัครประจำอำเภอทำได้ไม่สะดวก
- เอกสารการดำเนินงานมีจำนวนไม่เพียงพอ เช่น ใบสมัครของอาสาสมัคร
- ระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างหัวหน้าอาสาสมัครในเขตอำเภอต่าง ๆ ไม่สะดวก และมีข้อจำกัดตามลักษณะพื้นที่

ในวันเลือกตั้ง ปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงานในวันเลือกตั้งมีดังนี้

- จำนวนอาสาสมัครในแต่ละอำเภอไม่มารายงานตัวและลงปฏิบัติหน้าที่ตามจำนวนที่กำหนด
- การแจ้งเหตุและรายงานผลการสังเกตการณ์ไม่เป็นไปตามแผนงานและระยะเวลาที่กำหนดเนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องเครื่องมือสื่อสาร และหัวหน้าอาสาสมัคร

เรื่องเครื่องมือสื่อสาร และหัวหน้าอาสาสมัคร

- ขาดการประสานงานระหว่างหัวหน้าอาสาสมัครประจำอำเภอ และอาสาสมัครในข่ายวิทยุสมัครสมัครมาล่วงหน้า
- เมื่อมีผู้แจ้งเหตุเข้ามาไม่สามารถประสานงานและจัดหาอาสาสมัครลงไปในพื้นที่เกิดเหตุได้
- ผู้ประสานงานฝ่ายสังเกตการณ์ในส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดมีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่สามารถติดตามการปฏิบัติงาน

ได้ครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัด

ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคกับส่วนกลาง

- การให้ข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลาง บางส่วนยังล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์
- ข้อมูลจากส่วนกลางในการประสานงานมายังภูมิภาคไม่ชัดเจน ควรมีการแจ้งข่าวให้ชัดเจนและถึงตัวผู้รับ
- เครื่องมือสื่อสาร ระหว่างส่วนกลางและภูมิภาคไม่เพียงพอ และไม่มีประสิทธิภาพ เช่น โทรศัพท์ และวิทยุสื่อสาร

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่และภาคเอกชนต่าง ๆ ให้ความร่วมมือด้วยดี อาจมีความไม่เข้าใจบ้างในระยะเริ่มแรก สื่อสารมวลชนก็ให้ความร่วมมือด้วยดีตลอด และประชาชนบางส่วนก็ยังคงไม่เข้าใจบทบาทขององค์กรกลาง และคาดหวังที่จะให้องค์กรกลางเข้าไปมีบทบาทในการปราบปรามการทุจริตในการเลือกตั้งโดยตรง

จังหวัดระนอง

ข้อมูลพื้นฐาน

- การแบ่งเขตเลือกตั้ง มี 7 เขตเลือกตั้ง
- จำนวนหน่วยเลือกตั้งในแต่ละเขต มีรวมทั้งสิ้น 105 หน่วย
- จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแยกตามเขต มีสิทธิเลือกตั้ง 71,009 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัคร

- ติดโปสเตอร์
- ปราศรัยหาเสียง
- ใช้รถแห่รูปโฆษณาหาเสียง

ภาพและวิธีการการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากการรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร

- ใช้หวัคเนนติดต่อแจกเงินซื้อเสียง
- ใช้หวัคเนนติดต่อซื้อบัตรประชาชน
- จัดเลี้ยงอาหาร
- เจ้าหน้าที่ของรัฐบางท่านใช้อิทธิพลช่วยผู้สมัครและแจกเงินซื้อเสียง

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์

- ก่อนหน้าวันเลือกตั้ง มีปัญหาในการรับอาสาสมัครสังเกตการณ์ จังหวัดระนองไม่มีสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษาโต ๆ ที่มีอายุถึง 18 ปีขึ้นไป ทำให้รับอาสาสมัครได้น้อย บรรดาครู อาจารย์ ซึ่งเต็มใจที่ช่วยงานด้านนี้ได้ ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการเลือกตั้งเสียเกือบหมด และการประกาศรายชื่อกรรมการดำเนินการเลือกตั้งก็ใกล้จะถึงวันเลือกตั้งอยู่แล้ว

- การปฏิบัติงานในวันเลือกตั้ง ก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะทุกคนเข้าใจหน้าที่ดีและเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

- ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายรับแจ้งเหตุและฝ่ายสังเกตการณ์ก็มีการประสานงานและร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่น

- ความสัมพันธ์กับส่วนภูมิภาคก็ติดต่อกันทุกระยะ ทางจดหมาย โทรสาร และทางโทรศัพท์ สำหรับกับทางส่วนกลางมีการติดต่อกันน้อยมาก

- การติดต่อกับทางราชการโดยเฉพาะฝ่ายปกครองซึ่งรับผิดชอบในการเลือกตั้ง ก็ติดต่อประสานงานกันอย่างดี และได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง ในการให้ความสะดวกต่าง ๆ เช่น ออกหนังสือรับรองให้ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้ง การร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ต่าง ๆ

จังหวัดชุมพร

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดชุมพร มีเขตการเลือกตั้งเดียว มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 234,988 คน

การรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัคร

พรรคประชาธิปัตย์ ในภาคใต้ชูประเด็น “60 ปี ประชาธิปไตย หนุน ชวน หลีกภัย เป็นนายก” กระทำการหาเสียงอย่างได้ผล จากปากต่อปากบอกข่าวข้ามจังหวัดถึงหมู่บ้าน ให้เลือกนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี โดยไม่ต้องคำนึงพิจารณาว่าผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ จะเป็นใคร

การรณรงค์หาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ กระทำเป็นระบบแบ่งงานรับผิดชอบเป็นรายอำเภอให้กับหัวหน้าผู้รับผิดชอบ รวมทั้งมีฝ่ายข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาแก้ไข ตลอดจนระยะเวลาของการหาเสียงเลือกตั้ง

ทราบว่ามิวิธีการเชิงจิตวิทยาการเมือง แทรกสอดในยุทธวิธีหาเสียงเลือกตั้ง ของพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งนำมาใช้ในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้อย่างได้ผล

รายงานอย่างไม่เป็นทางการ แจ้งว่าพรรคประชาธิปัตย์ โดยผู้สมัครทั้ง 3 คน ได้ใช้จ่ายเงินทุ่มเทในการหาเสียงเช่นเดียวกับพรรคเจ้าบุญทุ่มอื่น ๆ เหมือนกัน เพียงแต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดเท่านั้นว่าได้ใช้ไปมากน้อยเพียงใด

พรรคความหวังใหม่ ชื่อเสียงพรรคดี แต่ไม่มีคะแนนในส่วนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคความหวังใหม่เน้นนโยบาย “ประเทศมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง” และหนุน พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป

ก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง ชาวหลายกระแสไม่ยอมรับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองคน แม้ภายหลังจากสมัครรับเลือกตั้งแล้ว จะมีข่าวว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ประชาชนไม่ทั้งคนแก่ก็ตาม ความสับสนอันนี้ไม่มีใครทราบว่าเสียงประชาชนที่แท้จริงนั้นต้องการอย่างไร แต่อย่างน้อยการปฏิบัติ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ก็ได้ส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองท่านนี้พอสมควร เมื่อสื่อมวลชนของรัฐ และเอกชนล้วนประโคมข่าว คอรัปชั่น ในวงการเมือง การซื้อสิทธิ์ขายเสียง และการเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ทำให้ประชาชนมองเห็นว่า พวกผู้แทนเก่า ๆ บกพร่องไม่ดี แม้อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพรทั้งสองท่าน จะมีผลงานในขณะที่ทำหน้าที่ ส.ส. อยู่ นั้นมากมายก็ตาม แต่ข้อด้อยอยู่ในการประชาสัมพันธ์ผลงานและการทำงานของท่านอดีต ส.ส. ทั้งสองนั้น ยังไม่สมบูรณ์ข้อนี้จึงทำให้ประชาชนเห็นว่า ผลงานไม่ประทับใจ หรือไม่มีผลงาน

และด้วยที่พรรคความหวังใหม่เป็นพรรคใหญ่ในสายตาประชาชน ไม่ได้แจกเงิน ตามคำหมาย และทราบว่า การจัดสรรเงินของพรรคส่งมาให้ผู้สมัครล่าช้า พรรคความหวังใหม่จึงทำการปราศรัยหาเสียงเพียงอย่างเดียว ตามรูปแบบที่เคยทำมา ไม่มีการจัดองค์กรทำงานเหมือนพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร ซึ่งเข้มแข็งกว่า ประกอบกับ อดีต ส.ส.ทั้งสองท่านนั้นมั่นใจในผลของการเลือกตั้งครั้งนี้ ว่าคงชนะตามโพลของหน่วยงานราชการบางหน่วยได้จัดทำขึ้น แต่พรรคความหวังใหม่ไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริง ทำให้ประมาทในการรณรงค์หาเสียง

สุดท้ายเมื่อพรรคความหวังใหม่พุ่งเป้าการรณรงค์หาเสียงไปโจมตีข้าราชการผู้ใหญ่ของจังหวัดในการปราศรัยช่วงปลาย ๆ ว่าไม่เป็นกลาง จุดนี้ทำให้พรรคน่าจะเสียคะแนนไปมากโขทีเดียว

และในที่สุดพรรคความหวังใหม่ก็ถูกพรรคประชาธิปัตย์จับประเด็นที่ชี้ภาระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นจุดสำคัญ คือไม่ว่าจะทำได้ทำหน้าที่ดีอย่างไรแล้วก็ตาม ก็ไม่ลืมที่จะต้องหมั่นไปเยี่ยมประชาชนด้วย ซึ่งข้อนี้เป็นอีกข้อหนึ่งของอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พรรคสามัคคีธรรม พรรคนี้โดยผู้สมัครประกาศแน่ชัดว่าเราเป็นรัฐบาล เพราะมีทุนอยู่แล้ว 270 เสียง อิงสภา ร.ส.ช. ชัดเจนการเลือกตั้งครั้งนี้มิใช่การเลือกตั้ง ส.ส. แต่เป็นการเลือกรัฐมนตรีและการเป็นรัฐบาลเท่านั้นจึงจะพัฒนาชุมพรได้ ไม่มีประเด็นหาเสียงทางด้านการเมืองเลย และพรรคนี้แม้จะทุ่มเทก็ไม่ทันกับแรงฟุ้งประดุงนำหลากนโยบาย “60 ปี ประชาธิปไตย หนุนชวน หลีกภัย เป็นนายก” ของพรรคประชาธิปัตย์ไปได้

พรรคพลังธรรม พรรคนี้เชิดชูความสุจริตของพลตรีจำลอง ศรีเมือง และผลงานการบริหารงานกรุงเทพมหานคร ที่พรรคประสบความสำเร็จตามสมควร การหาเสียงยังใช้รูปแบบการหาเสียงตามเอกลักษณ์ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง กล่าวคือทำให้ประชาชนเห็นว่าพรรคนี้ยากจนอยู่ มีทุนน้อย แต่เป้าหมายทางการเมืองที่เด่นชัดในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ยังไม่ชัดเจน การได้คะแนนเสียงได้จากกลุ่มพื้นที่นิยม

พรรคชาติไทย มีโปสเตอร์หาเสียงติดอยู่ในเขตเลือกตั้งประปราย ไม่เห็นการปราศรัยหาเสียงเลย

พรรคเอกภาพ เช่นเดียวกับพรรคชาติไทย เพราะไม่ได้ยื่นเสียงการโฆษณาของพรรคแม้แต่ป้าย

ภาพและวิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร

ผลของการเฝ้ามองและรับแจ้งเหตุ ผู้รับแจ้งเหตุจะไปถึงจุดที่รับแจ้งว่ามีการรับวัสดุสิ่งของที่เห็นได้ รวมกับการเป็น หมายความท้องถิ่นรู้ทันกับนักการเมือง จึงเป็นเหตุให้การแจกลิงของที่มองเห็นจับต้องได้ หยุคไปโดยสิ้นเชิง เปลี่ยนสภาพ เป็นกระดาษแผ่นสีม่วงในช่วง 3 วันสุดท้าย

กรณีการให้เป็นสิ่งของ หัวคะแนนหลักของผู้สมัครบางรายออกมารับแทน โดยอ้างว่าซ่อมปรับปรุงเพื่อเป็นทางเข้าสวน ของตนเอง เป็นต้น

โดยสรุป ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ยังมีการซื้อและขายเสียงอยู่ แต่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ทำให้ไม่ถี่คึกคัก และกว้างไกล เหมือนครั้งก่อน ๆ

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลาง จังหวัดชุมพร ก่อนการเลือกตั้ง

ด้วยระยะเวลาอันจำกัด ในการจัดตั้งหาอาสาสมัครขององค์กร และด้วยความสามารถเฉพาะตัวของอาสาสมัคร ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา จึงมีประสบการณ์เลือกตั้งครั้งนี้เป็นครั้งแรกในการทำกิจกรรมของสังคม ในการทำงานก่อน การเลือกตั้งจึงไม่เป็นรูปขบวน นั่นคือภาวะก่อนการทำงานในช่วงก่อนการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการร่วมกับคณะทำงานของจังหวัดชุมพร ได้ร่วมคลี่คลายปัญหาดังกล่าว จนอาสาสมัครรู้ ภาระหน้าที่ของตน หน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้งเป็นอย่างดี กับทั้งองค์กรกลางจังหวัดชุมพร สามารถประสานงานในการ ร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งของทางราชการกับจังหวัดได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม สำหรับการดำเนินงานในวันเลือกตั้งทั้งในพื้นที่ชุมพรตอนเหนือ ขาดการติดต่อไม่สามารถประสานงาน หัวหน้าอาสาสมัครได้ ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของการเลือกตั้งผิดพลาดไปได้ และศูนย์ประสานงานจังหวัดไม่สามารถเข้า ร่วมแก้ไขปัญหาให้ชุมพรตอนเหนือได้ทันท่วงที อุปสรรคที่สำคัญคือการสื่อสารโทรคมนาคม

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

- การดำเนินงานของแต่ละฝ่ายอยู่ในลักษณะต่างรับผิดชอบดำเนินการ การวางแผน การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ส่วนต่าง ๆ ยังมีน้อย ประสานงานกันในลักษณะที่ไม่ชัดเจนนัก การแลกเปลี่ยน และสนับสนุนข้อมูลในทางวิชาการระดับ จังหวัดมีน้อยมาก และการขาดความเข้าใจและชัดเจนในบทบาทของแต่ละฝ่ายทำให้มีอุปสรรคในการดำเนินการอยู่บ้าง

ภาค 9

จังหวัดสงขลา

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดสงขลา แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 3 เขต มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 7 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 611,127 คน มีหน่วยเลือกตั้ง 1,031 หน่วย

การรณรงค์หาเสียงและประเด็นเนื้อหาในการหาเสียงของผู้สมัคร

วิธีการรณรงค์

1. แจกใบปลิว
 - สาดโคลนฝ้ายตรงข้าม
 - โจมตีตนเองเพื่อเรียกร้องความเห็นใจ
 - แดงนโยบาย โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น
2. ใช้ระบบห้วคะแนน
3. ปราศรัย
 - กลุ่มใหญ่
 - กลุ่มย่อย
4. ใช้อำมสิ (แจกเงิน การให้คำมั่นสัญญา การสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ แจกของ)
5. สร้างข่าวลือ ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิด
6. ใช้อิทธิพลข่มขู่
7. ใช้หน้าม้า จ้างคนไปนั่งโจมตีฝ้ายตรงกันข้ามตามร้านกาแฟ
8. ใช้รถขนคนไปลงคะแนน/ให้เงินเพิ่มเพื่อเติมน้ำมันรถจักรยานยนต์รับ-ส่งบุคคลมาลงคะแนน
9. ซื้อห้วคะแนนฝ้ายตรงกันข้าม
10. ใช้โปสเตอร์ขนาดใหญ่ ปิดตามที่สาธารณะ/เสาไฟฟ้า/ต้นไม้
11. ใช้รถแห่โฆษณาประชาสัมพันธ์
12. แจกบัตรสมาชิกแก่บุคคลที่ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิก
13. จ้างคน นักเรียนนิสิตนักศึกษา ออกแจกแผ่นประชาสัมพันธ์
14. ส่งหนังสือเชิญชวนผู้มีสิทธิไปใช้เสียง แจงรายชื่อหน่วยเลือกตั้ง พร้อมกับแนบบัตรประชาสัมพันธ์ตัวผู้สมัคร
15. ใช้นักเรียน ถือดอกไม้แจกตามโรงเรียนต่าง ๆ และถือป้ายผ้าหาเสียง ยืนตามจุดต่าง ๆ
16. ใช้วิธีการเคาะประตู และเชิญชวนผู้มีสิทธิใช้เสียง
17. ใช้ป้ายผ้าสนับสนุนผู้สมัครแขวนไว้ที่หน้าบ้าน
18. มีการใช้บัตรผี

วิธีการซื้อ-ขายเสียงที่ปรากฏจากรายงานของอาสาสมัครและประชาชน

1. เอาเงินใส่ซอง ๆ ละ 200 บาท พร้อมหมายเลขชื่อผู้สมัครใส่ในซอง
2. มอบเงินให้ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านละ 6,000-10,000 บาท เพื่อให้สร้างสาธารณประโยชน์แก่หมู่บ้าน หรือมัลลิต เช่น ซื้อเครื่องขยายเสียง ฯลฯ

3. ซื้อเสียงผ่านห้วคະแนนโดยให้แจกเงินชาวบ้าน รายละ 30-500 บาท
4. แจกเงินในคืนวันที่ 21 มีนาคม 2535 รายละ 500-1,000 บาท
5. ห้วคະแนนของพรรคหนึ่งจะนำเงินไปแจก แต่ก็ถูกห้วคະแนนอีกพรรคประกบตัว
6. มีการแจกขนมโดนัท แจกขนม(सानามิ) บุหรี่ และเอาเงินใส่ซองของขนมและบุหรี่ พร้อมบอกหมายเลขผู้สมัคร
7. จัดเลี้ยงขนมจีน ก๋วยเตี๋ยว ข้าวเหนียวไก่ สุรา อาหาร ซ้ำแหละหมู ไข่ แจกน้ำตาลในแหล่งชุมชน หรือจัดเลี้ยงที่บ้านห้วคະแนนหรือผู้ที่สนับสนุนผู้สมัคร
8. จัดรถรับไปฟังคำปราศรัยหรือไปลงคະแนนเสียง โดยจ่ายค่าน้ำมันรถ จากนั้นไปเลี้ยงอาหารที่ร้านอาหาร
9. ให้อาหาร เช่น หม่าวู้ ในพิธีออกบวชของไทย-มุสลิม
10. สัญญาว่าจะจัดให้มีมหรสพหลังจากได้รับเลือกเป็น ส.ส.

ประเด็นเนื้อหาในการหาเสียง

1. ชูห้วหน้าพรรคเป็นนายกรัฐมนตรี
2. โจมตีฝ่ายตรงข้าม
3. ชี้แจงนโยบายพรรค
4. สวมรอย อ้างผลงานของรัฐเป็นของตัวเอง/พรรค
5. ยกเกียรติประวัติของตนเอง
6. อ้างบุคคล (เช่น อ้างว่า พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ สนับสนุนผู้สมัคร/พรรค)
7. โจมตีทหาร และรสช.
8. ให้ค้ำมั่นสัญญา
9. นายกฯ ต้องมาจากการเลือกตั้ง นโยบายไม่รับคนกลางเป็นนายกฯ

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์จังหวัด

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

เนื่องจากงานของฝ่ายต่าง ๆ มีลักษณะแยกส่วน กล่าวคือ มีสำนักงานที่แยกออกไปของแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายแจ้งเหตุ และสังเกตการณ์จึงมีกิจกรรมที่คิดร่วมกัน ทำงานร่วมกันน้อยมาก หรือแทบจะไม่มีในก่อนวันเลือกตั้ง และเกิดความสับสนในช่วงการอบรมอาสาสมัครว่าควรเป็นภาระของฝ่ายวิชาการหรือไม่ แต่สุดท้ายจังหวัดก็จัดดำเนินการเองโดยขอความร่วมมือความรู้ด้านกฎหมายจากฝ่ายแจ้งเหตุของจังหวัดและภาค

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคอยู่ในระดับดี ส่วนความสัมพันธ์กับส่วนกลางนั้น เนื่องจากในช่วงแรกลักษณะงานรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง จึงทำให้เกิดความสับสนและยุ่งยากในทางปฏิบัติ ส่งผลให้งานของจังหวัดคล้ายขาดการวางแผน และต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่สุดท้ายเมื่อมีการทำความเข้าใจก็เป็นที่ไปด้วยดี

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

ได้รับความร่วมมือจากปกครองจังหวัดสงขลา (กระทรวงมหาดไทย) ได้รับความสะดวักด้วยดีในเรื่องของการจัดส่งอาสาสมัครประจำหน่วยเลือกตั้ง รวมทั้งจากพรรคการเมืองในการเข้าร่วมเวทีประชาธิปไตย สื่อมวลชนก็ให้ความร่วมมือดีมากในการประชาสัมพันธ์ข่าวต่าง ๆ ให้เกิดการปราชัย ทำให้การกระทำผิดน้อยลง ส่วนองค์กรพัฒนาเอกชนนั้นบุคลากรขององค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นหัวหน้าอาสาสมัครและอาสาสมัครทั่วไป แต่การปฏิบัติงานในลักษณะอาสาสมัครทำให้นักพัฒนาเอกชนบางคนมีความลำบากใจในการทำงาน เพราะเมื่อพบเหตุการณ์ที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่น ก็ต้องแจ้งองค์กรกลาง แต่ในอีกแง่หนึ่งก็ต้องพึ่งพิงกับบุคคลเหล่านั้นในการปฏิบัติงานในท้องถิ่น

จังหวัดสตูล

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดสตูลแบ่งเขตการเลือกตั้ง 1 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 216 หน่วย ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 113,089 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียง

ผู้สมัครแต่ละรายใช้วิธีการหาเสียง ดังนี้

พรรคความหวังใหม่ มีศูนย์ประสานงานการหาเสียงในเขตเทศบาลเมืองสตูล ใช้แผ่นปลิว บัญหาเสียง และโฆษณาด้วยรถยนต์มีภาพผู้สมัครหาเสียงไปตามท้องที่ต่าง ๆ ทั่วทั้งจังหวัด การหาเสียงเน้นนโยบายของพรรค เน้นผลงานของหัวหน้าพรรค และชูประเด็นการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งเป็นสำคัญ

พรรคประชาธิปัตย์ มีศูนย์การประสานงานการหาเสียงของพรรค ใช้วิธีการเช่นเดียวกับพรรคความหวังใหม่ การหาเสียงเน้นผลงานของพรรคประชาธิปัตย์ในอดีต ว่าได้เคยสร้างผลงานอะไรมาบ้าง ยกย่องหัวหน้าพรรค คือ นายชวน หลีกภัย อย่างออกหน้าออกตาว่าเป็นคนดี มีความสามารถ สุจริต พรรคประชาธิปัตย์ระดมตัวแทนพรรค ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคจากจังหวัดอื่นมาปราศรัยหาเสียงกันอย่างต่อเนื่อง แม้หัวหน้าพรรคก็มาร่วมปราศรัยหาเสียงก่อนวันเลือกตั้ง

พรรคมวลชน ใช้วิธีการหาเสียงแบบของพรรคความหวังใหม่ และพรรคประชาธิปัตย์ มีหัวหน้าพรรคมาปราศรัยหาเสียงก่อนวันเลือกตั้ง แต่ผู้สมัครพรรคมวลชนมีข้อได้เปรียบผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลขอื่น ๆ ขู่ว่าตนเองได้ดำเนินการหาเสียงมาก่อนหน้านี้แล้ว โดยเน้นวิธีการเชิงรุก เข้าถึงทุกพื้นที่ ครอบคลุมทั้งจังหวัด และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่หาเสียงเพียง 2-3 เดือนก่อนการเลือกตั้ง ประเด็นหาเสียงเน้นความทุกข์ยากของประชาชน และผลงานของตนเองที่เคยเป็น ส.ส. มาก่อน

พรรคชาติไทย ใช้วิธีการหาเสียงคล้าย ๆ กับผู้สมัครรายอื่น ๆ ยกย่องผลงานพรรคชาติไทย สมัยที่เคยเป็นรัฐบาลมาเป็นประเด็นในการหาเสียง ไม่มีตัวแทนพรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคจากจังหวัดอื่นมาช่วยในการหาเสียง เนื่องจากว่าผู้สมัครพรรคชาติไทยเพิ่งลงสมัครเป็นครั้งแรกจึงดูเหมือนยังไม่ค่อยชำนาญเวทีเท่าที่ควร

พรรคพลังธรรม ใช้วิธีการหาเสียงแบบพรรคอื่น ๆ ยกย่องผลงานและคุณสมบัติส่วนตัวของหัวหน้าพรรค ตลอดจนความเหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ไม่มีตัวแทนพรรคหรือหัวหน้าพรรคมาร่วมปราศรัยหาเสียงก่อนวันเลือกตั้ง

พรรคสามัคคีธรรม ใช้วิธีการหาเสียงเช่นเดียวกับพรรคอื่น ๆ แต่มีการโจมตีผู้สมัครรายอื่น ๆ บ้าง แต่ไม่ถึงขั้นรุนแรง หรือเป็นการสาดโคลน พรรคนี้ไม่มีตัวแทนหรือผู้สมัครเลือกตั้งจากจังหวัดอื่น ๆ มาร่วมปราศรัยหาเสียงก่อนวันเลือกตั้ง

ปัญหาการปฏิบัติงาน

องค์กรกลาง เป็นองค์กรที่มีความอิสระและคล่องตัวพอสมควรแต่ไม่มีกฎหมายรับรอง ผู้ปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครมาจากหลายสาขาอาชีพด้วยกัน การปฏิบัติก็มีปัญหาอุปสรรค ต่อไปนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานก่อนหน้าวันเลือกตั้ง มีดังนี้

1.1 ผู้ประสานงาน หัวหน้าอาสาสมัคร และอาสาสมัคร มีงานประจำที่ต้องปฏิบัติไม่สามารถทุ่มเทให้กับงานสังเกตการณ์ได้มากเท่าที่ควร

1.2 การประชุม พบปะ ประสานงาน ระหว่างหัวหน้าอาสาสมัคร และอาสาสมัครมีน้อย

- 1.3 ขาดแคลนเครื่องมือในการสื่อสาร ทำให้ติดต่อกันได้ไม่ค่อยสะดวกนัก โดยเฉพาะอาสาสมัครบางคน
- 1.4 อาสาสมัครส่วนใหญ่ที่เป็นครูนั้นอยู่ในช่วงที่ใกล้เวลาปิดผลปลายปีของนักเรียน ต้องมีการระมัดระวังเกี่ยวกับการทดสอบ
- 1.5 ได้รับเอกสารอย่างกระชั้นชิดจากภาค จังหวัด และอำเภอ ทำให้การปฏิบัติงานค่อนข้างฉุกเฉิน เตรียมการไม่ทัน เอกสารบางชนิดส่งถึงช้า

2. ปัญหาการปฏิบัติงานในวันเลือกตั้ง

- 2.1 บางหน่วยเลือกตั้งไม่ได้รับการประสานงาน และไม่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์กรกลาง
- 2.2 อาสาสมัครบางรายประสบปัญหาด้านยานพาหนะเดินทางไปปฏิบัติงานในท้องที่ห่างไกล

3. ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

- 3.1 เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ จากส่วนกลาง จากภาค จัดส่งให้ล่าช้า บางชิ้นส่งไปเมื่อเลยกำหนดไปแล้ว และมีจำนวนไม่เพียงพอ
- 3.2 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทขององค์กรกลาง การประชาสัมพันธ์มีน้อย และอยู่ในวงจำกัด
- 3.3 ระบบการสื่อสารระหว่างจังหวัดกับอำเภอยังมีข้อจำกัด มีประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำโดยเฉพาะขาดแคลนเครื่องมือสื่อสารที่รวดเร็ว คุ้มใจ โดยเฉพาะในบางอำเภอ
- 3.4 ขาดการวางแผน การประสานงานร่วมกันระหว่างภาคมีค่อนข้างน้อย ปล่อยให้จังหวัดดำเนินการอย่างอิสระ แต่ไม่ทราบว่าจะถูกต้อง ตรงเป้าหรือไม่

จังหวัดพัทลุง

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดพัทลุงมีเขตเลือกตั้ง 1 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน มีหน่วยเลือกตั้งจำนวน 539 หน่วย และผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 243,826 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของแต่ละพรรค

แต่ละพรรคได้ใช้ยุทธวิธีในการหาเสียงหลายรูปแบบ เช่น การปราศรัยในพื้นที่ต่าง ๆ การพบปะประชาชนเป็นส่วนตัวและเป็นกลุ่มคณะ การจัดพิมพ์โปสเตอร์ การทำแผ่นป้ายประกาศตามจุดสำคัญการใช้รถแห่ไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ฯลฯ ในการหาเสียงดังกล่าวนี้ แต่ละพรรคได้มีประเด็นที่จะสร้างคะแนนนิยมในลักษณะต่างกันได้แก่การชูประเด็นนโยบายพรรค ชูประเด็นคุณสมบัติของหัวหน้าพรรค ประเด็นในการนำผลงานที่สร้างไว้ในสมัยที่เป็นพรรคร่วมรัฐบาล เป็นต้น

การซื้อเสียง-ขายเสียง

ทางรัฐบาลได้พยายามรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง ทำให้การซื้อเสียง-ขายเสียงไม่ปรากฏออกมาเด่นชัดเหมือนปีก่อน ๆ และกระทำกันอย่างระมัดระวังมากขึ้น การรายงานเหตุการณ์ซื้อสิทธิขายเสียงไม่ปรากฏหลักฐานข้อมูลแน่นอน แต่ก็มีกรกล่าวถึงอยู่มาก เช่น การซื้อบัตรประจำตัวประชาชน การซื้อเสียงในลักษณะการทำสัญญาเงินกู้และกำหนดจ่ายคืนในวันหลังจากการเลือกตั้ง การรับเงินของหัวหน้าคณะไปแจกแก่ประชาชนรายละ 200-500 บาท โดยหัวหน้าคณะไปจัดหาคะแนนเสียงในลักษณะของการให้ความเชื่อถือว่าไว้วางใจกัน การบริจาควัตถุสิ่งของเพื่อสาธารณประโยชน์ การใช้อิทธิพลของกลุ่มผู้มีอำนาจมีอิทธิพลในท้องถิ่นโดยใช้วิธีการขอเสียงยังคงมีอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มนักการเมืองในท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งสามารถกระทำโดยไม่มีผิดกฎหมาย ส่วนการใช้อิทธิพลอำนาจการเมืองของข้าราชการประจำมีน้อย เพราะข้าราชการเริ่มเกรงกลัวความผิดกันมาก จะมีอยู่ในบางส่วน เช่น กลุ่มครู-อาจารย์ผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีความผูกพันกับผู้สมัครเป็นการส่วนตัวและเคยได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลให้มีความก้าวหน้าในการดำรงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงาน ข้าราชการเหล่านั้นจึงหวังตอบแทนบุญคุณและหวังที่จะได้รับการสนับสนุนต่อไปในอนาคตเมื่อนักการเมืองผู้นั้นได้รับการเลือกตั้ง แต่ความเคลื่อนไหวเหล่านี้โดยทั่วไปจะเป็นไปด้วยความระมัดระวังมีเพียงบางคนเท่านั้นที่ยังเคลื่อนไหวอย่างชัดเจน ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยที่ไม่มีอิทธิพลมากนัก

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดพัทลุง

ในการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดพัทลุงได้ประสบปัญหาหลายอย่าง บางปัญหาได้รับการแก้ไขคล่องไปได้ แต่ในบางปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาข้อจำกัดในเรื่องเครื่องมือสื่อสาร ข้อจำกัดด้านคุณภาพและปริมาณของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นทั้งในช่วงเวลาก่อนการเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง สามารถจัดประมวลปัญหาได้หลายประการด้วยกันดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัดพัทลุง ได้มีการติดต่อประสานงานกันน้อยมาก ก่อนการเลือกตั้ง อาสาสมัครสังเกตการณ์ไม่ได้รายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ให้ทราบ หัวหน้าอาสาสมัครต้องลงไปสัมผัสในพื้นที่กว้างขวาง เพื่อรายงานเหตุการณ์ให้ส่วนกลางได้รับทราบ นอกจากนั้นการติดต่อประสานงานกับอาสาสมัครในพื้นที่ต่าง ๆ ก็ทำได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำหนังสืออนุญาตเข้าไปในหน่วยเลือกตั้งให้อาสาสมัครทางฝ่ายประสานงานจังหวัดต้องดำเนินการเอง คือ ต้องเดินทางไปมอบให้ถึงที่ ทำให้เสียเวลาและสิ้นเปลืองงบประมาณ

2. ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง ได้มีการติดต่อประสานงานอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็มีปัญหาหลายประการ เช่น การรับอาสาสมัครสังเกตการณ์ มีความสับสนมาก เนื่องจากส่วนกลางกำหนดอัตราโควตาของอาสาสมัครไม่แน่นอน

อาสาสมัครของจังหวัดพัทลุงมาจากหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มประชาชน ข้าราชการในจังหวัดพัทลุง กลุ่มนักศึกษาจากต่างจังหวัด เช่น จากสงขลา ยะลา ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ทำให้ทางจังหวัดพัทลุงดำเนินการจัดอาสาสมัครด้วยความยากลำบาก เพราะนักศึกษามาจากต่างจังหวัด แต่ในวันเลือกตั้ง เดินทางไปรายงานตัวเพื่อปฏิบัติงาน ฝ่ายประสานงานจังหวัดพัทลุงไม่สามารถแต่งตั้งให้เข้าปฏิบัติงานได้ เพราะทำหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ทัน นักศึกษาบางคนก็ไม่ได้เดินทางไปรายงานตัวที่พัทลุง เพราะติดสอบปลายภาค ทำให้ไม่รู้ว่าจะมีอาสาสมัครนักศึกษาหรือไม่

นอกจากนั้นแล้วการรายงานเหตุการณ์ของหัวหน้าอาสาสมัครก่อนวันเลือกตั้ง (ส.ก.) ไม่สามารถทำได้เพราะแบบฟอร์มของการรายงานไม่สอดคล้องกับลักษณะงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่ซึ่งลงไปปฏิบัติการจริง จึงมีการเขียนรายงานเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในภาพรวมของจังหวัด มากกว่าที่จะรายงานตามแบบฟอร์มซึ่งทำได้ยาก

3. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยราชการ พรรคการเมือง ยังดำเนินการได้น้อยจะมีความสัมพันธ์อยู่บ้างในส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น เช่น สำนักงานจังหวัด ส่วนพรรคการเมืองก็มีความสัมพันธ์บ้างในบางโอกาส เช่น การเชิญนักการเมืองผู้สมัครของพรรคเข้าร่วมรายการ “เวทีประชาธิปไตย” ก็ได้รับความร่วมมือด้วยดี นอกจากนั้นในด้านหน่วยงานอื่น ๆ ก็ให้ความร่วมมือกับองค์กรกลางเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรวจรักษาความปลอดภัย ได้ร่วมออกไปตรวจเยี่ยมอาสาสมัครและสังเกตการณ์เลือกตั้งด้วย

4. ความสัมพันธ์กับประชาชน โดยทั่วไปแล้วองค์กรกลางได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดีในการให้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ขององค์กรกลาง ซึ่งมีข้อจำกัดอยู่หลายด้านก็ไม่สามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง และยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เท่าที่ควร

จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดปัตตานีมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 3 คน ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ดังนั้นจังหวัดปัตตานีจึงมีเพียง 1 เขตเลือกตั้งเท่านั้น มีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 653 หน่วย และมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 277,439 คน

การรณรงค์หาเสียงและประเด็นเนื้อหาการหาเสียงของแต่ละพรรคการเมือง

เนื่องจากจังหวัดปัตตานีมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ ประกอบไปด้วยชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ดังนั้น จะเห็นว่าในคราวนี้ผู้สมัครจึงมีทั้ง 2 ส่วน กล่าวคือ ผู้สมัครที่เป็นไทยพุทธ มีจำนวน 3 คน แต่ส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม มีจำนวน 15 คน แสดงให้เห็นถึงความต้องการช่วงชิงที่จะมีผู้แทนที่เป็นมุสลิม ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของจังหวัดปัตตานี

การหาเสียงของผู้สมัครของจังหวัดปัตตานีมีหลายรูปแบบ เช่น การจัดรถประชาสัมพันธ์ การปราศรัยของผู้สมัคร ซึ่งในปีนี้มีมากกว่าสมัยที่แล้ว ทั้งภายในและระอบนอก แต่ก็ยังไม่คึกคักเท่าใดนัก นอกจากนั้นก็จะเป็นการใช้โปสเตอร์ทั้งแผ่นไม้ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โปสเตอร์กระดาษ (แผ่นปลิว) และแผ่นผ้า แต่ส่วนใหญ่จะใช้แผ่นปลิวมากกว่า

จังหวัดปัตตานีการใช้หวัคะแนนเพื่อช่วยในการหาเสียง การประเมินคะแนนการเลือกตั้ง จากการที่จังหวัดปัตตานีมีผู้สมัครถึง 18 คน (มากกว่าสมัยที่แล้ว ปี 2531) จึงมีการใช้หวัคะแนนในการช่วยหาเสียงค่อนข้างมากกว่าสมัยที่แล้ว เพราะมีคู่แข่งมาก จึงต้องมีการทุ่มเท ประมาณโดยคร่าว ๆ คือ จำนวนเขตการปกครองทั้งหมดของจังหวัดปัตตานี ซึ่งมี 8 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ รวมเท่ากับ 11 คุณด้วยหวัคะแนน 5 คนต่อหนึ่งอำเภอ ก็จะได้หวัคะแนนทั้งหมดของจังหวัดปัตตานีโดยคร่าว ๆ ประมาณ 55 คนต่อผู้สมัครหนึ่งคน ซึ่งผู้สมัครบางคนอาจจะมีมากกว่าหรือน้อยกว่านี้ ซึ่งตัวเลขนี้จะหมายถึงการทุ่มเงินในการใช้จ่ายสำหรับหวัคะแนน เพื่อช่วยในการเลือกตั้งครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้สมัครบางคนใช้เงินช่วยในการหาเสียง ทุ่มเงินและทรัพย์สินให้กับหวัคะแนน เช่น การดาวนรถกระบะและจะผ่อนส่งต่อถ้าหากได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทน แต่ถ้าไม่ได้รับการเลือกเป็นผู้แทน หวัคะแนนคนนั้นจะต้องผ่อนส่งค่ารถเองลักษณะอย่างนี้เป็นการใช้สิ่งล่อใจหวัคะแนนที่จะต้องเพียรพยายามหาหวัคะแนนให้ได้ส่วนการจัดเลี้ยงหวัคะแนน จะพบเห็นได้ตามห้องอาหาร โรงแรม เป็นต้น

หวัคะแนนจึงต้องอาศัยความพยายามอย่างหนัก ใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการกวาดซื้อเสียงจากคนในหน่วยเลือกตั้ง หรือทั้งหมู่บ้าน ตั้งแต่ 50-100 บาท เป็นต้น มีบางหน่วยเลือกตั้งที่มีการซื้อกรรมการในหน่วยเลือกตั้งทั้งหน่วย

ดังนั้นถ้าจะประเมินค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัคร โดยเฉพาะที่สำคัญ ๆ นั้น พอจะมองได้อย่างเช่นเรื่องหวัคะแนน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะพบว่าถ้าผู้สมัครหนึ่งคนใช้หวัคะแนน = 55 คน และทุ่มเงินให้กับหวัคะแนน หวัละ 1,000 บาท คำนวนเป็นตัวเงินได้ = 55,000 บาท แต่หวัคะแนนหนึ่งคนจะใช้เงินในการออกไปกวาดซื้อหวัคะแนน คนละเท่าไรนั้นสุดประมาณ ดังนั้น ผู้สมัครที่สำคัญ ๆ หนึ่งคนใช้หวัคะแนนอย่างเต็มที่ทุกหน่วยเลือกตั้ง จะประเมินค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครคนนั้นได้ว่าเกินหนึ่งล้านบาทอย่างแน่นอน แต่ที่ไม่สามารถหาตัวเลขมายืนยันได้

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดปัตตานีก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ

ความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางจังหวัด

ตามที่องค์กรกลางได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็น 4 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายวิชาการ
2. ฝ่ายรับแจ้งเหตุ
3. ฝ่ายสังเกตการณ์
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์

ในระดับจังหวัดฝ่ายที่มีความสัมพันธ์กัน คือ ฝ่ายสังเกตการณ์กับฝ่ายรับแจ้งเหตุ สำหรับฝ่ายอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก ทำให้การจัดอบรมอาสาสมัครไม่ได้ผลเต็มที่ เช่น เอกสารที่ใช้สำหรับการอบรมไปถึงสถานที่อบรมในวันที่จัดการอบรม แต่ได้มอบให้จังหวัดเป็นผู้จัดอบรมเอง ทำให้เกิดการขลุกขลัก เพราะเอกสารบางชุดเป็นส่วนที่ฝ่ายสังเกตการณ์ไม่เคยได้รับมาก่อนเลย เอกสารที่เคยได้รับมาก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยที่ส่วนกลางไม่ได้ส่งวิทยากรไปจัดอบรมอาสาสมัครร่วมกับจังหวัด

ความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

องค์กรกลางในจังหวัดไม่สามารถวางแผนการทำงานล่วงหน้าได้ เพราะองค์กรกลางส่วนภูมิภาค และส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดบทบาทให้จังหวัดปฏิบัติ แต่เมื่อเวลาล่วงเลยใกล้วันเลือกตั้ง ส่วนกลางไม่สามารถทำได้ทัน จึงมอบหมายให้จังหวัดดำเนินการแทนในเวลากระชั้นชิด เช่น การเพิ่มอาสาสมัคร การออกบัตรอาสาสมัคร การส่งใบสมัครของอาสาสมัคร เป็นต้น ก่อให้เกิดปัญหาการทำงานภายในจังหวัด

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันในชั้นดี เช่น หน่วยงานราชการของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่ฝ่ายสังเกตการณ์สังกัด ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องเอกสาร และให้ความสำคัญต่อองค์กรกลางมากพอสมควร
2. กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันน้อย เช่น พรรคการเมือง สื่อมวลชน โดยเฉพาะพรรคการเมืองนั้นให้ความสำคัญกับองค์กรกลางน้อย แต่หากจะสัมพันธ์กันบ้างในรูปของผลประโยชน์ที่พรรคคนจะได้รับ เช่น การโทรศัพท์แจ้งเรื่องราวการซื้อขายเสียงของพรรคฝ่ายตรงข้าม ให้องค์กรกลางรับไปดำเนินการ เป็นต้น

ความสัมพันธ์กับประชาชน

ประชาชนที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับองค์กรกลางก็สามารถเข้าใจการทำงานขององค์กรกลาง เช่น มีบุคคลในครอบครัวเป็นอาสาสมัคร ทำให้คนในครอบครัวให้ความสำคัญกับองค์กรกลาง แต่คนโดยทั่วไปมีความสัมพันธ์กับองค์กรกลางในจังหวัดน้อย เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ และจำนวนอาสาสมัครมีน้อยเมื่อเทียบกับหน่วยเลือกตั้ง

จังหวัดยะลา

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดยะลาแบ่งเขตปกครอง 7 อำเภอ แบ่งเขตเลือกตั้ง 1 เขต จำนวนหน่วยเลือกตั้งจำนวน 290 หน่วย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 189,071 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาสาระประเด็นการหาเสียงของแต่ละพรรคการเมือง

วิธีการรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาสาระประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละพรรคการเมือง

1. พรรคความหวังใหม่ เน้นปัญหาความยากจนของประชาชน
 - การแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 - นายกฯ มาจากการเลือกตั้ง
2. พรรคประชาธิปัตย์ เน้นปฏิรูปที่ดิน
 - การแก้ปัญหาราคายางตกต่ำ
 - การแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 - นายกฯ มาจากการเลือกตั้ง
3. พรรคเอกภาพ เน้นการกระจายรายได้
4. พรรคสามัคคีธรรม เน้นการแก้ปัญหาความยากจน
 - รายได้ของมุสลิม

ภาพและวิธีการซื้อขายเสียงที่ปรากฏจากรายงานของประชาชนและอาสาสมัคร

1. การใช้หวัคะแนน/เจ้าพ่อ/ผู้นำศาสนา ในการหาเสียง
 - อบรมผู้นำศาสนาเกี่ยวกับวิถีทางประชาธิปไตยประมาณ 4,000 คน
 - ใช้หวัคะแนนออกหาเสียงในเวลากลางคืน
 - ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของแต่ละพรรคไม่สามารถประมาณได้
2. บทบาทของสื่อมวลชน และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
 - มีปานกลาง

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดยะลา

- ปัญหาความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ
- ภายในจังหวัดยะลา ความล่าช้า เพราะขาดเครื่องมือการสื่อสาร โดยเฉพาะกับอาสาสมัครในอำเภอต่าง ๆ
 - ความสัมพันธ์กับทุกหน่วยงาน ไม่มีปัญหา ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือดีมาก

จังหวัดนราธิวาส

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดนราธิวาสได้แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 2 เขต ๗ ละ 6 อำเภอ

จำนวนหน่วยเลือกตั้งแต่ละเขตมีดังนี้

เขต 1 มีหน่วยเลือกตั้งจำนวน 237 หน่วย

เขต 2 มีหน่วยเลือกตั้งจำนวน 244 หน่วย

จังหวัดนราธิวาสมีประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมด	579,924 คน
เป็นชาย	289,946 คน
เป็นหญิง	289,978 คน

การรณรงค์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละราย

วิธีการหาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองสรุปทั้ง 2 เขตเลือกตั้ง ดังนี้

พรรคสามัคคีธรรม ใช้วิธีการหาเสียงโดยใช้หวัคะแนนเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ประเด็นในการหาเสียงจะมุ่งเน้นนโยบายของพรรคเป็นหลัก และผลพวงที่ประชาชนจะได้รับในการที่ได้บุคคลในพรรคเข้าไปบริหารประเทศ

พรรคความหวังใหม่ ใช้วิธีการหาเสียงโดยการเปิดเวทีปราศรัยกลางสนาม ทางผู้สมัครได้เชิญหัวหน้าพรรคหรือผู้ใหญ่ในพรรคเป็นผู้ปราศรัยกับประชาชนและให้นักการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นหวัคะแนนในการหาเสียง เช่น ส.จ. และ ส.ท. ซึ่งนักการเมืองระดับท้องถิ่นเหล่านี้ไม่มีกฎหมายบังคับเหมือนกับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านและให้หวัคะแนนภายในท้องถิ่นออกหาเสียงในเวลาากลางคืน ซึ่งกลางวันประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดนราธิวาสอยู่ในช่วงถือศีลอด ในการหาเสียงแต่ละครั้งแต่ละท้องถิ่นที่จะโจมตีผู้สมัครคู่แข่งอยู่เสมอ

พรรคประชาธิปัตย์ ใช้วิธีการหาเสียงโดยการจัดปราศรัยบนเวทีเหมือนกัน และได้เชิญหัวหน้าพรรคหรือผู้ใหญ่ในพรรคมาเป็นผู้ปราศรัย จำนวน 2 ครั้ง และผู้สมัครเองก็ได้ออกหาเสียงในพื้นที่ต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นถึงนโยบายของพรรคและผลงานที่พรรคนี้ได้ทำมาในอดีต กับมุ่งเน้นเจาะลึกถึงตัวประชาชนเป็นหลัก

พรรคกิจสังคม ใช้วิธีการหาเสียงโดยผู้สมัครและหวัคะแนนได้ออกหาเสียงตามอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน คือ ได้ออกเยี่ยมเยียนประชาชนและหาเสียงไปพร้อมกัน เนื้อหาประเด็นในการหาเสียงจะมุ่งเน้นไปในทางนโยบายของพรรค และผลงานที่พรรคนี้ได้ทำมาในอดีต เพื่อกระตุ้นความทรงจำของประชาชนว่า ทางพรรคได้ทำอะไรบ้างเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งหวัคะแนนเสียงจากประชาชน

พรรคพลังชนชาวไทย ใช้วิธีการหาเสียงโดยเข้าถึงประชาชนและประเด็นในการหาเสียงจะมุ่งเน้นนโยบายของพรรคเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนได้คิดว่า ถ้าคนของพรรคหรือตัวผู้สมัครได้เข้าไปแล้วจะกลับมาทำอะไรประโยชน์อะไรให้ประชาชนได้บ้าง

พรรคเกษตรเสรี ก็ใช้วิธีเดียวกับพรรคพลังชนชาวไทย คือเน้นนโยบายของพรรคและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับในเมื่อผู้สมัครได้เข้าเป็น ส.ส.ในรัฐบาล

สรุป จุดยืนของทุกพรรคคือต้องการให้ประชาชนเลือกเป็นพรรคจะได้ผลดีกว่าเลือกเป็นตัวบุคคล

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์องค์กรกลางจังหวัดก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรกลางในจังหวัด

ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนมากจะเป็นการติดต่อและสื่อสาร เพราะเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารขององค์กรกลางระหว่างอาสาสมัครในพื้นที่กับองค์กรกลางจังหวัดไม่มี หรือมีไม่เพียงพอ

ปัญหาความสัมพันธ์กับภูมิภาคและส่วนกลาง

ปัญหาที่สำคัญก็คือเครื่องมือสื่อสารที่มีไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการล่าช้า เพราะข้อมูลที่ได้รับจากพื้นที่ต่าง ๆ ช้า เป็นเหตุให้การส่งข้อมูลและการส่งข่าวไม่ทันกับเหตุการณ์

ปัญหาความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่น

1. หน่วยราชการ บางอำเภอมีปัญหามากคือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของอำเภอไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ขององค์กรกลาง แต่บางอำเภอไม่มีปัญหาและให้ความร่วมมือดีมาก
2. พรรคการเมืองบางพรรคเขามององค์กรกลางเป็นตัวไปคอยขัดขวางการทำงานของเขา ซึ่งเขาได้แสดงอาการไม่พอใจ (ส่วนมากจะเป็นพรรคการเมืองที่หาเสียงโดยการใช้เงิน) แต่สำหรับพรรคการเมืองที่หาเสียงโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมแล้วเขาจะยินดีเป็นอย่างยิ่งที่มีองค์กรกลางเป็นตัวคอยขัดขวางคู่ต่อสู้ที่ใช้เงินและสิ่งของแลกเปลี่ยนในการหาเสียงหรือหาคะแนนนิยมในหมู่ประชาชน
3. สื่อมวลชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ให้ความร่วมมือดีมาก ในการเผยแพร่ข่าวสารในด้านประชาธิปไตย และข้อมูลต่าง ๆ กับองค์กรกลาง ในการทุจริตของหวัคคะแนนของผู้สมัครเลือกตั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์กับประชาชน

องค์กรกลางยังเข้าไม่ถึงทุกพื้นที่ เพราะเวลาในการทำงานขององค์กรกลางมีน้อย แต่ในพื้นที่ที่องค์กรกลางทำงานแล้วประชาชนได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น ได้ให้ข้อมูลข่าวสารในการหาเสียงของผู้สมัครต่าง ๆ เป็นต้น

จังหวัดตรัง

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดตรังแบ่งเขตปกครองออกเป็น 7 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ รวมเป็นเขตเลือกตั้งเดียวมีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 462 หน่วยไว้อำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 286,313 คน ที่จะเลือกตั้ง ส.ส.จำนวน 3 คน

การณรงก์หาเสียงและเนื้อหาประเด็นการหาเสียงของแต่ละพรรค

พรรคประชาธิปัตย์ ชูประเด็นการหาเสียงโดยสนับสนุนหัวหน้าพรรค (นายชวน หลีกภัย) เป็นนายกรัฐมนตรี และแถลงผลงานด้วยวิธีการปราศรัยแถลงผลงานที่ผ่านมากับเสนอโครงการระดับจังหวัดในอนาคตเป็นหลัก อีกรูปแบบหนึ่งของการหาเสียงที่พรรคประชาธิปัตย์อาศัยศิลปะชั้นสูงด้วยวิธีการอ้างความห่วงใยจากประชาชนในรูปของการนำจดหมายมาอ่าน สนับสนุนให้ต่อสู้กับการซื้อสิทธิซื้อเสียง การให้คนอายุ 70-80 หรือเด็กนักเรียนขึ้นมอบพวงมาลัย นับเป็นวิธีการที่พรรคประชาธิปัตย์ให้ความสำคัญเช่นกัน

พรรคความหวังใหม่ นำทีมโดยอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายพิทักษ์ รังษีธรรม) นิยมหาเสียงด้วยการปราศรัยแถลงผลงานที่ผ่านมากับเสนอโครงการระดับจังหวัดเป็นหลักและชูประเด็นสนับสนุนหัวหน้าพรรคเป็นนายกรัฐมนตรี

พรรคกิจสังคม พยายามหาเสียงตามแนวทางของพรรคประชาธิปัตย์ คือ ปราศรัยเปิดตัวและปิดท้ายที่เวทีกลางเมือง เนื้อหาของการปราศรัยก็เป็นเรื่องราวนำเสนอปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนเดือดร้อนและไม่ได้รับการแก้ไขโดย ส.ส.ในอดีต การเสนอปัญหาจึงสลับกับการโจมตีพรรคคู่แข่งโดยเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์ทั้งในด้านส่วนบุคคลและระบบพรรค นอกจากนี้ ก็เป็นการปราศรัยย่อยตามชุมชนต่าง ๆ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ด้วยโปสเตอร์มีเพียงชุดเดียว ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์พรรคความหวังใหม่มีถึง 2-3 ชุด

พรรคพลังธรรม มีผู้ลงรับเลือกตั้งเป็นคนหน้าใหม่ทั้งหมด ใช้วิธีการหาเสียงเปิดตัว-ปิดท้าย ณเวทีกลางเมืองตามประเพณีนิยมของชาวจังหวัดตรัง กับการหาเสียงตามแบบฉบับของพรรคพลังธรรม คือเดินเยี่ยมเยียนประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ สำหรับในเมืองก็เดินแห่ชูป้ายหัวหน้าพรรคลักษณะของโปสเตอร์ก็ใช้รูปของหัวหน้าพรรค สำหรับเนื้อหาในการปราศรัย ชูกระแสนิยมของพรรคและหัวหน้าพรรคกับสลับโจมตีพรรคประชาธิปัตย์ อันเป็นธรรมเนียมการหาเสียง

พรรครวมพลังใหม่ เนื่องจากพรรครวมพลังใหม่เป็นพรรคใหม่ และดูเหมือนว่าผู้สมัครเองก็ยอมรับความเป็นผู้สมัครให้ครบองค์ ดังนั้น การหาเสียงปราศรัยเวทีใหญ่เปิดตัวและปิดท้ายผู้สมัครใช้วิธีหาเสียงโดยอาศัยเวทีในช่วงแรกร่วมกับพรรคกิจสังคม เนื้อหาที่ปราศรัยชูประเด็นแก้ปัญหาความยากจน สลับโน้มน้าวใจให้เลิกหลงใหลความช่างพูดของผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์ ชี้ให้เห็นว่า ส.ส. ไม่ทำหน้าที่ตามบทบาทที่ควรจะเป็น ความยากจนของประชาชนจึงยังไม่ได้ถูกแก้ไข และเรียกร้องให้เลือกคนจนเพื่อเข้าไปแก้ไขปัญหาคความยากจน การหาเสียงด้วยรถแห่ โปสเตอร์ แผ่นป้ายไม่ปรากฏให้เห็น

ปัญหาการทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง

การทำงานของฝ่ายสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้งจำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยราชการบ่อยครั้ง และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี การติดต่อสื่อสารกับส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง หากให้อภัยในความไม่เคียงงานกันมาก่อน ดูเหมือนว่าไม่เป็นปัญหา แม้ว่าจะขลุกขลักบ้างก็ตาม ความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น ปชส. ยินดีให้ออกอากาศกระจายเสียงองค์กรกลางพบประชาชน ทางด้านประชาชนก็ให้ความรักความเห็นอกเห็นใจ-บรรดาอาสาที่ประจำหน่วยในวันเลือกตั้ง ทั้งบริการในด้านของอาหารการกินอีกทั้งขวัญและกำลังใจ สรุปลงโดยภาพรวมแล้วฝ่ายสังเกตการณ์ในเชิงความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกนับว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน

ภาคผนวก ก

แบบฟอร์มต่าง ๆ

ใบสมัครเลขที่

คณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้ง

องค์กรกลางติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สำนักงาน บ้านมิ่งคศิลา ถนนหลานหลวง ป้อมปราบ กทม. 10300
โทร. 281-0398, Fax. 281-0327

ใบสมัครอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว

อายุ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ถนน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ รหัสทางไกล

อาชีพ () ข้าราชการ () ทนายความ

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ () แพทย์/พยาบาล

() ลูกจ้าง/พนักงานเอกชน () ครู/อาจารย์

() เกษตรกร () นักพัฒนาเอกชน (NGO)

() นักศึกษา () อื่น ๆ ระบุ

สถานที่ทำงาน/หน่วยงาน ที่ตั้ง

โทร.

ความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง

() ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด

() เป็นสมาชิกพรรค

พื้นที่ที่ต้องการสมัครเป็นอาสาสมัครสังเกตการณ์

() สามารถปฏิบัติงานได้ทุกพื้นที่ที่จัดส่งไป

() สามารถทำงานได้ในพื้นที่ดังนี้ (เรียงลำดับตามความต้องการ)

1) อำเภอ จังหวัด

2) อำเภอ จังหวัด

3) อำเภอ จังหวัด

บุคคลรับรอง ชื่อ ที่อยู่

โทร.

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริง และขอยืนยันว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ ข้าพเจ้ามิได้สนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้หนึ่งผู้ใด และได้แนบสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมใบสมัครนี้

ลงชื่อ

วันที่ / /

เฉพาะเจ้าหน้าที่ ประเภท 1 () 2 () 3 ()

พื้นที่สังเกตการณ์ หน่วยเลือกตั้งที่ ตำบล

เขตเลือกตั้งที่ จังหวัด ภาค

ประเภท ภาค จังหวัด เขตเลือกตั้ง ลำดับที่

หมายเลขประจำตัว () () () () () () () ()

คำชี้แจงเกี่ยวกับ การรับสมัครอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง

- คุณสมบัติ**
1. อาสาสมัคร ต้องเป็นบุคคลที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
 2. ต้องวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้ง ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด
- หน้าที่**
1. เป็นตัวแทนขององค์กรกลางในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง 2 ช่วง คือ
สังเกตการณ์สภาพทั่วไป ก่อนวันเลือกตั้ง
และ สังเกตการณ์ใช้สิทธิและกระบวนการทำงานในหน่วยเลือกตั้ง ในวันที่ 22 มีนาคม 2535
 2. รายงานให้องค์กรกลางทราบถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพฤติกรรมที่พบเห็นว่า น่าจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง โดยไม่จำกัดว่าเป็นกระทำของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้สมัคร หรือ ผู้หนึ่งผู้ใด
 3. รณรงค์ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมือง และช่วยเป็นหูเป็นตา ในการติดตามสอดส่องให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม

การทำงาน

อาสาสมัคร จะได้รับมอบหมายให้สังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้งที่สามารถเดินทางไปได้โดยสะดวก และได้รับเลี้ยงเลี้ยงในการทำหน้าที่ในวันเลือกตั้งคนละ 100 บาท แต่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

เงื่อนไขการรับสมัคร

1. เขียนใบสมัคร ตามแบบฟอร์มที่กำหนด และส่งกลับยังคณะอนุกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้ง บ้านมนังคศิลา ถนนหลานหลวง บ่อมปราบ กทม. 10300 ภายในวันที่ 22 ก.พ. 2535
2. ผู้ที่ได้รับคัดเลือกจะได้รับไปรษณียบัตรตอบรับ และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ฝึกอบรมต่อไป
3. ทางองค์กรกลางขอสงวนสิทธิ์ ในการไม่รับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม เพื่อเป็นอาสาสมัคร ตามวัน เวลาที่กำหนดดังกล่าว

แบบ สก.2

หมายเลขแบบ (X) (X) (X) (X) 1-5

แบบรายงานผลการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ส.ส. 22 มีค. 35

หน่วยเลือกตั้งที่ เขตเลือกตั้งที่ ตำบล (X) (X) (X) 6-11

อำเภอ จังหวัด (X) (X) 12-15

คำชี้แจง ถ้า “ใช่” ให้ใส่ ✓ ลงในช่อง () ด้านขวามือ

รายการก่อนเวลาเปิดการลงคะแนน

1. ไม่นับจำนวนบัตรก่อนเปิดการลงคะแนน () 16
2. ไม่ตรวจสอบความเรียบร้อยของหีบบัตร () 17
3. กรรมการมาไม่ครบตามกำหนด () 18
4. สถานที่ไม่เรียบร้อย () 19
5. อุปกรณ์ไม่พร้อม (รายชื่อ และหมายเลขผู้สมัคร อุปกรณ์ในคูหา ฯลฯ) () 20
6. อื่น ๆ (ระบุ) (X) 22

ระหว่างเวลาการลงคะแนน

7. ไม่ตรวจบัตรประจำตัวผู้ลงคะแนน () 23
8. มีบัตรผีและไฟไฟ (ทุจริตการใช้บัตรลงคะแนน) () 24
9. มีรายชื่อผู้มีสิทธิในทะเบียนบ้านมากผิดปกติ () 25
10. มีการลงคะแนนโดยไม่มีสิทธิ (พลร่ม) () 26
11. มีการใช้สิทธิลงคะแนนมากกว่า 1 ครั้ง (เวียนเทียน) () 27
12. กรรมการเคลื่อนย้ายตัวอย่างผิดปกติ (ลุกจากที่นั่งเข้าไปคูหาเลือกตั้ง ไปติดต่อ บุคคลอื่นนอกที่เลือกตั้ง ฯลฯ) () 28
13. กรรมการไม่วางตัวเป็นกลาง/ชี้นำการลงคะแนน () 30
14. มีพาหนะนำคนมาลงคะแนน () 30
15. มีการระดมคนมาลงคะแนนเป็นกลุ่ม () 31
16. มีการหาเสียงในบริเวณฯ () 32
17. อื่น ๆ (ระบุ)

หลังเวลาปิดการลงคะแนน

17. ปิดการลงคะแนนก่อนเวลา 15.00 น. () 33
18. ปิดการลงคะแนนหลังเวลา 15.00 น. () 34
19. วิธีการนับคะแนนไม่ถูกต้อง (ที่ถูกต้องคือหีบบัตรจากหีบที่ละหีบ การวินิจฉัยสถานภาพของบัตรทำโดยเปิดเผยการขีดคะแนนบนกระดานดำ) () 35
20. อื่น ๆ (ระบุ) (X) 36-37

รายงานเหตุการณ์อื่น ๆ เพิ่มเติม

- 22. มีการชู้/ก่อกวนอาสาสมัครฯ () 38
- 23. คะแนนใน ส.ส.5 นับแล้วไม่ตรงกัน () 39
- 24. อื่น ๆ (ระบุ) () () 40-41

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

จำนวนบัตรดี บัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ลงคะแนน บัตรเสีย

บัตรเสียบางส่วน รวมบัตรเสียทั้งหมด นับคะแนนเสร็จเวลา

การแจ้งเหตุกรณีเหตุผิดปกติ

- ท่านได้ติดต่อแจ้งเหตุไปที่ (ระบุ)
- ผลการแจ้งเหตุ (ระบุ)
- ท่านไม่ได้แจ้งเหตุ (ระบุ)
- ท่านออกจากที่เลือกตั้งก่อนสิ้นสุดการนับคะแนน () ใช่ () ไม่ใช่
- เพราะ

ชื่อ-นามสกุลอาสาสมัคร

- 1. (ลายเซ็น)
- (ตัวบรรจง) (.....)

- 2. (ลายเซ็น)
- (ตัวบรรจง) (.....)

แบบรับ-ส่ง รายงาน ฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้ง องค์กรกลาง

วันที่รับ / / เวลารับ น. เลขที่รับ

เขตเลือกตั้งที่ อำเภอ จังหวัด

จาก ถึง

ข้อความที่รายงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้รับรายงาน ฝ่าย จังหวัด/ภาค

ส่งเรื่องต่อ () จังหวัด () ภูมิภาค () ส่วนกลาง

ฝ่าย ผู้รับเรื่องต่อ

วันที่ส่งเรื่องต่อ / / เวลา น.

ผู้ส่งเรื่องต่อ ฝ่าย จังหวัด/ภาค

องค์กรกลาง